FEDERICO AXAT

KE-LIAS IŠ LABI-RINTO

TAI, KAIP KURIA FEDERICO AXAT, IŠ ESMĖS YRA UNIKALU. JIS IŠ NAUJO PERMĄSTO TRILERIŲ RAŠYMO BŪDUS. PUIKIAI APSKAIČIUOTA, SUDERINTA IR SULIG KIEKVIENU PUSLAPIU DIDĖJANTI PSICHOLOGINĖ ĮTAMPA PRIKAUSTO SKAITYTOJO DĖMESĮ IR VERČIA SPĖLIOTI, KAS SLYPI UŽ KITO MINČIŲ LABIRINTO POSŪKIO.

Alma littera

FEDERICO AXAT

KELIAS IŠ LABIRINTO

Iš ispanų kalbos vertė Aira Nekrašaitė

Alma littera
VILNIUS / 2016

UDK 821.134.2-31
Ax-01

Versta iš:
Federico Axat
LA ÚLTIMA SALIDA, 2016

ISBN 978-609-01-2545-8

Mano tėvams – Lus L. Di Piro ir
Raúliui E. Axatui

Pirštas ant plieno
Pistoletas buvo sunkus,
Jis jautė, kaip plaka širdis,
Ji plakė, mano meile.*

* Iš grupės „U2“ dainos „Exit“ („Išėjimas“).

PIRMOJI DALIS

1

Tedas Makėjus jau ruošėsi paleisti sau kulką į smilkinį, kai šaižiai suskambo durų skambutis. Jis luktelėjo. Juk nespustelėsi gaiduko, kai už durų žmogus.

Dink, kad ir kas tu būtum.

Ir vėl skambutis, o tada kažkas riktelėjo:

– Atidarykit duris, žinau, kad girdit!

Į darbo kabinetą atskriejęs balsas nuskambėjo stulbinamai aiškiai, taip aiškiai, kad akimirką Tedas suabejojo jo tikrumu.

Apsidairė aplinkui, tarsi savo kabineto vienatvėje ieškotų įrodymų, kad šūksnis buvo tikras. Jo knygos apie finansus, Monė reprodukcija, rašomasis stalas... ir galiausiai laiškas, kuriame jis viską išdėstė Holei.

– Prašau atidaryti!

Tedas tebelaikė Brauningo pistoletą per kelis centimetrus nuo smilkinio; ginklas vis sunkėjo. Jeigu žmogus už durų išgirstų šūvį ir iškviestų policiją, Tedo planas žlugtų. Holė su mergaitėmis buvo Disneilande, Floridoje, ir jis nenorėjo, kad jos išgirstų tokią naujieną taip toli nuo namų. Na jau ne.

Skambutį palydėjo beldimas į duris.

– Atidarykit! Nenueisiu, kol neatidarysit!

Pistoletas virpėjo rankoje. Tedas įrėmė jį į dešinę šlaunį. Kaire ranka persibraukė plaukus ir vėl ėmė keiksnoti nepažįsta-

mąjį. Gal koks prekybos agentas? Jų rajone tokie buvo nepageidaujami, ir juo labiau – taip įžūliai besiveržiantys.

Kelias akimirkas nebesigirdėjo nei riksmų, nei beldimo, ir Tedas vėl labai lėtai ėmė kelti ginklą prie smilkinio.

Jau pagalvojo, kad galbūt atvykėliui nusibodo laukti ir jis nuėjo, bet nauja beldimo ir šūksnių tirada patvirtino priešingai. Tačiau Tedas nė neketino atidaryti durų, anaiptol... nusprendė luktelėti. Juk anksčiau ar vėliau tas akiplėša turėjo netekti kantrybės, tiesa?

Tuo metu kai kas ant rašomojo stalo patraukė jo dėmesį: perpus sulenktas lapas, lygiai toks pats, kokį jis buvo palikęs stalo vidury Holei, tik ant šio nebuvo jo žmonos vardo. Nejaugi jis buvo toks neatidus, kad pamiršo išmesti kokį nors juodraštį? Beldimas į lauko duris nesiliovė, ir Tedas pasiguodė, kad iš šio netikėto sutrukdymo vis bus šiokia tokia nauda. Atlenkė lapą ir perskaitė raštelį.

Tai, ką pamatė, jį pribloškė. Rašysena buvo jo. Tačiau Tedas neprisiminė, kad kada nors būtų rašęs kurią nors iš šių dviejų eilučių:

„ATIDARYK DURIS.
TAI – PASKUTINĖ IŠEITIS.“

Gal tai įvyko aplinkybėmis, kurių jis dabar neprisimena? Gal žaidė su Sinde ar Nadine kokį nors žaidimą? Niekaip nesuprato, iš kur tas laiškelis... ir dar tokiu beprotišku metu, kai į duris laužiasi kažkoks pusprotis. Tačiau paaiškinimas, be abejo, turėjo būti.

Apgaudinėk ką tik nori.

Brauningas dešinėje rankoje tapo labai sunkus.

– Atidarykite pagaliau, Tedai!

Krūptelėjo, pajutęs pavojų. Jį pašaukė vardu? Tedas nepalaikė artimų ryšių su kaimynais, tačiau manė bent jau pažįstantis jų balsus, o tas balsas nebuvo panašus nė į vieno iš jų. Pakilo

nuo kėdės ir padėjo pistoletą ant stalo. Suprato, kad nieko kito neliks, kaip tik eiti pažiūrėti, kas ten. Šiaip jau pagalvojus, ne pasaulio pabaiga. Kad ir kas tas įžūlus tipas, jis greitai jį išprašys ir grįš į kabinetą pagaliau užbaigti savo gyvenimo; ne vieną savaitę tam ruošėsi ir neatsitrauks paskutinę akimirką dėl kažkokio storžievio prekybos agento.

Rašomojo stalo kampe stovėjo dėžutė su rašikliais, sąvaržėlėmis, pusiau sutrintais trintukais ir visokiais kitokiais niekam nereikalingais daikčiukais. Staigiu judesiu ją pasuko ir pamatė raktą, kurį buvo įmetęs į dėžutę vos prieš dvi minutes. Suėmė pirštais ir įsistebeilijo, netikėdamas savo akimis, tarsi išvydęs tai, ko manė gyvenime nebepamatysiantis. Šią akimirką jis jau turėjo stingsoti atsišliejęs atlenkiamame fotelyje su parako pėdsakais ant rankos ir skrieti į šviesą.

Kai apsisprendi atimti sau gyvybę, – nesvarbu, kad dėl to neturi abejonių, – paskutinės minutės bet kam tampa valios išbandymu; Tedas ką tik tai suprato ir nenorėjo antrą kartą patirti to paties.

Ne juokais suirzęs priėjo prie darbo kabineto durų; įkišęs raktą atrakino ir atidarė jas. Pastebėjęs kitoje durų pusėje kiek aukščiau galvos prilipdytą lapelį, vėl pajuto užplūstant pyktį. Tai buvo perspėjimas Holei. „Brangioji, palikau atsarginį raktą ant šaldytuvo. Neik ten su mergaitėmis. Myliu tave.“ Gal ir žiauroka, bet Tedas viską kruopščiai apgalvojo. Nenorėjo, kad kuri nors iš jo dukterų aptiktų jį išdribusį už rašomojo stalo su skyle smilkinyje. Kita vertus, užbaigti savo gyvenimą darbo kabinete buvo pats protingiausias sprendimas. Jis buvo rimtai apsvarstęs galimybę šokti į upę, išvažiuoti kur nors ir pulti po traukiniu, tačiau nutarė, kad nežinia joms būtų dar baisesnė. Ypač Holei. Jai reikėjo pamatyti jį savo akimis, įsitikinti. Jai reikėjo... *sukrėtimo.* Ji jauna ir graži, susikurs naują gyvenimą. Neprapuls.

Pasigirdo nenutrūkstamas beldimas.

– Tuoj! – riktelėjo Tedas.

Beldimas nutilo.

Atidaryk duris. Tai – paskutinė išeitis.

Pro nedidelį langą, kuris buvo visai šalia durų, buvo matyti atvykėlio siluetas. Tedas lėtu žingsniu, beveik grėsmingai, perėjo svetainę. Vėl viską nužvelgė, kaip kad raktą prieš kelias akimirkas. Didžiulį televizorių, valgomojo stalą penkiolikai asmenų, porceliano vazas. Tedas jau buvo savaip atsisveikinęs su kiekvienu iš šių žemiškų daiktų. Ir vis dėlto jis, senasis gerasis Tedis, vėl buvo čia, tarsi vaiduoklis, atklydęs į savo svetainę.

Stabtelėjo. O gal jis jau atskriejo tuneliu į šviesą?

Staiga jį apėmė beprotiškas noras sugrįžti į darbo kabinetą ir pažiūrėti, ar nepamatys už rašomojo stalo savo paties sudribusio kūno. Tedas ištiesė ranką ir perbraukė pirštais per sofos atkaltę. Pajuto šaltą sąlytį su oda ir pagalvojo, kad tai pernelyg tikroviška, kad būtų vaizduotės vaisius. Bet kaip tuo įsitikinti?

Atidaręs duris ir pamatęs prie slenksčio jauną vaikiną, Tedas suprato, kodėl jis, nepaisant blogų manierų, išgyveno kaip prekybos agentas. Buvo kokių dvidešimt penkerių, vilkėjo baltutėlėmis kelnėmis su gyvatės odos diržu ir marškinėliais su spalvotais horizontaliais dryžiais. Labiau priminė golfo žaidėją nei prekybos agentą, nors dešinėje rankoje laikė nutrintą odinį lagaminą, visai nederantį prie aprangos. Šviesių, pečius siekiančių plaukų ševeliūra, žydros akys ir begėdiška šypsena, kurios galėtų pavydėti net pats Džo Blekas. Tedas įsivaizdavo, kaip Holė ar kokia kita moteris iš jų rajono perka iš šio džentelmeno kokį nors pasiūlytą niekniekį.

– Kad ir ką siūlot, manęs tai nedomina, – pareiškė Tedas.

Vaikinas nusišypsojo dar plačiau.

– Bijau, kad nieko nesiūlysiu jums pirkti, – ištarė taip, lyg tai būtų juokingiausias dalykas pasaulyje.

Tedas dirstelėjo pro nepažįstamojo petį. Kelkraštyje nematyti jokios mašinos, kaip, beje, ir visoje Sulivano alėjoje. Popietė buvo ne itin karšta, tačiau po atvira saule sukorus tokį atstumą, akiplėšiškas jaunuolio grožis vis tiek būtų šiek tiek nukentėjęs. Be to, kam taip toli statytis mašiną?

– Neišsigąskite, – tarsi skaitydamas jo mintis tarė vaikinas. – Partneris išleido mane prie durų, kad nesukeltų kaimynams įtarimų.

Užuomina apie *bendrininką* nesutrikdė Tedo. Žūti per apiplėšimą būtų garbingiau, nei paleisti sau kulką į smilkinį.

– Aš užsiėmęs. Išeikite.

Tedas jau buvo beuždarantis duris, tačiau vaikinas, ištiesęs ranką, jam sutrukdė. Tai nebūtinai buvo priešiškas veiksmas; jo akyse atsispindėjo prašymas.

– Aš Džastinas Linčas, pone Makėjau. Jeigu...

– Iš kur žinote mano vardą?

– Jei leisite dešimčiai minučių užeiti, paaiškinsiu.

Laukimo akimirka. Buvo aišku kaip dieną, kad Tedas negalėjo įsileisti to žmogaus į namus. Tačiau kartu turėjo pripažinti, kad tas apsilankymas kėlė tam tikrą smalsumą. Galiausiai nugalėjo sveikas protas.

– Apgailestauju. Dabar netinkamas metas.

– Jūs klystate, dabar...

Tedas užtrenkė duris. Paskutiniai Linčo žodžiai iš anapus durų nuskambėjo dusliai, buvo puikiai girdimi: „pats geriausias metas."

Suklusęs Tedas tebestovėjo prie durų, tarsi nujausdamas, kad išgirs ir daugiau.

Būtent taip ir nutiko. Linčas kalbėjo jau garsiau, kad būtų išgirstas.

– Žinau, ką ruošiatės daryti su tuo devintojo kalibro pistoletu, kurį palikote darbo kambaryje. Pažadu: nebandysiu jūsų atkalbėti.

Tedas atidarė duris.

2

Tedas buvo itin kruopščiai suplanavęs savižudybę. Tai nebuvo paskutinės akimirkos sprendimas, karštakošiškas ir paliekantis daugybę pėdsakų. Tedas tikrai nesiruošė būti iš tų, kurie nevykusiai viską suplanuoja, kad patrauktų kitų dėmesį. Ar bent jau taip manė. Tačiau jeigu jis buvo toks apdairus, tada kaip apie tai galėjo sužinoti Linčas? Jo plačiai besišypsantis, taisyklingų veido bruožų svečias tiksliai atspėjo, kokio kalibro ginklas ir kur Tedas jį paliko. Net jeigu prielaida, kad Tedas savo darbo kabinete ruošiasi atimti sau gyvybę ir nebuvo absurdiška, tai vis tiek buvo rizikingas spėjimas, o Linčas pareiškė tai nė kiek nedvejodamas.

Jiedu susėdo už stalo vienas priešais kitą. Tedą apėmė seniai pažįstamas jausmas: dėl adrenalino antplūdžio atsiradęs virpulys ir kartu paaštrėjęs mąstymas, siekiant pranokti priešininką. Jis daugybę metų nežaidė šachmatais, tačiau pojūtis buvo toks pat ir su niekuo nesupainiojamas. Ir malonus.

– Tai Trevis liepė jums mane šnipinėti, – pareiškė.

Linčas, kuris buvo pasidėjęs odinį lagaminą ant stalo ir jau lyg ir ruošėsi atidaryti, stabtelėjo, kiek suglumusiu veidu.

– Jūsų partneris čia niekuo dėtas, Tedai. Nieko prieš, jei vadinsiu jus Tedu?

Tedas gūžtelėjo pečiais.

– Nematau jūsų dukterų, Nadinės ir Sindės, nuotraukų, – tarė Linčas, įsmeigęs akis į lagamino turinį. Atrodo, kažko ieškojo.

Ir iš tiesų šeimyninių nuotraukų nebuvo. Tedas buvo išnešęs jas iš svetainės. Patarimas: jeigu ruošiatės nusižudyti, patraukite iš akiračio saviškių nuotraukas. Savižudybę paprasčiau planuoti, kai į jus įdėmiai nežvelgia jums brangūs žmonės.

– Daugiau neužsiminkite apie mano dukteris.

Linčas žaviai nusišypsojo. Skėstelėjo rankomis.

– Aš tik norėjau įgyti jūsų pasitikėjimą, užmegzti šiokį tokį pokalbį. Mačiau jų nuotraukas ir žinau, kad dabar jos abi su motina Floridoje. Išvažiavo aplankyti senelių, tiesa?

Šie žodžiai nuskambėjo kaip iš filmo apie mafiją. Mes žinome, kur tavo šeima, nebandyk mūsų mulkinti. Tačiau Linčo elgesyje buvo kažkas nuoširdaus, atrodė, kad jis iš tikrųjų nori pasirodyti malonus.

– Aš leidau jums užeiti į namus. Manau, kad tai jau tam tikras pasitikėjimas.

– Džiugu.

– Pasakykite, ką dar žinote apie mano šeimą.

Linčas laikė rankas pasidėjęs ant lagamino. Abejingai skėstelėjo rankomis.

– Bijau, kad nelabai ką. Mes nemėgstame kištis daugiau nei būtina. Žinau, kad jos grįžta iš kelionės penktadienį, taigi turime tris dienas, kad susitvarkytume reikalus. Laiko per akis.

– Susitvarkytume reikalus?

– Žinoma!

Linčas ištraukė iš lagamino du plonus aplankus ir padėjo šalia. Patraukė lagaminą.

– Tedai, ar kada nors galvojote ką nors nužudyti?

Tas tipas tikrai buvo tiesmukiškas!

– Jūs iš policijos? Jei taip, turėjote prisistatyti.

Tedas atsistojo. Tie aplankai tikriausiai pilni kraupių nuotraukų. Tikriausiai jį šnipinėjo kaip įtariamąjį žmogžudyste

ir savižudybė tebuvo lemiama aplinkybė, patvirtinanti jo kaltę. Štai kodėl Linčas taip atkakliai veržėsi į namus. Jis FTB agentas?

– Aš ne iš policijos, Tedai. Būkite malonus, sėskitės.

– Tučtuojau išeikit iš mano namų. – Tedas mostelėjo durų link, lyg Linčas nežinotų, kur išėjimas.

– Tikrai norite, kad išeičiau, neišsiaiškinęs, iš kur mes žinome apie savižudybę?

Tas tipas buvo ne pėsčias, nes Tedas iš tikrųjų norėjo *žinoti*.

– Duodu penkias minutes, kad paaiškintumėte.

Tedas neprisėdo.

– Sutinku, – atsakė Linčas. – Tuoj paaiškinsiu. Aš dirbu vienai organizacijai, kuri suinteresuota, kad tokie, kaip jūs, susipažintų su tais, kurie yra čia. – Uždėjo ranką ant aplankų. – Jei leisite, atsiversime vieną aplanką ir užmesime akį. Netrukus suprasite, jūs protingas žmogus.

Linčas atvertė vieną aplanką ir paklojo stalo viduryje priešais Tedą, kuris tebestovėjo, įrėmęs į juosmenį rankas.

Pirmasis lapas buvo kriminalinių įrašų kopija. Kampe buvo prisegtos kokių dvidešimt penkerių metų vyro nuotraukos iš priekio ir iš profilio. Jis įdegęs, kruopščiai briliantinu suteptais plaukais. Žvelgė į kamerą įžūliai, šiek tiek pakėlęs smakrą ir plačiai atmerkęs vaiskias akis. Tai buvo Edvardas Bleinas.

– Praeityje Bleinas buvo teistas už nesunkius nusikaltimus; vagystes ir smurtavimą, – tarė Linčas, versdamas puslapį. – Šįkart jis kaltinamas savo draugės nužudymu.

Dėl vieno Tedas neklydo: tuose aplankuose iš tikrųjų buvo šiurpios nuotraukos. Priešais jį buvo žiauriai nužudyta moteris, susmukusi ankštoje erdvėje tarp lovos ir spintos; apnuogintame torse buvo matyti mažiausiai septyni dūriai.

– Tai Amanda Herdman. Jiedu su Bleinu retkarčiais susitikdavo; tai nebuvo labai rimta. Jis parūpindavo jai pigių narkotikų, ir kartkartėmis lyg ir bandydavo užmegzti rimtesnius santykius, bet, pasak jų abiejų draugų, tai buvo nesibaigianti

barnių ir taikymųsi virtinė. Kai moteris buvo rasta negyva savo bute, policija prisistatė tiesiai pas Bleiną. Jis prisipažino, kad, ištiktas pavydo priepuolio, susipyko su Herdman, bet, žinoma, jos nepapjovė. Norite išgirsti istorijos pabaigą? Niekas nieko neįrodė. Jį teko paleisti.

Tedas tuo metu jau buvo atsisėdęs. Negalėjo atitraukti akių nuo tų nuotraukų. Linčas pervertė puslapį. Ten buvo stambūs planai: sutinusi Amandos akis, gilūs rėžiai krūtinėje, visur, kur tik įmanoma, mėlynės.

– Nekaltas? – suglumęs paklausė Tedas.

– Tas niekšas pasistengė netalžyti jos kumščiais, o žmogžudystės įrankis, žinoma, nebuvo rastas. Visuose namuose buvo jo pirštų atspaudų, tačiau ant kūno – nė vieno.

– Bet jis iš esmės prisipažino, pripažinęs, kad jie susipyko.

– Gynyba tvirtino, kad prisipažinimas buvo išgautas naudojant spaudimą, – iš dalies tai buvo tiesa, ir jiems tai pavyko įrodyti. Jį teko išteisinti dėl teismo ekspertizės klaidos nustatant mirties valandą. Prokuratūros ekspertas nustatė, kad mirtis ištiko tarp septynių ir dešimtos vakaro. Daugybė liudininkų patvirtino matę Bleiną tuo laiku prastos reputacijos bare „Black Sombrero“. Regis, jis itin stengėsi, kad jį pamatytų kuo daugiau žmonių; buvo daugiau kaip trisdešimt patikimų liudininkų, taip pat stovėjimo aikštelės vaizdo kamerų įrašai.

Tedas pervertė puslapius. Ten buvo dar kelios Herdman kūno nuotraukos ir dokumentų kopijos su pažymėtomis vietomis.

– Jau viską supratote, tiesa, Tedai?

Tedas iš tikrųjų pradėjo suprasti.

– Iš kur žinote, kad ją nužudė Bleinas?

– Organizacija, kuriai atstovauju, turi informatorių teisėsaugos sistemoje. Kalbu ne apie nusikaltėlius, su jais mes linkę neturėti reikalų. Tai advokatai, teisėjai arba jų padėjėjai, kurie jaučia, kada žmogžudystės bylos baigtis įtartina. Mūsų užduotis... *išsklaidyti* abejones. Bleino atveju paaiškinimas itin paprastas, nors beveik neabejotina, kad tam tipui tiesiog labai pasise-

kė. Pasamdėme ekspertą ir paklausėme, kaip buvo galima taip smarkiai apsirikti nustatant mirties valandą. Jis mums atsakė, kad tokios išvados daromos remiantis kūno temperatūra, kuri pamatuojama iš karto, kai randamas lavonas. Kūno temperatūros kritimo kreivė yra žinoma, ir...

– Žinau, koks tai procesas, – nutraukė jį Tedas. – Aš irgi žiūriu „SCI kriminalistus".

Linčas nusijuokė.

– Tada eisiu prie reikalo. Kai apsilankėme nusikaltimo vietoje, mums viskas paaiškėjo. Po Amandos Herdman butu, kuris yra pirmajame aukšte ir šiuo metu tuščias, įrengta skalbykla. Pagrindinis ventiliacijos vamzdynas nutiestas tiesiai po ta vieta, kur buvo rastas moters lavonas. Tai ir palaikė kūno šilumą, ir temperatūra krito lėčiau nei įprastai.

– Vadinasi, jis nužudė ją anksčiau.

– Taip. Šešiomis ar aštuoniomis valandomis. Mirtis ištiko ne vakare, o vidurdienį, prieš Bleinui patraukiant į barą.

– Ir nebuvo įmanoma atnaujinti bylos?

– Aukščiausiasis Teismas jau buvo gavęs ir atmetęs apeliaciją. Nekaltiname teismų sistemos; mes linkę manyti, kad kartais kokiam nors šunsnukiui pavyksta atsitiktinai prasprūsti pro jos spragas. Deja, kartais nutinka ir kitaip. Bet tai nesulyginami atvejai, tiesa?

Tedas daugiau nieko nenorėjo išgirsti.

– Ir jūs norite, kad aš nužudyčiau Bleiną, tiesa?

Linčas vėl parodė savo tobulus dantis.

– Juk sakiau, kad jūs protingas žmogus.

3

Tedas stabtelėjo prie šaldytuvo. Ant jo, po obuolio formos magnetu, kabojo Holės nuotrauka, kurią jis buvo pamiršęs nukabinti. Mergaitės blizgiais dažais buvo išmarginusios jos kraštus koncentriniais ornamentais. Holė bėgo iš jūros, vilkėdama raudoną bikinį, kuris ilgą laiką buvo Tedo mėgstamiausias. Ji juokėsi, pakreipusi galvą, ilgi šviesūs plaukai plaikstėsi vėjyje. Fotografuota buvo kaip tik tą akimirką, kai viena jos blauzda buvo pasislėpusi už kelio ir kita koja atrodė tarsi vienintelė kūno atrama, pažeidžianti pagrindinius pusiausvyros dėsnius.

Nuotrauka ten kabojo senų seniausiai. Tedas žvelgė į ją, pamiršęs, ko apskritai atėjo į virtuvę. Suėmė nuotrauką už kampo ir nuplėšė. Regis, išgirdo Holės juoką, o po akimirkos – verksmą, kurį pertraukė veriantis klyksmas prie jo darbo kabineto durų... Kaip jis galėjo taip su ja pasielgti?

Atitraukė kažkurį stalčių ir padėjo nuotrauką prie jam nepažįstamų įrankių.

Šaldytuve buvo likę du alaus buteliai. Tedas viena ranka suėmė juos už kakliukų ir koja užtrenkė dureles. Taip ir stovėjo, atsirėmęs į stalviršį. Linčas tebesėdėjo svetainėje, mintis pasiūlyti jam išgerti Tedui kilo gana spontaniškai, nors dabar jis jau gailėjosi. Tedui iš tikrųjų reikėjo kelias akimirkas vienumoje pamąstyti, nes kai nepažįstamasis užsiminė apie savo planą, Tedas

pajuto kažkokį nepaaiškinamą virpulį kūne. Jis nebuvo teisingumo vykdymo savo rankomis šalininkas griežtąja šio žodžio prasme, ne – nors manė, kad pasaulis būtų kur kas tobulesnis be tokių parazitų kaip Bleinas. Jis nejautė akstino ką nors žudyti ir net nepritarė mirties bausmei, – bent jau taip tvirtindavo paklaustas. Kartais šaudykloje, taikydamasis slenkančiam kartoniniam siluetui tiesiai į galvą, Tedas įsivaizduodavo šaudantis į *piktadarį*, į kokį nors tipą, padariusį žvėrišką nusikaltimą arba ką nors niekingo. Tedas linktelėjo pats sau. Galbūt Linčas ir nebuvo tikras prekybos agentas, tačiau jam pavyko paliesti reikiamą stygą, kad Tedas rimtai apsvarstytų jo pasiūlymą.

Jis tebežiūrėjo į obuolio formos magnetą. Dabar, kai Holės nuotrauka dingo iš akiračio, jis galėjo blaiviai mąstyti. Linčo idėjos buvo viliojančios; jose buvo kažkas jaudinančio, ryžtingo. Įsitikinimas, kad Tedui nužudžius vieną iš piktadarių, Holė ir mergaitės žvelgs į jį kaip į kovotoją dėl teisybės, o ne kaip į silpnadvasį.

Grįžtant į svetainę jam dingtelėjo beprotiška mintis, kad nieko ten neberas. Kad Linčas bus išėjęs, arba, dar blogiau, pasirodys, jog jųdviejų susitikimas tebuvo jo vaizduotės vaisius.

Tačiau Linčas tebesėdėjo ten, priešais du aplankus. Kilstelėjo paimti Tedo ištiesto butelio ir galvos linktelėjimu padėkojo. Gurkštelėjo nemažą gurkšnį.

– Iš kur sužinojote? – Tedas vėl atsisėdo.

– Apie savižudybę?

Tedas linktelėjo.

– Organizacija turi savo metodų, Tedai. Nežinau, ar apdairu jums juos atskleisti.

– Bent jau tiek nusipelnau, jeigu jau norite, kad nužudyčiau žmogų.

Linčas akimirką pasvarstė.

– Ar tai reiškia, kad galiu tikėtis, jog priimsite mūsų pasiūlymą?

– Tai ničnieko nereiškia. Tiesiog pasakykite, iš kur apie tai sužinojote.

– Pagrįstas noras. – Linčas gurkštelėjo dar vieną gurkšnį ir pastatė butelį ant stalo. – Atrenkame kandidatus dviem būdais. Daugumą jų susirandame pirmuoju būdu, tačiau šis būdas taip pat pasirodė esąs ne mažiau veiksmingas. Be abejo, gaila. Mums dirba mūsų tikslui ištikimi psichologai, kurie praneša apie potencialius atvejus; mes, – tai yra šie profesionalai, – leidžiame sau tokią laisvę, kuri, žinoma, iš dalies pažeidžia klientų konfidencialumą. Tačiau niekada nieko neverčiame. Prisistatome į namus, kaip kad aš pas jus, ir pateikiame pasiūlymą. Jeigu kandidatas jį atmeta, dingstame be pėdsakų. Jūsų atveju, turiu pripažinti, mano vizitas buvo kiek pavėluotas. Jau maniau... na, kad atėjau per vėlai.

– Jūs mane šnipinėjote?

– Ne visai. Atėjęs prie kandidato namų, paprastai permetu akimis jo valdas. Nors šįkart žinojome, kad jūsų žmona su dukterimis išvažiavusios, visada galima netikėtai rasti kokį giminaitį ar nelauktą draugą... arba šunį, nemėgstantį atėjūnų. Žvalgiausi, norėdamas įsitikinti, kad aplinkui ramu, ir pro jūsų darbo kabineto langą pamačiau, ką susiruošėte daryti.

– Aišku. Vadinasi, šnipinėjote..

– Apgailestauju. Stengiamės kuo mažiau kištis.

– O koks kitas atrankos būdas?

– Tikrai. Matote, Tedai, yra dėkingų mūsų organizacijai žmonių, kurie dėl vienokių ar kitokių priežasčių jaučiasi mums *skolingi*. Tarp jų ir daugelis tų profesionalų, apie kuriuos kalbėjau. Bet paprastai tai būna...

– Asmenys, susiję su aukomis, – Tedas mostelėjo į aplankus.

Regis, Linčas buvo iš tų, kuriems labiau prie širdies aptaki kalba nei tiesūs žodžiai. Akimirksnį jo veidą iškreipė nepasitenkinimo grimasa.

– Taip, – pripažino jis, pasiryžęs baigti šią temą. – O dabar leiskite paaiškinti, kas yra kitame aplanke.

Linčas atidėjo į šalį Bleino bylą. Atvertė kitą aplanką, kur kas plonesnį. Pirmajame puslapyje buvo spalvota laivo denyje

stovinčio žmogaus nuotrauka. Jis buvo kokių keturiasdešimties ir su gelbėjimo liemene, laikė meškerę su milžiniško dydžio žuvimi.

– O kas čia?

– Tai – Vendelis, galbūt kada nors apie jį girdėjote. Žinomas verslininkas.

– Aš tokio nežinau.

– Juo geriau.

Tedas pervertė nuotrauką. Aplanke buvo keletas spausdintų lapų ir keli žemėlapiai su adresais. Palyginti su pirmuoju, nedaug informacijos.

– Ir ką tas verslininkas nudėjo? Savo žmoną?

Linčas nusišypsojo.

– Vendelis neturi žmonos. Ir nieko nenudėjo. Jis ne kaip Bleinas, jis kaip jūs.

Tedas kilstelėjo antakius.

– Jis irgi ruošėsi užbaigti savo gyvenimą, – tarė Linčas. – Ir, kaip ir jūs, žino, kiek skausmo ir sumaišties tai sukeltų jam brangiems žmonėms. Sandėris toks, Tedai: jūs nužudote Bleiną ir taip grąžinate ramybę ir teisingumą Amandos Herdman šeimai, o mes atsidėkodami leisime jums tapti viena iš grandžių grandinėje, kurioje po Vendelio seksite jūs.

Tedas akimirką susimąstė. Netrukus suprato.

– Nužudęs Bleiną, aš turėsiu nužudyti Vendelį?

– Taip. Jis jau žino, lauks jūsų. Taip pat, kaip ir jūs vėliau savo namuose lauksite kitos grandinės grandies. Pagalvokite, Tedai. Pagalvokite apie skirtumą: jūsų šeima išgirs žinią, kad jus nušovė kažkoks nepažįstamas įsibrovėlis, o ne kad jūs nusižudėte.

– Nebetęskite.

– Žinau, kad viską apmąstėte, – tarė Linčas, nepaisydamas Tedo prašymo, – kad atimti sau gyvybę yra geriau, nei dingti be pėdsakų. Bet dabar jums atsiveria unikali proga būti nužudytam ir kitų atmintyje likti lemtingo įvykio auka. Pagalvokite, ar jūsų dukterims nebus kur kas paprasčiau susitaikyti su panašia

baigtim. Nežinau, ar žinote, bet daugelis vaikų, ypač mažų, taip ir neatsitiesia...

– Gana! Supratau.

– Ir ką pasakysite?

– Reikia kiek geriau pagalvoti. Vendelis niekuo nenusikalto.

– Baikite, Tedai. Man tai ne pirmas kartas. Jūs jau žinote atsakymą. Sandėris naudingas ne tik jums, net ir Vendeliui, kuris jau laukia savo viloje prie ežero, kol bus išpildyta paskutinė jo valia.

– Kodėl patys juo nepasirūpinate?

Linčas nė nemirktelėjo. Sprendžiant iš šypsenos, jis, kaip ir sakė, iš tikrųjų jau ne kartą buvo atlikęs vaidmenį šiame pirmajame – įtikinėjimo – veiksme. Žinojo, kaip atsakyti į kiekvieną klausimą. Jis priminė pardavėją telefonu, kuris visą laiką tik ir kartoja mintinai išmoktus žodžius.

– Mes šioje istorijoje gerieji, Tedai. Manome, kad tas, kuris nužudo kitą, turi mirti. Tiesiog suvedame tuos, kuriems pavyko pasityčioti iš sistemos su tais, kurie dėl kilnaus tikslo pasiryžę paaukoti gyvybę. Ir pasirinkome jus. Tai jūsų proga. Ir bijau, kad paskutinė.

Tedas įsmeigė akis į savo kelius. Iš kelnių kišenės kyšojo ant stalo rastas raštelis. Net neprisiminė, kad būtų jį čia įsidėjęs. Išsitraukė ir išlankstė slapčia nuo Linčo, kuris viltingai žvelgė į jį, laukdamas galutinio atsakymo.

Jis perskaitė: „TAI – PASKUTINĖ IŠEITIS.“

Linčas beveik pažodžiui pasakė jam tą patį.

4

Edvardas Bleinas gyveno vienas viduriniosios klasės rajone. Kaimynai jo nemėgo. Jo abejingumas viskam ir nenoras atskleisti, kuo užsiima, pamažu ardė santykius su aplinkiniais, kol jie virto įtampą keliančia ir nepatogia kaimynyste. Bleinas buvo padugnė, ir blogiausia, kad atrodė tuo patenkintas: tas šunsnukis su veidrodiniais akiniais nuo saulės ir savimi pasitikinčia šypsena mesdavo iššūkį kiekvienam, kuris pastodavo jam kelią. Su juo buvo bandoma kalbėtis ir gražiuoju, ir piktuoju, bet nieko iš to neišeidavo. Lyg maištingas vaikas – nors jau buvo perkopęs per trisdešimt, – jis, regis, atkakliai siekė sudrumsti savo artimo ramybę kaskart, kai tik kas nors prie jo prieidavo ar mėgindavo dėl ko nors susitarti. Nesilaikė jokių kaimynystės taisyklių, nesirūpino nei kiemu, nei savo šunimi *Magnusu*, grėsmingu rotveileriu, kuriam teko nelaimė valandų valandas tupėti pririštam prie grandinės ir loti ant kiekvieno, kas tik prisiartindavo. Vakarėliai su draugais, kurtinantis motociklo riaumojimas, visu garsu leidžiama muzika – visa tai buvo kasdienybė. Nieko nestebino, kai Bleinas, girtas arba apsvaigęs nuo narkotikų, parsivesdavo namo prostitučių, o vėliau išmesdavo jas lauk, ir vargšės merginos pusnuogės blaškydavosi ant šaligatvio, laukdamos taksi.

Kai pasklido žinia, kad Bleinui pateikti kaltinimai žmogžudyste, daugelis džiūgavo ir netgi siūlėsi paliudyti apie nederamą savo garsiojo kaimyno elgesį. Kai kurie net apgailestavo, kad Bleinas nusprendė nužudyti tą moterį jos, o ne savo paties namuose, nes tada būtų galėję įkišti jį už grotų savo nenuginčijamais parodymais, dėl kurių jis sėstų ne vieniems metams. Niekas neabejojo, kad Bleinas buvo vargšės merginos žudikas. Kaimynai iš anksto džiūgavo tuo, ką laikė jau įvykusiu faktu: kad Bleinas stos prieš teismą ir bus pripažintas kaltu dėl Amandos Herdman nužudymo. Jų svajonė išsipildė.

Tačiau prokuroras buvo priverstas jį paleisti. Dėl tvirto kaip uola alibi. Tuo metu, kai buvo nužudyta moteris, ne vienas liudininkas matė tą šunsnukį bare, o apsaugos kameros rodė, kad Bleinas negali būti žudikas. Jo kaimynai, žinoma, manė kitaip, nesuprato, kaip tam šunsnukiui pavyko pasityčioti iš teisėsaugos; gal jis turėjo kokį dvynį brolį ar panašiai, bet kažkaip visus apmovė. Ir dabar jiems reikės turėti reikalų ne tik su niekingu tipu, bet ir su žudiku. Daugelis rimtai svarstė galimybę persikraustyti.

Tedas, įsitaisęs už nuošalaus staliuko greito maisto restorane ir gardžiuodamasis mėsainiu, atidžiai perskaitė Linčo įteiktą bylą. Edvardo Bleino niekas nepasiges, pagalvojo. Jis galėjo drąsiai įeiti pro paradines duris; kaimynai neprasitars. Įsiminė visas reikiamas detales, tokias, kaip atsarginiai raktai, kuriuos tas tipas slėpė po durų kilimėliu. Šuo neturėtų sukelti nepatogumų.

Kramtydamas dešrainį, sukurpė paprastą planą; siurbčiodamas kokakolą ir kirsdamas skrudintas bulvytes, jis sugebėjo atitrūkti nuo savo paties rūpesčių ir negalėjo tuo atsistebėti. Amandos Herdman nuotraukos ir kai kurios šiurpios Bleino praeities ir dabarties detalės padėjo jam *iš tikrųjų* pajusti norą jį nužudyti. Tedas jau beveik suprato, ką Linčas turėjo omenyje, kalbėdamas apie sistemos spragas. Galimybė ištaisyti šią klaidą kėlė įkvėpimą, ir Tedas tai jautė.

Bleino namuose jis pasislėpė svečių kambario pirmajame aukšte spintoje, patogiai įsitaisęs tarp dėžių, kurias prieš tai leido sau perstumdyti. Jam virš galvos, ant spintos lentynos apatinės pusės buvo priklijuotas tamsoje šviečiantis lipdukas su Bazu Šviesmečiu. Tedas pagalvojo apie vaiką, kuris tikriausiai jį čia prilipdė, kad užsidaręs galėtų grožėtis jo švytėjimu, kaip ir jis šiomis akimirkomis. Pajuto šiokį tokį liūdesį, kad šeimininkas jau pamiršo senąjį gerąjį Bazą ir pasmerkė jį žvilgėti vienatvėje.

Bleinas parėjo po keturių valandų. Prieš pasislėpdamas Tedas apėjo namus ir galėjo įsivaizduoti, kur kiekvienu metu yra Bleinas. Jis atėjo iš garažo, kalbėdamas telefonu; pokalbis buvo žaismingas, paskui išsimaudė po dušu. Buvo nemaža tikimybė, kad Bleinas vakare nuspręs kur nors išeiti, tačiau Tedas dėl to nesuko galvos... palauks. Jau praleido spintoje ne vieną valandą ir galėjo laukti, kiek reikės. Retkarčiais nusnūsdavo.

Perkratė mintyse savo planą, kuris būtų nuvylęs bet kokį Holivudo prodiuserį. Nei susirėmimų, nei kerštingų skambių kalbų ar juo labiau kokių nors grasinimų. Jis palauks, kol Bleinas savo kambaryje užmigs, išlįs iš spintos, nueis ir nudės, jam net nespėjus prabusti. Jam buvo nesvetimas ir gailestingumas.

Pusę dešimtos – Tedas puikiai iš savo mobiliojo telefono žinojo, kiek valandų, – Bleinas svetainėje, veikiausiai užkandžiaudamas kokiu nors greitai paruošiamu maistu, žiūrėjo televizorių, kartkartėmis keikdamas kažkokios kvailos viktorinos dalyvį. Perspektyvos buvo neaiškios. Bleinas galėjo išeiti linksmintis, ir tada laukimas užtruktų visą amžinybę, sulaukti svečių, arba būti geras ir anksti eiti miegoti. Tačiau viską galėjo apsunkinti viena ne tokia jau nereikšminga aplinkybė. Tedas išgirdo tai net anksčiau už Bleiną ir iš karto sukluso, įtempęs jį gaubiančioje tamsoje ausis ir stengdamasis kažką išgirsti per plojimus ir spigų laidos vedėjo balsą. Iš sodo sklido gailus Magnuso stūgavimas.

Tedas nepatenkintas susiraukė ir papurtė galvą. Dozė, kuria jis buvo užmigdęs šunį, buvo per maža.

Televizorius staiga nutilo. Po ilgos tylos atsidarė lauko durys, ir po kiek laiko užsidarė vėl. Bleinas su kažkuo kalbėjosi telefonu, bet tyliai, ir iš spintos nebuvo girdėti. Jis žingsniavo po svetainę, kol galiausiai jo balsas ėmė skambėti kaskart vis raiškiau, ir įvyko nenumatytas dalykas: jis įžengė į svečių kambarį, kur slėpėsi Tedas. Uždegė šviesą ir uždarė duris. Tedas buvo per porą centimetrų pravėręs spintos duris, ir dabar buvo per vėlu jas uždaryti, neatkreipiant dėmesio. Bleinas buvo vos už kelių žingsnių, nerimastingai vaikščiojo pirmyn atgal anapus lovos, atidžiai klausydamasis pašnekovo.

– Sakau tau, Toni, Magnusas apkvaišintas, vos pasijudina. Jam kažką padarė. Jei tai kurio nors iš mano šunsnukių kaimynų darbas, jie man dar pamatys... A? Ką? Ne, nepadariau. – Bleinas stabtelėjo. Atsisėdo ant lovos nugara į spintą, ir prakalbo jau tyliau. – Tu teisus, Toni. Tuojau pat patikrinsiu, ar viskas ten, kur reikia. Žinoma. Greitai perskambinsiu. Iki.

Ir išėjo iš kambario, palikęs uždegtas šviesas.

Tedas du kartus matė Bleiną praeinantį, tylutėliai žengiantį koridoriumi. Antrą kartą jo dešinėje rankoje lyg ir kažkas blykstelėjo. Buvo tik laiko klausimas, kada jis nuspręs apieškoti svečių kambarį. Tedas išsitraukė iš striukės peilį, kuriuo ruošėsi nudurti jį miegantį. Jis pagalvojo: „Akis už akį."

Po dešimties minučių Bleinas buvo jau prie durų slenksčio, iš tikrųjų turėjo ginklą. Tedas akimirką neabejojo, kad jis susektas, kad Bleinas žvilgtelėjo į spintą ir pastebėjo praviras duris. Tačiau užėjęs į kambarį, jis vėl atsisėdo nugara į Tedą ir pasiėmė telefoną, kurį buvo palikęs ant lovos.

– Sveikas, Toni. Viskas vietoje. Taip, norėjau pranešti. Rytoj dar išsiaiškinsiu, kuris iš mano kaimynų pasityčiojo iš Magnuso. Bet jau rytoj, dabar krintu iš nuovargio... Antrą parą nemiegu. Žinoma. Juk sakiau, kad taip. Būk ramus. Iki, Toni.

Jis vėl išėjo. Šįkart jau užgesino šviesą.

Tedas tebelaikė peilį. Gal tai tik gudrybė? Kodėl Bleinas neapžiūrėjo spintos? Nutarė dar pusvalandį palaukti, kad įsitikintų, jog namų šeimininkas tikrai užmigo.

Nepaprastai lėtai atsidarė spintos duris. Išėjo iš svečių kambario ir nužingsniavo per svetainę prie laiptų. Iš lauko sklindanti šviesa buvo blausi. Magnusas jau nebestūgavo, Iglo gatve tokiu metu nebevažinėjo mašinos. Koks nors kluptelėjimas, net menkiausias garsas, ir Bleinas galbūt suklustų. Laikydamasis kuo arčiau sienos, atsargiai užlipo laiptais į viršų. Medis jo neišdavė. Jis pagalvojo, kad sunkiausias ruožas įveiktas; visas antrasis aukštas buvo išklotas kilimine danga.

Bleino kambarys buvo siauro koridoriaus gale. Kyštelėjęs galvą Tedas pamatė su niekuo nesupainiojamą Bleino siluetą po balta antklode. Pro langą liejosi ryški šviesa, ir jis galėjo žengti per kambarį nebijodamas į ką nors atsitrenkti. Sugniaužė rankoje peilio rankeną ir jau buvo beužsimojantis, kai staiga...

– Tik krustelk, ir paleisiu kulką į pakaušį.

Balsas nuaidėjo iš už nugaros. Į pakaušį įsirėmė pistoleto vamzdis, ir tą pačią akimirką jį apakino dirbtinė šviesa. Kai akys pagaliau kiek apsiprato, pamatė, kaip lovoje gulintis Bleinas pamažu virsta antklode.

Turi puikią progą, apsisuk ir suvaryk jam peilį. Jeigu jis paleis šūvį į galvą, juk gausi, ko norėjai? Argi taip jau svarbu, kad kulka sumals tavo smegenis?

Kelnių kišenėje buvo raštelis nuo rašomojo stalo. „TAI – PASKUTINĖ IŠEITIS.“

– Mesk peilį, – tarė Bleinas. – Puiku. Neatsigręžk ir pakelk rankas.

Atrodė, kad holivudinis dialogas vis dėlto įvyks.

Tedas nejuto nerimo. Tai, kad Bleinas neiššovė, iškalbingai liudijo apie jo abejones. Tikriausiai jis svarstė, kas tas žmogus, kuris kėsinosi jį nužudyti. Be to, matyt suprato, kad jam namuose tikrai nereikia lavono, jau nekalbant apie tai, kad šūvis

galėjo sukelti ant kojų kaimynus. Tedas stebėjosi, kad jo galvoje tiek minčių, ir jis visiškai įprastai mąsto. Pasijuto superherojumi. Ir taip blaiviai samprotaudamas jis suvokė, kad nenorėtų mirti nuo šio tipo rankos. Mirti būtent nuo Bleino rankos būtų tarsi ir nepadoru; dabar, kai iš nugaros į jį, beginklį, įremtas pistoletas, jis galiausiai tai suprato. Sutikti su Linčo sąlygomis ir mirti nuo nepažįstamo žmogaus rankos, ir galbūt taip palengvinti artimųjų kančias buvo viena, bet nuo Bleino? Galbūt savisaugos instinktas padarė savo. Galbūt.

– Pastebėjai mane, ar ne? – tvirtu balsu paklausė Tedas. – Kai užėjai į kambarį kalbėdamas telefonu... pastebėjai.

– Kas tave atsiuntė?

– Kodėl manai, kad kažkas turėjo atsiųsti?

– Jeigu niekas nesiuntė, taip ir pasakyk, ir tavo gyvenimas tą akimirką baigsis. Kitaip gyvensi šiek tiek ilgiau. Ar šiaip, ar taip, gyvas iš čia neištrūksi.

– Man toks sandėris ne itin naudingas.

Tedas labai lėtai pabandė atsigręžti.

– Sakiau, kad neatsigręžtum!

Tedas sustingo.

– Atsiprašau. Tu turi pamatyti mano veidą. Mes pažįstami.

Dvejonių akimirka.

– Tavo balso neatpažįstu.

– Žinau. Pamatęs mano veidą, suprasi. Patikėk.

Bleinas jau buvo jo rankose, lyg žuvis, prarijusi jauką. Beliko ištraukti ją iš vandens. Bleinas buvo suintriguotas, veikiausiai bandys įsižiūrėti į Tedo veidą, sukdamas galvą, kaip įminti šį neišsprendžiamą galvosūkį.

– Gerai, – atsakė Bleinas. – Atsigręžk. Tik pamažu. Ir nenuleisdamas rankų.

Tedas ėmė labai lėtai gręžtis. Tiksliai apskaičiavo, kada abi jo pečių aukštyje iškeltos rankos turėtų atsidurti vienoje linijoje. Paprasta gudrybė. Bleinas buvo įsmeigęs akis į Tedo galvą, kurią jis tyčia suko lėčiau už kūną. Tą pačią akimirką, kai pasi-

rodė Tedo veidas, jis nepastebimai nuleido pasislėpusią ranką ir staigiai įsikišo į švarko kišenę, kur buvo pistoletas. Bleinas pastebėjo šį gestą tik tada, kai Tedas, laikydamas ginklą prie krūtinės, jau buvo beveik visai atsisukęs ir vienu atokvėpiu nė kiek nedvejodamas iššovė. Šovė iš keblios padėties, sulenkta ranka ir iš nepatogaus aukščio, bet vis tiek pataikė Bleinui į tarpuakį. Nuaidėjęs šūvis sutrikdė nakties ramybę. „Ši kulka buvo skirta man“, – pagalvojo Tedas tuo metu, kai Bleino kūnas susmuko lyg maišas.

Kišenėje jis turėjo Amandos Herdman nuotrauką. Padėjo Bleinui ant krūtinės.

Tedas tebestovėjo, neatitraukdamas akių nuo kūno; Bleinas mirė ne iš karto, jo kūną kelias sekundes tampė mėšlungis, kol visai nurimo.

Kažkokie garsai svetainėje privertė Tedą vėl suklusti. Jis gerai nesuprato, kas tai buvo; gal atitraukiama kėdė. Įsikišo pistoletą ir vėl išsitraukė peilį. Nužingsniavo koridoriumi iki turėklų ir atsargiai kyštelėjo galvą, kad iš viršaus apžvelgtų svetainę. Tai, ką išvydo, taip jį pribloškė, kad nustelbė net instinktyvų norą slėptis. Vidury svetainės stovėjo tamsiaodis, labai liesas žmogus, vilkintis pilkomis kelnėmis ir laboratorijos chalatu. Jis žiūrėjo į Tedą, lyg žinodamas, kad jis tą akimirką kyštels galvą. Kraupiai šypsojosi.

– Sveikas, Tedai, – tarė griežtu balsu. Sveikindamasis parodė rausvą delną.

Tedas pernelyg nenustebo, kad jis žino jo vardą. Pastaruoju metu nepažįstamiesiems tai buvo būdinga.

Neatitraukdamas nuo jo akių Tedas nulipo laiptais.

– Dirbate jiems? – paklausė jau apačioje. Atsišliejo į turėklus, su pistoletu prie šono. Kažkodėl nujautė, kad šis žmogus nekelia pavojaus.

Lauke buvo visiškai ramu, nors buvo dar per anksti, kad atvažiuotų policija. Magnusas neabejotinai jautė, kad namuose svetimi žmonės, nes retkarčiais vis sustugdavo. Gal nujautė, kad

jo šeimininkas negyvas? Ar šuo per tokį atstumą galėtų užuosti kraują? Gali būti. Jo stūgavimas peraugdavo į vangų amsėjimą.

– Kas jūs toks?

Vyriškis nusišypsojo.

– Aš Rodžeris, Tedai.

– Koks Rodžeris? Tiesiog Rodžeris? Tas kitas bent jau pasakė man savo pavardę. – Tedas laisvos rankos krumpliais persibraukė kaktą. – Klausykit, nežinau, ką jūs čia veikiate, bet čia bet kada gali atvažiuoti policija. Viršuje negyvėlis, o lauke ganėtinai nerimstantis rotveileris. Aš dingstu.

Rodžerio veide pasirodė kone tėviška šypsena.

– Ar negirdėjote? – neatlyžo Tedas.

– Gal šnektelkime šioje svetainėje?

Tedas suglumęs žvelgė į jį. Ką tas tipas čia veikė? Kam jį taip kontroliuoti?

– Gal ne. Jūs kuoktelėjęs. Ar negirdėjote šūvio?

– Tai buvo Bleinas, ar ne? – Rodžeris ištarė šiuos žodžius tarsi užprogramuotas kompiuterio.

– Taip. O kas gi daugiau?

– Nušovėte jį?

Tas tipas turėjo girdėti šūvį. Tedas neatsakė.

– Laimė, turėjote pistoletą, – pareiškė Rodžeris.

– Pagirtina pasiruošti... nenumatytiems atvejams.

Tedas jau ir pats nežinojo, kodėl galų gale neišeina. Monotoniška to žmogaus kalbėjimo maniera buvo tarsi hipnotizuojanti.

– Dar ir su pirštinėmis, – kalbėjo Rodžeris, rodydamas į Tedo rankas, – peilis ir dėl viso pikto pistoletas. Užmigdėte šunį?

Sužavėtas Rodžeris pritariamai linksėjo galva.

– Juk norėjote, kad jį nužudyčiau, ar ne? – pasipiktino Tedas.

– Ar šįkart palikote ant kūno nuotrauką?

Šįkart?

– Taip. – Tedas neteko kantrybės. Kokia prasmė klausti, ar tas žmogus jį sekė, ar turėjo krištolinį rutulį? – Jei nieko prieš, pone Rodžeri, aš eisiu. Gerai? Jumis dėtas padaryčiau tą patį.

Tedas patraukė durų link. Bet kažkas buvo ne taip. Pro mažytį langelį jis pamatė iš sodelio išeinančią žmogystą, skubriai žingsniuojančią per gatvę prie mašinos. Tą akimirką ją apšvietė gatvės žibinto šviesa, ir tapo puikiai matyti dryžuoti marškinėliai. Tai buvo Linčas.

Mašina pajudėjo ir visu greičiu nuvažiavo.

Kodėl jį taip kontroliavo?

Tedas atsigręžė ir klausdamas pažvelgė į Rodžerį, nors balsu neištarė jokio klausimo. Juočkis truktelėjo pečiais.

5

Oposumas nutrauktai galūnei sudoroti pasirinko lauko stalą. Taip kratėsi, kad terasoje įsijungė jutiklinės lempos, ir tą kūgio formos šviesos pluošto apšviestą kraupų spektaklį buvo galima matyti iš namo.

Tedas stovėjo už stiklinių durų. Su nuostaba stebėjo, kaip oposumas, suleisdamas aštrius dantis į negyvą audinį, stiklinėmis, nežinia kur žiūrinčiomis, abejingomis akimis plėšė rausvą Holės kojos odą. Nes Tedas puikiai žinojo, kad tai buvo jo žmonos koja. Sutinę ir pasruvę krauju kojų pirštai priminė vyšnias, o iš nelygaus strampo žemiau kelio stirksojo nutrūkusios sausgyslės ir suskeldėję kaulai. Bet vis tiek žinojo. Nereikėjo nei apgamo ar kokios kitos skiriamosios žymės. Jis tiek kartų buvo glostęs, bučiavęs ir movęs kojine tą koją; būtų ją atpažinęs bet kur, net sapne. Tas prakeiktas oposumas draskė Holės koją! Tedas stuktelėjo delnu per stiklą. Oposumas iškart pasuko galvą ir įsistebeilijo į siluetą anapus stiklo, tačiau neatrodė pajutęs pavojų. Jo snukį, lyg groteskiškas makiažas, juosė rudas apskritimas. Nugalėjęs smalsumą, toliau dorojo koją. Tedas dar kartą pastukseno į stiklą, tačiau šįkart žvėrelis nė nemirktelėjo.

Tada išgirdo ošiant vandenyną. Atlantas buvo už keliolikos kilometrų nuo namų, bet tai irgi buvo nesvarbu. Ištiesė ranką įjungti lauko apšvietimo, ir sodo žibintai iš tikrųjų apšvietė jūrą,

ji buvo čia pat, jo sode. Vietoje nuožulnaus, medžiais apaugusio šlaito, kuriuo jis paprastai kasryt grožėjosi, skaitydamas laikraščio verslo priedą, visur tyvuliavo vanduo, putojantis ir ošiantis iš juoko. Ant smėlėto snapučiais nusėto kranto stovėjo Holė, nejudri tarsi vaškinė skulptūra. Oposumas buvo nugraužęs nemažą gabalą blauzdos, atidengdamas apvalainą žvilgantį kaulo galą. Ji vilkėjo raudoną bikinį, – Tedo mėgstamiausią, – rankos ištiestos į šonus, o kūnas šiek tiek pakrypęs į kairę. Plaukai plevėsavo prie galvos, tarsi juos laikytų nematomos rankos. Nepaisant vaiduokliškos kojos, jos veidas buvo džiugus.

Tedas atstūmė stiklines duris. Oposumas pasitraukė į tolimiausią stalo kampą. Pasirodžius Tedui jis, regis, rimtai sunerimo, nors aiškiai ne tiek, kad paliktų savo grobį. Tebetupėjo lūkuriuodamas, susigūžęs ir iššiepęs dantis, pasirengęs sprukti, jei prireiks. Tedas padarė staigų judesį, kuris nedavė jokios naudos, o tada apsidairė, ieškodamas, ką į jį paleisti. Šalia kepsninės gulėjo medinė dėžė, kurią jis iškart atpažino ir, nors turėjo nustebti, nes nematė jos nuo vaikystės, jam pasirodė natūralu atsitiktinai ją rasti savo, jau suaugusio, namų terasoje. Priėjo ir paėmė į rankas tarsi relikviją – tam tikra prasme taip ir buvo. Dėžės dangtis ir dugnas buvo išpiešti taip, kad atidarius išsitiestų šachmatų lenta. Vidus buvo išmuštas aksomu ir kiekviena figūra turėjo savo vietą. Tedas išėmė rikį ir, užsimojęs kaip rimbu, sviedė dešine ranka. Bet nepataikė. Kaip jis galėjo vos iš kelių žingsnių nepataikyti į tą pasibjaurėtiną žvėriūkštį? Išėmė kitą figūrą ir pabandė dar kartą, šįkart gerokai per stipriai. Ir vėl nepataikė. Kaskart kažkas sutrukdydavo pataikyti. Figūros skriejo nenuspėjamomis kreivėmis, kurių vienintelis tikslas, regis, buvo paskutinę akimirką aplenkti oposumą, o ne pasiekti taikinį. Tačiau Tedas nenuleido rankų ir toliau kaip apsėstas viena po kitos svaidė figūras. Oposumas, matyt, pastebėjo, kad nukrypimai nuo fizikos dėsnių yra jo naudai, taigi tingiai grįžo į stalo vidurį, ir toliau gardžiavosi vaišėmis. Stora balta uodega lyg gyvatė raitėsi po gauruotu jo kūnu. Tedas, po kokio šimtojo

metimo, – visi buvo netaiklūs, – suprato pralaimėjęs ir numetė dėžę. Žvilgtelėjęs į ją ant žemės įsitikino, kad visos figūros tebėra savo vietose.

Pažvelgė į Holę. Norėjo jai pasakyti, kaip jis jaučiasi: padarė viską, kad sugrąžintų jai koją. Koks jis vyras, jeigu negali patenkinti savo šeimos poreikių? Pasijuto sugniuždytas, vos nepuolė į ašaras, bet tada suvokė, kad išeitis yra. Ir kaip jis anksčiau nepagalvojo! Jo dešinė ranka vis sunkėjo, ir jis jau juto joje pistoleto rankeną. Pakėlė ginklą prie akių ir su susižavėjimu nužvelgė. Beveik poetiškai lėtai abiem rankomis nusitaikė į oposumą, mėgaudamasis paskutinėmis akimirkomis prieš šūvį. Žvėrelis kilstelėjo galvą, tarsi nujausdamas, kad artėja galas. Kulka visa jėga įsmigo jam į nugarą, ir jis sprogo kaip kraujo ir žarnų pilnas balionas. Tedas numetė pistoletą ir, neatitraukdamas akių nuo Holės kojos, nužingsniavo prie stalo; suėmė abiem rankomis lyg gydytojas organą, kuris tuoj bus transplantuotas. Dabar, kai galėjo apžiūrėti ją iš arti, pastebėjo, kad kojos gale įsriegtas varžtas, kaip jis ir manė. Viskas bus gerai, pagalvojo. Tereikia prieiti prie Holės ir įsriegti koją atgal. Jis bus geras vyras.

Nusileido nuo verandos dviem laipteliais ir pakėlė akis. Holė tebestovėjo ten, tik dabar juos skyrė ore pakibęs milžiniškas švytintis geltonos spalvos rėmas. Apatinis jo kraštas buvo per kokį pusmetrį nuo žemės, ir Tedas žinojo, kad be vargo jį perlips, tačiau vis tiek prieš tai trumpam stabtelėjo. Holei už nugaros bangavo jūra, ji buvo už kokių dešimties žingsnių, ir noras grąžinti jai koją ir apkabinti buvo nepakeliamas. Tedas kilstelėjo koją ir peržengė geltoną rėmą. Akimirką jį buvo apėmęs kažkoks nesuvokiamas jausmas, kad jam nepavyks, bet pavyko. Žinojo, kad jeigu nepalies rėmo, nieko blogo nenutiks. Įveikęs geltonąjį rėmą jis susidūrė su kitu, jau žaliu, ir vėl pakartojo tą patį, o pakėlęs akis vėl pamatė Holę tokioje pat pozoje, laukiančią jo už dešimties žingsnių, ir dar vieną rėmą, o tada dar vieną, raudoną, violetinį, Tedas jau žengė per juos net nebežiūrėdamas, beveik nejučia, žvelgdamas priešais, į Holę; ir vėl geltonas,

mėlynas, „jau ateinu, brangioji“, dešimt žingsnių, rėmas juodas kaip naktis, „Hole“... Tedas jau nebe ėjo, o bėgo, šokinėdamas per vienas po kito begaline eile besirikiuojančius rėmus, kaip lengvaatletis per bėgimo su kliūtimis varžybas, be atvangos, Hole, be atvangos, Hole...

Ir tada paskutinis rėmas jį prarijo, ir riksmas grąžino Tedą kažkur kitur.

Jis gulėjo ant sofos.

Krūptelėjęs atsisėdo. Karštligiškai stvėrėsi rankomis už kojos. Ji buvo savo vietoje. Sapnavo, kad jis be kojos? Jau pradėjo pamiršti. Įsižiūrėjo į kambario tamsą, paskui nužvelgė savo suglamžytus marškinėlius ir nepatogius džinsus, kurių nebuvo nusimovęs. Atsistojo ir nežinia, kodėl, priėjo prie stiklinių durų šoninėje namo sienoje. Ilgokai ten stovėjo, žvelgdamas į tamsoje skendinčią kalvą. Prisišliejus prie stiklo, įsijungė jutiklinis lauko apšvietimas, kuris nušvietė stalą su kėdėmis. Tedui prieš akis iškilo keista moters kojos vizija. Jis sapnavo, kad Holė be kojos? Šyptelėjo ir pasistengė įsiminti, kad papasakotų jai, kai jie po pietų kalbėsis. Pasvarstė, kiek dabar valandų. „Tikriausiai nėra nė septynių, nes dar neišaušo“, – pagalvojo. Automatiškai žvilgtelėjo į riešą, bet laikrodžio ten nebuvo.

Ir tada staiga šmėstelėjo vienas prisiminimas, kuris lyg strėlė perplėšė išganingą, proto nuaustą užmaršties šydą. Skubriai žvilgtelėjo į kepsninės pagrindą. Medinės dėžės su šachmatų figūromis ten nebebuvo, bet prisiminimas buvo pernelyg aiškus. Nors Tedas ką tik sapnavo košmarą, kad Holė be kojos, kraują jam stingdė būtent ta šachmatų dėžė.

6

Jeigu jau Tedas atidėjo savo atsisveikinimą su šiuo pasauliu, tai buvo geriau ir toliau laikytis kasdienės rutinos, o kartu ir apsilankyti pas savo psichoterapeutę, Laurą Hil. Tedas iš dalies net džiaugėsi, nes jųdviejų santykiai jau buvo šiltesni; tai, kas prasidėjo nuo jo gydytojo skiriamų vizitų, tapo beveik malonia patirtimi. Jis tikrai nebūtų sutikęs vaikščioti pas psichoterapeutę, jeigu ne primygtiniai Karmaiklo prašymai, tačiau gydytojas šiuo atžvilgiu pasirodė atkaklus ir mokėjo įtikinėti. „Kiekvienam, kam tenka susidurti su tokia žinia, Tedai, reikia pagalbos", – būtent taip jis pasakė. Tedas šiuos žodžius interpretavo taip: „Žmogus, turintis neoperuojamą auglį, anksčiau ar vėliau susimąstys, ar nepaleisti sau kulkos į smilkinį." Čia gydytojas Karmaiklas neklydo.

Griežtąja šio žodžio prasme auglys nebuvo neoperuojamas, tik tikimybė jį pašalinti buvo tokia pat, kaip iš trisdešimties metrų įmesti kamuolį į krepšį. Gydytojas Karmaiklas nepasitelkė šios metaforos, bet savo žodžiais pasistengė įžiebti vilties spindulėlį, nors Tedas, analitiškai mąstantis ir pragmatiškas, greitai sudėliojo viską į savo vietas. Apsispręsti, žinoma, turėjo jis pats, galėjo rizikuoti operuotis ir tikėtis stebuklo, arba palikti viską, kaip yra. Tedui neteko ilgai galvoti. Tai buvo vienas iš tų sprendimų, kurie priimami iš anksto, net nesusimąsčius, dar gerokai

prieš galvos skausmus ar tyrimų rezultatus, kuriuos Karmaiklas išdėstė santūriu tonu, prideramu sukrečiančioms žinioms. Galbūt Tedas apsisprendė dar prieš kelis dešimtmečius, pamatęs „Skrydžio virš gegutės lizdo" pabaigą, kur Džeko galva lingavo į šalis tarsi marionetės, likusios be šeimininko, arba kokiu nors kitu metu, nesvarbu, kada. Jis oriai nugyvens paskutinius mėnesius. Atėjo į pirmąjį susitikimą su daktare Hil tik tam, kad Karmaiklas galvotų, jog viskas klostosi numatytai; be abejo, tai numatyta paties Karmaiklo, nes jis, geras gydytojas, buvo iš tų, kurie mano turintys daryti viską, kad iki paskutinės akimirkos pratęstų žmogaus gyvenimą. Nesvarbu, ar siektų pataikyti į krepšį iš trisdešimties, ar iš šimto ar tūkstančio metrų.

Laurai Hil iš pažiūros nebuvo nė trisdešimties. Pirmą kartą ją pamatęs Tedas pajuto gailestį tai mergaičiukei surištais plaukais, nešiojančiai stačiakampius akinius, maloniai bendraujančiai bei santūriai besišypsančiai, veikiausiai tik žengiančiai pirmuosius žingsnelius savo profesiniame kelyje. „Beveik žaidžia psichoterapeutę", – pagalvojo Tedas, kuris vėliau stebėjosi sužinojęs, kad iš tikrųjų Laura Hil jau perkopė per trisdešimt. Jis nežinojo tikslaus jos amžiaus; ji taip jam ir nepasakė.

Vis dėlto ta moteris jau per pirmą pokalbį nuginklavo jį savo jaunatvišku grožiu, nekaltu žavesiu ir nuoširdumu. Tedą viliojo galimybė kaskart išsisukti nuo pinklių, kurias ji veikiausiai regs kiekvieną seansą, nes ji, be abejo, – kaip ir Karmaiklas – taip pat neketino užsiminti apie savižudiškas mintis, kurios jau ėmė kirbėti jo galvoje.

– Sveiki, Tedai, – pasisveikino Laura. – Tai išvyka laivu su partneriu galiausiai buvo atidėta?

– Taip. Ačiū, kad priėmėte.

– Apgailestauju dėl išvykos. – Lauros variniai plaukai buvo susukti į kuodą. – Kaip jaučiatės?

Vakar nužudžiau žmogų. Nuėjau į jo namus, patykojau užsidaręs spintoje ir nužudžiau. Pasaulis jo nepasiges.

Pasimėgavo šia fraze. Įsivaizdavo, kaip persimaino Lauros Hil veidas, jam pranešus tokią naujieną. Iš tikrųjų jis pats dar neapsiprato su mintimi, kad nužudė žmogų, jau nekalbant apie tai, kad tikrai tuo nesidžiaugė.

– Šiąnakt sapnavau dar vieną košmarą, – tarė Tedas. Jis palyginti dažnai pasakodavo jai savo košmarus, nes iš esmės laikė visa tai nesąmone, ir dar paprastai praleisdavo epizodus, kurie galėtų jį išduoti. – Buvo šis tas naujo.

Prie vienintelio lango stovėjo rašomasis stalas, kuriuo per seansus Laura retai kada naudojosi. Šįkart ji sėdėjo krėsle priešais Tedą. Juos skyrė žemas staliukas, ant kurio nieko nebuvo, išskyrus plastikinę stiklinę su vandeniu. Tedas niekada jo negėrė.

– Papasakokit savo sapną.

– Stovėjau savo namų svetainėje, žiūrėjau į terasą. Ant stalo oposumas graužė Holės koją. Holės nemačiau, tik koją, bet žinojau, kieno ji. Iškart išėjau į lauką ir apsidairiau, ką būtų galima sviesti, kad jį nuvyčiau, ir tada išvydau ant žemės dėžę, kurią bematant atpažinau. Tai buvo mano šachmatų dėžė.

Jeigu Laura būtų buvusi iš tų psichoterapeučių, kurios rašosi užrašuose pastabas, ji, atsižvelgdama į iškilmingą Tedo toną, neišvengiamai būtų tai pasižymėjusi. Tačiau Laura niekada nieko neužsirašydavo; jos atmintis buvo fenomenali.

– Mėčiau į žvėrelį šachmatų figūras, bet niekaip nepataikydavau, – tęsė Tedas. – Jos vis nepaaiškinamai jį aplenkdavo. O figūros, atrodė, niekad nesibaigs. Tada sode pamačiau Holę, ir atrodo, jai už nugaros plytėjo jūra. Ar nejuokinga, ką gali išgalvoti žmogaus protas?

Tedas praleido tą epizodą, kaip jis pistoletu sumaitojo oposumą. Tai pernelyg priminė tai, ką jis būtų padaręs su savo kaukole, jeigu nebūtų įsikišęs Linčas. Tokias detales kaip ši jis buvo linkęs nutylėti.

– Jūs neužmušėte oposumo? – paklausė Laura, didžiuodamasi, ir jau ne pirmą kartą, savo nerimą keliančia intuicija.

– Ne.

Moteris linktelėjo.

– Kada paskutinį kartą sapnavote ką nors, kas būtų susiję su šachmatais?

– Niekada.

Ji trumpam nutilo ir susimąstė, ieškodama tinkamų žodžių.

– Tedai, mums reikia pasikalbėti apie tai, kas per tuos metus įvyko. Pasakykit man, kodėl ypatingai gabus šachmatams vaikas staiga nusprendė juos mesti. Jūs daugiau nebežaidėte?

– Rimtai – ne. Išmokiau dukteris ir retkarčiais su jomis pažaisdavau, tačiau dabar jos žaidžia vienos.

– Pasakykit, kodėl metėt.

Laura jau ne pirmą kartą bandė paliesti šią temą. Tedas šiek tiek priešinosi pokalbiams apie praeitį, ir ji primygtinai neįkalbinėjo, tačiau pasakoti apie tuos metus jam nebuvo pernelyg sunku. Patogiau įsitaisė ir pradėjo:

– Žaisti mane išmokė tėvas. Septynerių jau palyginti lengvai jį aplošdavau. Jis nuvežė mane pas vieną senuką, kuris gyveno Vindsor Lokse, gimtajame tėvo mieste, ir kadaise buvo žinomas kaip neblogas šachmatininkas. – Tedas trumpam nutilo. – Prisiminimai apie mokytoją, tikriausiai vienintelį suaugusįjį savo gyvenime, kuriuo jis žavėjosi ir gerbė, kėlė jam skausmingą nostalgiją. – Jo pavardė buvo Mileris; manau, kažkada jį jau minėjau. Kai pirmą kartą pamačiau, jis man pasirodė be galo senas, poilgiais pražilusiais plaukais žemiau ausų, raukšlėtu veidu. Tąkart daug nekalbėjome. Susėdome prie lentos jo garaže, kuriame jis vietiniams vaikams vesdavo pamokas, ir sulošėme partiją; tėvas mus stebėjo. Atlikome nedaug ėjimų, ne daugiau kaip dvidešimt, o paskui Mileris pasivedėjo mano tėvą į šalį, ir jie kalbėjosi akis į akį. Aš likau laukti. Galvojau, kad Mileris jam pasakys, jog iš manęs nieko nebus, kad grįšiu su tėvu namo ir tuo viskas baigsis. Ir vis dėlto dar aštuonerius metus, kol man sukako penkiolika, važinėjau pas jį du ar tris kartus per savaitę.

– Jūs turėjote ritualą su pasaga, tiesa?

Tedas neprisiminė, kad kada nors būtų užsiminęs apie pasagą. Tai buvo dar vienas nerimą keliantis jo psichoterapeutės stulbinančios atminties įrodymas.

– Taip. Mileris tapo mano treneriu. Valandų valandas susėdę prie šachmatų nagrinėdavome variantus.

Laura nepatenkinta suraukė lūpas.

– Bijau, kad mano žinios apie šachmatus nėra tokios išsamios.

– Šachmatuose yra debiutai, daugelis kurių pavadinti juos išgarsinusių šachmatininkų vardais, taip pat ir taip vadinamieji variantai, kurie yra ne kas kita, kaip tų debiutų tęsimo būdai. Tarkime, yra pagrindinis kelias ir daug šalutinių kelių. Kiekvienas iš jų yra išanalizuotas, ir tai yra neatsiejama mokymosi dalis. Šachmatai – ne tik loginis, bet ir atminties žaidimas. Mes su Mileriu atkurdavome garsias partijas ir analizuodavome kiekvieną ėjimą. Nepamirškite, kad aš buvau vaikas, ir, nors šachmatai man labai patiko, ilgai nenustygdavau vietoje. Mileriui teko ieškoti būdų, kaip mane sudominti. Jis pasakodavo man istorijas apie šachmatininkus, apie įsimintinas partijas. Taip jis papasakojo apie trečiąjį 1927-ųjų pasaulio čempionatą, vykusį Buenos Airėse, kuriame varžėsi kubietis Chosė Raulio Kapablanka ir rusas Aleksandras Aliochinas. Mileris žavėjosi šia partijų serija ir užkrėtė savo entuziazmu ir mane. Kapablanka buvo čempionas, laikomas nenugalimu šachmatininku, išskirtinio talento revoliucionieriumi. Jo varžovas Aliochinas buvo kruopštus, pedantiškas žaidėjas, kurį nedaugelis laikė pajėgiu iškovoti pergalę. Aš pernelyg nukrypau?

– Anaiptol. Džiugu matyti, kad jus dar ir šiandien sugeba įkvėpti tas jaunatviškas įkarštis. Pasakokite toliau. Man įdomu, kuo baigėsi šio genijaus ir jo skrupulingo varžovo dvikovos istorija. Aš labai neišsilavinusi, jei nežinau?

Tedas nusijuokė.

– Ne, nieko panašaus. Juk kalbame apie šachmatus, ir dar apie 1927-uosius. Bėda ta, kad tuo metu nebuvo labai aiškiai apibrėžtų taisyklių, kaip varžytis pasaulio čempionate. Jie nu-

tarė, kad naujuoju čempionu taps tas, kuris išloš šešias partijas. Tačiau šachmatų partijos dažnai baigiasi lygiosiomis, ir kad būtų pasiektos šešios pergalės, reikėjo lošti nemažai partijų. Galiausiai jie lošė trisdešimt keturias. Žaidė tris dienas!

– Ir kas tapo nugalėtoju?

– Visų nuostabai – Aliochinas, metęs iššūkį čempionui. Šių šachmatininkų santykiai, nuo seno buvę blogi, dar labiau pašlijo. Aliochinas daugiau niekada nebesutiko varžytis su Kapablanka pasaulio čempionate, o po dešimties metų mirė. Čempionato baigtis nustebino visus, iš čia ir atsirado ta garsioji pasaga. Atrodo, Aliochinas, atvykęs į Buenos Aires, rado gatvėje pasagą. Jis buvo itin prietaringas ir puikiai žinojo, kad šis daiktas laikomas sėkmės ženklu. Pasakė tai savo žmonai, atlydėjusiai jį į čempionatą, ir nusprendė išsaugoti pasagą kaip laimę nešantį amuletą. Nusipirko laikraštį ir rūpestingai ją įvyniojo. Savo žmonai pasakė: „Ji laukė manęs."

Tedo akys buvo lyg stiklinės. Jis įsijautė. Mileris jam pasakojo tą istoriją begalę kartų, vis pagražindamas nesuskaičiuojama daugybe tikrų detalių. Senukas net turėjo albumą su to meto laikraščių, taip pat ir argentinietiškų, iškarpomis, kurias buvo įsigijęs, išvertęs ir užrašęs savo tvarkinga smulkia rašysena.

– Mileris turėjo pasagą, pakabintą ant sienos, – tarė Tedas, žvelgdamas kažkur į tolį, tarsi iš tikrųjų ją matytų. – Sakė, kad tai ta pati pasaga, kurią Aliochinas rado Buenos Airėse, kad įsigijo ją aukcione. Kai pradėjau dalyvauti pirmuosiuose valstijos turnyruose, nukabindavome pasagą, įvyniodavome į laikraštį ir pasiimdavome su savimi. Paprastai mus savo mašina veždavo mano tėvas, ir net nežinodavo, kad vežamės pasagą. Tai buvo mūsų paslaptis, tik mano ir Milerio, daugiau niekieno. Turnyruose man neblogai sekdavosi. Paskui vėl pakabindavome pasagą Milerio garaže ant sienos, tai buvo lyg ritualas.

– Pasakojate apie Milerį su tokiu pasididžiavimu. Tikriausiai jis jums buvo labai svarbus žmogus.

– Tikrai. Visus tuos metus tėvas mašina nuveždavo mane iki jo namų – kiek daugiau kaip valanda kelio. Praleisdavau pas Milerį tris valandas, ir laikas prabėgdavo nejučia. Kadangi mano tėvas buvo prekybos agentas, jis tuo metu dirbdavo tose apylinkėse. Namie reikalai nebuvo paprasti; mamos silpnaprotystė progresavo, ir tėvų barniai man tapo nepakeliami. Vindzor Loksas daugeliu atžvilgių buvo mano prieglobstis.

– Kaip susiklostė Milerio gyvenimas?

– Kai susipažinome, jam turbūt buvo apie septyniasdešimt, gal kiek mažiau. Vadinasi, po aštuonerių metų jam buvo netoli aštuoniasdešimties. Man buvo penkiolika, ir šachmatai buvo vienintelis dalykas, kuris sugebėdavo apraminti mano maištingą sielą. Anapus Milerio garažo sienų aš tuo metu buvau ūmus ir provokuojantis paauglys. Nežinau, kiek laiko tai galėjo tęstis, nes iš tikrųjų aš buvau susidvejinusi asmenybė. Buvau nepakantus paauglys, nekenčiantis savo šeimos ir beveik nesikalbantis su tėvu, problemiškas ir atžagarus mokykloje, bet kartu ir vaikas, besidžiaugiantis popietėmis su Mileriu, besiklausantis jo istorijų ir nagrinėjantis partijas.

Tedas trumpam nutilo. Jis net ir Holei tiek nepasakojo apie Milerį, ir juo labiau neatskleidė to, ką dabar ruošėsi pasakyti. Nurijo seiles.

– Milerio mirties dieną aš buvau pas jį. Kartą ar du per mėnesį mes lošdavome tarpusavyje, ir galiausiai pradėjome lošti apylygiai. Buvo jo ėjimas. Jis visada mąstydavo tokioje pat pozoje, atsirėmęs alkūnėmis į stalą ir kumščiais parėmęs smakrą. Aš paprastai laikydavau rankas po stalu, palinkęs į priekį. Taip ir sėdėjome, kai staiga Mileris susmuko ant lentos. Rankos nusviro, o galva krito kaip plieninis rutulys, išblaškydama figūras. Siaubingai persigandau. Mileris buvo našlys, turėjo sūnų, kuris retkarčiais atvažiuodavo, bet tuo metu namie mes buvome vieni. Buvau taip sukrėstas, kad net nesumojau prieiti, papurtyti, kad atsipeikėtų ir pažiūrėti, kas jam. Nors tai nieko nebūtų

pakeitę, nes Milerį ištiko mirtinas priepuolis. Kurį laiką kaip stabo ištiktas stovėjau prie stalo, neramiai kvėpuodamas... Galiausiai tekinas išbėgau iš garažo šauktis pagalbos. Galėjau nubėgti į bet kurio kaimyno namus, bet nežinia dėl kokios kvailos priežasties nusprendžiau, kad reikia surasti tėvą. Jo mustango*, kaip ir numaniau, pakelėje nebuvo, ir aš pasileidau bėgti, kur akys veda. Už kampo aklai pasukau į dešinę ir bėgau neatsikvėpdamas... ir tik dėl gryno atsitiktinumo tolumoje pamačiau jo mašiną, stovinčią už kokių dviejų šimtų metrų prie kažkokio namo. Tikriausiai tėvas ten siūlė savo enciklopedijas, nuotolinio mokymo kursus, ar dar ką nors, kuo tada prekiavo. Visa kita jau numanote, tiesa, Laura?

– Manau, kad taip.

– Užėjęs į tuos namus supratau, kad mano tėvas visus tuos metus vežiojo mane pas Milerį ne tam, kad išmokčiau gerai žaisti šachmatais ir ne tam, kad pailsėtų nuo mamos. Bent jau ne vien tik tam. Tuose namuose gyvenanti moteris buvo pirmoji jo meilė; tėvas vėliau bandė man aiškintis.

– Ką jūs pamatėte tuose namuose, Tedai?

– Jiedu buvo kambaryje. Aš jų nemačiau. Bet girdėjau. Tyliai palaukiau svetainėje, prisėdęs ant kėdės priešais išjungtą televizorių. Girdėjau jų juoką. Galvojau apie Milerį, susmukusį garaže, ir man kilo baisi mintis, puikiai prisimenu. Aš troškau, kad jis būtų miręs, nes kitaip vis tiek daugiau nebūčiau galėjęs atvažiuoti į tą miestelį. Ir dėl to būtų buvęs kaltas mano tėvas. Tuo metu troškau tik vieno, jo nekęsti.

Suskambo telefonas, ir jie krūptelėjo. Per seansus Lauros niekada niekas netrukdydavo.

– Atleiskite, Tedai. Turiu atsiliepti į šitą skambutį. – Ji pakilo ir priėjo prie stalo.

Tedas linktelėjo galva.

---

* Matyt, turimas omenyje automobilis „Ford Mustang“, – red. past.

Laura klausėsi. Akimirką Tedas pastebėjo jos veide įtampą, kol netikėtai ji pragiedrėjo ir nusišypsojo.

– Taip, žinoma. Be abejo. Tikrai leidžiu.

Padėjo ragelį.

– Mano sūnus – skautas, – paaiškino Tedui. – Pamiršo man duoti pasirašyti leidimą vienam žygiui, ir iš ten maloniai teikėsi paskambinti.

Laura vėl atsisėdo.

– Atleiskit, kad pertraukiau, Tedai. – Atsiprašė.

– Nieko tokio. Daugiau nelabai ir turiu ką pasakoti. Daugiau su tėvu niekada nesikalbėjome šita tema. Jo ir toliau beveik niekada nebūdavo, o aš sėdėjau namie, karštai jo nekęsdamas ir vargdamas su savo motina. Jie išsiskyrė, o aš visam laikui mečiau šachmatus.

7

Tedas priklaupė už krūmų. Ką tik buvo sukoręs daugiau, nei kilometrą pėsčiomis per moskitų knibždantį mišką. Krestelėjo galvą ir sutelkė dėmesį į tai, kas buvo anapus.

Paukščių čiulbėjimas persipynė su švilpaujama melodija. Pamatė ežerą ir valtį, kurioje buvo tik vienas žmogus: Vendelis ramiai laukė savo trokštamos lemties. Net nekrusteldamas laikė rankose meškerę.

Dusliu pliaukštelėjimu užmušęs moskitą, Tedas atsisėdo nugara į ežerą, žvalgydamasis aplinkui. Ir tada pamatė ją, blyksinčią pro pušų šakas besiskverbiančiuose spinduliuose, su niekuo nesupainiojamos lenktos formos. Ji buvo vos už kelių žingsnių, ir Tedas pasiekė ją net nesistodamas; pasislinko ir paėmė į rankas, stebėdamasis jos panašumu į tą, kuri kabojo Milerio namuose (širdies gilumoje jis žinojo, kad tai ir *buvo* Milerio pasaga).

Kaip ji čia atsirado? Ilgai žiūrėjo į pasagą, o paskui įsikišo į kelnių kišenę.

Ten, kur baigėsi kelias, stovėjo Vendelio savaitgalio vila, modernus vieno ant kito sustatytų cementinių blokų statinys dideliais langais. Iš vieno šono buvo medinė lauko terasa iki pat ežero kranto virš vandens, kurios gale buvo siauras, kelių metrų ilgio tiltelis. Tedas įvertino savo galimybes. Baigęs dienos žvejybą Vendelis tikriausiai pririš valtį prie tiltelio ir terasa

grįš į namus. Laukti jo viduje atrodė protingiausia. Bent jau bus maloniau nei čia, moskitų apsuptyje. Smagiai pliaukštelėjo ir su tam tikru pasitenkinimu pažvelgė į sugniaužtą kumštį. Kai atgniaužė, jame nieko nebuvo.

Drąsiai nužingsniavo privačiu keliu. Artėjant prie modernaus statinio atrodė, kad jis vis didėja. Priešais namą stovinti juoda sportinė mašina pasirodė esąs dvivietis „Lambordghini" kabrioletas. Tedas neatsispyrė pagundai prieiti ir užmesti akį. Tai buvo jo svajonių mašina; jis ėmė jausti Vendeliui simpatiją. Jam pasilenkus apžiūrėti salono, nuo pistoleto svorio atsisegė striukė, ir Tedas prisiminė, kaip rimta tai, ką jis ruošėsi daryti. Neužsisegęs susikleidė striukę, – karštis buvo nepakenčiamas, bet turėdamas ginklą po ranka jis jautėsi saugesnis, – ir tą akimirką, kai jau atsitiesė, pastebėjo veidrodėlyje blyksnį. Iš pradžių pagalvojo, kad tai švieselė nuo prietaiso skydelio, tačiau šiek tiek pakeitęs padėtį suprato, kad blyksi lange. Atsigręžė ir nužvelgė lauko žibintą, iš dalies pridengtą medžių. Apsaugos kamera pačiame viršuje buvo nukreipta tiesiai ten, kur jis stovėjo. Raudona švieselė įsižiebdavo ir vėl užgesdavo. Tedą nukrėtė šiurpas. Linčo aplanke su namo detalėmis nebuvo jokių užuominų apie apsaugos sistemą, o pats Linčas irgi nieko apie tai neminėjo. Neatrodė, kad tokia detalė *jiems* galėjo prasprūsti pro akis.

Raudona švieselė tebemirksėjo, o Tedas tuo metu svarstė, ar kitame kameros gale kas nors stebi, ar tai uždara sistema. Jeigu uždara, galbūt dėl to Linčas ir nesiteikė apie tai užsiminti. Linčas su savo žmonėmis, be abejo, pasirūpins sunaikinti įrašus. Pajutęs šiokį tokį palengvėjimą, Tedas nuleido akis nuo apsaugos kameros. Patraukė prie lauko durų, kurios, savaime suprantama, buvo neužrakintos. Stačiakampis, galbūt iš Indijos parsivežtas kilimas tarsi kvietė žengti pirmuosius žingsnius. Interjeras buvo toks, kokio ir tikėjosi: erdvi aplinka su terasomis ir pakeltais praėjimais, vyraujanti balta spalva, metaliniai turėklai ir stiklas, lyg tai būtų koks nors korporacijos holas, o ne savait-

galio vila. Dveji žvilgantys, tarsi ore pakibę, mediniai laiptai ir kelios apvalios lieknos kolonos. Tedas lėtai nužingsniavo į dešinę, prie didelio tamsaus stiklo stalo, prie kurio, atrodė, niekas niekada nesėdėjo. Iškart suprato, kad geriausia Vendelio bus laukti už arkados, kaip jis numanė, vedančios į virtuvę. Jau ėjo ten, ir staiga jį apėmė su niekuo nesupainiojamas jausmas, kad jis yra stebimas. Stabtelėjo ir apsidairė aplink. Namuose kamerų jis nepastebėjo, bet pagalvojo, kad kelios turėtų būti. Kitame erdvios patalpos gale stovėjo milžiniškas televizorius ir keli odiniai krėslai, taip pat židinys su keliomis nuotraukomis ant atbrailos. Tedas vis dar įtariai žvalgėsi po patalpą. Pojūčiui, kad jis stebimas, išblėsus, vėl patraukė prie arkados, nors iki galo taip ir nepavyko atsikratyti to itin nemalonaus jausmo. Kažkas buvo ne taip. Bet kas?

Išskyrus tai, kad jis ruošėsi nužudyti žmogų?

Taip.

Papurtė galvą.

Kitą žmogų.

Jau virtuvėje išsitraukė iš striukės kišenės pistoletą ir, pajutęs ginklo svorį, šiek tiek aprimo. Priešais buvo didžiulis langas su vaizdu į ežerą, pro kurį jis galės iš anksto pamatyti grįžtantį Vendelį. Priėjo ir nužvelgė už terasos plytintį vandenį. Jam atrodė, kad žiūri ten, kur neseniai matė valtį, tačiau dabar jos nebuvo nė pėdsako. Sunerimęs ieškojo jos akimis už medžių eilės, bet ir ten nieko nebuvo. Ir tada ją išgirdo – tolimą vandens variklio birzgimą. Vendelis plaukė atgal.

Ėmė vaikščioti pirmyn atgal, ginklo rankenos galu stuksendamas sau per kaktą. Kiek jis turėjo laiko? Tikrai nedaug. Nors kuo greičiau viską užbaigti buvo geriausia išeitis, tai akimirkai artėjant jis neišvengiamai ėmė justi tam tikrus kūniškus pojūčius. Jau nebesijautė toks ryžtingas. O jei Vendelis jo nelaukė? O jeigu, kaip ir su apsaugos kameromis, viskas buvo ne visai taip, kaip jam buvo išdėstęs Linčas? Tedas stabtelėjo ir staigiu

judesiu nusitaikė ginklu į kalendorių, kabantį ant sienos. Kalendoriaus nuotraukoje buvo įamžintas naras, tyrinėjantis koralų rifą. Tedas nusitaikė į skaičių – penkiolika – viduryje. *Na, ryžtingai.* Vamzdis vos pastebimai virpėjo, net ir tada, kai jis kairiąja ranka prilaikė ginklą.

– Na, – iškošė pro dantis.

Variklio gaudesys vis stiprėjo. Vendelis bet kada galėjo priplaukti prie tiltelio ir nužingsniuoti terasa, iš kurios bus matomas pro virtuvės langą. Tačiau Tedas buvo pasiryžęs atgauti ramybę ir iki tol neketino pajudėti iš vietos. Prakaitas, kuris kondicionuojamose patalpose jau buvo išdžiūvęs, vėl išpylė jam smilkinius ir delnus. Tedas pakaitomis pajudino pirštus, ruošdamasis šūviui, kaip ne kartą buvo daręs šaudykloje. Užsimerkė.

Vendeliui ši kulka reikalinga ne mažiau nei tau.

Atsimerkė ir atsitraukė nuo lango. Nuėjo prie arkados, girdėdamas, kaip, dusliai patratėjęs, užgęsta variklis. Pagalvojo, kad prie lauko durų Vendelis turėtų prieiti per kokias dvi minutes. Patikrino, ar nenuleistas ginklo saugiklis. Kai Vendelis užvers sau už nugaros duris, Tedas, pakėlęs ginklą, išbėgs iš virtuvės, žengs du ar tris žingsnius, kad kuo mažesnė būtų tikimybė nepataikyti, ir šaus. Jeigu Vendelis šūktels, kad nešautų, tada stabtels.

– Na, Vendeli, atidaryk duris, – sušnabždėjo Tedas.

Praslinko daugiau nei minutė, kol Tedas išgirdo žingsnius ant medinės terasos.

Na, Vendeli...

Durys užsidarė.

Trys, du, vienas.

Tedas žaibiškai išbėgo iš virtuvės, aplenkė stalo kraštą ir pakėlė ginklą.

Vendelis nusigręžęs stovėjo prie slenksčio, kažką kabino ant kabyklos, ir, išgirdęs žingsnius, atsisuko. Jo veidas persimainė, turbūt iš nuostabos, bet jis neištarė nė žodžio. Kaktoje atsirado taisyklingas apskritimas, ir jis susmuko.

Tedas buvo taip įpratęs šaudyti su ausų apsauga, kad trenksmas privertė jį smarkiai sukąsti dantis. Lėtai priėjo prie kūno. Vendelis tysojo ant kilimo išmetęs į šalis rankas, o jo veide tebebuvo įsirėžusi nuostaba. Nors atrodė, kad jis ramiai ilsisi. Tedas žinojo, kad šūvis buvo nepriekaištingas ir kulka, perskrodusi kaukolę, beveik be skausmo sumalė jam smegenis.

Jau buvo benueinantis, kai Vendelio striukės kišenėje sudžeržgė telefonas. Tedo mobiliajame irgi buvo ta pati nepakenčiama muzikėlė, ir ta aplinkybė sukėlė jam šiokį tokį nerimą. Jis pasilenkė ir ištraukė iš priekinės kišenės aifoną. Ekrane buvo įsižiebęs vardas: Lolė, ir Tedas vos nesuriko iš siaubo. Vienu metu pažinties pradžioje jis taip vadindavo Holę. Sutapimas buvo pernelyg neįtikėtinas, tačiau ne tai buvo svarbiausia. Svarbiausia buvo, kad Vendelis neturėjo nei žmonos, nei draugės... Linčas patikino jį, kad tas žmogus vienui vienas!

Telefonas tebeskambėjo.

Kas ta Lolė? Kodėl Linčas apie ją nieko nesakė?

Stebuklingai sulaukė atsakymo. Pajuto delne trumpą vibravimą. Tai buvo Lolės žinutė.

Mes atvažiuojame. Laikas atidėti šiandienos žvejybą.

Mes?

Tedas lyg elektros nutrenktas išmetė telefoną iš rankų. Aparatas nukrito Vendeliui ant krūtinės.

– Kas ta Lolė? Pagalvok. Pagalvok. Pagalvok.

Ir tada jis suprato, ar bent jau taip manė. Pajuto palengvėjimą.

Vendelis ruošėsi surengti privatų vakarėlį, ir tuoj turėjo atvažiuoti *svečiai*. Net nesusimąstęs vėl paėmė telefoną į rankas ir atsakė į žinutę.

Pobūvis atidedamas. Aš užsiėmęs. Atsiprašau.

Dar viena žinutė.

Labai juokinga. Juk žinai, kaip nemėgstu kalbėtis vairuodama. Pasimatysime po poros minučių, brangusis.

Brangusis...

Vadinasi, Vendelis iš tikrųjų turėjo draugę. Tai nebuvo tokia detalė, kurią Linčas galėjo praleisti pro akis.

Kraujo dėmė ant kilimo lyg raudona aureolė juosė Vendelio galvą.

– Prakeikimas.

Lolė parašė, kad atvažiuos po poros minučių.

Lolė Holė.

Ji galėjo tik šiaip taip pasivadinti, arba... Tedas įsikišo Vendelio telefoną į striukės kišenę, o tada – ir savo Brauningo pistoletą. Šiaip ar taip, reikėjo paskubėti. Jis turėjo paslėpti kūną, kad išloštų laiko, kol moteris praneš policijai, o tada kuo greičiau dingti. Jeigu pavyks, jo gyvenime iš esmės niekas nepasikeis. Jam buvo pikta, kad jis nežinojo, jog Vendelis turi draugę, nors galbūt būtent dėl to Linčas jam nieko ir nesakė. Juk Vendelis, kaip ir pats Tedas, norėjo mirti. Be abejo, tas žmogus buvo apmąstęs, kaip visa tai sukrės jam brangius žmones, taip pat, kaip ir Tedas galvojo, kokį pėdsaką jo mirtis...

Lolė Holė.

Gana! Reikėjo spręsti, kaip atsikratyti kūno. Ar geriau jį paslėpti namuose, ar lauke? Apsispręsti, nežinant, kiek liko laiko, buvo sudėtinga. Tedas paskubomis apsidairė aplinkui, tarsi ieškotų atsakymo. Ir staiga suakmenėjo, lyg kažkas būtų įrėmęs jam į nugarą pistoletą, nors, žinoma, čia nieko nebuvo.

Tedas suprato, kas buvo ne taip. Jam pro akis praslydo viena detalė, niekaip nederanti su tuo, ką jis žinojo apie žmogų, kuris dabar negyvas tysojo jam prie kojų. Ant židinio atbrailos kitame milžiniškos svetainės gale buvo sustatytos nuotraukos. Žaibiškai perkirto didžiulį kambarį, aplenkdamas kėdes ir peršok-

damas skirtingo aukščio laiptelius. Likus keliems žingsniams sustojo; nenorėjo pamatyti jų iš arčiau. Pakako, ką matė iš tokio atstumo. Vendelis su moterimi, apsikabinę valtyje; Vendelis ant žirgo (Tedas užčiuopė kelnių kišenėje pasagą); kitose... dvi mergaitės, maždaug jo dukterų amžiaus. Jis pajuto, kad svaigsta galva; įsitvėrė į koloną. Visa patalpa sukosi.

Mes atvažiuojame.

Vendelis turėjo vaikų? Linčas jam melavo!

Tą akimirką išgirdo mašinos gaudesį. Kokias dešimt sekundžių žvalgėsi tai į nuotraukas, tai į Vendelio lavoną, tai į lauko duris. Stovėjo lyg stabo ištiktas, nepajėgė suvokti, kas vyksta. Galiausiai vėl priėjo prie lauko durų ir vos vos atitraukė užuolaidas, kad galėtų žvilgtelti. Lauko keliu lėtai privažiavo šeimyninis džipas ir sustojo už lambordžinio. Viskas vyko pernelyg greitai. Greičiau sukis! Tačiau Tedas nė nekrustelėjo. Visos trys džipo durys vienu metu atsidarė. Lolė išlipo iš vairuotojo pusės. Pro užpakalines duris išniro dvi mažos mergaitės su gėlėtomis suknelėmis ir rausvomis kuprinėmis ant pečių. Tekinos pasileido prie lauko durų. *Tėti! Atvažiavome!*

Tedas pasitrynė akis. Matyt, protas iškrėtė jam piktą pokštą.

8

Kai Tedas Makėjus apsisprendė atimti sau gyvybę – ši mintis jo galvoje subrendo bauginančiai greitai, – suprato, kad teks kam nors patikėti sutvarkyti kai kuriuos reikalus. Kam nors, kas nepriklausytų jo artimam ratui. Beveik iš karto jam dingtelėjo Arturo Robišou vardas. Jiedu nesimatė visą amžinybę, ir, nors trejus metus kartu mokėsi mokykloje, iš esmės nepalaikė jokių ryšių. Jis puikiai tiko. Be to, Tedas žinojo, kad jo advokatų biuras vienas geriausių mieste. Tačiau aplankęs mokyklos draugą suprato, kad juodu su Robišou sieja kur kas tvirtesni ryšiai nei konfidenciali advokato ir kliento sutartis. Galbūt tai pasąmoningai būdinga tokiems, kaip Robišou, kurie pereina visas švietimo sistemos pakopas beveik nepastebimi, ignoruojami populiarių berniukų ir mergaičių ir, lyg išmaldos melsdami vietos mažose dviejų trijų žmonių būreliuose, o kartais ir apskritai vienatvėje, tikindami save, kad pajėgs pakelti varganą egzistenciją, užnuodytą patyčių ir piktų juokų. Nesvarbu, kad ateityje Robišou reikalai klostėsi visai kitaip, karjera klestėjo, o po ilgų valandų, praleistų sporto salėje, jo iš prigimties apkūnus kūnas šiek tiek sulieknėjo... Niekas negalėjo pakeisti lemtingos aplinkybės: tokie nelaimėliai kaip Robišou visada kažkaip primityviai paklūsta visiems pasaulio makėjams. Poreikis būti matomam, *kažkam priklausyti*, glūdi juose lyg latentinės būklės

virusas, kaip ir anais laikais, kai jie mokyklos kieme nuolankiai melsdavo akimirkos dėmesio.

Po to nemalonaus incidento Vendelio namuose Tedas vėl kreipėsi į jį.

Jį sutiko pats Robišou. Vilkėjo elegantiškais marškinėliais, o rankoje laikė martinio taurę.

– Tedai, atėjai!

Keli veidai advokatui už nugaros atsigręžė pažiūrėti, kas toks ką tik atėjo. Svečiai buvo išsisklaidę po visą svetainę, vieni stoviniavo prie baro, kiti sėdėjo foteliuose. Daugiausia poros. Tedas buvo visai pamiršęs apie Robišou gimtadienį, kurį pastaruoju metu šis minėjo begalę kartų. Kam sukti galvą dėl pobūvio, kuris įvyks, kai tu būsi miręs?

– Turiu su tavimi pasikalbėti, Arturai. Akis į akį. Svarbiu reikalu.

Nereikėjo nė sakyti, kad jis atėjo ne švęsti gimtadienio. Jo veidas buvo pernelyg iškalbingas.

– Žinoma, užeik.

Tedas akimirką padvejojo. Svečiai jau numanė, kad jis atėjo dėl kažko kito nei jie, ir tylomis laukė tolesnės įvykių eigos, kuri galėtų paaiškinti jo apsilankymo priežastį. Gerai apsirengę, visi su taurėmis rankoje, jie atrodė kaip iš kokio nors alkoholinio gėrimo reklamos. Akivaizdžiai priklausė elitui. Ir Tedas pajuto jiems antipatiją. Nužvelgęs juos kiek atidžiau, nustebo, atpažinęs daug savo buvusių mokyklos draugų. Dangau šventas, tai priminė laidos susitikimą!

Tedas įžengė į vidų ir dirbtinai nusišypsojo. Robišou lydėjo jį, nepajėgdamas nuslėpti vaikiško pasididžiavimo. Tą dieną jam sukako trisdešimt aštuoneri, – tiek, kiek buvo Tedui, – ir jo plaukai jau senokai buvo nuslinkę; jis buvo storulis, o pernelyg mažą smakrą slėpė trumpa barzdelė, dėl kurios lūpos atrodė tarsi visos aplipusios geležies drožlėmis. Jau nebenešiojo akinių storais stiklais, kurie vidurinėje buvo jo skiriamasis ženklas, tačiau tai nieko nekeitė, nes Robišou atrodė lyg sugrįžęs į mo-

kyklos laikus ir žvelgė į Tedą su tiems laikams būdingu kone pagarbiu susižavėjimu. Per gimtadienį pas jį atėjo pats Tedas Makėjus!

Po kelių oficialių pasisveikinimų jiedu patraukė į kabinetą kitame namo gale. Pakeliui Robišou pristatė savo žmoną, moteriškę, kuri akivaizdžiai buvo girdėjusi apie Tedą, nes neįstengė nuslėpti jaudulio. Išsiblaškęs Tedas spustelėjo jai ranką, ir iš karto, vos tik išgirdęs, užmiršo jos vardą.

– Kas nutiko, Tedai? Atrodai susirūpinęs, – paklausė advokatas.

Jiedu susėdo ant odinių fotelių prie gausių knygų lentynų. Kabinetas buvo ne itin didelis, bet įrengtas gana prabangiai. Tedas žvelgė pro langą už buvusio mokyklos draugo nugaros, pro kurį buvo matyti dalis vidinio kiemo, kuriame lakstė vaikai. Kiek arčiau stovėjo medis su padanga suptis. *Detalė, visai nederanti prie vidaus interjero, Arturai.*

– Tedai? Tau viskas gerai?

Tedas negalėjo atplėšti akių nuo padangos. Gal todėl, kad ji atrodė ne vietoje?

– Viskas gerai. Man reikia tavo pagalbos.

Vyriškis patogiau įsitaisė fotelyje. Jo veide ir vėl šmėstelėjo ta primityvaus pripažinimo išraiška.

– Kokios tik nori, Tedai.

– Man vėl reikia tavo paslaugų, bet šįkart ne dėl testamento. Viskas kur kas sudėtingiau. Nuo šiol tu esi mano advokatas ir viską, ką tau pasakysiu, sies konfidencialumo sutartis.

Robišou nė kiek nesutriko, ir Tedas tuo apsidžiaugė. Geriau buvo turėti reikalų su suaugusiu advokatu nei baikščiu mokinuku.

– Klausau tavęs.

– Aš ką tik nužudžiau žmogų.

Kelias akimirkas buvo girdėti tik tylus svečių šurmulys svetainėje, sklindantis pro kabineto duris. Robišou nevalingai perbraukė smiliumi sau per nosį. Bet ten nebebuvo akinių, kuriuos reikėtų pasitaisyti.

– Padarei avariją, Tedai?

– Ne visai. Klausyk, Arturai, nesiruošiu išsamiai dėstyti, kas atsitiko, ne dabar; pasakysiu tik tiek, kad viskas išaiškės per artimiausias dvi paras.

Robišou suraukė kaktą.

Jis susimovė. Advokatas žiūrėjo į jį kaip į beprotį. Tedas pasilenkė ir uždėjo jam ant kelio ranką, kurią jis su nuostaba sekė akimis.

– Arturai, – tarė Tedas, – žinau, kad visa tai skamba beprotiškai. Pasitikėk manim.

– Tedai, jei nepasakysi, kas atsitiko, negalėsiu tau patarti.

Tedas papurtė galvą. Jis ketino kalbėti kuo mažiau, bet dabar suprato, kad nepasakęs ko nors konkretaus, negalės tikėtis Robišou pagalbos. Kiek juo galima pasitikėti? Nebuvo laiko deramai įvertinti rizikos. Iš tikrųjų niekam nebuvo laiko. Nuo tada, kai jis paskubomis dingo iš Vendelio namų, jo galvoje tvyrojo sumaištis. Vis galvojo apie šviesiaplaukes to žmogaus dukteris, džiaugsmingai bėgančias prie lauko durų su rausvomis kuprinėmis ant pečių. Nors Tedas išsmuko pro šonines duris nelaukdamas akimirkos, kai mergaitės svetainėje ant kilimo aptiks tėvo kūną, jo vaizduotėje vis iškildavo ir iškildavo ta scena, besikartojanti lyg nesibaigianti kino juosta. Vėliau, kai jau bėgo per mišką tarsi genamas gaujos šunų, tas vaizdinys šiek tiek transformavosi. Kūną su taisyklingos formos skylute galvoje aptiko jau ne Vendelio, o jo paties dukterys – Sindė su Nadine. Ir veidas buvo jau nebe Vendelio, o jo paties. Ar jis galėjo pasmerkti savo dukteris tokiam siaubui? Ar reikėjo nužudyti žmogų, kad suprastų, kiek skausmo joms suteiks?

– Ar tau viskas gerai, Tedai?

Mažiau nei per minutę Robišou jau antrą kartą klausė to paties.

Tedas sėdėjo rankomis susiėmęs galvą ir spoksojo į grindis. Neprisiminė, kiek laiko sėdėjo tokioje padėtyje. Robišou, nuoširdžiai susirūpinęs, žvelgė į jį iš fotelio priešais.

– Viskas gerai, Arturai. Noriu kai ko paprašyti.

– Klausau.

– Turiu surasti vieną žmogų. Vardu Džastinas Linčas. Jam dvidešimt keli, turbūt koks nors advokatas ar panašiai.

– Tas asmuo susijęs su tuo *incidentu*, ar?..

– Susijęs, bet negaliu tau pasakyti, kaip.

– Ar ieškojai internete? Iš pirmo žvilgsnio kvailoka, bet ten galima rasti daugiau informacijos, nei galima pagalvoti.

– Nieko neradau, – sumelavo Tedas, – gal tau labiau pasiseks. Turbūt tau galės padėti koks nors tyrėjas, su kuriais bendradarbiauji.

– Žinoma. Rytoj iš ryto duosiu savo žmonėms tokią užduotį.

Tedas akimirką patylėjo.

– Man reikia dabar, Arturai.

Jis tai sąmoningai ištarė įsakmiai. Suprato, kad tik taip išjudins giluminius procesus, kurie privers Arturą galiausiai išpildyti jo norą. Advokatas nedrąsiai mėgino prieštarauti, apeliuodamas į akivaizdų dalyką: šiandien jo gimtadienis, svetainė pilna svečių, laukiančių, kol jis grįš ir drauge praleis vakarą. Tačiau Tedui neteko jo ilgai įkalbinėti. Pats Arturas pareiškė, kad tuojau pat galėtų kai kam paskambinti, pasinaudoti kieno nors paslaugomis ir pabandyti ką nors išsiaiškinti apie tą Linčą. Jeigu Arturas – advokatas arba jaunas detektyvas, iškart sužinotų, kas jis.

– Neapsakomai tau dėkingas, – pasakė Tedas. Vėl uždėjo ranką ant savo buvusio mokyklos draugo kelio.

– Nesirūpink.

Kabineto durys atsivėrė.

– Tu dar ilgai? – paklausė ponia Robišou. Vidury sakinio metė į Tedą žaibuojantį žvilgsnį.

– Ne, brangioji, dar tik kelias minutes.

Veidas pradingo ir durys užsidarė. Iš jo iki paskutinės akimirkos neišnyko priekaištinga išraiška.

– Norma – puiki moteris, – atsiprašančiu tonu tarė Robišou.

Tedas abejingai numojo ranka.

– Susitarkime taip, – tarė Robišou. Aš tuojau pat kai kam paskambinsiu. Jeigu Džastinas Linčas yra su vietos teisėsauga susijęs advokatas, aš sužinosiu. Be to, pasiteirausiu kelių privačių detektyvų ir bendradarbių iš biuro; kai kurie iš jų ten, svetainėje. Tu įsitikinęs, kad tai tikras jo vardas?

– Ne.

– Man su tavim sudėtinga, Tedai.

– Žinau.

Robišou pasikasė pakaušį.

– Rytoj lauksiu konkretesnių detalių. Tai buvo savigyna? Bent tiek pasakyk.

– Apgailestauju. Pažadu, rytoj viską paaiškinsiu.

Robišou linktelėjo.

– Eik, išgerk ko nors su visais kitais; leisk man ramiai paskambinti... ir išsiaiškinti su Norma, kuri tuoj vėl ateis skaityti pamokslo, – ir suskubo pridurti, – nesirūpink, aš moku su ja susitvarkyti.

Tedas neturėjo jokio noro išeiti iš kabineto. Jis buvo nenusiteikęs bendrauti ir mieliau būtų palaukęs, kol Arturas paskambins, tačiau suprato, kad jam reikia šiokio tokio privatumo, ir nusprendė neprieštarauti.

9

Iš pradžių Tedas ketino nulįsti į atokiausią Robišou svetainės kampą ir prastumti laiką vaidindamas, kad žiūri pro langą. Tačiau jo ketinimai žlugo vos iškėlus koją iš Arturo kabineto. Prie jo priėjusi Norma apsimestinai draugiškai pasiūlė šalto alaus ir nuvedė prie dviejų porų, besišnekučiuojančių prie žemo staliuko, laimė, toliau nuo pažįstamų veidų. Probėgšmais pagalvojo, kodėl advokato žmona jam parinko būtent tuos žmones.

Kalbėjo moterys, iš esmės tik tarpusavyje, ir ką tik atėjusįjį pasitiko trumpa tyla. Vyrai, kurių dalyvavimas pokalbyje, regis, apsiribojo tik linksėjimu ir daugiau niekuo, pakėlė galvas ir paskubomis linktelėjo Tedui, kuris tebestovėjo, nė nemanydamas sėstis į tuščią kėdę. Ir tada Tedas po vešlia juoda barzda lyg ir atpažino dar vieną buvusį bendramokslį. Galutinai tuo įsitikino, pamatęs jo žydras akis. Ir ne tik dėl to, kad miglotai prisiminė jas iš mokyklos koridorių, bet ir dėl nuolankaus jų žvilgesio, kokį ką tik buvo matęs Robišou akyse. Dieve, ar šioje svetainėje buvo kas nors be buvusių jo bendramokslių? Jį suėmė pavydas, žiūrint į šį atstumtųjų klubą, kur jie ir toliau kartu leidžia vakarus, kai jie su saviškiais nesimatė jau daugelį metų.

– Jį išgelbėjo grindų temperatūra, – pareiškė viena moteris. Ji buvo žydraakio barzdočiaus žmona. Išgirdęs šiuos žodžius Te-

das iš karto sukluso, ir, pakėlęs prie lūpų alaus skardinę, žengė žingsnelį artyn.

– Nesupratau, – atsakė kita moteris.

– Paaiškink tu, Bobi.

Bobis Pendergastas! Tedas prisiminė jį akimirksniu, lyg į jį būtų atskriejusi strėlė iš praeities. Bobis anais laikais buvo savotiškas vunderkindas, žinodavęs visus atsakymus. Kiek prisiminė, vėliau jį pervedė į penktą klasę specialioje mokykloje.

– Tu Pendergastas, – prakalbo Tedas veikiau iš pasididžiavimo, kad prisiminė jo vardą nei dėl kokios nors kitos priežasties.

Visi keturi veidai, kiek nustebę, sužiuro į jį. Bobis tylomis linktelėjo. „Šįkart neturi ką atsakyti, Bobi?" Tedas nusprendė atsisėsti į vienintelę tuščią kėdę prie staliuko. Kitų svečių balsai kiek sušvelnino nejaukią tylą.

– Tedas Makėjus, – prisistatė, tiesdamas ranką.

Bobis suskubo visus pristatyti.

– Čia Lanselotas Fairstaras. – Tedas tikrai gyvenime nebuvo girdėjęs šio vardo. Tokio niekaip nepamirštų. Paspaudė strazdanotą lieso rudaplaukio vyro ranką. Vėliau susipažino su moterimis, – Teresa ir Triša.

Trišos ranka buvo švelni kaip kempinė ir kažkodėl, – nereikėjo būti Bobiu Pendergastu, kad nuspėtum priežastį – Tedo mintys nuklydo prie Vendelio lavono. Ar jį jau nunešė nuo svetainės kilimo?

– Mes su Tedu kartu mokėmės mokykloje, – tarė Bobis. Tedas nenorėjo, kad pokalbis pakryptų kita linkme.

– Prieš kelias akimirkas... kalbėjote apie tą bylą... Tik nemanykit, kad tyčia klausiausi, anaiptol.

Triša akimirką suraukė kaktą. Netrukus prisiminė.

– Taip, tikrai! Tas tipas išsisuko, ir dabar artimieji turi variantą, kaip jam tai pavyko, nors jau per vėlu. Negali būti, kad nieko negirdėjai, Teresa.

– Nežiūrėjau televizijos.

– Tu niekada nieko nežinai. Kad ir kaip būtų, jis išsisuko. Atrodo, lotynų amerikietis.

Ištarė „lotynų amerikietis“ su panieka. Prisiminusi, kad jų ratelyje yra žmogus, su kuriuo ką tik susipažino, paraudo, bet nesmarkiai. Tedas norėjo klausytis toliau, todėl nutaisė tokioms aplinkybėms tinkamą veidą ir nuolankiai linktelėjo, lyg jis ir visi kiti aplink tą stalą nebūtų saujelės laimės ieškojusių emigrantų palikuonys.

– Kaip jam pavyko išsisukti? – paklausė Teresa.

Tedui suspaudė paširdžius. Linčas buvo sakęs, kad visi tie atradimai buvo organizacijos, kuriai jis priklausė, tyrimo rezultatas. Jeigu čia jis melavo, kodėl negalėjo meluoti ir visur kitur? Su siaubu pagalvojo, kas jo laukia.

– Juk sakau: dėl grindų temperatūros, – atsakė Triša, tarsi atskleisdama paslaptį. – Aukštu žemiau buvo skalbykla.

Tedui širdis nusirito į kulnus.

– Vis tiek nesuprantu, – atsakė Teresa.

Teresos vyras palingavo galvą ir pažvelgė į lubas, tarsi visai nenustebęs, kad jo žmona kažko nesupranta.

– O tu nesivaipyk, – išrėžė Teresa, net nežiūrėdama į jį. Lanselotas, galutinai nuginkluotas, skėstelėjo rankomis.

– Mirties laikas buvo nustatytas remiantis kūno temperatūra, – akademiniu tonu įsiterpė Bobis.

– Tas tipas turėjo nenuginčijamą alibi, – pertraukė jį Triša. – Tuo metu, kai, anot ekspertų, buvo nužudyta vargšė mergina, jis buvo bare ir tai galėjo patvirtinti daugybė liudininkų. Todėl jį ir paleido.

Tedas sekė pokalbį, lyg jis vyktų kažkokiame paraleliniame pasaulyje. Atrodo, jo didžiausios baimės pasitvirtino. Kiek toli siekė Linčo melas? Jis vis galvojo apie tai, o Bobis Pendergastas tuo metu dėstė likusias aplinkybes:

– Pasak merginos artimųjų, kurie pasisamdė ekspertą, kad jis išsklaidytų abejones dėl bylos, buto grindis tuo metu šildė vidiniai skalbyklos ventiliacijos vamzdžiai. Todėl lavono temperatūra krito gerokai lėčiau, ir teismo medikai klaidingai nustatė ML.

– Kalbėk suprantamai, Bobi!

– Atleisk, brangioji. Mirties laiką.

– Ar kas nors prisimena jo pavardę? – įsiterpė Tedas.

Pendergastai susižvalgė.

– Ramiresas, – nedvejodama atsakė Triša.

– Ne Ramiresas, – užginčijo Bobis. – Ir jis ne lotynų amerikietis. Tu painioji su kita byla, brangioji. Jo pavardė Bleinas. Edvardas Bleinas.

– Tu klysti.

– Vargu.

– Ramiresas, Bobi, kai grįšim namo, įrodysiu. Nesiginčyk, kai žinai, kad aš teisi.

Bobis nudelbė akis ir tyliai linktelėjo.

Edvardas Bleinas.

Kodėl Linčas priskyrė savo organizacijai tyrimą, apie kurį buvo viešai žinoma? Galbūt jis ar organizacija pasirūpino pranešti apie tai aukos artimiesiems, bet ši prielaida buvo beprotiška, o Tedui jau nusibodo tenkintis mažiausiai tikėtinais pastarųjų dviejų parų įvykių paaiškinimais. Tiesa buvo kur kas paprastesnė: Linčas jį apgavo.

Ką tu nužudei?

Tedas atsilošė kėdėje ir pažvelgė pro langą, kuris buvo už kelių žingsnių. Kodėl taip ilgai užtruko Arturas?

10

Tai, kas vyko lauke, buvo įdomiau už Pendergastų ir Fairstarų pokalbį, peraugusį į užgaulų kažkokių naujų kaimynų apkalbinėjimą. Tedas pagalvojo, kad būtų nemandagu atsistoti ir prieiti prie lango, bet piktai nusigręžė pro jį pažvelgti. Arturas turėjo didelį ir puikiai prižiūrimą sodą, buvo kuoleliai, supynės ir karuselė, kuri tuo metu buvo visų dėmesio centre. Berniukas, akivaizdžiai panašus į Normą, iš visų jėgų suko jos ratą; dvi mergaitės, įsitvėrusios į metalines sėdynes, kvatodamos ir klykdamos jo prašė, kad baigtų, būtų geras ir baigtų! Tedas girdėjo iš tolo aidinčius vaikiškus balsus. Kiti, mažesni vaikai, sustoję aplink laukė savo eilės, šokinėdami ir ragindami smarkųjį supėją, kuris, be galo susikaupęs, savo mikliomis rankomis šviesos greičiu suko įrenginį. Viena iš besisupančių mergaičių vis meldė Timočio, kad būtų geras ir baigtų, bet iš aidinčio juoko buvo visiškai akivaizdu, kad nė viena nė kiek to nenorėjo. Timočio laukė visai kitokia ateitis nei jo tėvo, kuris tokio amžiaus buvo drovus ir nedrąsus vaikas.

Supimosi seansas baigėsi. Prie karuselės rato tebestovinčio Timočio džiaugsmui abi mergaitės svirduliuodamos išlipo. Slėpdamas, kad jam pačiam svaigsta galva, jis laukė kitų savo berniukiškos jėgos ir įcentrinio pagreičio aukų. Karuselės šeimininko vaidmuo jam labai patiko. Berniukas ir mergaitė,

mažesni nei ankstesnė pora, atsisėdo į dvi sėdynes Timočiui iš abiejų pusių, ir išklausė jo instrukcijų, nors iš tolo Tedas nelabai aiškiai jas girdėjo. Klausydamiesi perspėjimų, abu vaikai nustojo šypsotis, tarsi ruoštųsi važinėtis pavojingais amerikietiškais kalneliais.

Iš ten buvo matyti ir medis su padanga, patraukęs Tedo dėmesį pro kabineto langą. Žiūrint į likusią sodo dalį, tas senas guminis ratas dar labiau rėžė akį. Tedas negalėjo pasigirti gerai pažįstantis namų šeimininkę, tačiau kiek ją matė, sprendžiant iš to, kokia dėmesinga ji stengėsi pasirodyti svečiams, taip pat ir jam, tai moteriškei neabejotinai rūpėjo gražus fasadinis vaizdas. O padanga, matoma iš kiekvieno svetainės lango, nebuvo puiki vizitinė kortelė namams, dvelkiantiems tobulybe. Padanga tuo metu vos vos siūbavo. Už poros žingsnių nuo medžio stovėjo suoliukas, ant kurio sėdėjo dvi moterys. Matyt, susėdo čia prižiūrėti žaidžiančių vaikų, bet, regis, buvo kur kas labiau įsitraukusios į gyvą tarpusavio pokalbį. Tedas matė jų profilius, nes moterys ant suolelio šnekėjosi pasisukusios viena į kitą. Greta vaikštinėjo gal dar nė metų neturinti mergaitė; vis parkrisdavo ir vėl atsikeldavo.

Tedas žiūrėjo tai į siūbuojančią padangą, tai į mergaitę su balta suknele raudonais žirneliais, kuri, tvarstydamasi už suoliuko ir mosikuodama rankomis, žingsniavo netvirtais žingsneliais, galiausiai vis parkrisdama ant vejos. Pati sau juokėsi, kažką pasakojo mamai, nors ji ir nesiklausė. Regis, padanga suposi jau smarkiau. Ar gali būti? Jos niekas nepalietė. Mergaitės dėmesį patraukė mažytė gėlytė, atsiklaupusi šalia ilgai į ją žiūrėjo, judindama lūpas, galbūt norėdama, kad jai leistų ją nuskinti, kol galiausiai labai atsargiai suėmė pirštais ploną kotelį. Nunešė gėlytę mamai, kuri ją paėmė beveik net nežvilgtelėjusi į vaiką. Jai galėjo paduoti uždegto dinamito ryšulėlį, ir ji lygiai taip pat šypsodamasi būtų paėmusi. *Ačiū!* Mergaitė nenusiminė; atrodė linksma, pasitaisė suknelę ir vėl leidosi tirti pasaulio. Padanga iš tikrųjų suposi kur kas smarkiau nei iki tol. Taip ją

įsiūbuoti būtų galėjęs tik stiprus vėjo šuoras, tačiau Tedas net kitapus lango matė, kad nebuvo jokio šuoro, kuris būtų galėjęs tai padaryti. Jis išsižiūrėjo į padangą. Po ja kažkas kybojo; kažkas, ko iki tol nebuvo. Iš pradžių pagalvojo, kad gyvatė, tačiau tada iš viršaus kyštelėjo oposumo snukutis. Uodega kybojo po padanga. Žvėrelis stebeilijosi į Tedą, ir Tedas nejučia krūptelėjo. Triša Pendergast nepatenkinta dėbtelėjo į jį. Tedas apsimetė, kad krūptelėjo dėl telefono, išsitraukė jį, žvilgtelėjo ir vėl pasidėjo. Jo žvilgsnis vėl nukrypo į padangą. Tedo akys susitiko su to pasibjaurėtino gyvūno akimis.

Staiga galvoje ėmė suktis sapno nuotrupos, o oposumas tuo metu savo aštriais dantimis dorojo padangą, neatplėšdamas akių nuo lango. Nuo Tedo.

Mažylė, ištiesusi į priekį rankytes, pavojingai artėjo prie žvėrelio, vis pasirengusi griūti, bet vis neparkrisdama. Tedas pašoko kaip įgeltas ir žengė du žingsnius lango link. Pajutęs, kad balsai svetainėje nutyla ir į jį sužiūra veidai, stabtelėjo. Oposumas, pusiau išlindęs iš po padangos, kybojo įsikabinęs į ją priekinėmis letenomis; nagai buvo šiurpiai ilgi. Jau atrodė, kad mergaitė jį pamatė ir sustojo – likus kokiems dviem metrams, – netvirtai trypčiojo vietoje, neatrodė labai ryžtingai nusiteikusi. *Viskas, viskas... grįžk pas mamą.* Tie padarai baisiai pavojingi: nešioja ligas ir gali būti agresyvūs; mergaitė galėjo supainioti jį su katinu ar kokiu kitu nepavojingu gyvūnu ir prieiti paglostyti. Galiausiai, akimirką padvejojusi, mažylė sukaupė drąsą ir nužingsniavo prie padangos. *Dieve mano*!

Tedas delnu smarkiai trinktelėjo per stiklą.

– Atsargiai! – sušuko.

Jo riksmas nuaidėjo svetainėje. Svečiai vienu metu nuščiuvo. Patys greičiausi nuskubėjo prie langų, dar du ar trys susispietė už Tedo. Kiti sėdėjo suglumę ir laukė, žvalgydamiesi vieni į kitus. Norma tekina atbėgo iš virtuvės, klausdama, kas atsitiko. Tačiau nei ant suoliuko besikalbančios moterys, nei vaikai anapus lango neišgirdo Tedo perspėjimo. Ir juo labiau mergaitė, kuri

netvirtais žingsneliais baigė įveikti paskutinį metrą. Tedas tuo metu plėšė langą, kuriame be rankenos buvo dar du užraktai.

– Kas nutiko? – paklausė vienas vyras, stovintis prie kito lango.

– Mergaitė! – atsakė Tedas nežiūrėdamas į jį. – Ant padangos didžiulis oposumas!

Panika apėmė ir kitus. Ramiai sėdėjusios moterys staiga atgijo ir pasileido tekinos, kai kurios šaukė: „Koks siaubas! Ar gali būti?“

– Aš nematau! – suspigo viena iš jų.

Ten, lauke, nelabai daug padangų, ponia.

Kiti taip pat ėmė daužyti langą, ir pagaliau atkreipė plepiųjų mamyčių dėmesį, kurios abi vienu metu susirūpinusiais veidais atsigręžė į namą. Reginys, kurį jos išvydo, matyt, buvo pakankamai grėsmingas: dešimtys išsigandusių veidų, bandančių jas prisišaukti. Nė viena, atrodo, nesuprato, kas atsitiko. Laimė, mergaitė, išgirdusi tokį triukšmą, irgi stabtelėjo; jos ištiesta ranka buvo vos už keturiasdešimties ar penkiasdešimties centimetrų nuo kabančios padangos.

Tedui pavyko atidaryti langą.

– Mergaitė! – sušuko. – Ant padangos oposumas!

Motinystės instinktas akimirksniu prabudo, ir viena iš moterų, pašokusi nuo suolelio, pasileido prie mergaitės.

– Rose!

Žaibiškai atlėkė būrelis vyrų, dar prieš kelias akimirkas stovėjusių svetainėje. Pirmasis buvo nešinas šluota. Mama sugriebė Rosę už juosmens, iš visų jėgų trūktelėjo, apsisuko ir puolė tolyn nuo padangos, tarsi ji tuoj turėtų sprogti.

Dabar jau trys langai buvo atviri, ir visi tylomis stebėjo, kas vyko anapus. Oposumas spėjo pasislėpti padangoje, nes daugiau nebuvo kur dingti, nebent leistis bėgti kokia nors kryptimi. Tedas pagalvojo, ar šluotos užteks jį sulaikyti.

– Ei, jūs! – šūktelėjo vienas vyriškis iš improvizuotų medžiotojų būrio. Kreipėsi į būrelį aplink karuselę susispietusių vaikų. – Visi į karuselę!

Vaikų buvo aštuoni, o karuselėje – keturios vietos, tačiau sugebėjo sulipti visi. Tai buvo išmintinga atsargumo priemonė. Pajutęs pavojų, oposumas sprukdamas galėjo kam nors krimstelti į koją. Moterys pasekė vaikų pavyzdžiu ir kartu su Rose užlipo ant suoliuko. Dabar ant vejos liko tik ketvertas šluota apsiginklavusių vyrų, išsirikiavusių V raidės forma.

– Ei, Stivai, – tarė vyras su šluota, – eik, paieškok ko nors rimtesnio, pagalio ar dar ko nors.

Vienas, žingsniavęs užnugaryje, pasitraukė nuo scenos. Trijulė žygiavo toliau. Vaikai karuselėje, moterys ant suoliuko, žiūrovai prie langų, visi sulaikę kvapą stebėjo veiksmą. Likus kokiems trims metrams vyras su šluota stabtelėjo, šiek tiek pasilenkė, ir, suėmęs šluotą už kito galo, ištiesė, kiek siekė rankos.

– Palauk, kol ateis Stivas! – šūktelėjo viena prie lango stovinti moteris.

Vyras nesutikdamas papurtė galvą. Padanga jau nebejudėjo.

Bakstelėjo į ją šluotkočiu, ir padanga ėmė suktis ratais. Tuo metu prisistatė Stivas. Pagalio jis nerado, bet atsinešė beisbolo lazdą. Visi pritarė naujajam ginklui. Vyras su šluota davė kitiems nurodymus, liepė Stivui apeiti iš kitos pusės, o pats baksnos šluotkočiu padangą tol, kol žvėrelis išlįs.

Taip jie ir padarė: vaikščiojo aplink padangą ir visur baksnojo lazdom. Oposumas galėjo bėgioti rato kiaurymėje, ir tada nebūtų buvę kaip jo iškrapštyti. Vyrai vis artėjo prie padangos, kol galiausiai žvilgtelėjo į jos vidų.

Oposumo ten nebuvo.

Vyras su šluota abiem rankom pakėlė padangą ir lyg magas prie langų susirinkusiems žiūrovams parodė skrybėlės dugną, kuriame vos prieš kelias akimirkas tupėjo balandis. Žvilgsniai nuo padangos pakrypo į Tedą. Visi vienu metu. Vaikai, vis dar tebestovintys ant karuselės, su nuostaba žvelgė į nepažįstamąjį, kuris, regis, buvo kaltas dėl šios sumaišties. Suaugusieji taip pat. Tie, kurie buvo jį apstoję svetainėje, tylomis atsitraukė, lyg jo beprotybė būtų užkrečiama.

Tedas beveik nepastebėjo jų reakcijos. Jis vienintelis negalėjo atplėšti nuo sūpynių akių. Oposumas ten buvo; negalėjo pasprukti nepastebėtas. Tedas buvo atitraukęs žvilgsnį vos akimirkai, kad atidarytų lango užraktą, bet tuo metu pro langą žiūrėjo kiti. Jis atsisuko. Svetainėje tvyrojo mirtina tyla. Visų žvilgsniai buvo įsmigę į jį, galbūt jie laukė paaiškinimo. Lanselotas su Teresa žvelgė į jį su nepasitenkinimu, Bobis Pendergastas – kiek nusivylęs. Arturas Robišou, kuris per tą laiką atėjo iš kabineto, matyt, sunerimęs dėl šurmulio, pirmasis priėjo prie Tedo ir uždėjo ant peties ranką. Tedas nė nekrustelėjo.

– Dėl Linčo mums pasisekė, – tarė Arturas.

Iš pradžių Tedas net nesuprato, apie ką jis kalba. – Jis advokatas, dirba vienas.

Ištiesė ranka užrašytą kortelę.

– Per pažįstamus gavau jo biuro adresą ir telefoną. Tikiuosi, padės. Vėliau paskambinsi ir pasakysi, kaip sekėsi. O dabar tau geriausia išeiti.

Tedas sutiko.

11

Pastatas, kuriame buvo Linčo biuras, stovėjo miesto pakraštyje. Tai buvo aptriušęs plytinis masyvas, kurį juosė mašinų stovėjimo aikštelė, dvi dykvietės ir kelios pavojingos gatvelės, kuriose matėsi palikti mašinų griaučiai ir per kraštus virstantys šiukšlių konteineriai. Buvo septynios ir jokio judėjimo. Vienintelis šviečiantis langas buvo septintame aukšte; Linčas buvo įsikūręs penktame. Tedas mobiliuoju surinko telefono numerį, užrašytą kortelėje, ir antrą kartą išgirdo pavargusį, monotonišką nebejaunos moters balsą, pranešantį, kad biuro darbo laikas – nuo septynių iki keturių ir po signalo galima palikti žinutę. Tedas nepaliko ir išjungė telefoną. Jis ir nepuoselėjo vilties surasti tą tipą tokiu metu, bet vis tiek reikėjo pabandyti; o gal jis iš tų, kurie mėgsta dirbti viršvalandžius.

Kol už to architektūriškai grubaus masyvo horizonte spindėjo paskutiniai rausvi dryžiai, Tedas sukurpė planą ir nusprendė palaukti kitos dienos. Pakeliui į namus jam pavyko apie nieką negalvoti. Tačiau priėjęs prie namo suprato, kad kažkas ne taip, ir akimirksniu tapo budrus. Lauko durys buvo praviros; įžengęs pamatė, kad viskas apversta aukštyn kojom. Išmėtytų knygų, ištaršytų pagalvėlių ir išverstų stalčių chaose jis įžvelgė akivaizdų piktavališkumą, kuris jį įsiutino. Įsibrovėliai ne šiaip kažko ieškojo, bet ir pasistengė viską kuo labiau nusiaubti. Iš-

daužytos interjero detalės ant grindų, galingo smūgio pėdsakas televizoriaus ekrano centre, maisto dėmės ant sienos... Tedas kasėsi pakaušį, nedrįsdamas pereiti to lauko, užminuoto jo kasdienio gyvenimo daiktais. Automatiškai pasuko į kabinetą. Ten krata buvo dar kruopštesnė ir brutalesnė: lentynose nebuvo likę nė vienos knygos, kompiuteris atrodė kaip kosminio laužo liekanos, rašomojo stalo stalčiai mėtėsi kur papuola; Monė paveikslas, kad ir kaip būtų keista, tebekabojo savo vietoje. Tedas priėjo, nukabino jį, kaip ne kartą anksčiau, ir apžiūrėjo seifą, galvodamas, kad tokia juokinga slėptuvė gal ir galėjo praslysti pro akis kam nors, prispirtam bėdos, bet tik ne tokio masto niekdariams. Diske jis pastebėjo pusės centimetro skersmens taisyklingos formos skylutę, kuri patvirtino jo įtarimus. Patraukė už rankenėlės, ir seifas atsidarė. Juodai dienai saugotos nedidelės pinigų sumos nebebuvo, tačiau du Linčo aplankai tebegulėjo ten pat, kur buvo juos palikęs, nepriekaištingai ir provokuojančiai sudėti vienas ant kito. Atvertęs Vendelio aplanką, jis pamatė, kad jame likę tik keletas lapų. Visa kita dingę.

Duomenys suklastoti.

Ką tu nužudei?

– Jie kai ką pamiršo, – garsiai ištarė Tedas. Buvo beveik tikras, kad čia nėra slaptų mikrofonų, bet slapta vylėsi būti išgirstas.

Rytoj suvesiu su Linču sąskaitas.

Nesvarbu, kad Linčas pasamdytas *jų* ir atlieka tik antraeilį vaidmenį, Tedas iš anksto spėjo ir nujautė, kad tai labai tikėtina; kitaip nesuprantama, kodėl išvaizdusis advokatas prisistatė tikruoju vardu. Kodėl neprisistatė slapyvardžiu? Tedui dingtelėjo gana paprastas paaiškinimas; organizacija numatė, kad jis bandys šį tą išsiaiškinti apie žmogų, pasibeldusį į jo duris su tokiu pasiūlymu. Kas galėjo būti geriau, nei palikti *tikrą* pėdsaką? Jeigu Tedas būtų ėmęsis iniciatyvos pasidomėti Linču *anksčiau*, arba per Robišou, ar kaip nors kitaip, būtų palyginti lengvai jį suradęs, ir tai būtų suteikę patikimumo visam kitam.

Grįždamas koridoriumi į svetainę, jis akimirką stabtelėjo prie laiptų. Paniekinamai nužvelgė laiptų aikštelę, suprasdamas, kad užlipti į miegamąjį ir dukterų kambarius bus nelengva, bet teks, kad pažiūrėtų, ar nusiaubta teritorija driekiasi ir iki jų. Užlips vėliau. Priėjo prie sofos ir nervingai pastūmė visa tai, kas ant jos gulėjo: picos dėžę, kelias interjero puošmenas, lempą ir dvi pagalvėles. Krito ant sofos, visai netekęs jėgų, mintyse paeiliui vardydamas neatidėliotinus reikalus, prie kurių dabar dar prisidės ir viso namo kuopimas bei tvarkymas. Jo žmonai pakaks ir rūpesčių dėl jo mirties; jis bent jau pasirūpins tvarkinga aplinka. Šyptelėjo pagalvojęs, kaip kvailai visa tai skamba. Išsitraukė iš kišenės telefoną ir perbraukė pirštu per ekraną, kad įsižiebtų. Paskutinį kartą kalbėjosi su Hole antradienio rytą, tramdydamas ašaras ir nutaisęs įprastą toną. Pasakė jai, kad kol jų nebus, pasinaudos proga ir išplauks Trevio laivu pažvejoti. Holė jam priekaištingai atkirto, kad jis į Disneilandą nevažiavo dėl neatidėliotinų (ir, žinoma, išgalvotų) verslo susitikimų, o Tedas į tai atsakė, kad pietų su klientu pakako pasiekti susitarimui, kurį, kaip jis manė, pasiekti bus kur kas sunkiau. Holė pasakė apgailestaujanti, bet pareiškė, kad tada ji galėtų praleisti kelias dienas su savo draugu iš Floridos. Sindė, atrodo, išgirdo šiuos žodžius, nes iš karto šūktelėjo, kad mama neturi jokio draugo Floridoje ir pareikalavo pasikalbėti su tėvu. Tedas pasikalbėjo su ja, o paskui su Nadine, kuri, po griežtų nusiskundimų dėl sesers elgesio, nes ji *visai nepadeda mamai*, pateikė išsamią ataskaitą, ką jos veikė tą dieną, kurią Tedas mielai išklausė.

Holė buvo pirštu pasiekiama. Jis perbraukė per vardų sąrašą, kol susirado jos vardą ir luktelėjo. Ekranas pamažu blėso, kol beveik visai užgeso, bet neišblėso jo noras pasikalbėti su ja. Pakėlė smilių ir dukart bakstelėjo.

Holės balsas buvo lyg šviežio oro gūsis, kai jis jau buvo beužtrokštantis.

– Kaip išvyka laivu?

– Merginos paskutinę akimirką apsigalvojo...

Holė nusijuokė.

– Jeigu pamatė jūsų nuotraukas, nesistebiu.

Trumpa tyla. Tedas nebuvo uždegęs šviesos ir į svetainę smelkėsi lauko šviesa. Prieblandoje skendintis chaosas visai nederėjo prie Holės balso.

Dieve, kaip tavęs pasiilgau.

– Labas, brangioji, – tarė Tedas.

– Labas, Tedai. Diena šiandien buvo alinanti; jos tau nesakys, bet tavo dukroms pradeda nusibosti tas pragariškas karštis.

Pasigirdo tolimas Sindės balsas.

– Netiesa!

– Tikriausiai pasiilgo tėvo, – atsakė Tedas ir čia pat pasigailėjo.

– Vargu ar dėl to. Mergaitės apie tave beveik neužsimena.

– Netiesa, tėti! – Nuaidėjo iš toli.

– Su Treviu nusprendėme grįžti šiandien po pietų, – pasakė Tedas, grįždamas prie išvykos laivu temos. – Neįsivaizduoju, kaip būčiau dar vieną naktį ištvėręs savo partnerio knarkimą dviejų kvadratinių metrų kajutėje.

– Mes ruošiamės vakarieniauti. Mergaitės nenorėjo kelti kojos iš viešbučio; paprašė, kad užsisakyčiau vakarienę į kambarį kaip filmuose. Iš tikrųjų jos nenori išeiti iš vėsinamos patalpos.

– Mama!

Tai buvo Nadinė.

– Ką?

Tarp mamos ir dukterų įvyko kažkoks pokalbis, ir Holė vėl prakalbo.

– Tedai, atnešė vakarienę. Pasikalbėsime vėliau, gerai?

– Skanių mėsainių. – Tedui nereikėjo nė klausti. Jis žinojo, ką dukterys užsisakė.

– Iki, Tedai. Mergaitės, atsisveikinkit su tėčiu...

– Iki, tėti!

Tedas ištarė „iki“, bet niekas nebegirdėjo. Telefoną laikanti ranka nusviro. Jam ir vėl nepavyko deramai atsisveikinti su

Hole, pasakyti, kad myli, bent jau tam, kad ji prisimintų tai vėliau, kai aptiks kabinete susmukusį jo kūną su kulka kaktoje. Pagalvojo, ar tai nebus koks likimo ženklas.

Svetainė skendėjo tamsoje.

12

Viskas, kas jam pavyko, buvo kelios valandos košmariško miego. Pirmo aukšto vonioje jis nusiprausė po dušu, apsirengė vakarykščiais drabužiais ir penktą ryto jau stovėjo virtuvėje, ieškodamas, ko užkąsti. Paprastai rytinį ritualą lydėdavo iš gilumos sklindantis Džeko Vilsono balsas, bet šįkart jis abejojo, ar Ketvirtojo kanalo žinių vedėjas jam bus maloni draugija. Tedas numanė, kad Vendelio nužudymas bus pagrindinė dienos naujiena, ir ypač baiminosi, kad pirmosiomis valandomis dėmesio centre be jokio saiko bus jo artimieji. Susitaikęs su ta mintimi, spustelėjo nuotolinio pulto mygtuką. Televizoriui įsijungus, prisiminė smūgio pėdsaką ekrane: vietoje vedėjos veido plytėjo pilka futbolo kamuolio dydžio dėmė – iškirptės pakako nuspręsti, kad tai ne Džekas Vilsonas. Užrašas ekrano apačioje, kurios pilka dėmė nesiekė, skelbė, kad šiuo metu televizijos žiūrovai girdi policijos pareigūno, kuris pirmasis atvažiavo į vilą prie ežero, balsą.

– ... Patruliavau netoliese, ir gavau pranešimą iš centro. Gyvenu tose apylinkėse nuo gimimo ir puikiai žinau, kaip pasiekti ežerą, todėl atvykau į namus greičiau nei per dešimt minučių...

Tedo dėmesys nukrypo kitur. Svetainėje kažkas šmirinėjo. Akies krašteliu jis pastebėjo tamsų siluetą, kuris pradingo už kažkokio nuversto baldo.

– Pareigūne, ar tiesa, kad žudiką galėjo užfiksuoti stebėjimo kameros?

Su trenksmu nukrito toršeras. Tedas susigūžė.

Prakeiktas žvėriūkštis!

– Na, vyksta tyrimas... Galiu pasakyti tik tiek, kad namo valdose yra stebėjimo kamerų, bet nieko negaliu tvirtinti.

Užrašas pasikeitė į: „Žudiką užfiksavo stebėjimo kameros."

Tedas nejučia buvo priėjęs prie televizoriaus, iš dalies prikaustytas reportažo, iš dalies stebėdamas, kas vyksta svetainėje, kur oposumas ir toliau nesirodė, nors tarp suniokoto turto buvo puikiai girdimas jo šiurenimas.

Kalbėjo vedėja.

– ... Pasak pareigūno Gerito, kurio išskirtinį interviu išklausėme prieš kelias akimirkas, Vendelio kūną aptiko jo žmona ir dvi dukterys, kurios išliko saugios dėl kulkoms atsparaus šeimos automobilio. Kol kas šio šiurpaus nusikaltimo priežastys nežinomos...

Tedas laukė blogiausio.

– ... Šeima sukrėsta: žmona Holė ir dukterys Nadinė ir Sindė nešios šią nelemtą žymę visą likusį gyvenimą. Išsamiau apie tai – mūsų reportaže po kelių minučių. – Pauzė. – Kitos naujienos. Šiandien laukiama karščio bangos; meteorologijos tarnyba praneša, kad...

Holė, Nadinė, Sindė.

13

Tą rytą Nina vėlavo į darbą penkiolika minučių. Nešėsi spurgų ir tikėjosi, kad kepiniais Linčas domėsis labiau nei savo sekretorės punktualumu. Nors dirbo jam jau pusę metų, iki šiol negalėjo nuspėti jo elgesio. Linčas jai buvo mįslė. Draugės tikino, kad anksčiau ar vėliau vyriškis bandys ją suvilioti, tačiau iki šiol jis nebandė, ir Nina dėl to šiek tiek nerimavo. Buvo išbandžiusi gilias iškirptes, gundančias pozas, subtilias dviprasmiškas užuominas... bet nieko. Linčas buvo penkiolika metų už ją vyresnis, bet patrauklus. Jeigu Ninai šiuo metu gyvenime ko nors ir reikėjo, tai žmogaus, tvirtai stovinčio ant žemės.

Ji atrakino biuro duris ir pasilenkė pasiimti spurgų, kurias buvo pasidėjusi ant grindų. Atsitiesusi pamatė, kaip tamsus šešėlis dešiniajame kampe susidvejina ir staiga įgyja žmogaus pavidalą. Nepraėjus nė akimirkai jis jau užgulė ją, ištiestoje rankoje gniauždamas pistoletą, kuris Ninai pasirodė didžiulis.

– Įeik, – paliepė Tedas. – Padėk dėžę ir rankinę ant stalo. Gerai. Neatsisuk. Daryk, ką sakau ir tau nieko nenutiks.

Nina neprisiminė, kad kada nors gyvenime būtų taip išsigandusi. Ji nerimavo, kad tas žmogus pasirodė neprisidengęs veido. Žinojo, ką tai reiškia.

– Nežudykit manęs, – nuolankiai paprašė.

– Kur Linčas?

– Ne... nežinau.

– Gali atsisukti.

– Geriau pabūsiu taip.

Tedui tokia padėtis visai nepatiko. Jis laukė Linčo, tačiau vietoje jo pasirodė mergina, tikriausiai sekretorė, ir jam teko veikti greitai, pagal aplinkybes. Ką jis darė? Grasino pistoleto vamzdžiu bejėgėms sekretorėms? Mergina buvo mirtinai išsigandusi ir niekuo dėta.

– Pasidėsiu ginklą, – jau kiek ramiau prakalbo Tedas. – Tik nešauk, ir pažadu, kad tau nieko nenutiks. Noriu tik pasikalbėti su tavo viršininku. Tai – gyvybės ir mirties klausimas.

Regis, šie žodžiai merginai, kuri šniurkščiojo, vis dar iškėlusi rankas, padarė reikiamą įspūdį.

– Koks tavo vardas?

– Nina.

– Atsiprašau, kad viskas taip susiklostė, Nina. Jau gali atsisukti. Nebijok manęs. Nesvarbu, kad pamatysi mano veidą. Mes su tavo viršininku jau pažįstami.

Nina lėtai atsisuko. Neverkė, bet buvo bepravirkstanti. Nužvelgė Tedą ir įsitikino, kad ginklo tikrai nebematyti.

– Atleisk, kad taip prisistačiau. Tai buvo gana kvaila.

Ji linktelėjo galva. Iš jos veido nebuvo dingusi baimė.

– Nebijok. Čia tavo stalas?

– Taip.

– Prisėsk čia. Aš atsisėsiu ant šitos kėdės ir kartu palauksime Linčo. Sutinki?

Nina labai lėtai apėjo stalą. Atsisėdo.

– Būk gera, padėk ant stalo rankas.

Ji padėjo.

– Ar seniai dirbi Linčui?

– Ne. Įsidarbinau prieš keletą mėnesių.

Tedas linktelėjo.

– Aišku. Ar gretimi kabinetai užimti?

Nina dvejojo.

– Pasakyk tiesą, Nina.

– Kiti du šiame aukšte tušti.

– Juo geriau.

– Jūs man pažadėjote...

– Nieko blogo tau nedarysiu. Turėjau kitaip tau prisistatyti, dabar aiškiai matau. Tavo pasirodymas man buvo netikėtas. Nežinau, kodėl, bet net neįsivaizdavau, kad Linčas turi sekretorę. Tai buvo kvaila.

Nina tylėjo.

– Gal norėtumėt spurgos? – pasiūlė ji, smakru rodydama į kartoninę dėžutę.

Tedas nesusilaikė nešyptelėjęs.

– Ačiū, ne. Tai Linčas paprastai ateina devintą?

Nina neprisiminė, kad būtų tai sakiusi, bet visko galėjo būti. Pastarosios minutės jos atmintyje išliko kaip chaotiškas įvykių ir jaudulio kratinys.

– Taip, – sausai atsakė.

Tedas atsitiesė, atsišliejo nugara į kėdės atkaltę ir susikišo rankas į sportinės striukės, kurią buvo pasirinkęs ginklui paslėpti, kišenes. Apčiuopė rankeną, ir akimirkai užsimerkė. Vėl uždavė sau tą patį klausimą kaip ir prieš tai: „Ką aš darau?“

14

Linčas, pastebėjęs ant Ninos stalo „Dunkin Donuts“ dėžutę, priėjo ir pirštu kilstelėjo dangtelį. Kiek paniekinamai nužvelgė turinį. Pagalvojo, kad mergina turbūt nuėjo į tualetą, ir tuo metu išgirdo savo kabinete kažkokius garsus. Gal ji rengė jam kokią nors staigmenėlę? Tikėjosi, kad ne, nes priešingu atveju lauktų nemalonus pokalbis apie sekretorės pareigų ribas. Atidarė duris ir išvydo ją, sėdinčią už stalo, tarsi stabo ištiktą, plačiai atvertomis akimis. Nina nebuvo nuoga ir nesėdėjo provokuojančia poza, o veido blyškumas aiškiai liudijo, kad tai – ne gundymo žaidimai. Linčas pamatė, kaip Ninos žvilgsnis nukrypsta į kampą, kur stovi kažkoks žmogus.

– Ką visa tai reiškia? – paklausė Linčas.

Tedas įsistebeilijo į jį. Negalėjo atsitokėti iš nuostabos. Tai iš tikrųjų buvo Linčas, bet jis atrodė gerokai vyresnis už tą vaikiną, kuris lankėsi jo namuose. Raukšlelės kaktoje, o plaukai kiek pražilę. Nebuvo praradęs savo žavesio, brandus amžius buvo jam gailestingas. Tačiau jaunatviškas spindesys buvo visiškai dingęs. Tedas palietė ranka kaktą ir akimirkai užsimerkė. Atsimerkus niekas nepasikeitė.

– Jis turi ginklą, – tarė Nina.

– Jei galėsime pasikalbėti kaip civilizuoti žmonės, nesiruošiu jo išsitraukti.

– Jis tau nieko nepadarė? – paklausė Linčas, kreipdamasis į savo sekretorę.

– Ne.

– Sėskis, – paliepė Tedas.

Linčas apėjo stalą ir klestelėjo ant kėdės, stovinčios greta tos, ant kurios sėdėjo Nina.

– Ar žiūrėjai šio ryto žinias? – paklausė Tedas, žingsniuodamas užrakinti kabineto durų, sąmoningai atsukęs savo dviem įkaitams nugarą.

– Kurio iš mūsų klausi? – nusišaipė Linčas.

– Nuo šiol visi mano klausimai bus skirti tau. Mergina – atsitiktinė auka.

– Gal leisk jai išeiti, ir išsiaiškinsime šį klausimą dviese?

– Pažiūrėsim.

Tedas vėl atsistojo tokia pat poza, tik šįkart, atsišliejęs į kabineto duris.

– Nežiūrėjau naujienų, – tarė Linčas.

– Vendelis negyvas. – Tedas įdėmiai žvelgė į advokato veidą, bet nepastebėjo jokių nustebimo ženklų. – Nužudytas.

– Gal aptarkime visa tai kaip civilizuoti žmonės? – pasiūlė Linčas, žvilgsniu rodydamas į dešinę, kur sėdėjo Nina.

– Net nesvajok.

– Ji niekam neprasitars, – patikino Linčas. – Tiesa, Nina?

Mergina buvo praklausiusi dalį dialogo, bet uoliai palinksėjo.

– Niekam neprasitarsiu.

– Dabar, kai žinai, kad mes su Tedu pažįstami, – neatlyžo Linčas, – nėra reikalo pranešti policijai ar dar kam nors. O mes su Tedu tuo metu aptarsime neatidėliotinus reikalus.

Tedas akimirką pasvarstė. Prie merginos jis iš tikrųjų negalės atvirai kalbėtis apie Vendelio mirtį. Juk nepažįstamosios akivaizdoje neprisipažins įvykdęs žmogžudystę.

– Eik namo, – staiga pareiškė.

Nina kaip įgelta pašoko iš vietos. Paskubomis apėjo stalą ir stabtelėjo priešais Tedą, kuris, nepaisant visko, nesitraukė nuo

kabineto durų. Nina maldaujamai žvelgė, gniaužydama savo rankinę. Tedas žiūrėjo į Linčą, kuris suprato, ko jis nori.

– Nina, apie tai niekam nė žodžio, – paliepė Linčas. – Mums su Tedu tikrai reikia šį tą išsiaiškinti.

Tedas pasitraukė į šalį. Nina nėrė pro duris, net nesiteikusi jų uždaryti. Jas uždarė Tedas.

– Dabar išklosi man visą tiesą, Linčai. Apgavai mane, ožy tu nelaimingas.

– Pripažįstu, kad šį tą nuslėpiau, bet patikėk, tai buvo būtina.

Tedas prišoko prie jo. Įsirėmė rankomis į stalą ir prikišo savo veidą prie Linčo veido.

– Sakai, buvo būtina! Tu nuslėpei, kad Vendelis vedęs ir turi dvi dukteris. Kai sužinojau, man prieš akis vis iškyla mano paties šeima.

– Jeigu būčiau pasakęs, kad jis turi žmoną ir vaikų, tikrai nebūtum to padaręs, – šaltai atkirto Linčas.

Tedas įsikišo ranką į striukės kišenę. Išsitraukė pistoletą.

– O tu, Linčai, turi žmoną ir vaikų? Tik galvok, ką atsakysi, nes galiu tą pačią akimirką paleisti tau kulką į kaktą.

– Tedai, būk geras, nuleisk ginklą, ir aš tau viską paaiškinsiu.

– Jau kartą paaiškinai, šunsnuki. – Tedas papurtė galvą. – Viskas taip painu...

– Kas painu?

Tedas nuleido ginklą. Vėl įsikišo. Priėjo prie kėdės, stovinčios prie biuro spintos ir klestelėjo į ją.

– Pasakyk man, ką turi pasakyti, Linčai. Būk geras, baik tuos žaidimus.

Vyriškis linktelėjo.

– Aš tau prisistačiau tikruoju vardu, Tedai. Numaniau, kad anksčiau ar vėliau mane susirasi. Atėjo metas pasikalbėti atvirai. – Linčas patogiau įsitaisė kėdėje ir mestelėjo pribloškiančią frazę. – Vendelis nenorėjo nusižudyti.

Kai Linčas ištarė šiuos žodžius, biuro spintoje, o tiksliau – jos apatiniame stalčiuje, kažkas sukrebždėjo. Tedas instinkty-

viai atsisuko į tą pusę. Garsai nepasikartojo. Iš Linčo neatrodė, kad jis būtų juos girdėjęs.

– Su Vendeliu mes susipažinome universitete, – kalbėjo Linčas, buvome geri draugai. Per tuos metus buvo įsteigta organizacija, ir Vendelis sparčiai įsitraukė į jos veiklą; tapo viena svarbiausių jos grandžių. Bet jam rūpėjo ne teisingumo siekis, Tedai. Vendelis – suknistas žudikas. Jis žudė metų metus.

Tedas suraukė kaktą. Linčas kalbėjo toliau.

– Sužinojau apie paralelinę Vendelio veiklą palyginti neseniai, beveik atsitiktinai. Turbūt širdies gilumoje seniai tai nujaučiau, tik nenorėjau matyti.

– Kodėl jo neišdavei?

– Matei, kaip jis gyvena? Jis įtakingas žmogus, turi daug ryšių ir visokių patarėjų. Jau anksčiau turėjo nemalonumų, bet sėkmingai išsisukdavo. Jau nekalbant apie tai, kad apskritai nieko nebūčiau galėjęs imtis.

– Žmona ir dukterys nebuvo vienintelis dalykas, kurį tu nutylėjai, – atrėžė Tedas. – Neužsiminei ir apie stebėjimo kameras.

– Apgailestauju.

– Apgailestauji... – liūdnai pakartojo Tedas. – Ar suvoki, kad prieš tave žmogus, neturintis ko prarasti?

– Dar suprasi, pamatysi.

– O Bleinas? Informacija apie jį buvo visiškas šnipštas. Visi žinojo, kad jis kaltas. Jeigu tau reikėjo Vendelio, kam siuntei mane žudyti Bleino?

Ir vėl krebždesys biuro spintoje. Šįkart garsesnis nei anksčiau. Lyg kažkas iš vidaus kumščiu stuksentų į plokštę. Tedas krūptelėjo.

– Kas ten?

– Kur, kas?

Tedo širdis daužėsi.

– Galiu kai ką parodyti? – paklausė Linčas. – Laikau čia, stalo stalčiuje.

Tedas vėl nutaikė į Linčą pistoletą.

– Atidaryk iš lėto.

– Žinoma.

Linčas atidarė antrąjį stalčių.

– Šitas aplankas, – paskelbė.

– Ištrauk.

Tedas sugrįžo prie kėdės. Aplankas buvo panašus į tą, kurį Linčas jam buvo įteikęs jo namuose. Jau ketino atversti, bet Linčas paprašė to nedaryti.

– Kol dar neatsivertei, noriu šį tą pasakyti. Kaip jau ką tik sakiau, apie Vendelio veiklą – žmogžudystes – sužinojau palyginti neseniai. Kadaise jis buvo mano draugas, bet jo vykdomi nusikaltimai buvo pernelyg rimti. – Trumpai patylėjo. – Atversk aplanką.

Tedas pasidėjo Brauningo pistoletą.

– Pasakyk, kas jame. – Nedrįso jo paliesti.

– Holė tau buvo neištikima, – be užuolankų tarė Linčas. – Šiame aplanke nenuginčijami įrodymai. Nuotraukos, telefonų išklotinės, viešbučiai.

Tedas paniekinamai nusiviepė. Tai buvo netiesa. Ištiesė ranką, kad atverstų aplanką, tačiau paskutinę akimirką apsigalvojo. Kažkas jo veide persimainė.

– Holė paprašė tavęs skyrybų, – tęsė Linčas. – Jūsų santykiai jau senokai buvo pašliję.

– Tai jau visiška nesąmonė.

– Pagalvok šiek tiek...

Tedui prieš akis vėl iškilo Holė Vendelio namuose, prie durų tekinomis bėgančios mergaitės besišypsančiais veidais, su rausvomis kuprinėmis. Mintyse sukosi įvairūs epizodai, išgyventi su ja per pastaruosius mėnesius. Tiesą sakant, daugiausia jis pats vengė artumo, nutolo, teisinosi darbu ir panašiai. Tedui nesinorėjo atversti aplanko.

– Pasidomėjau Vendelio gyvenimu, – tarė Linčas, – ir atsitiktinai sužinojau apie Holės neištikimybę. Tai ilgoka istorija.

Iš biuro spintos vėl pasigirdo bildesys.

– Gana! – riktelėjo Tedas metaliniam baldui.

Linčas pasibaisėjęs pažvelgė į jį. Tedas atsistojo ir dviem žingsniais nužirgliojo prie spintos. Įnirtingai spyrė į jos šoną.

– Tyliai!

Grįžo prie stalo ir, staiga apimtas įsiūčio priepuolio, ranka nubloškė aplanką. Jis nukrito prie spintos; iš šono kyšojo keli spausdinti lapai ir nuotrauka. Tedas riktelėjo, puolė ant kelių prie išsikišusio nuotraukos krašto ir nužvelgė jį. Fotografuota buvo iš lauko prie restorano. Pro langą buvo matyti Holė iš profilio, šiek tiek palinkusi virš staliuko, besišypsanti ir išsižiojusi, pasiruošusi paragauti kąsnelio iš kažkieno rankos, ištiestos iš kitos staliuko pusės. Vyro buvo matyti tik dalis rankos. Tedas atsistojo. Žengė atatupstas, neatitraukdamas akių nuo nuotraukos, kol atsitrenkė į spintą. Iš vidaus jam atsiliepė bildesys.

Tedas pasilenkė ir atidarė spintą. Užgniaužė riksmą, prisidengdamas rankomis burną.

– Kas? – paklausė Linčas.

Oposumas kyštelėjo snukutį per stalčiaus kraštą, pašniukštinėjo kabinete, kaip tąkart iš po padangos Robišou namų kieme ir ėmė ropštis į viršų, kol priekinės letenos atsidūrė ore ir jis persisvėrė. Plumptelėjo ant grindų.

Tedas išsvirduliavo iš kabineto, visai pamiršęs apie ginklą, kuris kratėsi, lyg suaugęs su jo ranka. Patraukė koridoriumi, pripuldamas prie kiekvienų durų, vis atsitrenkdamas į jas ir atšokdamas. Kur tas prakeiktas liftas?! Susiėmė rankomis už galvos ir, taip priėjęs koridoriaus galą, pasileido paknopstomis siaurais ir purvinais laiptais, kurių laipteliai leidžiantis darėsi vis žemesni. Du kartus vos nepargriuvo. Apatinis aukštas buvo niūresnis, nedegė šviesos, o prie kai kurių durų Tedas matė susikaupusias krūvas ištryptos korespondencijos. Stumtelėjo kažkokias duris, ir jį prarijo tuščias, priplėkusio kvapo kabinetas. Senoje masyvioje biuro spintoje, kurios nesiteikė išsivežti net buvusieji šeimininkai, tarsi su nuostaba žiojėjo trūkstamas stalčius. Tedas apglėbė spintą ir lėtai susmuko šalia. Įdėmiai žiūrėjo į atdaras duris, žinojo, kad bet kurią akimirką gali įsmukti oposumas...

ANTROJI DALIS

1

Tedas Makėjus jau ruošėsi paleisti sau kulką į smilkinį, kai šaižiai suskambo durų skambutis.

Jis atsimerkė. Jį apakino dienos šviesa, besiliejanti pro kabineto langą. Netrukus pasigirdo beldimas į duris, o kartu ir atėjusiojo balsas, kurio Tedas lyg ir neturėjo pažinti.

Atsistojo ir iš karto pajuto svorį vienoje kelnių kišenėje. Kaire ranka kažką apčiuopė: tai buvo su niekuo nesupainiojamas pusapskritimio formos daiktas. Tedas dairėsi ir netikėjo savo akimis. Kabinetas, kurį jis prisiminė apverstą, dabar atrodė kaip visada: tvarkingas rašomasis stalas, visos knygos savo vietose, ant šoninio stalelio – kompiuteris. Kol Linčas jam šūkavo, kad atidarytų duris (Tedas žinojo, kad tai buvo Linčas), šiaip taip ištiesė pirštą prie kompiuterio įjungimo mygtuko, lyg jam trūktų galutinio įrodymo, kad visa tai, kas vyksta, yra tikra. Prietaisas, kaip ir įprasta, burgzdamas ir mirgėdamas diodinėmis šviesomis, įsijungė. Tedas, pasibaisėjęs ir kartu pasipiktinęs, skubiai išjungė jį, nuspausdamas ir palaikydamas mygtuką. Ausyse nuskambėjo Nadinės priekaištas. *Negalima jo taip išjungti, tėti. Reikia išjungti per programą. Mama mane mokė.* Tedas pašiurpo. Ant rašomojo stalo gulėjo laiškas Holei.

– Prašau atidaryti!

Riksmai nesiliovė, ir Tedas tuo metu susirado dėžutėje raktus, laukdamas jau pažįstamų žodžių, kurie netrukus ir nuskambėjo:

– Tedai, atidarykit pagaliau!

Kodėl aš nesistebiu, kad tu žinai mano vardą, Linčai?

Atidarė kabineto duris. Perskaitė Holei skirtą raštelį. „Brangioji, palikau atsarginį raktą ant šaldytuvo. Neik ten su mergaitėmis... Myliu tave." Atrodė, kad jį parašė kažkoks kitas žmogus. Tedas niekaip negalėjo išmesti iš galvos Holės restorane nuotraukos, kur ji lenkėsi virš stalo paragauti kąsnelio, ištiesto meilužio. Kaip jis galėjo prisiminti tai, kas dar neįvyko?

– Tuoj! – riktelėjo Tedas.

Įžengęs į svetainę, atpažino siluetą už lango. Ir šįkart jis viską su nuostaba nužvelgė, bet ne todėl, kad buvo jau atsisveikinęs su visais tais daiktais, kurių daugiau nesitikėjo pamatyti, o todėl, kad prisiminė paskutinį kartą matęs juos išdaužytus.

Kai atidarė duris, už jų stovėjo Linčas, – tas džiaugsmu trykštantis Linčas, – su savo akinama šypsena, spalvotais marškinėliais horizontaliais dryžiais ir prie aprangos nederančiu lagaminu.

– Kad ir ką siūlot, tai manęs nedomina.

Kol vystėsi dialogas, Tedas nepastebėjo Linčo elgesyje jokių ženklų, kad šis pokalbis būtų vykęs kada nors anksčiau; Linčas elgėsi pernelyg natūraliai. Tedas vėl užtrenkė jam prieš nosį duris, tačiau šįkart jau nebesiklausė prie durų, kaip Linčas jam pareiškė žinantis, ką jis ruošiasi daryti su pistoletu, paliktu ant rašomojo stalo. Nulėkė į virtuvę prie šaldytuvo, ir ten pamatė bėgančią Holę paplūdimio fone, įamžintą neįprasta poza nuotraukoje su blizgiais rėmeliais, išpaišytais Sindės ir Nadinės. Jausdamas palengvėjimą, pastovėjo ten dar akimirką. Perbraukė pirštu per popieriuje atspausdintą žmonos kūną, tarsi jam būtų reikėję sąlyčio su slidžiu popieriumi, kad įsitikintų, jog nuotrauka ten iš tikrųjų kabo.

Įsikišo ranką į kišenę. Pasaga taip pat buvo tikra. Neištraukdamas suspaudė ją rankoje ir pirštų galais apčiuopė popieriaus lapelį. Netikėdamas savo akimis, išsitraukė savo paties ranka rašytą suglamžytą raštelį: „ATIDARYK DURIS. TAI – PASKUTINĖ IŠEITIS."

Grįžo į svetainę įleisti savo atkaklиojo svečio. Linčas tebestovėjo, šypsodamasis vidurdienio saulės šviesoje.

2

Tedas klūpojo ant kelių. Susiėmęs rankomis galvą lėtai lingavo pirmyn atgal, įsmeigęs akis į Holės paplūdimyje nuotrauką, kurią buvo pasidėjęs ant grindų prie pat kojų. Jis norėjo suprasti.

Aùglys...

Gydytojas Karmaiklas jį perspėjo, kad galvos skausmai gali kartotis, gali atsirasti netgi svaigulys ar haliucinacijos. Argi neperspėjo?

Taip, gydytojas Karmaiklas perspėjo, kad jis gali patirti haliucinacijas. Tačiau viena buvo regėti kokį bilduką, lakstantį sode, vaivorykštę klozete ar kokią nors psichodelinę nesąmonę ir visai kas kita – tai, kas dabar vyko.

Jis prisivertė atsistoti, ir atsistojus pasagos svoris jam priminė, kad bent jau viena detalė nesutampa. Išsitraukė iš kišenės pasagą ir ilgai žiūrėjo į ją. Gyvai prisiminė, kaip rado ją prie privataus kelio į Vendelio namus, kaip ir kiekvieną detalę iš jo valdų prie ežero. Raštelis irgi buvo ten pat, pakankamai suglamžytas, kad Tedas suprastų, jog ilgai nešiojosi kišenėje.

Akimirkai pasilenkė ir padėjo pasagą prie nuotraukos; vėliau nuspręs, ar palikti ją ten, ar pasiimti. Dabar svarbiausia buvo pasikalbėti su Hole. Jie tarėsi nesikalbėti iki penktadienio, kai ji vėl ateis – pasirašyti skyrybų dokumentų. Kaip jis galėjo pamiršti tokį dalyką? Tąkart Tedas jai pasakė, kad advokatams

viską parengti prireiks kelių dienų, ir Holė atsakė važiuosianti su mergaitėmis pas savo tėvus, kaip jis ir numanė. Jiedu paskutinį kartą draugiškai pasikalbėjo svetainėje ir ramiai atsisveikino, tarsi tomis efemeriškomis akimirkomis iš pelenų būtų atgimę senieji Holė ir Tedas. Tačiau tai buvo iliuzija, tetrukusi tiek, kiek trumpas apkabinimas ir santūri šypsena. Pastarųjų mėnesių įvykiai viską buvo nušlavę; nebebuvo ko atkurti. Tedas prisiėmė dalį kaltės... tiesą sakant, beveik visą kaltę. Pernelyg pasinėrė į darbą, sakė jis vėliau Laurai Hil, nejučia atitolo ir vėl tapo tuo ankstesniu, paauglystės laikų Tedu, nesuprastu maištininku, kurį buvo sutramdžiusi tik meilė šeimai. Prasidėjo galvos skausmai, nuolatinė bloga nuotaika; net dukterys ėmė nepatikliai į jį žiūrėti. „Kas dėl baimės, Laura, tai nieko nėra baisiau, kaip matyti, kad tavęs bijo tavo vaikas. Lyg tave būtų užvaldęs kažkas kitas." Tada jis ir apsilankė pas Karmaiklą, nes galvos skausmai jį kamavo jau ne kartą, o tris ar keturis kartus per dieną, ir vis stiprėjo. Tedas baiminosi blogiausio, – kad auglys piktybinis. Nors, kita vertus, pajuto palengvėjimą, galėdamas apkaltinti dėl bjauraus savo elgesio saują negyvų ląstelių.

Ši žinia, užuot sukėlusi neviltį, leido Tedui aiškiai įžvelgti, kas jo laukia. Reikėjo pripažinti, kad Laura jam padėjo. Padėjo atsikratyti kai kurių tiesų, kurios jį pernelyg ilgai lydėjo. Santykiai su dukromis pagerėjo, su Hole – taip pat. Ir tada ji paprašė skyrybų. „Seniai norėjau civilizuotai su tavim pasikalbėti." Tarp jų įvyko pagarbus pokalbis. Holė pasakė, kad taip bus geriau, kad ji nenorėjusi, jog Tedas išgirstų apie tai iš advokato, kad jiems reikėtų viską užbaigti gražiai, kaip ir pradėjo. Tedas sutiko.

Dabar jis kur kas geriau suprato žmonos motyvus.

– Labas, Tedai, – ištarė Holės balsas kitame laido gale.

– Labas.

Brangioji.

Pajuto dilgtelėjimą krūtinėje. Jam prie kojų gulėjo nuotrauka, besišypsančios paplūdimyje Holės, vilkinčios raudoną bikinį, Tedo mėgstamiausią.

– Kaip tu? – paklausė ji.

– Gerai. Atleisk, kad skambinu į mobilųjį.

– Nieko tokio. Kas nors dėl popierių?

– Ne. Jie beveik paruošti.

Tyla.

– Hole, tu pas tėvus?

Ar su meilužiu?

– Neprivalau tau aiškintis.

– Tu su mano dukrom, taigi, manau, kad privalai.

Vos tik jo lūpos ištarė tuos žodžius, jis pasigailėjo.

– Atleisk.

– Ko nori, Tedai? Aš užsiėmusi.

Tedą jautė didžiulę sumaištį. Jeigu Holė tikrai jam neištikima, jai iš tiesų gali grėsti pavojus. Vendelis galėjo būti pavojingas tipas.

Tu nepažįsti Vendelio.

– Būk apdairi, Hole.

– Visada tokia esu. Apie ką tu čia? Ar atsitiko kas nors, ką turėčiau žinoti?

Tedas sumojo, kad reikia sugalvoti, kaip pateisinti savo skambutį.

– Sulaukiau namie kelių keistų skambučių, ir man neramu.

– Keistų skambučių? Kokių? Ar kreipeisi į policiją?

– Nemanau, kad būtina. Minėjo tavo vardą, todėl susirūpinau.

– Mano vardą? – Dabar jau Holė atrodė ne juokais sutrikusi.

– Tik nesijaudink, bet juk supranti, kad turėjau tau paskambinti?

– Taip, taip, suprantu.

– Tik būk apdairi.

– Gerai. Ačiū.

Šis menkutis dėkingumo ženklas privertė Tedą nusišypsoti.

– Iki, Hole.

– Iki penktadienio, Tedai.

3

– Šiandien vos nenusižudžiau, – abejingai tarė Tedas.

Jis sėdėjo Lauros Hil kabinete, įprastiniame fotelyje, žiūrėjo į stiklinę su vandeniu žemo staliuko vidury. Pakėlė akis.

– Neatrodote labai sunerimusi, – tarė jis psichoterapeutei, kiek dirbtinai šypsodamasis.

– Jūs čia, – atkirto ji, atsakydama jam šypsena.

– Rytas buvo beprotiškas. Net nežinau, nuo ko pradėti.

– Laiko turime.

Tedas jau kelias minutes buvo pas Laurą, bet iš nervingumo neatkreipė dėmesio į jos išvaizdą.

– Jūsų plaukai palaidi, – pastebėjo.

Laura paraudo, krestelėjo galvą, ir plaukai švelniai nuvilnijo jai ant veido. Buvo visu atspalviu šviesesni nei anksčiau.

– Vakar buvau kirpykloje. Nusprendžiau atsinaujinti.

Pastarųjų dienų haliucinacijose Laura nebuvo apsilankiusi kirpykloje. Matyt, augliai nepaiso kosmetinių detalių.

Tai nebuvo haliucinacijos! Šįryt tikrai buvo atėjęs Linčas.

Tedo šypsena pradingo. Jeigu jam reikėjo dar vieno įrodymo, kad tos pastarosios dienos buvo tikrovė, jis buvo kelnių kišenėje. Tedas rado pasagą prie Vendelio namų, kuriuos puikiai prisiminė, bet kuriuose iki tol niekada nebuvo.

– Kas įvyko šį rytą, Tedai?

– Buvau savo darbo kabinete ir laikiau prie smilkinio savo Brauningo pistoletą, kai staiga kažkas ėmė karštligiškai belsti į duris. Tarsi tik tą akimirką ir suvokiau, kur esu ir ką ruošiuosi daryti.

Lauros veido išraiška buvo neperprantama.

– Jūs neprisiminėte, kaip pasiėmėte ginklą?

– Dar blogiau. Apie paskutines dienas neprisiminiau ir dabar neprisimenu beveik nieko. Prisimenu tik nuotrupas ir labai painias; iš dalies todėl, kad... na, ne taip lengva paaiškinti... aš prisimenu ką *kita*. Lyg auglys būtų viską sumaišęs.

– Pasakokit toliau, kas įvyko šį rytą. Jūs savo kabinete. Išgirstat, kaip beldžiasi į duris. Kas tada?

– Ant stalo guli Holei skirtas laiškas, rašytas mano ranka. Dar palikau jai ant durų perspėjimą, kad neitų ten su mergaitėmis. Akivaizdu, kad buvau kruopščiai viską suplanavęs. Galima sakyti, kad atrandant tas detales mano galvoje pamažu ėmė dėliotis praeities fragmentai.

– Tikrai manote, kad ruošėtės nuspausti gaiduką?

Tedas nudelbė galvą ir pasikasė smilkinį. Laura ištiesė ranką ir švelniai spustelėjo jam petį.

– Tedai, jūs vis dar su manim, žiūrėkit į mane. Štai taip... Kas beldėsi į jūsų namų duris?

– Žmogus, vardu Linčas, – atsakė Tedas. – Pagalvojau, kad tai prekybos agentas ir jau norėjau išprašyti, bet jis pareiškė žinantis, ką aš ruošiuosi daryti savo kabinete; kažką pasakė apie ginklą, gerai neprisimenu, ką, bet kažką gana konkretaus. Beprotiškiausia, kad aš prisiminiau, jog visa tai kažkada jau buvo, iš anksto žinojau viską, ką Linčas man pasakys, ką pasiūlys. Tarsi žiūrėčiau filmą, kurį žinau mintinai.

– Ir jūs manote, kad visa tai iš tikrųjų buvo?

– Ne, – atsakė Tedas. – Tai dėl auglio, Laura. Gydytojas Karmaiklas perspėjo, kad tokie augliai gali sukelti haliucinacijas, spausti tam tikras smegenų sritis ir sukelti...

– Palaukit, Tedai. Jei prireiks, dar pasikalbėsime su daktaru Karmaiklu. Bet aš noriu žinoti, ar gali būti taip, kad jūs jau iki tol pažinojote Linčą, galbūt kada nors praeity, kai jis buvo jaunesnis.

– Keista, kad to klausiate.

– Kodėl?

– Toje vizijoje, apie kurią pasakoju, po kelių dienų aš vėl susitinku su Linču, ir jis atrodo dešimčia ar penkiolika metų pasenęs. Taip staiga. – Tedas spragtelėjo pirštais. – Lyg sapne, kur žmonės akimirksniu persimaino.

Tedas kažką prisiminė. Papurtė galvą ir nusijuokė.

– Kas? – paklausė Laura.

– Taip pat prisimenu, kaip buvau čia, su jumis, – atsakė Tedas, nužvelgdamas sienas aplinkui. – Jūsų šukuosena buvo tokia, kaip anksčiau, to aš negalėjau žinoti. Bet... Dieve... prisimenu nereikšmingas smulkmenas. Manote, kad tai įmanoma? Regėti vizijose panašius dalykus?

– Apie ką mes kalbėjomės? Turiu galvoje, per tą seansą.

Tedas susikišo rankas į kelnių kišenes. Apčiuopė pusapskritimio formos daiktą.

– Apie tai, kodėl aš mečiau šachmatus, – atsakė.

Laura atrodė nustebusi.

– Kas jūsų kišenėje?

Tedas išsitraukė pasagą. Suėmė abiem rankomis ir ilgai žiūrėjo su išraiška žmogaus, sprendžiančio sudėtingą galvosūkį. Laura tyliu balsu vėl prakalbo.

– Prieš metant šachmatus, Mileris jums ją padovanojo, tiesa?

Tedas, išplėtęs akis, staiga pakėlė galvą. Laura užjaučiamai šypsojosi.

– Ką padarysi? Turiu gerą atmintį, – tarė ji. – Kai pasakojote apie Milerį ir apie pasagą, jaučiau, kad vienaip ar kitaip ji jums svarbi. Nežinojau, kad ją išsaugojote.

– O, tai nėra Milerio pasaga. Bet labai panaši. Radau ją... pats gerai nežinau, kur. Neprisimenu, – pamelavo Tedas.

Prie Vendelio ežero!

– Anksčiau sakei, kad tas žmogus, Linčas, tau kažką pasiūlė. Ką?

– Jėzau, kaip visa tai beprotiška... Jis pareiškė priklausantis slaptai organizacijai, kuri verbuoja tokius kaip aš, kad vykdytų teisingumą žudikams, likusiems laisvėje dėl kokių nors sistemos spragų ar panašiai. O už tai man būtų leista patekti į savotišką savižudžių ratą, nors jis jo taip nevadino.

– Ir tada jūsų ir kitų artimiesiems netektų susidurti su savižudybės pasekmėmis, – su tam tikru susižavėjimu užbaigė Laura.

– Taip.

– Negalėčiau teigti, kad neišradinga. O kartu ir baisu. Ar tai buvo pirmas kartas, kai girdėjote kažką panašaus?

– Tikrai pirmas.

– Ką jūs turėjote nužudyti? Tai yra įvykdyti teisingumą?

– Kažkokį tipą, vardu Edvardas Bleinas. Jis nužudė savo draugę ir liko laisvėje.

– Tikrai, girdėjau apie tai per televiziją. Nužudytosios sesuo reikalauja jį teisti iš naujo, nes tyrėjai padarė klaidą.

Tedas prisiminė Trišą Pendergast, dėstančią šį klausimą Arturo Robišou namuose.

– Atrodo, po butu buvo skalbykla, ir vamzdyno temperatūra palaikė lavono šilumą.

– Ir ką jūs darėt toje *vizijoje*, Tedai?

– Vizijoje... taip kvailai skamba.

– Žinau.

– Laura, jūs manote, kad tie mano prisiminimai iš tikrųjų yra mano praeities dalis?

– Visai tikėtina, kad kai kurie epizodai – taip. Bet susitelkime į tai, ką prisimenate. Ką jūs galvojote apie Bleiną?

– Maniau, kad turiu jį nudėti. Nors šiandien jau galvojau, kad nužudyti Bleiną buvo didžiausia kvailystė pasaulyje, toje ki-

toje tikrovėje nužudyti jį atrodė visiškai logiška. Taip pat logiška, kaip ir nusižudyti. Taigi nuėjau į jo namus; prisimenu visas interjero detales ir neabejoju, kad anksčiau nebuvau ten buvęs. Pasislėpęs spintoje palaukiau, kol tas tipas užmigs. Tada nuėjau į jo kambarį ir nudėjau.

– Šaltakraujiškai nužudėte?

– Ne. Bleinas mane pastebėjo ir mažumėlę apsunkino užduotį. Bet aš jį nužudžiau.

– O kas buvo paskui?

– Na, nuo šios vietos viskas pradeda labiau priminti sapną. Nuėjau į namus pas kitą žmogų, kurį reikėjo nužudyti. Jo vardas buvo Vendelis, jis turėjo laukti manęs; šiaip ar taip, tariamai priklausė tam ratui. Gyveno didžiuliame nuošaliame name vidury miško prie privataus ežero. Palaukiau jo namo viduje, ir kai jis pasirodė, nušoviau. Vendelis tariamai buvo nevedęs ir neturėjo vaikų, bent jau taip man buvo sakęs Linčas, tačiau po kelių minučių atvažiavo moteris su dviem mergaitėmis.

– O sakote, kad Vendelis neturėjo vaikų.

– Aš taip maniau. Linčas tai nuslėpė, nujausdamas, kad priešingu atveju tikrai nesutikčiau.

– Iš kur žinote?

– Vėliau jis pats prisipažino.

– Tai matėtės su juo dar kartą?

– Taip. Kai pradėjau įtarti, kad mane apgavo, kreipiausi į buvusį bendramokslį Arturą Robišou, kuris yra advokatas ir kurio daug metų nesu matęs. Mokykloje jis buvo drovus vaikas, ir su juo beveik niekas nedraugavo; aš ir kai kurie kiti iš jo tyčiojomės ir krėtėm piktus juokus. Turbūt tokie dalykai persekioja žmogų visą gyvenimą. Žodžiu, nuėjau pas jį į namus, ir pasirodė, kad tą dieną jo gimtadienis. Ten buvo ir daugiau žmonių iš mūsų mokyklos, visi nevykėliai, kaip ir Arturas, kurių beveik nepažinau.

– Palaukit, – pertraukė jį Laura. – Jūsų įmonėje tikriausiai dirba ne vienas advokatas. Kodėl nesikreipėte į juos?

– Arturas buvo man padėjęs dėl testamento, – atsakė Tedas. Tardamas šiuos žodžius suprato, kad nėra iki galo tikras tuo, ką sako. Jo vizijoje tai atrodė savaime suprantama, o ir pats Robišou elgėsi taip, lyg tai būtų nebe pirmas jų susitikimas po ilgo laiko; ir vis dėlto...

– Robišou jums padėjo surasti Linčą?

– Kas už viso to slypi, Laura? – Tedas vėl susigriebė už galvos. – Tarsi būčiau sapnavęs atmerktomis akimis. Dabar, kai pagalvoju, per tą gimtadienio vakarėlį Robišou namuose... buvo ir žvėrelis, oposumas, kuris kaskart iš kažkur atsirasdavo.

Laura atsitiesė, sukluso.

– Oposumas?

– Taip. Mačiau jį ne kartą. Pirmą kartą – ant stalo priešais savo namus, bet beveik neprisimenu; vėliau mačiau jį prie Arturo namų, besislapstantį senoje padangoje, taip pat ir Linčo biure, kai galiausiai nuėjau pas jį.

– Biure?

– Ji išlindo iš biuro spintos. – Tedas papurtė galvą ir nusijuokė. – Dieve, kaip kvailai skamba. Norėčiau tikėti, kad kalbu apie sapną.

– Tarkime, kad apie jį ir kalbame, Tedai. Papasakokite, kas įvyko, kai nuėjote į Linčo biurą.

– Linčas buvo pasenęs. Mano amžiaus, o gal kiek vyresnis. Teko pagrasinti, ir jis prisipažino, kad Vendelis iš tikrųjų turėjo žmoną ir vaikų; ir šį tą dar, kur kas blogesnio.

– Ką?

– Kad iš tikrųjų Vendelis nebuvo savižudis. Jis priklausė tai organizacijai, – Tedas kalbėjo įsmeigęs akis į vandens stiklinę, – bet buvo... išklydęs iš kelio...

– Žudė savais sumetimais?

Tedas nustebo. Lauros spėjimas atrodė beprotiškas ir vis dėlto buvo teisingas.

– Taip. Reikėjo jį sustabdyti.

– Ir kodėl pasirinko tave?

Atėjo metas iškelti esminį klausimą. Jeigu šie kliedesiai ir turėjo kokių nors sąsajų su tikrove, Tedas baiminosi, kad tai buvo Holės neištikimybė. Visa kita galėjo būti tik makabriškas jo pasąmonės šydas, slepiantis gniuždančią tiesą.

– Linčas sekė Vendelį ir sužinojo, kad jis turi meilužę.

Tedas nutilo, ir jo žodžiai pakibo ore. Rankose jis gniaužė pasagą, nevalingai timpčiojo ją į šonus, lyg norėtų ištiesinti.

– Tai buvo Holė, tiesa?

Tedas tylomis linktelėjo.

– Norit vandens, Tedai?

– Ne, ačiū.

– Ar šiandien kalbėjotės su Hole?

– Taip. Pokalbis galiausiai buvo gana draugiškas. Nieko jai nepasakojau.

– Gal šiandien tuo ir baikime.

Tedas, regis, nepaisė jos žodžių.

– Ką visa tai reiškia, Laura? Ar aš galėjau žinoti? Apie Holę? Dabar, kai pagalvoju, buvo tam tikrų ženklų ir galbūt...

– Gana. Šiandien tuo ir baikime.

– Gerai.

– Noriu matytis su jumis kiekvieną dieną, Tedai.

– Puiku.

– Pasistenkite pailsėti.

– Tedas atsistojo. Laura taip pat.

– Tedai?

Jis pažvelgė į ją.

– Niekur neikite, supratote?

– Supratau, – atsakė Tedas. Ir staiga kai ką prisiminė. Vieną epizodą iš tos kitos, beprotiškos tikrovės. – Jūsų sūnus – skautas, tiesa?

– Taip.

– Toje vizijoje buvo kažkokių nesklandumų dėl jo leidimo žygiui. Vidury seanso jums kažkas apie tai pranešė telefonu.

Laura šyptelėjo. Mostelėjo ranka į telefoną, kuris, Tedui įžengus į kabinetą, žinoma, nė karto nesuskambo.

– Laimė, nieko tokio nebuvo, – atsakė Laura.

Tedas priėjo prie durų. Ir toliau stipriai gniaužė pasagą.

– Karmaiklas buvo teisus, sakydamas, kad terapija man padės, – ištarė veikiau sau nei psichoterapeutei.

4

Tedas žvelgė tiesiai ten, kur buvo radęs pasagą. Jis stovėjo prie lauko kelio, vedančio į Vendelio namus. Tolumoje, pro miško lapiją, buvo matyti pastato konstrukcija, ir Tedas pakėlė galvą, kad ją nužvelgtų. Jis jau yra čia buvęs, net neabejojo. Jautė, kad jeigu prieis artyn, įžengs į vidų ir pereis per namus, prisiminimai persipins su tikrove, ir tada jis jau nebeatskirs vieno nuo kito.

Buvo pažadėjęs Laurai neiti iš namų, tačiau noras išsiaiškinti tiesą buvo pernelyg stiprus. Užsimerkė ir keletą kartų giliai įkvėpė, atkurdamas mintyse visas žinomas detales: lauko terasą, milžinišką svetainę su panorama į ežerą, žaidimų aikštelę už namo. Ir vis dėlto tai turėjo būti pirmas kartas, kai jis įžengia į šias valdas.

Tu tikrai čia buvai! Nužudei Vendelį. Kai sužinojai, kad jis – Holės meilužis, tau aptemo protas ir tu jį nužudei. Viskas labai paprasta. O kad nereikėtų žvelgti tiesai į akis, tapai to menamo bepročių klubo nariu.

Jeigu taip ir buvo, tai tuoj turėjo paaiškėti. Nuo Vendelio vilos jį skyrė koks šimtas penkiasdešimt metrų. Brauningo pistoletą jis tyčia buvo palikęs namie; dešinėje rankoje gniaužė pasagą, kuri galėjo praversti kaip savigynos įrankis, tačiau dabar pirmiausia teikė jam drąsos.

Lambordžinis tebestovėjo ten pat, ir Tedas pagalvojo, kad tuoj vidury ežero pamatys ramiai sau žvejojantį Vendelį. Nepamatė. Tedas nužvelgė krantą ir lieptą, ir permetė akimis vandenį, tikėdamasis išvysti oranžinę gelbėjimosi liemenę. Vendelio nebuvo nė kvapo. Gal jis nuplaukęs į kitą ežero kraštą, pagalvojo. Pakėlęs galvą pamatė vieną iš daugelio stebėjimo kamerų. Pasveikino ją šypsena.

Lauko durys buvo užrakintos; dar vienas skirtumas, palyginti su ankstesniu apsilankymu. Tedas priėjo prie vienos iš stiklo pertvarų. Stiklas buvo užtamsintas, ir teko prisidengti rankomis akis, kad ką nors įžiūrėtų. Nesuko galvos, kad Vendelis jį pamatys, tiesą sakant, to ir norėjo. Lyg pakerėtas žvelgė į vestibiulio kilimą, ten, kur susmuko nušautas Vendelis, tačiau ant kilimo nebuvo nė menkiausių žymių, kad ten kraujo klane būtų miręs žmogus. Tokios detalės kaip ši varė jį į neviltį. Tedas galėjo pripažinti, kad kažkada lankėsi šiose valdose prie ežero, tik to neprisimena, tačiau iš kur Vendelio lavono vaizdinys ant to kilimo?

Apėjo aplink namą, ieškodamas kito įėjimo. Galėjo paskambinti į duris arba pasibelsti, tačiau prieš akistatą su Vendeliu nutarė šiek tiek pasižvalgyti. Jeigu Linčas jam sakė tiesą, tas tipas buvo pavojingas žudikas, ir jeigu pas jį staiga prisistatytų jo meilužės vyras, vienas ir be ginklo, nesunku nuspėti, kaip elgtųsi. Akimirką Tedas pasigedo pistoleto, nors sąmoningai buvo nusprendęs jo neimti. Jis – ne žudikas.

Kitame ežero krašte Vendelio irgi nebuvo; jo valtis plūduriavo pririšta prie lieptelio. Tedas apėjo namą iš kitos pusės ir pabandė atidaryti milžiniško garažo, kuriame tilptų ne viena mašina, vartus. Taip pat nepavyko. Pagalvojo, kad galbūt galėtų pasaga išdaužti stiklo pertvarą, tačiau jo žvilgsnį prikaustė žaidimų aikštelė, įrengta nuožulnioje įkalnėje už namo. Ten stūksojo daili dažyto medžio pasakų pilis, iš tų, kurios brangiai kainuoja. Prie jos vedė akmenimis apkraštuotas balto žvyro takelis. Tedas palypėjo šlaitu aukštyn ir nužvelgė pilį. Ji buvo

kokių dviejų metrų aukščio, su keturiais bokšteliais kampuose, o ant sienų nupieštos Disnėjaus princesės: Bela, Tiana, Arielė... Tedas žinojo jas visas. Neatsispyrė pagundai prieiti artyn ir vogčiomis žvilgtelti pro langą. Viduje stovėjo nedidelis plastikinis stalelis su dviem kėdėmis.

– Kas jūs toks? – paklausė kažkas už nugaros.

Tedas tebestovėjo prisiplojęs veidu prie pilies lango. Balsas buvo Vendelio.

Tedas niekada nebuvo jo girdėjęs, tačiau balsas buvo stulbinamai pažįstamas, kur kas iškalbingesnis nei Vendelio išvaizda. Tedas kilstelėjo rankas, parodydamas, kad nėra priešiškai nusiteikęs ir lėtai atsitraukė nuo lango.

– Aš – Tedas, – tarė atsigręždamas. Aiškintis, žinoma, nebuvo reikalo, nes Vendelis jį atpažins vos pamatęs, jeigu iki tol neatpažino ir neapsimetinėjo.

Tačiau Vendelis nerimastingai kilstelėjo antakius. Stovėjo prie pat miško pakraščio; apsirengęs taip pat, kaip Tedas prisiminė: auliniai batai, languoti mėlynų atspalvių marškiniai ir oranžinė gelbėjimosi liemenė. Ką jis veikė miške su gelbėjimosi liemene?

– Ką tu veiki mano valdose? Atėjai vienas? – Jo nerimas neatrodė neapsimestinis. Tas balsas...

Kodėl jis man atrodo toks pažįstamas?

– Taip, atėjau vienas.

Vendelio veide vėl šmėkštelėjo nerimas. Jis vis dairėsi aplinkui.

– Tave atsiuntė Linčas?

Tedas šyptelėjo. Pagaliau jie surado bendrą kalbą.

– Klausyk, Tedai, – tarė Vendelis, – nežinau, kas tu per vienas. Jeigu Linčas tave atsiuntė, kad mane nudėtum, jis – kvailys. Tu nė musės nenuskriaustum.

Dešinėje Vendelio rankoje stebuklingai atsirado pistoletas. Iki tol Tedas įdėmiai žiūrėjo jam į veidą, o nuleidęs akis išvydo ginklą.

– Holė – mano žmona, – tarsi teisindamasis tarė Tedas. Tai buvo pirmi žodžiai, atėję jam į galvą.

Vendelio veidas akimirksniu persimainė. Jis laisva ranka pasitrynė smakrą.

– Įdomu... – atsakė. – Užeik.

Tedas mostelėjo į pilį.

– Čia?

– Žinoma. Juk neversiu tavęs eiti į mano namus. O šitas daiktas tik dėl viso pikto, – tarė apie ginklą, – jeigu rasime bendrą kalbą, išeisi iš čia savo kojomis. Nenoriu nusiaubti savo dukterų pilies.

Pro dvigubas pilies duris nepasilenkusi galėjo įeiti maža mergaitė, tačiau Tedui teko beveik įropoti į vidų. Grindys buvo guminės. Be plastikinio stalo ir tokių pat kėdžių ten dar buvo lentynėlė su arbatos servizu. Vendelis įėjo iš paskos, ir abu lyg įsibrovėliai milžinai susėdo ant kėdžių. Viduje buvo keliais laipsniais šilčiau nei lauke ir nė gurkšnelio oro. Vendelis pasidėjo automatinį ginklą ant stalo.

– Tai juokinga, – pareiškė Tedas.

– Taigi, Holė – tavo žmona, – pratarė Vendelis tuo pačiu užburiančiu tonu, – ir Linčas tave atsiuntė, kad mane nudėtum. Leisk spėti. Jis tau pasakė, kad mes su tavo žmona – meilužiai?

– Pasakė ir šį tą daugiau.

– Aišku.

Vendelis kelias akimirkas pasvarstė.

– Pasakyk viską, ką jis apie mane sakė.

– Nesulauksi.

– Keista, – tarė Vendelis, – akimirką pamaniau, kad su pistoletu esu ne aš.

Tedas atsiduso. Jautė, kaip tvinksi smilkiniuose. Jis atėjo į vilą prie ežero įsitikinti, kad Vendelis gyvas, o dabar, kai jis buvo šalia, net nežinojo, kaip elgtis. Aišku buvo viena: jeigu tas tipas pavojingas, jis turėjo tai išsiaiškinti dėl Holės.

– Linčas pasakojo apie jūsų organizaciją, teisėsaugos sistemos spragų taisymą ir teisingumo vykdymą. Sakė, kad tu išklydai iš kelio ir pradėjai veikti savo nuožiūra, nesilaikydamas jokio protokolo. Ir prašė tave nudėti.

Vendelis purtė galvą. Jo veidą pamažu iškreipė pyktis.

– Šunsnukis, – pats sau tarė Vendelis.

– Kodėl?

– Nėra jokios organizacijos, Tedai, – piktai atkirto Vendelis. – Pažįstu Linčą nuo universiteto laikų, ir tai buvo tik jo kvaila idėja, tuo metu mes buvome gana artimi draugai, daugiau nei prieš dvidešimt metų. Vėliau retkarčiais dar susitikdavome, bet draugystė vis blėso. Kol prieš keletą mėnesių jis ėmėsi mane šantažuoti kai kuo iš mano praeities, nesvarbu, kuo. Iškrėtė kvailystę, nes prieš jį buvo paprasta surasti ką nors kompromituojančio. Jis nekvailas, bet nemokėjo saugoti savo kailio. Supranti?

– Ne.

– Tai Linčas yra tavo žmonos meilužis, o ne aš.

– Ką?

– Pasisamdžiau du tipus, kad jie ką nors atkapstytų, – paaiškino Vendelis. – Jie išsiaiškino, kad Linčas susitikinėja su ištekėjusia moterimi ir prifotografavo daug nuotraukų. Nusiunčiau jas jam ir perspėjau, kad jeigu dar bandys mane šantažuoti, išsiaiškinsiu dar ne tiek. Daugiau nieko apie jį nebegirdėjau.

– Pasakyk, kas tose nuotraukose.

– O kam?

– Būk geras.

– Nežinau, atidžiai nežiūrėjau.

– Ar buvo kokia nors iš restorano?

– Taip. Buvo serija, fotografuota pro langą iš lauko. Jie sėdi vienas priešais kitą prie staliuko, ir jis jai tiesia kažką paragauti.

Tedas galvojo apie nuotrauką, kurios matė tik kraštą. Jeigu Vendelis sako tiesą, vadinasi, joje su Hole nufotografuotas vyras buvo pats Linčas.

– Ar nesupranti? – paklausė Vendelis. – Linčas atėjo pas tave ir prišnekėjo apie tą organizaciją, kad vienu šūviu nušautų du zuikius.

Prielaida buvo logiška, tačiau Tedas nenorėjo aklai ja tikėti. Jam jau neišėjo į naudą, kad jis tąkart patikėjo Linču.

– Kam jam reikėjo tavo mirties? – paklausė Tedas, bandydamas įsitaisyti nepatogioje miniatiūrinėje kėdutėje.

– Be to, kad galėjau demaskuoti jo romaną? Tau leidus, paaiškinsiu. Džastinas Linčas nuo pat mūsų pažinties pradžios tik ir pavydėjo man, ir kuo toliau, tuo labiau ir akivaizdžiau. Jo pavydas ardė mūsų draugystę, kol galutinai ją sugriovė. Pažiūrėk, kur aš gyvenu, kokią mašiną vairuoju, kokią turiu šeimą; mano kompanijos metinė apyvarta šimtai milijonų dolerių, o tu turbūt matei, kur dirba jis: savo suskretusioje kontoroje, kur tvarko visokias nereikšmingas pagiežingų moteriškių bylas ir užsiima kitais niekais. Ir negalima sakyti, kad iš pradžių aš jam nepadėjau... bet kaskart, kai aš priimdavau teisingą sprendimą, jis priimdavo klaidingą. Tau dar mažai motyvų mane nužudyti? Bet tas bailys net ir to nedrįso padaryti pats. Jam prisireikė tavęs ir tos išgalvotos organizacijos.

Tedas susimąstė. Buvo esminių klausimų, kurių jis niekaip neperprato. Iš kur Linčas sužinojo apie jo savižudybę? Atrodė neįtikėtina, kad jis paskubomis sukurpė tą istoriją apie savižudžių ratą. Tikriausiai žinojo jau anksčiau. Tik klausimas, iš kur. Bet jeigu žinojo jau anksčiau, tada kodėl neleido Tedui nusižudyti, kad niekas nebetrukdytų jam būti su Hole?

Tu nenorėjai nusižudyti.

– Apie ką galvoji? – paklausė Vendelis.

– Viskas taip painu.

– Labai paprasta, patikėk. Džastinas gyvenime nebūtų išdrįsęs prisistatyti pas mane ir nuspausti gaiduką, jis – skystablauzdis. Jam reikėjo kito žmogaus, ir tu buvai arčiausiai po ranka. Man tik keista, kad jis manė, jog tu tai sugebėsi; akivaizdu, kad ir rinktis nesugeba.

Tedas kvailai pasijuto įžeistas. Savo vizijoje jis kaip profesionalas nušovė ir Bleiną, ir patį Vendelį. Netgi apdairiai užmigdė Bleino šunį!

Deja, šioje realybėje Tedui teko šaudyti tik į juodus siluetus šaudykloje. Vendelis buvo teisus: jis negalėtų nužudyti žmogaus.

Tačiau Vendelio teorijoje buvo viena spraga: jeigu jiedu iki šiol tikrai buvo nepažįstami, kodėl Tedas prisiminė lankęsis jo namuose?

Tu jo nepažinojai. Šiandien pirmą kartą čia atėjai.

Ir vėl ta pati į neviltį varanti mintis. Tedas nusprendė pasikliauti tuo, ką jautė tik atėjęs, stovėdamas prie į namus vedančio lauko kelio, kai dar nepriėjęs artyn prisiminė kiekvieną jų detalę. Tas pojūtis buvo tikras. Turėjo juo pasikliauti. Staiga prisiminė pasagą; pagalvojo, kad stipriai ją suspaudus išsisklaidys bet kokios abejonės.

Vendelis įsitempė. Žaibiškai puolė prie ginklo.

Tačiau netrukus Tedas suprato, kad tokio keisto gesto priežastis – ne jo bandymas išsitraukti pasagą. Vendelis, taikydamasis į jį, žiūrėjo pro vieną iš pilies langų.

– Maniau, kad atėjai vienas! – apkaltino jį Vendelis, neatitraukdamas akių nuo lango.

– Vienas ir atėjau.

– Tada kažkas tave sekė.

Iš savo vietos Tedas nematė, apie ką Vendelis kalba. Šiek tiek pasilenkė ir įsižiūrėjo... Suakmenėjo. Pro namo šoną žingsniavo juodaodis baltu chalatu. Tai buvo Rodžeris, tas keistas žmogus, kurį Tedas prisiminė iš Bleino namų. Tada prieš išeidamas susidūrė su juo svetainėje.

– Pažįsti? – Vendelis vis dar taikėsi į Tedą. – Ką tas tipas veikia mano valdose?

– Nežinau, ar pažįstu.

– Nežinai?

Rodžeris nerūpestingai sau žingsniavo, susikišęs į kišenes rankas. Priėjęs namo kampą pasuko ežero link, toldamas nuo jų.

– Atrodo, nueis.

– Kur nueis? Aplink trijų kilometrų spinduliu nieko nėra. Ką tas tipas čia veikia?!

5

Po Vendelio valdas slankiojančio Rodžerio vaizdinys buvo antrasis tiesioginis ryšys, siejantis viziją (Tedui šis žodis nepatiko, bet koks buvo skirtumas?) ir dabartį. Antrasis ryšys buvo pasaga ir ant rašomojo stalo rastas laiškas.

Vendelis kone stumte išstūmė jį iš pilies.

– Tai pažįsti tą tipą, ar nepažįsti?

– Taip, atrodo, iš kažkur pažįstu.

Vendelis atsiduso ir pakėlė į dangų akis, lyg ten slypėtų atsakymas, kodėl Tedas taip keistai elgiasi. Sugriebė jį už striukės atlapų.

– Prisimink! – Vendelis prikišo savo veidą prie Tedo veido ir skvarbiai pažvelgė. – Manai, kad jis tave sekė, ar aklai tavęs ieško?

– Manau, kad antra.

Vendelis paleido Tedą. Pasitrynė smakrą, užmetė žvilgsnį į pilies šoną ir susimąstė, įsmeigęs akis į baltą žaidimų aikštelės žvyrą.

– Eisi su manimi.

Jie kartu įžengė į mišką.

– Kur mes einam?

– Noriu parodyti kai ką, kas yra mašinoje. Bet būtų geriau, jei tas tipas mūsų nepastebėtų.

Jie nužingsniavo į gilumą, kol juos pridengė medžiai ir apėjo aplink namą iki privataus kelio. Tuo metu Rodžeris turėjo būti už namo ir negalėjo jų matyti. Dar nepriėjus bagažinė automatiškai atsidarė.

Viduje gulėjo krūva tvarkingai sudėliotų dėžių. Vendelis susirado vieną ir pakėlė dangtį. Čiupo aplanką ir ištiesė Tedui.

– Kas čia?

– Pažiūrėk, – paskubino jį Vendelis, purtydamas aplanką. – Po mano valdas slankioja kažkoks tipas; neturim daug laiko.

Tedas paėmė aplanką. Jis buvo toks pats, kokį jam buvo davęs Linčas. Atvertė, ir pirmiausia pamatė nuotrauką, fotografuotą restorane. Vendelis jam nemelavo. Nuotraukoje buvo aiškiai matyti, kad priešais Holę sėdi Linčas, tiesiantis jai šaukštą kažko paragauti. Nebuvo abejonių, kad nuotrauka nauja: tai liudijo trumpesni ir šviesesni Holės plaukai. Paėmė kitą nuotrauką. Jie žingsniavo vingiuotu takeliu... susikibę už rankų! Trečiojoje...

Vendelis išplėšė aplanką jam iš rankų.

– Daugiau nėra ko žiūrėti.

Tedas taip ir liko stovėti atverstais delnais, tarsi laikytų įsivaizduojamą aplanką, negalėdamas atsitokėti.

– Įsitikinai? Nėra jokios organizacijos; viskas kur kas paprasčiau. Linčas tave mulkina ir norėjo atsikratyti, apkaltinęs **mano** nužudymu. Mes juo dar pasirūpinsime. Bet ne dabar.

Tedas nieko neatsakė. Vendelis jį papurtė, kad sugrąžintų į tikrovę.

– Paklausyk. Eik ta kryptimi. Pereik mišką ir prieisi kelią. Eiti reikės kiek ilgiau, bet nenoriu, kad tas tipas tave pamatytų. Žinai jo vardą?

– Rodžeris, – sušnabždėjo Tedas. – Atrodo, Rodžeris.

– Gerai. Aš pasirūpinsiu mūsų draugu Rodžeriu. – Vendelis išsitraukė ginklą.

Tedas išplėtė akis.

– Ką ruošiesi daryti?

– Jis mano valdose, – Vendelis nusišypsojo. – Nebijok, atsipirks tik geru išgąsčiu. Vėliau tau paskambinsiu.

Tedas patraukė miško link. Tik kartą atsigręžė pro petį pažiūrėti, kaip nutolsta Vendelis. Prisiminė, kad Vendelis žadėjo jam paskambinti, o Tedas nedavė jam savo telefono numerio, ir tai jį nuoširdžiai prajuokino. Kažkodėl nujautė, kad tai nebus kliūtis.

6

Svetainėje, ten, kur anksčiau buvo stiklinės durys, dabar stūksojo medinė siena. Ir nors Tedas iš vidaus matė tik mažytį langelį, žinojo, kad išorėje siena – rožinės spalvos, ir ant jos išpieštos Disnėjaus princesės.

Ėjo beveik apgraibomis. Buvo naktis, ir jis matė tik šviesos kvadratėlį; girdėti buvo tik užburiantis sode dūžtančių bangų ošimas. Priėjęs prie lango turėjo pasilenkti, kad pro jį pažiūrėtų, kaip tąkart Vendelio valdose.

Vandenynas putotais liežuviais plakė sodo šlaitą. Po melsvu mėnesienos šydu spindėjo balti purslai, vilnijantys plačiais vandenimis. Tedas iškišo pro langą ranką ir energingai papurtė, kol, įsijungus judesio jutikliui, terasoje įsižiebė vienintelis žibintas. Nebuvo jokių Holės ar oposumo pėdsakų. Tačiau prie kepsninės tebegulėjo medinė šachmatų dėžė.

Tedas kiek galėdamas ištiesė ranką, ir pirštais palietė medinį dangtį, tačiau kai pabandė jį sugriebti, įvyko priešingai, – keliais centimetrais stumtelėjo jį tolyn. Jau klūpodamas pasitaisė ranką ir įkišo ją pro lango angą iki pat peties, kol medinė briauna įsirėmė jam į kaklą ir šoną, ir pabandė dar kartą, šįsyk aklai, nes veidu buvo prisiplojęs prie sienos ir matė tik svetainės juodumą. Pirštais apčiuopė dangčio kampą, perbraukė nagais, ir taip pavyko šiek tiek jį pritraukti. Tedas net nesusimąstė, kam

jam taip prisireikė šachmatų dėžės, bet jis žūtbūt turėjo ją atidaryti. Dėžė turėjo būti jau arčiau, bet atrodė, kad sulig kiekvienu bandymu jis pirštų galais vis stumteli ją į tą pačią padėtį. Jį apėmė beprotiška iliuzija, kad dėžė vis tolsta, plūduriuoja toje beribėje jūroje. Ir kaskart, kai jis ją paliesdavo, jam atrodė, kad jo ranka – lankstus ir be galo ilgas čiuptuvas, besitiesiantis nuo pilies lango prie dėžės. Kad ir kiek Tedas stengėsi, kad ir kiek tiesė ranką, viskas veltui: dėžė vis nutoldavo tiek, kad jis vos galėdavo ją paliesti.

Vėl ir vėl atkakliai ją graibstė, irdamasis lyg koks pašėlęs plaukikas, ant pirštų išaugo lenkti nagai, kurie vėl ir vėl smigdavo į medinės dėžės kampą, bet neįstengdavo jo sugriebti. Tedas jautėsi bejėgis, langas spaudė įskaudusį kūną ir ėmė tirpti skruostas.

Nusivylęs nusvarino ranką, ir ji akimirksniu vėl tapo įprasto ilgio. Kurį laiką taip ir stovėjo prie lango, ranka vienoje pusėje, o kūnas kitoje. Vėl žvilgtelėjo, ir šachmatų dėžė tebegulėjo prie kepsninės, ten pat, kur ir anksčiau, užvožtu dangčiu.

Staiga Tedas išgirdo ūžesį ir pakėlė akis. Iš jūros kilo kažkoks tamsus kalnas, kažkoks varvantis kiautas, kuris pasirodė esąs stogas mašinos, kurią Tedas iškart atpažino: tai buvo raudonas mustangas, kurį jo vaikystėje turėjo tėvas. Lėtai kilo užpakalinė automobilio dalis, sukiužęs kėbulas, aplipęs jūrų dumbliais, bet vis tiek atpažįstamas. Ir nustojo kilti, vis dar pusiau apsemtas vandens. Tada bagažinė stebuklingai atsidarė, ir Tedą apėmė mirtina baimė. Jis nenorėjo matyti, kas buvo viduje.

Iš už namo šono žingsniavo Rodžeris. Priėjęs prie mustango bagažinės ištiesė ranką, tarsi kviesdamas kažką šokti, ir iš vidaus išnirusi ranka sugriebė jo delną. Iš bagažinės gana sunkiai išlipo Holė. Ir nieko keista, ji buvo be kojos. Ji vilkėjo Tedo mėgstamiausiu bikiniu, tuo pačiu, kaip nuotraukoje ant šaldytuvo, tik raudona spalva atrodė išblukusi. Jos oda buvo blyški ir nelygi, sunykęs veidas – praradęs bet kokius žmogiškus bruo-

žus. Galbūt net su abiem kojomis nebūtų galėjusi laisvai judėti. Rodžeris ją vedė.

Jiedu priėjo prie terasos ir gana sunkiai užlipo laipteliais. Ir staiga Holė, regis, pastebėjo rožinę sieną jai prieš akis. Vieną po kitos nužvelgė princeses, ir jos veide pasirodė vos pastebima šypsena. Tačiau džiaugsmas išgaravo, kai ji netikėtai išvydo langą, išvydo Tedą. Įsmeigė į jį priekaištingą, kaltinantį žvilgsnį, ir Tedas jau norėjo instinktyviai atšokti nuo lango, bet, žinoma, nepajėgė apsispręsti. Holė ilgai smerkiamai žvelgė į jį, o tada patraukė prie kepsninės, kaip visada, lydima Rodžerio, kuriam, regis, rūpėjo visai ne Tedas, o tik palydovo darbas.

Holė mostelėjo Rodžeriui į šachmatų dėžę. Jis pasilenkė ir atsargiai abiem rankomis ją pakėlė. Iškilmingai įteikė Holei, kuri priglaudė ją prie krūtinės lyg kokį naujagimį. Stipriai, pavydžiai suspaudė, metusi Tedui dar vieną įspėjamą žvilgsnį: *dėžė mano*! Apsisuko ir lėtai nužingsniavo, Rodžeriui nė akimirkai nenuleidžiant nuo jos akių. Tedui suspaudė širdį, žiūrint į tą sulysusį ir išsekusį šešėlį, neturintį nieko bendra su gyvybingu ir raumeningu kūnu, kurį jis prisiminė.

Holė su Rodžeriu grįžo į vandenyną, ir vėl įlipo į mustangą, kuris tebedunksojo ten pat lyg skardinis pabaisa pražiotais nasrais. Prieš bagažinei užsidarant, Holė paskutinį kartą atsigręžė į Tedą ir metė negailestingą žvilgsnį.

Ir tada Tedui nieko kito neliko, kaip tik pasislėpti. Ir prabusti.

7

– Mergaičių pilyje? – suglumusi paklausė Laura.

– Taip, – atsakė Tedas, nustebęs, kad būtent ši aplinkybė patraukė psichoterapeutės dėmesį. – Ir pats nežinau, kodėl prie jos priėjau, gal todėl, kad pilis krito man į akis ir aš pagalvojau, kad tokios būtų labai norėjusios mano dukterys. O tada pasirodė Vendelis ir liepė eiti į vidų. Kodėl tai jus taip sudomino?

Laura šyptelėjo.

– Nežinau. Gal ir logiška, kad jis nepakvietė jūsų į namus, tiksliai nežinodamas, ką ten veikiate.

– Žinoma.

– Kaip atrodė ta pilis?

Tedas suraukė kaktą.

– Ar tai svarbu?

– Mane sudomino, kad apskritai priėjote prie jos. Sprendžiant iš jūsų pasakojimo, ji stovėjo nuošaliau.

– Taip. Sakyčiau, už kokių penkiasdešimties metrų. Pačiame miško pakrašty ten įrengta žaidimų aikštelė. Pilis krinta į akis: ji rožinės spalvos, o ant sienų išpaišytos Disnėjaus princesės, besirikiuojančios viena po kitos aplinkui. Pilis su keturiais kampiniais bokšteliais smailais kupolais, stogeliais virš langų ir įvairiomis kitokiomis dailiomis detalėmis.

– Sakėte, kad jūsų dukterys būtų norėjusios tokios pilies – pagalvojote apie tai prie jos priėjęs. Kodėl manote, kad jos nieko panašaus neturėjo?

– Na, mano dukterys turėjo daug ką. Man sekėsi visai neblogai.

– Bet ne tokią pilį. Kodėl?

Paprastai per seansus jie taip nenukrypdavo. Tedas jautėsi išmuštas iš vėžių.

– Gal pasakysiu kitaip, – tarė Laura, – jūs pasiturintis žmogus, tikrai esate pripirkęs Sindei su Nadine visokių žaislų. Tačiau pamatęs tokią dailią pilį pagalvojote, kad jos nieko panašaus neturėjo.

– Nesuprantu, kodėl tai taip svarbu. Tiesiog pamačiau pilį ir prisiminiau jas... Aš jų pasiilgau ir turbūt priėjau prie pilies, kad pasijusčiau arčiau jų, įsivaizduočiau, ką jos pasakytų ją pamačiusios ir visa kita. Man tai atrodo visiškai suprantama.

Laura tylėjo.

– Nežinau, Laura. Maniau, kad kalbėsimės apie ką kita – apie Linčą su Hole. – Tedas papurtė galvą. – Padėkit man suprasti.

– Taip, jūs teisus. Pasikalbėkime apie tai. – Lauros šypsena buvo nuginkluojanti. – Taigi Vendelis jums pasakė, kad visa ta istorija apie slaptą organizaciją buvo tik beprotiška idėja, kurią jie su Linču puoselėjo universitete, ir kad jų tarpusavio santykiai ilgainiui tapo įtempti.

– Taip. Atrodo, Linčas bandė jį kažkuo šantažuoti, tik nežinau, kuo, ir todėl Vendelis jį pasekė ir sužinojo apie Holę.

– Ir jūs juo patikėjote? Sprendžiant iš jūsų pasakojimo, Vendelis neatrodė patikimas žmogus.

– Man nereikėjo juo patikėti. Kai išėjome iš pilies, jis nusivedė mane ir parodė nuotraukas. Neliko jokių abejonių.

– Jis leido jums užeiti į jo namus?

– Ne. Nuotraukos buvo mašinoje.

Laura patylėjo. Galiausiai paklausė:

– Ir kokius jausmus jums tai sukėlė, Tedai?

– Aš nepykstu, jeigu klausiate apie tai. Pats kaltas, kad mūsų santuoka nuėjo velniop. Vakar vėl sapnavau Holę.

Toliau Tedas papasakojo savo sapną, kurio veiksmas vyko už jo namo. Kai paminėjo rožinę pilį, Laura iškart sukluso; jos akys iškalbingai sublizgo, ji įsitikino savo teisumu. Ta pilis turėjo kažkokią ypatingą reikšmę. Vienintelė sapno detalė, kurią Tedas nutylėjo, buvo vyras, atlydėjęs Holę iš jūros. Jis dar nebuvo pasiruošęs kalbėtis apie Rodžerį. Dar ne.

– Tas šachmatų dėžės vaizdinys labai įdomus, – tarė Laura. – Tai daiktas, glaudžiai susijęs su jūsų praeitimi. Sakote, kad Holė paėmė dėžę ir įtariai pažvelgė į jus, tarsi saugodama.

– Taip. Jaučiausi pasibaisėtinai.

– Kaip būtent jūs pasijutote?

– Taip, lyg ta šachmatų dėžė būtų Holės, ir ji būtų užklupusi mane bandantį ją pasigrobti. Holė niekada nėra jos mačiusi; aš ir pats daug metų jos nemačiau. Ir vis dėlto turbūt ta dėžė simbolizuoja mano praeitį, mane, koks kažkada buvau, ir todėl man labai svarbu, kad Holė taip įtariai ją saugojo, nors tai tik sapnas. Bijau, kad šiandienos tikrovė visai kitokia.

Jis taip įsitraukė į pokalbį, kad iki šiol nė karto net nežvilgtelėjo į kabinetą. Diena buvo giedra, ir į vidų įžūliai skverbėsi saulės šviesa; pusę kabineto buvo nutvieskęs didžiulis stačiakampis šviesos ruožas. Tą dieną Laura neužtraukė užuolaidų. Tedas įsmeigė žvilgsnį į langą ir jį apakino saulės atspindžiai. Atitraukęs akis kurį laiką matė Lauros veide juodą kvadratą, kuris pamažu pranyko.

– Ir ką? Ruošėtės papasakoti apie tą šachmatų dėžę.

Tedas linktelėjo.

– Šachmatai priklausė mano seneliui Elvaldui. Tai buvo stačiakampė tokio dydžio dėžė. – Tedas rankomis parodė matmenis, lyg iš tikrųjų laikytų ją ant kelių. – Labai geros, tamsios, žvilgančios medienos dvipusė šachmatų lenta. Atsiversdavo kaip knyga ir ištiesus buvo galima žaisti šachmatais.

Tedas, nugrimzdęs į malonią svajingą būseną, prisiminė kiekvieną detalę.

– Figūros išdėliotos viduje, – tęsė jis. – Kiekviena turėjo savo vietą aksominio apmušalo įduboje, kad idealiai tilptų vos spustelėjus. Pamenu, viena įduba kažkodėl buvo per plati. Baltųjų pėstininko. Žinojau, kad dėžę reikia atidaryti taip, kad baltosios figūros liktų apačioje. Pirmiausia ištraukdavau tą pėstininką: antrą iš dešinės.

– Kai kalbate apie šachmatus, jūsų veidas nušvinta.

– Taip. Tikriausiai jie man siejasi su ankstyva vaikyste, kai buvau laimingas. Po Milerio mirties apskritai nustojau žaisti, ir gyvenimas namuose virto pragaru, nes mama kaskart vis sunkiau sirgo, o tėvas nuolat ją žemino. Jis išsikraustė pas meilužę, o aš likau su mama, ir kaip tik tuo metu jos liga paūmėjo. Likau vienų vienas, tokio sudėtingo amžiaus. Permaina buvo didžiulė.

– Tėvas jumis nesirūpino?

– Beveik ne. Iš pradžių stengėsi su manim matytis, bet aš atsisakydavau. Buvau maištingas paauglys, įsiutęs ant viso pasaulio. Bet blogiausia, kad namie buvo motina, kuriai nė velnio nerūpėjo, ar aš įsiutęs, ar ne. Ji gyveno savame pasaulyje. Mano mama anksčiau taip pat maištaudavo, tik dėl kitų priežasčių; man visada atrodė, kad po tėvo išdavystės ji buvo priversta nutraukti kovą, ir todėl ją laimėjo liga, kuri užvaldė jos gyvenimą. Tie metai buvo baisūs. Vėliau teko paguldyti ją į ligoninę.

Tedas nutilo. Mįslingai nusišypsojo.

– Puikiai išmanote savo darbą, Laura, – tarė tėvišku tonu. – Žinote, kokias stygas paliesti, kad žmogus viską išklotų.

Ji taip pat nusišypsojo.

– Kur buvo ta šachmatų dėžė visus tuos metus?

– Iš pradžių gulėjo kažkur mano namuose. Prisimenu kartą, grįždamas iš mokyklos, pamačiau gatvėje krūvą seno šlamšto, tarp kurio gulėjo ir mano šachmatų dėžė. Kai kurie iš tų daiktų dar buvo tinkami naudoti, bet mano motinai šovė mintis jų atsikratyti. Ji neretai tai darydavo, sakydavo, kad ten veisiasi

vabzdžiai ar panašiai. Išsitraukiau šachmatus ir pasidėjau kažkur savo kambaryje, kad nerastų. Tikriausiai vėliau ją aptiko, nes daugiau dėžės nemačiau.

– Sakėte, kad motiną paguldėte į ligoninę.

– Taip. Artėjant aštuonioliktam gimtadieniui mano gyvenime įsivyravo tam tikra pusiausvyra. Aš atsisakiau blogo vaiko ir užkietėjusio atskalūno vaidmens ir įstojau į universitetą. Toliau nuo namų man pavyko atsikratyti tų nelemtų metų kartėlio, išsiskirti tarp kitų studentų ir netgi susitaikyti su mama. Lankyti ją slaugos namuose buvo visai kas kita; ten ja rūpinosi ir prižiūrėjo, kad gertų vaistus.

– Ar prisimenate kada nors praeity sapnavęs tą šachmatų dėžę?

– Ne, tikrai ne. Beje, jau ne pirmą kartą sapnuoju tokį pat sapną. Arba beveik tokį pat. Turbūt mano namų terasoje įvyko kažkas tokio, ko negaliu prisiminti.

Tedas kalbėjo paslaptingu balsu. Tai liudijo ne vien tik pasikartojantis sapnas, kažkas slypėjo giliau.

– Kodėl taip manote?

– Mano atminty yra balta dėmė, Laura. Tarsi užpildyta mano sąmonėje besikartojančių prisiminimų fragmentais, praeities nuotrupomis, net nežinau, kuo. – Tedas susiėmė rankomis galvą. Jautėsi bejėgis. – Mano namų terasoje kažkas įvyko, ir man atrodo, kad tai susiję su Vendeliu. Aš esu buvęs jo namuose, net neabejoju. Man reikia...

– Nurimkit, Tedai. Aš jums padėsiu surikiuoti tuos prisiminimus.

Tedas apmirė. Pakėlė akis ir susižavėjęs pažvelgė į Laurą.

– Ką aš pasakiau?

– Surikiuoti, – pakartojo Tedas. – Kaip tik to aš ir noriu. Manot, tai dėl auglio?

Laura žvilgtelėjo į laikrodį.

– Manau, kad šiandienai pakaks.

8

Tedas laukė Vendelio milžiniškoje mašinų stovėjimo aikštelėje. Kadaise čia veikė garsi spausdinimo mašinėlių gamykla, iš kurios jau koks keturiasdešimt metų buvo likęs tik apleistas pastatas.

– Ką tu čia veiki? – pamatęs Tedą Vendelis staigiai sustojo.

Tedas gūžtelėjo pečiais.

– Reikėjo pasikalbėti.

– Kaip mane suradai?

– Tu juk šito pastato savininkas?

Iš tikrųjų Vendelis per fiktyvų sandėrį buvo nusipirkęs gamyklą. Apjuosė dviejų metrų aukščio siena, virš jos nutiesė spygliuotą vielą ir pakabino ant vartų spynas. Gamykla buvo įsikūrusi dykvietėje, bet mašinų aikštelėje voliojosi butelių duženos, o sienos buvo išrašinėtos.

– Ką tu čia veiki, Tedai? – paklausė Vendelis, jau susitaikęs su ta mintimi. Jis stoviniavo prie mašinos durų.

– Juk sakau. Reikia pasikalbėti.

Vendelio akys lakstė į visas puses.

– Atėjai su tuo tipu, vilkinčiu chalatu?

– Atėjau vienas.

Vendelis linktelėjo ir patraukė link pastato kampo.

– Einam su manim.

Kelias akimirkas padvejojęs Tedas nusekė iš paskos. Pasukęs už kampo pamatė Vendelį priešais metalines duris, palinkusį ir narpliojantį daugiau kaip kokių dvidešimties raktų ryšulį. Kai pabandžius vieną raktą durys neatsidarė, jis spyrė į jas ir tyliai nusikeikė, Tedas prisiminė savo tėvą, kuris Tedo vaikystėje dažnai taip pat spardydavo pašiūrės duris. Galiausiai Vendelis surado reikiamą raktą ir įžengė į vidų, palikęs už nugaros atdaras duris. Priėjęs prie jų Tedas iš pradžių matė tik tamsų stačiakampį su vos įžiūrimais Vendelio bruožais. Akims apsipratus su tamsa pamatė, kad tai įrankių sandėliukas, ne didesnis už vonią. Jame stovėjo apverstas daiktais darbo stalas ir sieniniai stelažai su buteliais, dažų skardinėmis ir kitais dulkių nuklotais reikmenimis. Dar neperžengęs slenksčio Tedas pajuto priplėkusio oro ir tirpiklio tvaiką ir suraukė nosį. Vendelis įjungė vienintelę lemputę.

– Užeik, – paliepė.

Ir iš kur tas liguistas jo įprotis kalbėtis tokiose absurdiškose ir nepatogiose patalpose? Šiame sandėliuke vos yra kur pastatyti koją.

– Uždarysi duris?

Atsakydamas į tai, Vendelis palinko į priekį ir stumtelėjo rankeną. Dienos šviesos stačiakampis ėmė trauktis ir visai išnyko. Pajuodusiai lemputei prireikė kelių akimirkų, kol ji vėl suspingsėjo patalpoje.

Prie kvapą gniaužiančio tirpiklio kvapo kaip nepatogumo veiksnys dar prisidėjo ir karštis. Vendelis vilkėjo odine striuke ir tikriausiai baigė gyvas iškepti.

– Ką nori žinoti, Tedai? – Jo lūpos vos judėjo, veido bruožai atrodė lyg iškalti iš akmens.

Jie stovėjo per pusmetrį vienas nuo kito. Tedas atsišliejo į vieną iš stelažų: bijojo nualpti.

– Eisiu prie reikalo. Žinau, kad tu man melavai ir noriu žinoti, kodėl. Vakar, prie savo namų, apsimetei manęs nepažįstantis. Bet mes jau matėmės anksčiau.

– Tikrai? Kur?

– Pats žinai, kad negaliu atsakyti. Apsimetei, kad nepažįsti, nes žinojai, kad pavyks mane apmulkinti.

– Apgailestauju, bet tu klysti.

– Neklystu, – atkirto Tedas. Tiesą sakant, jis neturėjo kuo paprieštarauti Vendeliui, bet norint jį išbandyti teko gudrauti. Kartais žaidžiant šachmatais pradedi puolimą, aiškiai nežinodamas, ar jis duos kokių nors apčiuopiamų rezultatų, ar tik atves tave prie pralaimėjimo: svarbiausia, kad tavo priešininkas to nežino. – Pradedu šį tą prisiminti.

Vendelio veidas persimainė. Jį išdavė dvejonės.

– Aš klausau... – Vendelis žengė žingsnį atatupstas ir atsitrenkė į stelažą, kuris stovėjo ne visai tvirtai. Daiktai susvyravo, bet niekas nenukrito.

– Žinau, kad esu buvęs tavo namuose, – pabandė Tedas.

Vendelio veide sustingo laukimas.

– Ir žinau, kad mano namų terasoje kažkas įvyko.

Šįkart Vendelis akivaizdžiai išsidavė: nepasitenkinimo grimasa, suspaustos lūpos, išsiplėtusios šnervės. O po akimirkos pratrūko: trinktelėjo kumščiu į darbo stalą.

– Velniai griebtų, Tedai! Tu viską apsunkini.

– Vendeli, gana tų žaidimų. Aš tau atviras; mano atminty yra balta dėmė, lyg būtų *susipainioję* kai kurie įvykiai.

Vendelis papurtė galvą.

– Kas tau sakė? Daktarė Hil?

Dabar jau buvo Tedo eilė nustebti.

– Tu ją pažįsti?

– Tedai, būk geras, gal tegu viskas taip ir lieka? Patikėk, tau taip bus geriausia. Visą tą laiką aš tik ir bandžiau tave apsaugoti.

Jie ilgai žiūrėjo vienas į kitą.

– Nori, kad pasakyčiau, ką manau? – ištarė Tedas virpančiu balsu.

Vendelis skėstelėjo rankomis ir pažvelgė į lubas, tarsi atsisakyti būtų beprasmiška.

– Manau, kad ta organizacija egzistuoja, – tęsė Tedas, – ir aš jai priklausiau. Manau, kad Linčas mane užverbavo, jau seniai, kai buvau jaunesnis...

– Gana apie tą kvailą organizaciją! – ankštoje patalpoje nugriaudėjo Vendelio balsas. – Juk sakau, kad tai buvo tik Linčo idėja, kurią jis aprašė savo kvailame esė kūrybinio rašymo seminarui universitete. Su mumis tai neturi nieko bendra.

Tedas nužvelgė vieną sieną, ant kurios kabojo skydas su įrankiais. Jis bet kuriuo galėtų sutramdyti Vendelį ir priversti pasakyti visą tiesą.

– Ruošiesi suvaryti man į kaklą atsuktuvą?

Tedas sunkiai atsiduso.

– Pasakyk, ką žinai, Vendeli. Gana tų žaidimų. Pasakyk, nuo ko tariamai nori mane apsaugoti.

Vendelis purtė galvą.

– Matau, kad neatstosi. Kitaip čia nebūtum. – Vendelis akimirkai nutilo. – Prisimeni tą tipą, kuris vakar slankiojo prie mano namų?

– Rodžerį?

– Jie šnipinėja tave iš arti, Tedai, ir jis, ir psichoterapeutė Laura Hil, o tu, kvailys, kalbiesi su ja, viską iškloji. Bet aš tavęs nekaltinu, jiems pavyko tau apdumti akis.

– Palauk truputį. Nieko nesuprantu. Kam *jiems*? Ir iš kur tu pažįsti Laurą?

– Laura Hil ir Karmaiklas – matoma pusė.

– Karmaiklas?

– Taip. Klausyk, Tedai, ta tavo amnezija, ar kas tau ten, buvo tikra laimė. Tu teisus, mes su tavim pažįstami, daugybę kartų buvai mano namuose. Taip pat ir Linčas. Viskas klostėsi lyg ir gerai, kol tas mulkis susidėjo su Hole. Tada ir prasidėjo nemalonumai.

Vendelis nykščiu parodė sau už peties. Tedas taip įtemptai mąstė apie jo žodžius, kad pernelyg neatkreipė dėmesio į tą gestą.

– Kokių reikalų mes turėjom su Linču?

– Tai niekaip nesusiję su ta kvaila organizacija, gana apie tai galvoti. Patikėk, tas nelaimėlis turėjo daug kvailų idėjų... užmegzti romaną su tavo žmona nebuvo vienintelė iš jų.

– Pasakei *turėjo.*

– Linčas man miręs.

Tedas linktelėjo.

– Klausyk, Tedai, čia, tavo galvoje, yra tam tikros informacijos, – Vendelis pasilenkė ir smiliumi bakstelėjo Tedui į kaktą, – kompromituojančios tave. Taip pat ir mane, nesiginsiu. Tu buvai saugus, nebuvo jokio reikalo nerimauti. Bet paskui Holė ėmė apgaudinėti tave su Linču, tu apie tai sužinojai... ir tada... na, tau atsisuko vienas varžtelis.

Tedas nusprendė įsitraukti į žaidimą.

– Vienu metu lyg ir ruošiausi nusižudyti, – tarė jis, – bet Holės romanas nebuvo vienintelė priežastis. Mano galvoje auglys, Vendeli. Tas varžtelis, kuris, anot tavęs, atsisuko... tai tas suknistas auglys.

Jeigu Vendelis ir nustebo, išgirdęs apie auglį, meistriškai tai nuslėpė.

– Laura Hil tavo galvoje ieško tos informacijos, – tyliai tarė Vendelis. – Ieško per kiekvieną seansą. Jie bijo, kad tu pats prisikasi prie tiesos, todėl tave ir stebi.

– Tada kodėl man jos nepasakai?! Jeigu ta tiesa apsaugotų mane nuo jų, ar tai nebūtų protingiausia?

– Aš nesakau, kad ją žinau.

Jie varstė vienas kitą žvilgsniais. Galiausiai Vendelis prakalbo:

– Taip bus geriau, Tedai. Ir paklausyk mano patarimo: Laurai Hil nieko nepasakok; nė akimirkai ja nepasitikėk. Ar žinai, kas bus, kai ji pajus, kad ją įtari? Uždarys tave į Lavender Memorial ligoninę, kartu su visiškais bepročiais. Gali tai padaryti, patikėk manimi. Tu labai rizikavai, mane čia atsekdamas. Gali būti, kad peržengei ribą.

– Iš kur tiek apie ją žinai?

– Ta paslaptis, kuri saugoma tavo galvoje, Tedai, gali sužlugdyti ir mane su Linču. Mes darėm viską, kad išvengtume to, kas įvyko. Ir susimovėme.

Tedas palietė kaktą. Jis suprato, kad galvos skausmai buvo tikri. Jau ruošėsi kažką sakyti, bet išgirdo su niekuo nesupainiojamą stabdžių cypimą. Nerimastingai susižvalgė, ir tapo akivaizdu, kad šių svečių nė vienas iš jų nelaukė. Vendelis vos vos pravėrė duris, ir patalpą užliejo šviesos pluoštas. Rankomis dangstydamiesi akis jie išėjo į lauką, bet Vendelis nenužingsniavo tolyn, kur beveik vienu metu užsitrenkė mažiausiai trejos durelės. Už kelių žingsnių buvo atkeliamosios lauko durys į rūsį. Vendelis savo storajame ryšulyje susirado reikiamą raktą. Jei atvykėliai, užuot įėję į pastatą, būtų nusprendę pasukti už kampo, būtų pamatę juos stovinčius prie atkeliamųjų durų. Tačiau taip neįvyko, ir vos po minutės jie jau leidosi išklibusiais laiptais, vėl panirdami į tamsybių pasaulį.

9

Rūsys buvo spausdinimo mašinėlių kapinės. Vienos buvo sukrautos ant stalų ar lentynų bei nuklotos dulkėmis ir voratinkliais, bet sveikutėlės, kitos – suverstos į krūvas ir daugiau ar mažiau aplūžusios. Taip pat ten buvo spausdintuvų, štampavimo presų ir kitų senų įrenginių. Pailgi langai aukštai sienose buvo tokie murzini, kad pro juos beveik neprasiskverbė šviesa.

Jie beveik apgraibomis ėjo to įrenginių laužo labirintu, retkarčiais vis užkliūdami už kokios nors senienos, braukdami voratinklius ir čiaudėdami nuo dulkių. Tedas, nepaisydamas Vendelio priekaištų, užsilipo ant stalo prie sienos, kad pasiektų vieną iš langų. Rankove kiek galėdamas kruopščiau, nors ir ne kažin kiek, nuvalė stiklą, ir galiausiai už lango išryškėjo dviejų žmonių siluetai, žingsniuojantys palei pastatą. Jie vilkėjo chalatais ir bent jau tas, kuris žengė pirmas, buvo tamsiaodis.

– Rodžeris, – iškošė pro dantis.

– O ką aš tau sakiau! – Vendelis truktelėjo jį už rankos. – Lipk iš ten ir daugiau nekišk galvos. Po be galo ilgos kelionės po tą futuristinį troškaus oro, purvinų koridorių ir keistų formų miestą, jie priėjo medinius laiptus.

Vendelis lipo pirmas. Rekordiškai greitai susirado reikiamą raktą ir atrakino duris, bet prieš peržengdamas slenkstį atsigręžė ir ištiesęs ranką sustabdė Tedą.

– Geriau lik čia. Sutvarkysiu vieną reikalą kitame gale; tada pasirūpinsiu tavo draugužiais.

Tedas prisiminė Vendelio gestą įrankių sandėliuke, kai, kalbėdamas apie Linčą, jis parodė į gamyklos patalpas.

– Nekišk galvos pro langus, – priminė Vendelis prieš išeidamas ir užverdamas sau už nugaros duris.

Tedas išgirdo užrakto spragtelėjimą. Net nebandė paklibinti rankenos ar garsiai šūktelti Vendeliui, kad išleistų; apsisuko ir lėtai ėmė lipti laiptais žemyn, tvarstydamasis už turėklų. Pusiaukelėje kai kas patraukė jo dėmesį, ir jis stabtelėjo.

Tuo metu rūsio kampe griuvo įrenginių pilis, ir gelžgaliai su kurtinančiu trenksmu pažiro ant cementinių grindų. Pasirodė, kad Tedas neklydo: kažkas šmirinėjo patamsyje.

Neatitraukdamas akių nuo tos vietos, kur įvyko griūtis, jis nusileido likusiais laipteliais.

Nulipęs, žengė kelis žingsnius, su baime laukdamas to, kas, – žinojo, – įvyks po akimirkos. Priėjo prie kažko panašaus į senut senutėlį spausdintuvą ir nedrįso iškišti galvos, kad žvilgteltų, kas už jo; lūkuriavo, išsigandęs ir susitaikęs su likimu, kol atsitiko tai, kas buvo neišvengiama... Oposumas kyštelėjo iš už vieno įrenginio šono smailų snukį, pašniukštinėjo, nusižiovavo ir nubidzeno toliau, vilkdamas savo storą kūną – link Tedo.

Žvėrelio akys lakstė po rūsį, uodega rangėsi iš paskos.

Tedas žengė atatupstas ir atsitrenkė į stalą, ant kurio neseniai žvalgėsi, kas vyksta lauke. Užlipo ant jo. Oposumas iš apačios kantriai stebeilijosi į jį.

Kas?

Tedas apsigręžė. Pro langą išvydo Rodžerį ir kitą vyrą, bet ne ten, kur anksčiau, o kur kas arčiau. Jiedu kalbėjosi, regis, kažko laukė. Tada prie jų prisiartino su niekuo nesupainiojamas Vendelio siluetas, jie spustelėjo vieni kitiems rankas ir trumpai šnektelėjo. Vendelis ranka mostelėjo į pastato pusę.

Rodžeris su palydovu linktelėjo.

Tedas klestelėjo ant stalo. Prisitraukęs kojas prie krūtinės susiėmė už galvos ir visa gerkle suriko. Oposumas, užėmęs pa-

togesnę padėtį, toliau įdėmiai jį stebėjo, ir Tedas nebeištvėrė. Užsimerkė.

Išvydo savo kabinetą. Pajuto pistoleto svorį. Kažkas beldėsi į duris.

Atsimerkė.

Ir vėl šešėliuose paskendęs rūsys. Oposumas.

Įsikišo ranką į kelnių kišenę. Išsitraukė pasagą ir įsistebeilijo į ją, stipriai gniauždamas abiem rankomis.

Durys atsivėrė. Pasirodė Rodžeris, lydimas kito sanitaro. Rankoje jis laikė švirkštą. Oposumas pasitraukė ir praleido jį.

TREČIOJI DALIS

1

Bostono miesto psichiatrinės ligoninės priestate, moderniame C korpuse, buvo įkurdinti keturiasdešimt pavojingų nusikaltėlių. Čia atvežė ir Tedą Makėjų, sėdintį vežimėlyje nusvirusia galva ir nutįsusia seile lūpų kamputyje. Ligoninės vyriausias sanitaras Rodžeris Konorsas stūmė vežimėlį įkandin vieno iš savo pavaldinių, lieso jaunuolio rūsčiu žvilgsniu, Alekso Makmanuso. Palatos buvo rytiniame sparne, ir norint jas pasiekti reikėjo pereiti patikrinimo postą. Už skyriaus apsaugą atsakingas sargybinis, pamatęs juos ateinant, kilstelėjo vieną antakį ir pakėlęs ranką sustabdė.

– O šitas kas toks?

– Teodoras Makėjus, – atsakė Rodžeris.

Sargybinis pasidėjo ant stalo laikraštį, kurį iki tol skaitė, ir užmetė akį į stebėjimų kamerų monitorius priešais: šios taisyklės derėjo laikytis kaskart, paliekant stebėjimo postą. Priėjo prie ką tik atvykusiųjų ir nužvelgė pro grotas.

– Negavau jokio įsakymo dėl naujo paciento, Rodžeri, – kiek nesmagiai jausdamasis tarė jis. Dirbo ligoninėje beveik metus, ir paprastai formalumų buvo laikomasi be išimčių.

– Daktarė Hil šiuo metu kalbasi su Markusu.

Markusas Grantas buvo C korpuso vedėjas.

Sargybinis nežinojo, ką atsakyti. Per visą jo darbo laiką dieninės pamainos metu buvo atvežti vos keli nauji pacientai, ir kiekvieną kartą apie tai būdavo pranešama prieš kelias dienas.

– Be įsakymo dėl naujo paciento negaliu įleisti. Apgailestauju.

– Palauksime čia.

Sargybinis, tebesijausdamas nesmagiai dėl neapibrėžtos padėties, linktelėjo ir kiek atidžiau nužvelgė Tedą, kuris tebesėdėjo nusvirusia galva, primerktais vokais ir jau per penkis centimetrus ant smakro nutįsusia seile. Vilkėjo privaloma pilka pižama, o rankos ir kojos buvo surakintos. Akimirką jo vyzdžiai, regis, įsmigo į sargybinio vyzdžius, tačiau buvo akivaizdu, kad dėl suleistų raminamųjų jis dar keletą valandų negalės prabusti iš to transo.

– Kokia proga šitas? – paklausė.

Kai kurie šio korpuso pacientai buvo žudikai ar prievartautojai, arba ir vieni, ir kiti; keli netgi buvo sulaukę šiokio tokio dėmesio žiniasklaidoje. Teodoro Makėjaus vardas sargybiniui anaiptol nebuvo girdėtas.

– Gal vis tiek galime nuvežti jį į palatą? – paklausė Makmanusas, pastebimai suirzęs. Jis prakalbo pirmą kartą. Rodžeris, kuris tebelaikė vežimėlį, atsigręžė ir metė jam nepritariantį žvilgsnį.

– Tai daktarės Hil pacientas, – paaiškino Rodžeris.

– Ji turės likti anapus, – tarė sargybinis, rodydamas į pasagą, kurią abiem rankomis gniaužė Tedas.

– Dar pažiūrėsime.

2

Markusas Grantas buvo C korpuso vedėjas, turėjo penkiasdešimt metų ir rimtų perspektyvų kada nors tapti ligoninės direktoriumi; todėl kasdien sunkiai dirbo. Buvo viengungis ir neturėjo vaikų (ir iš visko sprendžiant, atrodė, kad neturės), tad Lavender Memorial ligoninės aukščiausio vadovo postas, deja, tapo vienintele jo tikroviška svajone. Jis dar galutinai neprarado vilties sutikti kokią nors šio to vertą moterį ir vesti, bet, – kam apgaudinėti save, – ta viltis kaskart vis labiau tolo. Būdavo dienų, kai Markusas buvo linkęs su tuo susitaikyti, sutelkti jėgas į kasdienius darbus... tačiau kartais jausdavo begalinę tuštumą. Jam vis nesisekdavo, galbūt dėl jo paties kaltės, o galbūt jis tiesiog neturėjo laimės; matyt, ir dėl vieno, ir dėl kito. Vis užmegzdavo ilgalaikius ryšius su netinkamomis moterimis; kai suprasdavo, kad nėra jokios ateities, jam būdavo sunku išsiskirti. Tai puikiai liudijo ir dabartiniai jo santykiai su Karmen, kuri buvo metais jaunesnė už jį, išsiskyrusi ir turėjo du dvidešimt kelių metų vaikus, studijuojančius kitur, universitetuose. Karmen buvo linksmo būdo, emocionali, laisvos sielos. Brandus amžius, tuščias lizdas, namas su išmokėta paskola ir daug nereikalaujantis kirpėjos darbas, o galbūt ir dar šis tas pavertė ją gyvybinga moterimi, pasiryžusia *eksperimentuoti,* džiaugtis kiekviena akimirka. Tačiau Markusas širdies gilumoje ja nesi-

domėjo, išskyrus seksą ir retas prasiblaškymo akimirkas. Gilaus ryšio nebuvo; Karmen buvo paviršutiniška, neturėjo ambicijų, ir, kas jau buvo visai blogai, nesuprato, kokią vietą Markuso gyvenime užima darbas. *Labai daug dirbi, mielasis, imk pavyzdį iš manęs kirpykloj, išmokau greitai suktis ir laiko man netgi per daug.* Markusui tai jau buvo pažįstama: santykiai be ateities. Ir *vėl.* Ateina metas, kai paprasčiausiai tai supranti. Ir su Karmen Markusas tai suprato.

– Galiu užeiti? – paklausė tarpduryje pasirodžiusi Laura Hil.

Markuso, atitraukto nuo savo gyvenimo negandų, veidas nušvito.

– Kokia maloni staigmena! Užeik.

Jis atsistojo ir apėjo stalą. Ketino pasisveikinti su Laura pakštelėjimu į skruostą, bet ji stovėjo taip, kad jam teliko tik pastumti jai kėdę atsisėsti. Tai nebuvo nejauki akimirka, – Markusas paprastai būdavo džentelmenas, – bet aiškus ženklas iš jos pusės.

– Jau pietavai? – paklausė Laura.

Markusas jau ruošėsi vėl sėstis ant savo kėdės.

– Dar ne, – viltingai atsakė. – Gal kur nors kartu nueikim?

– Ne. Aš nepietausiu. Tiesiog negaliu atidėlioti pokalbio.

Sugniuždytas Markusas linktelėjo. Su Laura visada taip būdavo. Vos tik ji kyšteldavo morką, tuojau pat ją vėl paslėpdavo; galėdavo tai padaryti šimtą kartų iš eilės, ir Markusas šimtą kartų apsigaudavo. O galbūt jis tik įsivaizduodavo, kad tai morkos.

Pastaruoju metu įtampa tarp jų šiek tiek išaugo. Markusas pernelyg akivaizdžiai domėjosi Laura, nors tiesiai niekada jai to nesakė. Ji, regis, nejautė jam to paties. Kol romanas su Karmen grimzdo į dugną, Markusas atsargiai siekė suartėti su daktare, tarsi netyčia vis užsimindamas, kaip nesiklosto jo santykiai ir panašiai, kol vieną gražią dieną Laura ėmė rodyti ženklus (morkas): šypsenos, prisilietimai klubu prasilenkiant, ranka ant nugaros, liekanti ilgiau, nei būtų galima laukti... Keletą kartų jis pabandė būti kiek drąsesnis, pasiūlė kartu nueiti vakarieniauti ar susitikti ne ligoninėje, tačiau Laura kaskart vis išsisukdavo,

nors nė karto – kategoriškai. Markusas nusprendė, jog Laura taip elgiasi tik todėl, kad nori galų gale pamiršti savo buvusį vyrą. *Pleištas pleištą varo.* Markusas nenorėjo tapti paguodos prizu, bet, regis, tikino save, kad tas Lauros nerimą keliantis ir iš proto vedantis koketavimas – tai tik būdas parodyti jam, kad jos lauktų.

Tikriausiai taip.

Nes buvo ir dar viena priežastis, kurios Markusas buvo linkęs nepastebėti: Laura turėjo naudos iš gerų jųdviejų santykių. Padarė ligoninėje karjerą ir ne kartą pasiekė, kad Markusas ją užtartų prieš direktorę, daktarę Makmils.

Laura įdėmiai žvelgė į jį.

– Man reikia didžiulės paslaugos, Markusai.

Jis nustėro. Ji ir anksčiau prašydavo jo paslaugų, tačiau niekada nepavartojo žodžio *didžiulė.*

– Jei tik turėsiu galimybių...

– Man reikia paguldyti į C korpusą vieną pacientą, – be užuolankų išrėžė.

Markusas nusiramino.

– Nebus bėdos. Turime penkias laisvas palatas. Tuojau pat nusiųsiu Sarai visus dokumentus, kad...

– Man reikia *dabar.*

Laura vėrė jį žvilgsniu kaip Gorgonė Medūza.

– Kaip tai *dabar*?

Paprastai naujo paciento priėmimo procesas trukdavo keletą dienų. Markusas galėjo atlikti savo vaidmenį per rekordiškai trumpą laiką ir vis dėlto...

– Mano vyriausias sanitaras jau korpuse, su pacientu. Reikia, kad leistum jį paguldyti.

Tik nesuklysk, Markusai. Neatsakyk klaidingai.

Kitaip paversiu tave akmeniu.

– Laura, ar išprotėjai? Kaip tai, jie jau ten?

– Vestibiulyje. Tavo apsauga neleido paguldyti, nors jie sakė, kad juos atsiunčiau aš.

– Tai aišku, kad nepraleis! – Markusas atsistojo. – Negaliu patikėti. Jau vien tai, kad jie ten, gali mane sukompromituoti. Būk gera, tučtuojau liepk jiems dingti iš mano korpuso.

Markusas nužingsniavo prie vienintelio savo kabineto antrajame aukšte lango ir nužvelgė pagrindinio korpuso kiemą, jau ištuštėjusį, neskaitant ūkvedžio, šluojančio sausus lapus. Pasitrynė kaktą. Nenorėjo atsisukti, nes žinojo, kad tuomet nusileis, Lauros prašymas buvo beprotybė, galinti rimtai pakenkti jo karjerai. Išgirdo, kaip ji keliasi nuo kėdės. Laukė atidaromų durų girgždtelėjimo, bet taip ir nesulaukė. Sulaukė švelnaus jos kvepalų dvelksmo, o vėliau šnabždesio – prie pat ausies.

– Atsigręžk, Markusai, būk geras... leisk paaiškinti.

Jis atsisuko.

Ir vėl tas gilus žvilgsnis ir švelnus prisilietimas pirštais prie jo rankos, švelnus perbraukimas nykščiu, tarsi vos juntama glamonė.

– Aš žinau, ko prašau, – ištarė Laura tyliu balsu, – nesikreipčiau į tave, jei nemanyčiau, kad esi mano vienintelė viltis.

Apie ką ji kalba?

Markusas atsitraukė. Negalėjo tikėtis išsaugoti blaivų protą, jau įaudrintas Lauros artumo, pavergtas jos kvepalų dvelksmo ir to užburiančio žvilgsnio.

– Laura, būk gera, – pratarė, žingsniuodamas į kitą kabineto galą, ieškodamas prieglobsčio už rašomojo stalo. Ji sekė jį žvilgsniu, bet nesiartino. Tebestovėjo prie lango apniukusiu veidu, ir Markusas vos nesugrįžo jos paguosti. Jos koketiškumas akimoju virto vienišumu.

– Liūdna, kad manimi nepasitiki.

– Aš pasitikiu! Pasakyk bent jau, kas tas pacientas. Kodėl tau staiga prireikė jį paguldyti?

– Tai ypatingas pacientas.

– Nesuprantu. Koks nors tavo pažįstamas?

– Ne. – Laura grįžo prie savo kėdės. – Dabar negaliu apie jį pasakoti. Ilgai užtruktų, o, kaip sakiau, Rodžeris su juo jau

C korpuse. Gydymui labai svarbu, kad jis būtų paguldytas tuoj pat. Kitaip jo būklė gali dar labiau pablogėti.

– Dieve mano, Laura. – Markusas taip pat atsisėdo. Pasirėmęs alkūnėmis į stalą susiėmė už galvos ir užsimerkė, vis negalėdamas patikėti.

Pakėlęs akis netikėtai išvydo Lauros veide šypseną, kuri greitai dingo.

– Kas tau taip juokinga, Laura?

– Tas tavo gestas prieš akimirką... Nesvarbu, tai mano asmeninis reikalas.

– Kaip ir tavo pacientas.

– Taip.

Markuso įsitikinimas, kad jis teisus, vis stiprėjo. Nederėjo pasiduoti Lauros manipuliacijoms. Jeigu ji drįsta prašyti tokio dalyko, vadinasi, jis jau leido Laurai prisiimti teises, kurios jai nepriklausė. Kas bus vėliau?

– Jeigu tavo pacientas negali gulėti bendrame korpuse, Sara tikrai tai supras. Tuojau pat pasikalbėsime su ja ir viską išdėstysime. Galiu pasiūlyti tau visokeriopą savo paramą, bet ne daugiau.

Laura trumpam nutilo, kad visa tai apsvarstytų.

– Sara tikrai neleis paguldyti į C korpusą paciento, kurio neįvertino medicinos komisija. Puikiai žinai.

– Net nežinau, ką tau pasakyti. Mano rankos surištos.

Laura vėl atsistojo. Atsirėmė į stalą Markusui iš šono. Iš čia ji galėjo ir žvelgti pro langą, ir žiūrėti į jį.

– Pasakysiu tau, kaip padarysim, – rimtai tarė ji. – Duok man priėmimo anketą su savo parašu, o aš užpildysiu ir pati nunešiu į C korpusą. Jei kas nors ką nors įtars, pasakysiu, kad nušvilpiau iš tavo kabineto.

Markusas buvo priblokštas.

– Kam visa tai?

– Pats žinai, kaip aš dirbu, Markusai. Man nerūpi nei formalumai, nei mano karjera šitoje sumautoje ligoninėj. Man svarbiausi pacientai. Ir ypač šis. Jeigu šiandien jo nepaguldysiu į C

korpusą, viskas, ko pasiekiau, gali nueiti šuniui ant uodegos, o aš to nenoriu.

– Jeigu tas pacientas gulės mano korpuse, turėsi man apie jį papasakoti.

– Papasakosiu. Luktelk kelias valandas, ir išgirsi viską, ką tik nori.

– Kada pasikalbėsi su Sara?

– Kai tik galėsiu. Kur priėmimo anketos?

Jie kartu išėjo iš kabineto. Lauros laimei, Markuso sekretorei buvo pietų metas.

– Štai, – tarė Markusas, tiesdamas blankus, ištrauktus iš kartotekos. – Matei, iš kur paėmiau.

Ji linktelėjo. Padėjo ant stalo.

– Pasirašyk, Markusai.

– Ką? Juk ką tik sakei, kad suklastosi mano parašą.

– Ne, aš tai pasakysiu vėliau, kad pateisinčiau dokumentus. O dabar man reikia, kad apačioj nieks nieko neįtartų. Net nesugebėčiau suraityti tavo parašo. Pasirašyk panašiai ir to pakaks.

Markusas ir vėl įkliuvo į pinkles.

– Ekspertas galėtų...

– Markusai, juk sakau, pasakysiu, kad jį suklastojau! Kodėl tau visada reikia tiek galvoti? Aš prašau tavęs paslaugos, uodegą galiu nusvilti aš, tai aš rizikuosiu savo kailiu. Juk sakau, vėliau galėsiu tau atskleisti visas detales ir pasakysiu, kad pavogiau blanką. Taip bijai susimauti darbe, kad virtai tikru biurokratu.

O varge.

– Pasirašysiu. – Markusas pačiupo nuo sekretorės stalo rašiklį. Įteikė Laurai blanką, dabar jau su savo parašu ir antspaudu.

– Žinojau, kad galiu tavimi pasitikėti, – tarė ji ir nusišypsojo. Prisiartino tiek, kad jų veidus skyrė vos vienas sprindis. Pabučiuos? Jos vyzdžiai karštligiškai lakstė, tyrinėdami jo veidą.

Nepabučiavo.

3

Laura Hil beveik nestabtelėjusi įteikė sargybiniui anketą. Vyriškis jau sakė, kad pirma reikia pristatyti ją į administraciją, tačiau jam dar nespėjus užbaigti sakinio Laura atkirto nunešianti vėliau, dabar esą svarbiausia nuvežti pacientą į palatą. Sargybinis nebepasakė nieko.

Laura, Rodžeris ir sanitaras Makmanusas patraukė link palatų, o tam reikėjo pereiti dar du apsaugos postus ir poilsio kambarį, kur į juos smalsiai sužiuro kai kurie pacientai. Čia jie sutiko Robertą Skotą, C korpuso vyriausiąjį sanitarą, su kuriuo Rodžeris palaikė draugiškus ryšius. Jis sausai pasisveikino ir nieko nelaukdamas pranešė, kad palata jau paruošta; jau viską žinojo ir nieko neklausinėjo. Kas dėl jo, jeigu jau daktarė Hil susitarė su direktoriumi Grantu apeiti tam tikras taisykles, jis nesiruošė kištis.

Palatos buvo modernios, su viena vien tik stiklo siena. Duris buvo galima atidaryti nuotoliniu būdu arba surinkus kodą. Skotas perbraukė elektronine kortele, surinko kodą, ir durys, tyliai birgzdamos, atsivėrė. Laura įstūmė vežimėlį; Rodžeris su Makmanusu, suėmė Tedą už pažastų ir pasodino ant lovos. Pasaga nukrito nuo kelių ir dzingtelėjo į keramines grindis. Laura pasilenkė, pakėlė ją, ir, šiek tiek pasižiūrėjusi, vėl įdavė Tedui į rankas. Raminamųjų poveikis ėmė slopti, ir jis įstengė sugniaužti pirštais vieną metalinį galą.

– Trumpam palikit mus vienus.

Vyriškiai nerimastingai susižvalgė. Galiausiai sutiko. Tedas, būdamas surakintomis kojomis ir rankomis, vos pajėgė judinti pirštus.

Koridoriuje Rodžeris su Makmanusu prisijungė prie Skoto. Šis įdėmiai stebėjo palatą. Jeigu daktarei kas nors atsitiktų, jis už tai atsakytų, ir iš tiesų, apie tą tipą jis nieko nežinojo: gal jis apsimetinėja, tik ir laukdamas progos pasmaugti moterį. Iš kai kurių jų korpuso pacientų dar ne tiek buvo galima tikėtis, jeigu tik jiems būtų suteikta bent menkiausia galimybė.

Laura anapus stiklo priėjo prie Tedo.

– Rytoj pasikalbėsime, – tarė jam. – Pasistenkite išsimiegoti, čia jausitės kuo puikiausiai.

Tedas tebesėdėjo nuleidęs vokus, žvelgdamas tuščiu žvilgsniu. Laurai apsisukus išeiti, jis šiek tiek pakėlė akis, kad palydėtų ją, išeinančią iš palatos.

Vėliau Makmanusas vėl atėjo ir kartu su kitu sanitaru perrengė Tedą nauja pilka pižama. Kažkuriuo metu Tedas nuvirto ant šono. Lova buvo palyginti patogi.

Naktį jis ne kartą prabudo ir kaskart sutrikdavo. Iš lovos buvo matyti tamsoje skendintis koridorius ir palata priešais, iš kurios į jį dėbsojo kokių penkiasdešimties metų žmogus, kurio veidas buvo perkreiptas neapykantos.

4

– Ar girdite! Ar kas nors pagaliau ateis, velniai griebtų!

Tedas vėl ėmė delnais daužyti stiklą. Prisiminė Linčą, beveik su tokiu pat įkarščiu beldžiantį į jo namų duris.

Atsigręžė. Ant lovos gulėjo pasaga, Tedas miegojo sugniaužęs ją lyg vaikas mylimą žaislą. Žinojo, kad ja nesudaužys veikiausiai šarvuoto stiklo, bet tikrai sukels kur kas daugiau triukšmo, nei šaukdamas ir daužydamas delnais. Nuėjo jos pasiimti ir jau užsimojo smogti pirmą kartą, kai pacientas iš palatos priešais, kuris visą tą laiką gulėjo ant lovos knyga prisidengęs veidą, pakėlė galvą ir prakalbo.

– Nebloga mintis, – ramiai pareiškė. Jo balsas dusliai ataidėjo iš už stiklo.

– Dabar jau atsiliepi, – tarė Tedas. Prieš puldamas daužyti stiklą jis pirmiausia bandė atkreipti kaimyno dėmesį, tačiau tas nusprendė jį ignoruoti.

– Ateis po penkiolikos minučių, – atsakė žmogus tokiu pat ramiu balsu.

Makabriškas nakties vaizdinys – už stiklo stovintis žmogus paklaikusiu iš neapykantos veidu, staiga Tedui pasirodė panašus į slogų sapną. Giedros akys ir šypsena, dabar pasirodžiusi jo veide, buvo visiškas kontrastas. Tai buvo patrauklus, įdegęs vyras labai trumpai kirptais plaukais su žilomis sruogomis, kaip ir jo

kruopščiai apkirpta barzda. Atrodė pats taikiausias ir patikimiausias žmogus visatoje.

– Po penkiolikos minučių? Iš kur žinai?

Vyras, viena ranka tebelaikydamas knygą, ištiesė laisvą ranką. Pilkų marškinių rankovė atsismaukė, ir pasirodė laikrodis.

– Yra laikrodžiai, – atsakė.

– Labai juokinga.

– Septintą veda praustis. Tikėjausi iki jiems ateinant užbaigti šitą skyrių, bet nelaukiau iš tavęs tokio rytinio įkarščio. – Padėjo knygą į šalį. – Aš Maikas Dosonas.

– Septintą veda praustis? Mane prispyrė reikalas. Šitoje palatoje nėra net suknisto tualeto.

Maikas nusijuokė.

– Kas tau taip juokinga?

– Kad vadini tai palata, kaip jie. Tikros palatos kitame poilsio kambario gale. Čia mus atveda, kai blogai elgiamės.

Stojo tyla. Vienoje iš tų įstiklintų kamerų į Tedą nedrąsiai žvelgė kažkoks plikas žmogelis. Pastebėtas nusuko akis.

– Aš Tedas.

– Sveikas atvykęs į Lavenderio ligoninę, Tedai. Ir nebijok, aš blogai nesielgiu, tiesiog mano naktys paprastai būna neramios.

– Kai mane atvežė, tavęs čia nebuvo?

– Ne. Kai atėjau, tu jau gulėjai.

– Pažįsti daktarę Hil?

Dosonas prieš atsakydamas kiek pamąstė.

– Taip, bet ji retai čia ateina. Didžiąją laiko dalį praleidžia pagrindiniame pastate.

– Šiandien turės ateiti, patikėk.

– Jei taip sakai...

Tedas žvilgtelėjo į pasagą ir, akimirką padvejojęs, numetė atgal ant lovos.

– Kas ten?

– Nieko. Atminimas.

– Tokie čia labai praverčia. Bet duosiu patarimą: pernelyg nesiafišuok. Kai tie iš anapus pamatys, kad tas daiktas tau svarbus, jis taps svarbus ir jiems. Taip jau čia būna. Jei pamesi, neberasi: patikėk, jeigu *tie* ką ir moka, tai ieškoti slėptuvių.

Maikas Dosonas bakstelėjo smiliumi sau į smilkinį ir pasukiojo.

– Turėsiu omenyje. Nors koks skirtumas, nesiruošiu pažindintis su tais iš anapus. Šiandien aš iš čia išeisiu.

Maikas atsistojo. Pasirąžė prie lovos, ištiesęs rankas, išskėtęs kojas, išlenkęs stuburą. Nusižiovavo ir priėjo prie stiklo. Lemputė geriau apšvietė jo veidą, ir dabar jis tikrai tapo panašus į tą žmogų, kurį Tedas neaiškiai matė per miegus.

– Nė vienas pats nesprendžia, kada iš čia išeiti, Tedai, – ramiai atsakė.

5

Lygiai septintą prisistatė du sanitarai. Durys atsidarė ir būrelis pacientų apstulbusio Tedo akyse tyliai išėjo. Jis ėmė daužyti į stiklą, reikalaudamas paaiškinimo, bet taip ir nesulaukė. Korpuso draugai smalsiai žiūrėjo į jį, taip pat ir plikas žmogelis, kuris vienintelis buvo surakintomis kojomis ir rankomis. Dosonas atsisveikino vos pastebimu linktelėjimu.

Tedas liko vienas, tyloje. Galbūt jie būtent to ir norėjo: kad jis kaip paklaikęs klyktų ir daužytų stiklą. Atsisėdo ant lovos ir sujauktoje patalynėje susirado pasagą. Visą amžinybę laukė su perpildyta šlapimo pūsle, tramdydamas norą vėl surikti.

Sanitaras prisistatė, kai Tedas jau buvo parkritęs ant lovos.

– Labas rytas.

Tedas atsisėdo.

– Kas jūs?

– Aš Aleksas Makmanusas. Atsakingas už jus, kol gulėsite C korpuse. Turiu užduoti vieną klausimą, Tedai: ar jų prireiks?

Slaugytojas kilstelėjo antrankių komplektą.

– Kur daktarė Hil?

– Vėliau ateis ir pasikalbės jumis, prašė perduoti.

– Kada vėliau?

– Nežinau.

Tedas priėjo prie stiklo. Kalbėjo pašnabždomis.

– Kažkas negerai, Aleksai. Sakėt, jūsų vardas, Aleksas? Nežinau, kas darosi. Jie atvažiavo ir atvežė mane čia be mano sutikimo. Mano žmona su dukterimis šiandien grįžta iš kelionės. Turiu išeiti.

Makmanusas pasilenkė ir padėjo ant grindų antrankius. Surinko skydelyje prie durų kodą, o tada įkišo ir pasuko raktą, kurį nešiojosi už diržo. Iš koridoriaus galo pasigirdo kažkieno balsas, ir sanitaras pamojo į tą pusę. Durys atsidarė.

– Daktarė Hil šiandien pasikalbės su jumis, tikriausiai po pietų.

– Reikia anksčiau... – pradėjo Tedas.

– Palaukit, – pertraukė jį Makmanusas. – Niekada nebandykit su manimi ginčytis. Bus tik blogiau ir jūs nieko nepasieksit. Dabar eisime praustis, o paskui nuvesiu jus pas visus kitus. Po kelių valandų ateis daktarė Hil, ir galėsit jos klausti, ko tik norėsit. O su manimi negaiškite laiko.

Tedas sutiko.

Jie kartu nuėjo iki koridoriaus galo. Susidūrė su užrakintomis durimis, kurias Makmanusas atrakino storžieviškai atsukęs Tedui nugarą. Įėjo į poilsio kambarį. Ten stovėjo išjungtas televizorius, keli stalai ir kelios lentynos su knygomis ir dėžėmis su etiketėmis. Keletas kambarinių augalų ir pro keturis didelius langus besiliejanti dienos šviesa suteikė patalpai jaukumo.

– Kur visi?

Makmanusas smalsiai pažvelgė į jį.

– Pusryčiauja.

Tedas žiūrėjo į vieną knygų lentyną.

– Kai ką pamiršau palatoje, – staiga tarė, akivaizdžiai susirūpinęs.

– Nesijaudinkite, grįžęs rasite.

Tedas prisiminė Maiko Dosono žodžius apie tai, kaip lengvai Lavenderio ligoninėje dingsta daiktai.

Priėjo dušus. Juos pasitikęs vyras žalia uniforma įteikė rankšluostį ir naujus drabužius. Makmanusas prisėdo ant medinio suolo, nuo kurio per pertvaras galėjo matyti Tedą.

– Ar būtina visur paskui mane sekioti?

Makmanusas patraukė pečiais.

Tedas tingiai nusirengė, kruopščiai sulankstė pižamą ir pasidėjo ant kito medinio suolelio, šalia švarios. Įžengė į vieną dušo kabiną ir atsuko čiaupą. Temperatūra buvo ideali.

– Rodžeris – jūsų bendradarbis? – paklausė Tedas, pakišęs veidą po šilto vandens srove.

– Taip. Tikriausiai ateis vėliau.

– Jis dienų dienas mane šnipinėjo.

Makmanusas tylėjo. Tedas ėmė muilintis. Kalbėjo, nežiūrėdamas į sanitarą.

– Nežinojot, tiesa?

– Ką konkrečiai turite omenyje?

– Jis mane sekė. Du kartus užklupau. Atrodo, jis buvo ir mano namuose.

Ir vėl nesulaukė atsakymo.

– Vien jau tai yra pagrindas pateikti ieškinį, – toliau kalbėjo Tedas. – Mano advokatai bus patenkinti. Žinau savo teises ir suprantu, kad vidury nakties atvežti mane apsvaigintą vaistais – šiurkštus pažeidimas. Sutikau palaukti daktarės Hil tik tam, kad ji man į akis pasakytų, kodėl padarė tai, ką padarė. Nieko neatsakysit?

– Nežinau, ką atsakyti, drauguži. Man buvo liepta tik pasirūpinti jumis pirmosiomis valandomis, daugiau nieko. Nieko asmeniško, taip elgiamės su visais pacientais.

– Aš ne pacientas.

– Gerai. Taip elgiamės su visais, kurie patenka į šį korpusą. Kai kurie nelengvai apsipranta su permainomis. Nauji veidai – pokytis jų jau pažįstamame pasaulyje. Tuoj eisime pusryčiauti ir galėsite susipažinti su savo likimo draugais.

Kabinoje buvo neįprastas šampūno dozatorius. Į sieną įmontuotas pusrutulis, sunkiai išardomas ar kaip nors sugadinamas. Tedas spustelėjo jį, ir iš apačios nutįso rausva šampūno gija.

– Jau turėjau garbės susipažinti su kaimynu priešais, – tarė Tedas, trinkdamasis putotą galvą.

– Su kuriuo?

– Su Dosonu.

– Taip. Jis čia jau daugiau kaip dešimt metų; jei patekote į Dosono malonę, su kitais neturėsite rūpesčių.

– Ir vėl kalbate taip, lyg aš čia ruoščiausi pasilikti.

Tedas užsuko čiaupą. Sparčiai nužingsniavo prie suolelio ir apsisiautė rankšluosčiu.

– Tikrai manote, kad mane čia paliks ir nebeišleis?

– Juk sakau, nieko apie jus nežinau.

– Gerai jau.

Tedas tylomis apsirengė. Tada prisėdo ant suolelio. Makmanusas sėdėjo už kokių šešeto žingsnių, ant suolelio prie sienos.

– Viskas? – galiausiai paklausė sanitaras.

– O ką daryti su jais? – parodė į nešvarius drabužius.

Makmanusas savo ruožtu mostelėjo į tuščią krepšį.

Išėjus Tedas paprašė Makmanuso nueiti į palatą paimti pasagos.

6

Tedui įžengus į poilsio kambarį, kalbos nuščiuvo, vieni veidai žvelgė su nuostaba, kiti su nepasitikėjimu. Tik vienintelis pramoginės laidos vedėjas, nepaisydamas įtampos, ir toliau uždavinėjo šmaikščius klausimus iš televizoriaus ekrano.

C korpuso vyriausiasis sanitaras Robertas Skotas pristatė Tedą kitiems pacientams. Tada pasakė nenorintis rūpesčių ir išėjo. Makmanusas visus stebėjo pro gretimo kabineto langą su vielinėmis grotomis. Su juo buvo dar vienas sanitaras.

Poilsio kambaryje visi buvo susibūrę į tris aiškiai atskirtus būrelius. Vienas, pats gausiausias, buvo susitelkęs priešais televizorių, o kiti du – prie stalų, prie kurių vieni žaidė šachmatais, o kiti – kortomis. Vienintelis atsiskyrėlis buvo Maikas Dosonas, kuris skaitė knygą, įsitaisęs ant plačios palangės. Pamatęs Tedą pamojo jam ranka, tačiau tuojau pat vėl įniko į knygą ir pamiršo apie jį. Tedas nužingsniavo į poilsio kambario vidurį, jausdamas pagundą prieiti prie būrelio, žaidžiančio šachmatais, bet nežinodamas, ar derėtų.

Pamažu visi pamiršo apie Tedą, ir vėl įsivyravo šurmulys. Žaidžiantieji kortomis kalbėjosi be perstojo, o žiūrintys televizorių – tik priebėgomis, kai atsakinėdavo į klausimus arba dėl ko nors susiginčydavo. Tedas priėjo prie lentynų ir ėmė apžiūrinėti knygas, akies krašteliu stebėdamas du šachmatininkus ir juos

apspitusį būrelį. Stovėjo už kokių trijų žingsnių, ir jam pavyko porai sekundžių žvilgtelti į lentą. Partija buvo ką tik prasidėjusi, ir jos pradžia neatitiko jokio jam žinomo debiuto, tačiau tai jo nenustebino. Dėdamasis, kad skaito romanų antraštes, Tedas mintyse sulošė partiją. Laimėjo juodieji.

Vienas iš kortuotojų, nervingas išstypėlis, pirmasis pastebėjo, kad Tedas negali atplėšti akių nuo bibliotekos. Drebančiu pirštu parodė į jo pusę, ir kiti kortuotojai atsigręžę sužiuro į Tedą, kelias minutes paspoksojo, laidydami juokelius, ir vėl grįžo prie savo žaidimo.

Po kokių dvidešimties minučių iš parko su palydovu atėjo smulkusis žmogelis, kurį Tedas buvo matęs iš savo palatos ir kurio vardas buvo Lesteris. Jis buvo be antrankių, ir, pamatęs Tedą poilsio kambaryje, pasiuto.

– Jis pavogė iš manęs įrangą! – šaižiai suriko.

Kai Tedas atsisuko, Lesteris kaip akis išdegęs lėkė per poilsio kambarį, Maikas Dosonas šoko nuo palangės pastoti jam kelio, o sanitarai gretimame kabinete subruzdo. Kai kas iš aplinkinių juokėsi ir reikalavo veiksmo, kuris buvo neišvengiamas. Lesteris karštligiškai blaškėsi ir vis svaidėsi kaltinimais, bet toliau nežengė nė žingsnio. Priešais jį stovėjo Maikas, ir to pakako, kad Lesteris būtų sulaikytas.

– Jis nieko iš tavęs nepavogė, Lesteri, – ramiai tarė Maikas. – Eik lauk.

– Aš jį užmušiu! Jis turi mano įrangą! – Lesterio plikė buvo raudona, kaklo venos iššokusios, jis mojavo kumščiais ir trypčiojo kaip koks boksininkas.

Sanitaras, kuris buvo kabinete su Makmanusu, apsisuko ir išėjo, akivaizdžiai netekęs kantrybės. Rankų mostu nutildė visus. Tai buvo vikingą primenantis milžinas, pajėgus viena ranka sutramdyti Lesterį, kad ir kaip žmogelis siautėtų. Tačiau padėtį kontroliavo Dosonas.

– Raminkis, – neatlyžo.

– Vakar vėlai atėjo, – kalbėjo Lesteris, blaškydamasis lyg žvėris narve, – aš mačiau. Pavogė mano įrangą, ir dabar aš neturiu, kaip perduoti žinių.

Tedas tebestovėjo prie knygų lentynų, jusdamas į jį susmigusius žvilgsnius. Išgirdęs žodį „pavogė", jis nevalingai griebėsi už kišenės ir apčiuopė pasagą. Lesteris tai pastebėjo ir pratrūko.

– Ji ten, jo kišenėj! Pažiūrėkite!

Sanitaras purtė galvą. Maikas žengė žingsnį link Lesterio ir sudrausmino, pirštu baksteldamas į krūtinę.

– Tavo įrangos niekas neėmė, – griežtai tarė. – O dabar netrukdyk man skaityti, jei nenori nemalonumų.

Pagąsdinimas padėjo. Lesteris tebesiblaškė, tačiau jau tik iš jaudulio. Jo balsas trūkčiojo.

– Bet, Maikai, be įrangos aš negaliu teikti informacijos. Jiems reikia mano ataskaitos, pats žinai.

– Man nusispjauti. Jei taip reikia, tegu atskrenda savo erdvėlaiviu ir susiranda. Eik į parką ir kad tavęs čia nematyčiau. Aišku?

Lesteris sutiko. Per kraštus besiliejančio įtūžio neliko nė kvapo. Nunarinęs galvą išėjo.

Maikas numojo ranka ir nusišypsojo sanitarui. *Tu man nieko neskolingas už paslaugą...* Paskui pamerkė Tedui akį ir grįžo prie palangės skaityti toliau.

Tedas priėjo prie stalo, prie kurio tebesitęsė šachmatų partija, jau įpusėjusi ir nebe tokia įdomi. Žaidžiantis baltaisiais aiškiai buvo bepralaimintis ir dabar įdėmiai žvelgė į figūras, lyg tikėdamasis pajudinti jas mintimis. Jo varžovas, vis žvilgčiodamas tai į lentą, tai į negausią savo auditoriją, atsipalaidavęs laukė savo eilės. Regis, Tedo pasirodymas jį šiek tiek sutrikdė; tačiau jis nieko nepasakė.

– Greičiau, Skečai, juk nelauksiu visą dieną! Pasakysiu Skotui, kad gautų mums tą dvigubą laikrodį, tada greičiau jus aplošiu.

Skečas nesuprato užuominos, tebebuvo įsitraukęs į žaidimą. Prieš patyrusį varžovą jis neturėtų jokių galimybių, pagalvojo Tedas, tačiau jei paeitų žirgu iš F5 į H6, gal dar kas ir pavyktų.

Įsiterpė vienas iš trijų žiūrovų:

– Jau prirėmei prie sienos, ar ne, Lolai? – pliaukštelėjo kumščiu sau į delną. – Tave sutriuškins, Skečai... pritrėkš kaip musę.

– Nutilk, – atsakė kitas žiūrovas. – Tu net nežinai, kaip kas eina. Čia šachmatai, ar žinai?

Sąmojis visus prajuokino, ir Skečas, vis dar susikaupęs, neryžtingai kilstelėjo ranką, kurią iki tol laikė po stalu, kad galiausiai atliktų ėjimą. Jo pirštai priartėjo prie žirgo F5. Galimi ėjimai buvo du: H6, kuris suteiktų šiokios tokios vilties, ir H4, kuris galutinai ją palaidotų.

Pasirinko H4.

– Tu man – ne varžovas, Skečai! – išrėžė Lolas, pastumdamas savo pėstininką, kuris grėsmingai artėjo prie paskutinės eilės. – Pažiūrėsim, kaip dabar išsisuksi.

Skečas vėl paniro į apmąstymus.

Tedas nusprendė jau eiti. Valandos belaukiant Lauros be galo prailgo.

Patraukė prie durų, bet pastebėjo, kad Dosonas yra atsitraukęs nuo knygos ir nenuleidžia nuo jo akių. Nežinodamas, ar tai gera mintis, priėjo prie jo padėkoti už išgelbėjimą nuo Lesterio.

– Tu žinojai, tiesa? – nustebino jį Dosonas. – Apie ėjimą žirgu H4.

Akimirką Tedas net nesuprato, apie ką Maikas kalba. Supratęs patraukė pečiais.

– Jaunystėje šiek tiek žaidžiau šachmatais.

– Ir aš; bet ne profesionaliai, – prisipažino Dosonas. – Gal kokią dieną galėtume sulošti.

Nusprendė jį išbandyti.

– Žinoma. – Tedas patraukė toliau.

– Palauk.

Dosonas įdėmiai žvelgė į jį.

– Palydėsiu tave į lauką. Lesteris vis dar ten.

Staiga Tedas pastebėjo, kad salėje vėl įsivyravo tyla. Regis, visi, išskyrus televizijos laidos vedėją, stebėjo jųdviejų pokalbį.

Jis prisiminė šio ryto Makmanuso žodžius duše. *Jeigu patekote į Dosono malonę, su kitais neturėsite rūpesčių.*

Parkas buvo erdvus. Takeliai, kuriais tuo metu vaikščiojo keli vieniši pacientai, puikiai prižiūrėti gėlynai ir vešlūs medžiai. Lesteris su keletu kitų būriavosi krepšinio aikštelės kampe, vieni sėdėjo ant suoliuko, kiti stovėjo. Visi akimirksniu sužiuro į Maiką su Tedu.

– Tai tu nežinai, kodėl čia esi? – paklausė Maikas.

Tedas su nuostaba žvelgė į jį. Ryto saulės šviesoje Maikas atrodė sveikiausio proto žmogus pasaulyje. Jeigu aną naktį nebūtų matęs jo paklaikusio žvilgsnio, net nesuprastų, kodėl Dosonas yra Lavenderio ligoninėje.

Taip pat kaip ir tu, o tu esi čia.

Jie patraukė prie vieno iš nuošaliausių suoliukų didžiulės pušies paunksmėje.

– Tai kaip? – neatlyžo Maikas, kai jie prisėdo.

– Nepasakyčiau, kad nežinau, – gan nuolankiai atsakė Tedas. – Pastarąsias savaites vaikščiojau pas daktarę Hil. Man auglys... neoperuojamas, ir gydytojas nusprendė, kad psichoterapija man padės su tuo susitaikyti. Teisybę sakant, neklydo. Maniau, kad iš pokalbių su daktare Hil nebus jokios naudos... bet vis dėlto jie padėjo. Šiek tiek. Ir dabar ji peržengė visas ribas.

Lesteris su kitais aikštelėje pradėjo žaisti krepšinį. Kamuolys, atsimušdamas į asfaltą, garsiai dunksėjo.

– Daktarė Hil paguldė tave prieš tavo valią?

– Taip.

Maikas įsikišo į kišenę ranką ir išsitraukė pakelį cigarečių. Pasiūlė Tedui, bet jis atsisakė.

– Aš irgi nerūkiau, – tarė Maikas, paauksuotu žiebtuvėliu prisidegdamas cigaretę. Giliai užsitraukė. Tada, žvelgdamas į cigaretę tarp pirštų, mįslingai pridūrė, – kartais man atrodo, jog rūkau vien tam, kad skirčiausi nuo to, kuriuo buvau anapus šių sienų.

Tedas žiūrėjo į žiebtuvėlį. Maikas pastebėjo ir tarė:

– Kai užsitarnauji jų pasitikėjimą, tampa lengviau. Dabar mano dienos čia gana ramios. Tik naktys – kančia.

– Kodėl tu čia?

– Tau nesakė?

Tedas papurtė galvą.

Maikas apniukęs nudelbė akis, ir tik tada atsakė.

– Išžudžiau geriausio savo draugo šeimą.

Tolumoje tebedunksėjo kamuolys.

– Buvau sunkus ligonis, – kalbėjo Maikas. Dabar jau sėdėjo susikūprinęs, beveik susigūžęs, įsirėmęs alkūnėmis į kelius ir įbedęs žvilgsnį į žemę. – Jeigu įvyktų masinis pabėgimas ar dėl kokios nors nepaaiškinamos priežasties mane iš čia išleistų... aš niekur neičiau. – Ir su kartėliu pridūrė, – mano draugo duktė liko gyva... Pasikarti ant šios pušies būtų neteisybė jos atžvilgiu. Pernelyg paprasta.

Tedas tylėjo.

– Žinai? Kad esi beprotis, beveik nieko nekeičia, – toliau kalbėjo Maikas. – Neatleidžia nuo kaltės. Užuot sėdęs į kalėjimą, esi uždaromas tokioje įstaigoje kaip ši. Tačiau dalis tavęs visada lieka atsakinga; atsakinga už tai, kad nesulaikei kitos dalies. Nes dalis tavęs *tai žino*. Žino *viską*.

Dabar jau Tedui atėjo eilė prisiminti Vendelio žodžius apleistos gamyklos sandėliuke...

Čia, tavo galvoje, yra tam tikros informacijos, kuri tave kompromituoja.

Maikas nutilo ir susimąstė, dabar jau įsmeigęs akis į dangų. Regis, nugrimzdo į prisiminimus apie savo praeitį, vis nepaliekančią jo ramybėje. Jis palietė pirštu smilkinį ir pažvelgė į Tedą didžiulėmis, šiurpą keliančiomis akimis.

– Sąmonė tikra burtų skrynelė. Ji turi savų gudrybių. Visada atranda būdą tave įspėti. Taip pat – parodyti kelią iš aklavietės. Duris...

Atidaryk duris. Tai – paskutinė išeitis.

Tedas galvojo apie pušį, po kuria jie glaudėsi, ir apie Maiko Dosono kūną, kabantį ant šakos, sūpuojamą švelnaus vėjelio.

– Turbūt tu teisus.

Maikas nusišypsojo. Jo veidas vėl buvo draugiškas, supratingas.

– Galbūt yra taip, kaip tu sakai, ir rytoj tavęs čia nebebus. O gal tebebūsi, ir mes vėl sėdėsime ant šio suoliuko. Visi anksčiau ar vėliau turi atverti tas duris.

Maikas Dosonas atsistojo. Pramankštino rankas ir išpūtė krūtinę, sutraškėjo jo nugarkaulio slanksteliai.

7

Laura laukė Stebėjimo kabinete. Tedas surakintomis rankomis lūkuriavo, kol Makmanusas suras reikiamą raktą ir jį įleis.

– Atidaryta, – pasigirdo balsas iš vidaus.

Tedas iškart jį atpažino.

Lauros Hil veide pasirodė švelni šypsena. Tuo metu Rodžeris šalia jos stovėjo rimtas kaip totemas didelėmis ir šaltomis lyg du mėnuliai akimis.

– Daktare Hil... pagaliau, – pasisveikino Tedas.

– Galite ir toliau vadinti mane Laura.

– Žinoma, Laura. Ačiū už naktį Hiltono viešbutyje, jūs labai dosni.

Sanitaras atvedė jį prie stalo, už kurio sėdėjo daktarė, bet prieš atsisėsdamas Tedas parodė grandines, kuriomis buvo surakinti jo riešai.

– Malonėkite sėstis, Tedai, – tarė Laura. Net neužsiminė apie antrankius.

Jis nužvelgė kabinetą, kuriame, tiesą sakant, nelabai buvo į ką žiūrėti: slogių žalsvų plytelių sienos, stalas žvilgančiu paviršiumi, prie kurio jie sėdėjo, šešios skaisčiai plieskiančios fluorescencinės lempos ir langas užtamsintu stiklu, tikriausiai slepiantis vaizdo kamerą. Būtent jo atspindyje Tedas ir pamatė, kaip Makmanusas, linktelėjęs galva, išeina.

– Kaip jaučiatės, Tedai?

– Ne, ne, jokių, *kaip jaučiatės, Tedai.* Jaučiuosi sumautai. Noriu sužinoti, ką aš čia veikiu. Ir sužinoti tuojau pat.

Laura trumpam nuleido akis, pasitaisė užverstą aplanką, gulintį priešais ir atsikrenkštė. Šypsenos neliko nė pėdsako, ir ji atrodė nuoširdžiai suglumusi. Buvo kaip paprastai palaidais plaukais, su stačiakampiais akiniais ir baltu chalatu.

– Tuoj viską paaiškinsiu, bet patikėkit, pirma turiu šio to paklausti. Mes su Rodžeriu tenorim jums padėti ir...

– Gerai, gerai, trumpiau. Ką norite išgirsti?

Laura giliai įkvėpė.

– Vakar pareiškėte Rodžeriui, kad mes ruošiamės uždaryti jus į Lavender Memorial ligoninę, kad jūs viską žinote. Ką turėjote omeny?

– Tikiuosi, labai išsamiai aiškinti nereikia? Omeny turėjau štai ką. – Tedas vėl parodė surakintas rankas.

– Kas jums pasakė?

– Koks skirtumas, kas pasakė? Taip ir įvyko.

– Vendelis?

Tyla.

Tedas prisiminė savo pokalbį su Vendeliu apleistos gamyklos įrankių sandėliuke.

Ji uždarys tave į Lavender Memorial ligoninę, kartu su visiškais bepročiais. Gali tai padaryti, patikėk.

– Gana, Laura, dabar jūsų eilė kalbėti.

Laura su Rodžeriu susižvalgė, bet, kodėl, Tedas taip ir nesuprato. Daktarė linktelėjo ir atsivertė priešais gulintį aplanką. Pasuko taip, kad jis matytų, visai kaip tąkart Linčas jo svetainėje. Tik šįkart tai buvo ne kriminalinė byla, o Tedo smegenų magnetinio rezonanso tyrimai. Tedas iškart atpažino nuotraukas, kurias jam savo kabinete buvo rodęs Karmaiklas; kiekvienos kamputyje buvo atspausta jo pavardė.

– Atpažįstate?

– Žinoma. Čia – auglys, – Tedas bakstelėjo į šiokį tokį patamsėjimą nuotraukoje.

– Jokio auglio nėra, Tedai.

Kodėl tai tavęs nestebina?

Daktarė grįžtelėjo pro petį ir žvilgtelėjo į tamsų stiklą. Po kelių akimirkų kabineto durys atsidarė.

– Sveiki, Tedai.

Tai buvo Karmaiklas, susikišęs į kišenes rankas ir sielvartingu veidu, tarsi turėtų pranešti liūdną žinią.

Jis taip pat čia įsipainiojęs.

– Bijau, kad daktarė Hil sako tiesą, – tarė, dar tebestovėdamas tarpduryje.

Lėtai prisiartino, apėjo stalą ir atsisėdo. Dabar jau Tedas turėjo tris pašnekovus.

– Paprašiau Karmaiklo, kad atvyktų į Lavenderio ligoninę ir pats jums viską išdėstytų, – paaiškino Laura.

Vyriškis iškilmingai linktelėjo.

– Jokios dėmės nebuvo, – ramiai dėstė Karmaiklas. – Kai gavome pirmuosius tyrimų rezultatus, pasakiau, kad jūsų smegenys visiškai sveikos ir galvos skausmai tikriausiai yra kitokios kilmės, pasakiau, kad mes kartu juos ištirsim, kaip ištirdavom kiekvieną negalavimą, kuriuo skundėtės per tuos metus. Jūs labai susijaudinote ir aprimote tik tada, kai pažadėjau dėl viso pikto atlikti pakartotinius tyrimus. Tiesiog norėjau išlošti šiek tiek laiko, nes jūsų smegenyse nebuvo nė menkiausių auglio pėdsakų, ir aš neabejojau, kad rezultatai bus tokie pat.

Tedas žiūrėjo į juos net nemirksėdamas.

– Jūs nieko neprisimenate? – paklausė Laura.

– Jūs sukeitėte tyrimus. Iš kur man žinoti, kad čia mano galvos nuotraukos?

– Apgailestauju, – tarė Karmaiklas.

– Tada iš kur tie skausmai, ta painiava mano galvoje? – Tedas pirmą kartą įžvelgė jo veide nevilties šešėlį. – Auglys gali būti mažas arba išaugęs ten, kur rezonansas negali jo aptikti. Skaičiau apie tai, nemulkinkit manęs.

– Mes tęsime gydymą ir padėsime jums...

– Padėsite! Jūs nieko nesuprantat, Laura; į paskutinius jūsų seansus atėjau grynai per stebuklą. Jei viskas būtų susiklostę, kaip planavau, dabar gulėčiau sukniubęs savo darbo kambaryje su kulka smilkinyje, – Tedas nusijuokė. – Juokinga. Jeigu ne tas sumautas Linčas, būčiau nusišovęs.

Sudėjo pirštus, imituodamas pistoletą, ir bakstelėjo sau į smilkinį. Iš lūpų pasigirdo pykštelėjimas.

Gydytojai susižvalgė.

– Kas nepatinka? – karščiavosi Tedas. – Baikite žiūrėti į mane kaip į beprotį!

Pašoko kaip žaibo trenktas, kėdė nuskriejo ir apvirto. Kabinete niekas nė nekrustelėjo. Visi stebėjo, o Tedas tuo metu vaikščiojo ratais.

– Negali būti, – kartojo pats sau. Žingsniavo sudėjęs rankas ant pilvo, įbedęs akis į linoleumo grindis.

– Ar turite pasagą? – paklausė Laura.

Tedas staiga stabtelėjo, karštligiškai apčiupinėjo kelnių kišenę. Ten buvo kietas pusapskritimio formos daiktas. Išsitraukė iš kišenės pasagą ir sugniaužė delne, žvelgdamas lyg į kokį stebuklingą talismaną.

– Prisimenate, kaip man apie ją pasakojote, tiesa? – toliau kamantinėjo Laura, – apie savo šachmatų trenerį Milerį, apie Kapablankos ir Aliochino turnyrą Buenos Airėse...

Vienu metu Rodžeris prisiartino prie Tedo ir nuvedė prie kėdės. Neatrodė, kad Tedas aiškiai suvoktų, kas vyksta. Tebebuvo įsmeigęs akis į pasagą.

– Radau ją prie Vendelio namų, – ištarė Tedas tarsi užburtas, užhipnotizuotas to lenkto gelžgalio.

– Tedai, žiūrėkit į mane.

Jis pakėlė galvą.

– Taisyklės čia labai griežtos, toks bukas metalinis daiktas kaip pasaga tikrai su jomis nesuderinamas. Bet aš leisiu jums ją pasilikti. Kai jausitės sutrikęs, susitelkite į ją, prisiminkite Milerį, šachmatų partijas, gerai?

– Apie gerus laikus, – sušnabždėjo jis.

– Taip, – atsakė Laura patenkinta. – Apie gerus laikus.

Įtūžio neliko nė kvapo. Tedas vėl nudelbė akis ir atitraukė žvilgsnį nuo ant kelių jam gulinčios pasagos, kurią jis tebejuto tarp pirštų.

– Visa tai dėl Holės? Ji... ji užmezgė romaną su Linču, ne su Vendeliu, o su Linču. Mačiau nuotraukas. Ten jie restorane.

– Kol kas negalvokit apie tai, Tedai. Aš nežinau, kodėl nusprendėte atimti sau gyvybę. Bet mes išsiaiškinsime.

Tedas atrodė taip nubaustas vaikas. Ir staiga jo veidas persimainė, tarsi būtų kažką prisiminęs. Jis pažvelgė į Laurą su neapsakomu siaubu akyse.

– Holei ir mergaitėms nieko neatsitiko?

– Nieko. Jos Floridoje, pas Holės tėvus.

– Penktadienį ruošėsi grįžti. Kuri šiandien diena?

Laura neatsakė. Užvertė aplanką, kuris iki tol gulėjo atverstas ant stalo. Gydytojas Karmaiklas atsiprašė, kad turi reikalų, linktelėjimu atsisveikino su Tedu, pažadėjo vėl jį aplankyti, palinkėjo stiprybės ir patikino, kad jis gerose rankose.

Siaubas iš Tedo akių niekur nedingo.

– Ką reiškia visi tie prisiminimai, Laura?

– Dar pasikalbėsime apie tai, nors bijau, kad nežinau visų atsakymų. Nenoriu dabar jūsų kamuoti. Svarbiausia, kad suvoktumėt, ką pasakiau. Poryt vėl čia susitiksime ir pratęsime pokalbį. Tada jau būsime tik dviese, kaip senais laikais.

Laura užjaučiamai nusišypsojo.

– Mane čia uždarė Holė? Nesu kvailys, tikriausiai ji davė sutikimą. Ji žino? Žino, ką ruošiausi padaryti savo kabinete?

– Nežino.

– Juo geriau.

– Bet suprantate, kad teks čia praleisti dar kelias dienas?

– Lyg ir suprantu.

Ne, nesusitaikyk su ta mintimi, bet neišsiduok. Viskas vyksta taip, kaip tau sakė Vendelis. Jis vienintelis buvo tau atviras... Vienintelis pateikė įrodymų.

– Šią naktį praleisite griežčiausios apsaugos skyriuje, bet rytoj liepsiu jus pervesti į paprastą palatą, kurioje bus kur kas patogiau. Makmanusas sakė, kad gerai sutariate su Dosonu, o tai jau nemažas pasiekimas. Paprastai Dosonas labai išrankus.

– Nežinau, ar „gerai sutariu" – tinkamas žodis. Iš ryto šnektelėjome parke. Pasakė, kodėl jis čia, ir tiek.

– Per vieną dieną jis tau pasakė daugiau, nei kiti išgirsta iš jo per visą gyvenimą.

Tedas patraukė pečiais. Jam mažiausiai rūpėjo gerai sutarti su kažkokiu pamišėliu žudiku.

8

Buvo vėlu. Pokalbiai griežčiausios apsaugos skyriaus koridoriuje jau senokai buvo nutilę. Tedas gulėjo ant savo gulto ir, sunėręs rankas už galvos, žiūrėjo į lubas. Nerimastingas noras ištrūkti iš Lavender ligoninės buvo dingęs. Jis nežinojo, ar Laura jam buvo visiškai atvira, – tikriausiai ne, – tačiau turėjo pernelyg daug kitų abejonių, kurias reikėjo apmąstyti. Ar jis tikrai išsigalvojo tą smegenų auglį? Jo atmintyje liko dviejų skirtingų tikrovių fragmentai; vienoje jis nužudė Vendelį, o kitoje ne tik nenužudė, bet ir kalbėjosi su juo... *rožinėje pilyje*! Jis akivaizdžiai turėjo problemų, kokia prasmė neigti?

Ir nepamiršk Bleino. Laukei pasislėpęs jo namuose. Jis tave pastebėjo, bet tau pavyko staigiu judesiu jį nudėti.

Reikėjo pamiegoti, ramiai susivokti. Ant krūtinės Tedas jautė raminantį pasagos svorį. Užsimerkė, jau pasiruošęs nugrimzti į miegą... ir staiga vėl atsimerkė. Atsisėdo ant lovos krašto. Pasaga nuo krūtinės nukrito ant grindų, ir pasigirdo keli metaliniai žvangtelėjimai, kurie griežčiausios apsaugos skyriaus tyloje nuaidėjo lyg varpų dūžiai. Tedas priėjo prie stiklo. Iš palatos, besiribojančios su Maiko Dosono palata, į jį žvelgė Lesteris.

– Tu niekada nemiegi, Lesteri? Marš į lovą! – išrėžė plikio nuostabai. – Maikai, tu nemiegi?

Jį vėl nutildė.

– Nutilk tu, mulki! – kažkas šūktelėjo iš tamsoje skendinčio koridoriaus.

Maiko palatoje įsižiebė švieselė prie lovos. Maikas atsistojo, neatrodė, kad jau būtų miegojęs.

– Gal geriau taip nešūkauk, – pasiūlė.

Tedas sutiko.

– Miegojai?

Kaimynas papurtė galvą.

– Kamuoja nemiga, taigi nemiegojau. Ko nori?

– Turiu kai ko paklausti.

– Klausk.

– Tie šachmatai poilsio kambaryje... Atrodo, jie palyginti nauji, ypač ta ištiesiama lenta.

– Juos atnešė prieš kokį pusmetį, – atsakė Maikas. – Prieš porą metų buvo kiti, bet nežinau, kur dabar.

Prieš pusmetį!

Netgi anksčiau, nei jis apsilankė pas Karmaiklą.

Tedas buvo įsitikinęs, kad tie šachmatai ten atsirado dėl jo. Kas geriau nei šachmatai galėjo priversti jį jaustis kaip namie? Pažvelgė į pasagą, vis dar gulinčią ant grindų.

– Juos atnešė daktarė Hil? – paklausė.

– Neturiu supratimo. Tą ir norėjai sužinoti? Matyt, buvo pernelyg svarbu, kad palauktum iki rytojaus.

Maiklas vėl atsigulė ir užgesino šviesą.

Tedas netrukus pasekė jo pavyzdžiu, tik dabar jau nebeabejojo. Šachmatai tikrai ten atsirado dėl jo. Jau prieš pusę metų.

9

Iš ryto Makmanusas nuvedė Tedą į naująją, jau nuolatinę palatą. Ji buvo antrajame C korpuso aukšte, ir jiems teko pereiti kilimine danga išklotą koridorių, kuris nė kiek nepriminė šalto stiklinio koridoriaus griežčiausios apsaugos skyriuje. Tedas vilkėjo pilka pižama, bet buvo jau be antrankių; padėtis ėmė keistis. Pro vienas duris su neperprantama veido išraiška į jį dėbsojo Skečas, kurį Tedas atpažino iš vakarykštės šachmatų partijos.

– Jums leidus, duosiu patarimą, – tarė Makmanusas dar nepriėjus koridoriaus galo. – Naudokitės proga, neiškrėskite kokios kvailystės. Atrodote protingas žmogus.

Patarimas atrodė nuoširdus. Tedas iškilmingai linktelėjo. Užėjęs į palatą jau aiškiau suprato, ką sanitaras turėjo omeny. Palyginti su nykiu gultu, ant kurio jis praleido dvi pastarąsias naktis, tai buvo tikras Hiltono viešbutis. Prisiminė savo ironišką, Laurai mestą pastabą ir šyptelėjo.

Palata buvo erdvi ir su dideliu langu, pro kurį įžūliai skverbėsi saulė. Dvi lovos, prie kiekvienos – rašomasis stalas ir nedidelė knygų spintelė; viskas įrengta simetriškai, išskyrus vidines duris, vedančias į tualetą. Jo naujajam palatos draugui Maikui Dosonui priklausančioje pusėje buvo begalė knygų, iškarpų ant sienų, nuotraukų ir visko, ko reikia, kad palata taptų palyginti

jauki. Makmanusas paaiškino Tedui, kad Maikas palata ilgai su niekuo nesidalijo.

Ant neapvilkto čiužinio gulėjo kartoninė dėžė, ant kurios juodu žymekliu buvo užrašyta Tedo pavardė.

– Kaip gerai! Jau atnešė jūsų daiktus.

Mano daiktus?

Makmanusas atsisveikino, ir Tedas liko vienas. Nužingsniavo prie lango menama linija, skiriančia gyvą ir spalvingą Dosono pasaulį nuo jo pasaulio, tuščio ir su kartonine dėže, kurioje net nežinojo, kas sukrauta. Stačiakampis šviesos ruožas buvo vienintelis dalykas, siejantis tas dvi tokias skirtingas visatas. Tedas prisimerkė, kad saulė taip nepliekstų į akis, ir prieš akis pamažu atsivėrė krepšinio aikštelė ir per parką besidriekiantys takeliai. Kurį laiką stebėjo kelis pakrikai vaikštinėjančius pacientus.

Atsitraukęs nuo lango nužvelgė naujojo palatos draugo daiktus. Jo dėmesį patraukė ant kamštinės lentos virš stalo priklijuotos laikraščio iškarpos. Jau žengė žingsnį prie jų, bet susilaikė. Nusprendė prieiti prie tualeto durų.

– Maikai?

– Ką? – pasigirdo balsas iš kitapus.

– Čia Tedas. Man reikia tušinuko ar dar ko nors, kad perpjaučiau čia paliktos dėžės juostą. Nepyksi, jei paimsiu nuo tavo stalo?

Tyla.

– Maikai?

– Tai aišku, gali imti tą prakeiktą tušinuką. Tik leisk ramiai pašikti ir paskaityti.

– Atleisk.

Atsakymo nesulaukė.

Gal Dosonas nebuvo toks baisus, kaip visi sakė. Priėjo prie stalo. Šįkart nesusilaikė ir užmetė akį į vieną straipsnį. Antraštė skelbė:

„ANDRĖJA GRIN TAPO VENECIJOS BIENALĖS LAUREATE.“

Atsitraukė. Jeigu šią akimirką iš tualeto išeitų Maikas, jų, regis, sėkmingai užsimezgę santykiai neišvengiamai pašlytų. Priėjo prie kartoninės dėžės. Kitu tušinuko galu nuplėšė juostą ir atvertė kraštus. Viduje gulėjo krūva tvarkingai sulankstytų drabužių, knygos, šūsnis plastikinių užklijuotų maišelių, stalinė lempa, kurią iš karto atpažino ir... rausvas čiuptuvėlis, kuris nuvinguriavo ir dingo.

Tedas atšoko. Paleido dėžės kraštus ir kliuvinėdamas ėmė trauktis atatupstas, kol atsitrenkė į Maiko lovą ir užvirto ant jos. Neįstengė atitraukti akių nuo dėžės. Viduje kažkas buvo, jis ne tik savo akimis matė, bet ir šiurenimas tarp daiktų buvo su niekuo nesupainiojamas. Ir Tedas žinojo, kas ten, tai buvo ne čiuptuvėlis, o rausva oposumo uodega.

Jis sunkiai alsavo. To negalėjo būti. Tie susitikimai su oposumu tikriausiai buvo koks nors košmariškas sapnas...

Tikrai? Ir Arturo Robišou namuose?

Tą akimirką iš tualeto išėjo Maikas. Iškart pastebėjo, kad kažkas ne taip.

– Kas ten dėžėje? – paklausė, patraukdamas prie jos. Jau norėjo paliesti, bet paskutinę akimirką apsigalvojo. – Žiurkė?

– Ne, – atsakė Tedas. Dėžė nebejudėjo.

Maikas staigiu judesiu atvertė dėžės kraštus ir atsitraukė tolyn. Pamažu palinko prie jos, įkišo ranką ir ištraukė lempą, paskui maišelį, paskui dar vieną...

– Čia nieko nėra. – Nustebęs apsidairė aplinkui.

– Mačiau uodegą. Dėžė judėjo.

Maikas žiūrėjo į jį, kilstelėjęs vieną antakį.

Tedas, purtydamas galvą, atsistojo.

– Tikrai sakau, kad...

Maikas, pakėlęs ranką, pertraukė jį.

– Ką tu matei?

– Nieko.

– Ką matei?

Tedas pamąstė.

– Man pasirodė, kad lyg ir oposumą, bet galbūt pasivaideno.

– Pirmą kartą jį matai?

Klausimas Tedui buvo netikėtas.

– Ką turi omeny?

– Tai elementarus klausimas.

– Taip, – galiausiai atsakė Tedas.

Maikas pakėlė ranką prie smakro ir pasikasė.

– Oposumas... – tyliai ištarė.

– Kas? Tu taip pat jį matei? Kada nors anksčiau?

– Ne, bet po pietų papasakosi man apie tą oposumą.

Mįslinga išraiška iš Maiko veido dingo. Jis paėmė knygą, kurią išėjęs iš tualeto buvo numetęs ant lovos ir daugiau netaręs nė žodžio išsitiesė skaityti.

10

Tedas pasiėmė padėklą su pietumis – žuvies filė su žirnių padažu, ir išsirinko nuošaliausią stalą. C korpuso valgykla nebuvo itin erdvi, todėl jis taip ir nerado trokštamos ramybės. Nuo gretimo stalo nuo jo nenuleido akių keturi pacientai, kurie bandė užmegzti lyg ir draugišką pokalbį. Tedas atsakė, kad yra nenusiteikęs kalbėtis, ir jie neprieštaravo. Jam iš tiesų reikėjo pagalvoti. Tedas palyginti lengvai sutiko būti paguldytas į Lavenderio ligoninę ir dabar šiek tiek pyko ant savęs, tarsi širdies gilumoje būtų pats tam pritaręs. Bet argi buvo kitaip? Jo protas buvo kažkokia neįmenama mįslė; jis ruošėsi nusižudyti dėl nesamo auglio... Ir galbūt net nužudė du žmones! Ar dėl to ir buvo uždarytas į C korpusą? Jis buvo žudikas, kaip ir Dosonas? Pernelyg daug klausimų, kad atsispirtum minčiai susitaikyti su tokiu likimu. Jis net neturėjo jėgų siekti pasimatymo su Hole ar mergaitėmis. Žinoma, pasiilgo jų, ypač Sindės su Nadine; mintys apie jas buvo skausmingesnės už bet ką kita... bet ką joms pasakytų? Kaip paaiškintų Holei? Jeigu jo galvoje nebuvo auglio, tada kodėl jis taip keistai elgėsi?

Tylomis valgė, nugrimzdęs į savo mintis ir įsmeigęs tuščią žvilgsnį į langą. Kažkas nuo gretimo stalelio vėl kažką pasakė, bet Tedas nekreipė dėmesio. Tas nutikimas palatoje jį sutrikdė. Kada visa tai baigsis? Jis matė dėžėje oposumą ir neatitraukė

nuo jo akių tol, kol neatėjo ir į vidų nepasižiūrėjo Maikas, o tada oposumo jau nebebuvo. Lygiai taip pat, kaip nutiko Robišou namuose, kai tas padaras pasislėpė padangos kiaurymėje. Kąskart, kai išvysdavo tą pasibjaurėtiną žvėriūkštį, jis atrodydavo tikras, bet vėliau paaiškėdavo, kad jis paprasčiausiai jį susapnavo, arba dar blogiau – jam tik vaidenosi. Ką turėtų galvoti dabar? Įsižiūrėjo į vieną tašką. Jis sapnuoja? Valgydamas susitelkė į plastikinį peilį, susikaupęs kaip mokslininkas apžiūrėjo kiekvieną detalę, apskritą rankeną, dantytus ašmenis... Įbedė į padėklą ir spustelėjo. Peilis sulinko ir galiausiai, sausai trakštelėjęs, perlūžo pusiau. Prie gretimo stalelio kažkas keliskart nusikvatojo. Tedas apžiūrėjo abi sulūžusio peilio dalis, pajudino pirštu... Ar jis tikrai liečia tuos plastiko gabalėlius?

Atsiduso. Susitaikęs nužvelgė žuvies filė likučius, o tada – perlaužtą peilį.

Jau ruošėsi eiti, kai staiga lyg iš po žemių išdygo Lesteris ir atsisėdo šalia. Neatrodė toks įsiaudrinęs kaip anuos kartus.

– Žinau, kad dėl mano įrangos buvai niekuo dėtas, – tarė taikiu tonu. – Aš ją radau.

– Man nusispjauti.

Lesterio akys buvo didžiulės ir klastingos kaip hobito Golumo, ir kuo įdėmiau Tedas į jas žiūrėjo, tuo didesnės jos atrodė. O jeigu jis įsmeigtų į vieną iš tų didžiulių akių peilio lūženą?

– Vakar girdėjau, kaip kalbėjaisi su Dosonu, – tęsė Lesteris. – Klausei apie šachmatus.

Tedas jau stojosi, bet vėl atsisėdo ir linktelėjo.

– Girdėjau savo palatoje, – pakartojo žmogelis. – Klausei, kada atnešė šachmatus. Ir jis atsakė, kad prieš pusmetį.

Maikas iš tiesų jam taip sakė. Ar galėjo meluoti?

– Tai tiesa?

Lesteris pasikasė smakrą. Mintyse kažką skaičiavo.

– Taip, tiesa. Bet aš žinau, kas juos atnešė.

– Kas?

– Na, iš tikrųjų aš...

– Kas?!

Tedas griebė Lesteriui už pižamos atlapų ir prisitraukė. Keli pacientai atsisuko. Iš už vieno iš stalų pakilo vyriausiojo sanitaro Roberto Skoto galva; jis stebėjo juos tol, kol Tedas gestu parodė, kad tarp jų vyksta tik draugiškas pokalbis.

– Kas, Lesteri? – vėl paklausė Tedas.

Žmogelis Tedo akyse, matyt, kažką įžvelgė, nes ankstesnio nuoširdumo neliko nė pėdsako.

– Daktarė Hil. Ji ir juodaodis sanitaras vieną dieną atėjo ir perdavė Skotui. Aš mačiau.

Tedas kurį laiką tiriamai žvelgė į jį.

– Netikiu. Kur tuo metu buvai?

– Koridoriuje. Jie ten ir perdavė, visų akivaizdoje. Na, ne visų, nes aš buvau vienas, tik jie manęs nepastebėjo. Daktarė Hil retai čia ateina, o kai ateina, ją visada lydi tas sanitaras: atrodo, jo vardas Rodžeris. Ji perdavė šachmatų dėžę Skotui, tik iš pradžių aš nežinojau, kad tai šachmatų dėžė, atsekiau paskui jį į poilsio kambarį, ir Skotas padėjo ją į lentyną prie kitų žaidimų.

– Ir tai įvyko prieš pusę metų.

Lesteris karštai palinksėjo galva ir pridūrė.

– Aš irgi įtariau.

– Ką įtarei?

– Girdėjau ir visa kita, ką vakar sakei Dosonui. Paklausei, kaip jie prieš pusę metų galėjo žinoti, kad tave čia atveš.

– Tai ne tavo reikalas.

– Aišku, kad mano. Jie daug ką žino. Turi mikrofonų ir miniatiūrinių kamerų.

Tedas papurtė galvą. Nebuvo prasmės toliau kalbėtis su tuo puspročiu. Jis vėl susiruošė stotis, bet šįkart Lesteris stvėrė jam už rankos. Tedas lengvai būtų nusikratęs tos kibios rankos, bet išvydęs neviltį Lesterio veide leido jam išlieti širdį.

– Manai, kad mikrofonai įtaisyti šachmatų figūrose?

– Ne, Lesteri, tuose šachmatuose nėra jokio mikrofono.

Lesterio veidą perkreipė nerimo ir siaubo grimasa.

– O tu iš kur žinai?

Toliau kalbėtis nebuvo prasmės.

11

Maikas jo laukė ant suoliuko po pušimi. Šįkart nei skaitė, nei rūkė; sekė Tedą žvilgsniu tol, kol jis prisėdo šalia.

– Turi vargo su Lesteriu? Jei vėl drums tau ramybę...

– Sugebu pats savimi pasirūpinti, – pertraukė jį Tedas. – Aš taip pat turiu slaptų kozirių.

– Taip, man jau sakė.

Krepšinio aikštelė buvo tuščia. Popietės saulės šviesoje nusitrynę žydrų dažų ruožai ant asfalto atrodė kaip vandens balos.

Maikas mostelėjo link vieno lanko, kur, įsitvėręs į plieninį stovą, sukosi vienas apkūnus pacientas.

– Tai Espositas. Jis taip pat juos matė.

Akimirką Tedas net nenumanė, apie ką palatos draugas kalba. Apsidairė aplinkui, manydamas, kad jis turi omenyje kažką konkretaus.

– Ką tokius?

– Gyvūnus, – iškilmingai atsakė Maikas, įsmeigęs akis į Espositą, kuris tebesisuko aplink stovą, dabar jau visu greičiu. Jo veido išraiška beveik niekuo nesiskyrė nuo Timočio Robišou, sukančio savo viršgarsinę karuselę.

– Kokį gyvūną tu matei? – paklausė Maikas.

– Juk sakiau: oposumą. Bet tai tikrai buvo sapnas, parkritau ant lovos, akimirkai užsimerkiau, ir...

– Abu žinome, kad tai nebuvo sapnas, Tedai. Ar tai tikrai buvo oposumas?

– Arba kažkas labai panašaus. Tu taip pat jį matei?

– Ne oposumą. Mačiau žiurkę ir langustą. Mūsų bičiulis Espositas, ten besisukantis lyg vilkelis, matė du stambesnius: hieną ir lūšį. Du vyrukai, kurie anksčiau čia žaidė, matė dar kelis žvėris, bet oposumo nematė niekas.

Maikas tebebuvo įsmeigęs akis į krepšinio aikštelę, lyg spręstų neišsprendžiamą uždavinį.

– Maikai, bet tu juk supranti, kad tų gyvūnų iš tikrųjų nėra?

– Nežiūrėk į mane taip. Žinau, kad jie yra čia. – Palietė savo galvą. – Bet tai nereiškia, kad jų nėra.

Tedas caktelėjo liežuviu. Jau stojosi eiti, bet Maikas švelniai uždėjo jam ranką ant kelio.

– Palauk.

– Noriu pamiršti tą prakeiktą oposumą, Maikai, rimtai. Turiu surikiuoti savo mintis. Vakar kalbėjausi su daktare Hil, ir kaskart tampa vis painiau. Man tikrai nereikia dar daugiau sumaišties.

– Suprantu. Leisk kai ką pasakyti. Aš nuo pat pradžių buvau šios ligoninės direktorės, daktarės Makmils pacientas. Praleidęs čia kelerius metus, papasakojau jai apie žvėrelius. Tada ji nusijuokė, o dabar mes kartais pasikalbame apie juos, nors ji niekada per daug neklausinėja. Ji puiki moteris, prieš tapdama direktore gydė daugybę pacientų, ir aš neabejoju: ji žino, kad žvėreliai tikri. Aš jau dvejus ar trejus metus jų nematau.

– Kada pradėjai juos matyti... tiksliai? Tada, kai...

– Kai juos nužudžiau?.. Taip.

O ką nužudei tu, Tedai? Vendelį? Bleiną? Abu?

– Beveik nuolat matydavau langustą, – kalbėjo Maikas. – Jis buvo gerokai didesnis už įprastus langustus ir drąsesnis, nes vis akiplėšiškai prisiartindavo. Apimdavo keistas jausmas, kad staiga pašoks ir įskries man į burną; būdavo šlykštu apie tai vien pagalvoti. Iš pradžių nesupratau, ir tik kur kas vėliau pastebė-

jau, kad langustas pasirodo kaskart, kai aš būnu beišklystantis *iš savo kelio*. Jis buvo tarsi... cerberis. Žiurkė tam tikra prasme taip pat, tik ji buvo kur kas grėsmingesnė.

Tedą nupurtė šiurpas. Jis taip pat bijojo oposumo.

– Pažiūrėk į krepšinio aikštelę, – toliau kalbėjo Maikas, – ji aiškiai padalyta į dvi dalis, kurias skiria vidurio linija. Taip pat kaip ir tikrovės ir beprotybės pasauliai, Tedai. Arba tu esi sveiko proto, arba ne, tarpinio varianto nėra. Žaidi arba vienoje, arba kitoje komandoje, ir, jeigu patekus į tokią įstaigą tau pasiseka, vaistai padeda, o gydytojai neprašauna pro šalį diagnoze ir gydymu, tada tu bent jau kuriam laikui gali pereiti iš vienos komandos į kitą. Tačiau žaisti abejose vienu metu negali, supranti?

– Netikiu, kad tai beprotybė.

– Tada patikėk, nes taip yra. Tai tarsi kitas lygmuo, jei taip nori. Pasaulis su savomis taisyklėmis. Kaip sapnai. Negi tu nesapnuoji?

– Manai, kad žvėreliai priklauso tam kitam pasauliui?

– Ne visai. Matai apskritimą aikštelės viduryje? Tai tarpinė zona, todėl ir mėgstu šią analogiją; ne dabar ją sugalvojau. Dažnai čia sėdžiu ir mąstau apie visa tai. Tas apskritimas – tai durys, jungiančios abu pasaulius, ir ten mums nederėtų būti, nes, kaip sakiau, negalima tuo pat metu žaisti dviejose komandose. Ir vis dėlto kai kurie iš mūsų, tokie kaip aš, tu ar Espositas, ten, tarpduryje, užsibūna pernelyg ilgai, ir tai, be abejo, nieko gero. – Maikas patylėjo ir grėsmingu tonu pridūrė: – Apskritimas pavojingas, nes jame susiliečia abu pasauliai.

Espositas jau nebesisuko aplink stovą, o vaikščiojo ratais, mėgaudamasis apsvaigimo būsena. Išskėstomis rankomis, į dangų užverstu veidu jis sklandė tarsi riebus paukštis.

– Gyvūnų užduotis – nuvyti mus tolyn nuo apskritimo, Tedai, – tarė Maikas. Ir vėl kalbėjo kuo blaiviausiu tonu.

– Kodėl tik kai kurie iš mūsų?

– Nežinau.

– Maikai, nepyk, bet tu sakai, kad tas nelemtas ratas pavojingas. Tarkime, tai tiesa. Bet kas gali būti baisiau už visišką beprotybę?

– Leisk kai ko paklausti, Tedai. Kada tu matei oposumą?

– Ne kartą.

– Papasakok apie kurį nors.

– Tai buvo sapnas. Aš stovėjau savo svetainėje, ir kai kas sode patraukė mano dėmesį; buvo naktis. Žvilgtelėjęs pro langą, pamačiau savo žmoną, vilkinčią maudymosi kostiumėlį ir sustingusią neįmanoma poza. Be to, be vienos kojos. Oposumas tupėjo ant stalo terasoje ir graužė mano žmonos koją.

Prisiminus Tedą nukrėtė šiurpas.

– Keistokas sapnas, – pripažino Maikas. – Ar vėliau dar matei savo žmoną?

– Kodėl apie tai klausi?

– Galbūt tai nėra geriausias pavyzdys.

Tedas nekantriai įsikibo Maikui į alkūnę.

– Kodėl klausi, ar vėliau ją mačiau? Tu ką nors žinai?

Maikas neprarado pusiausvyros. Luktelėjo, kol Tedas paleis jo alkūnę, o tada lėtai prakalbo:

– Klausyk, aš nesu šios srities ekspertas ar panašiai. Ką žinau, žinau iš savo patirties, tiek, kiek čia pavyko sužinoti. Kadaise Espositas buvo kitas žmogus. Jo vardas buvo Ričis. Jis iškeliavo prieš penkerius metus. – Maikas galva parodė į dangų. – Tai jis pirmą kartą man papasakojo apie gyvūnus ir apskritimą, tik kitais žodžiais. Nepatikėjau nė vienu jo žodžiu, kaip ir tu dabar netiki manimi, bet vėliau, kai prisiminiau langustą, kurį mano protas kažkodėl jau buvo beveik pamiršęs, man daug kas įgavo prasmę. Žinai, po tos istorijos su draugu... – Maiko veidas trumpam apsiniaukė. – Kai aš... padariau tai, ką padariau, mano galvoje tvyrojo sumaištis, net ir po daugelio mėnesių man buvo sunku atskirti, kas buvo tikrovė, o kas ne. Įrodymai buvo kaip ant delno, bet aš nenorėjau jų pripažinti. Įkalčiai rodė, kad aš nužudžiau savo draugo namų tvarkytoją, žavią moterį, Rosaliją,

kurią senokai pažinojau ir kuri turėjo mažą berniuką. Kaskart, kai prisimenu ją, plyšta širdis. Policija aptiko kūną jos kambaryje ir suprato, kad aš nužudžiau ją per savo žudikišką išpuolį. Aš tuo patikėjau. Atrodė natūralu. Bet staiga prisiminiau šį tą iš tų dienų: nežinia iš kur iškilo vienas, seniai kažkur palaidotas prisiminimas. Sėdėjau savo terasoje, vienas gėriau alų, ir staiga iš kažkur atsirado tas sumautas langustas ir įsitaisė man ant vieno kelio. Vos galo negavau iš baimės. Ranka nubloškiau, ir jis nuskriejo prie durų. Tada pasuko į namus ir tingiai nuropojo, o aš supratau, kad turiu sekti iš paskos. Įsivaizduoji? Aš savo namuose seku įkandin langusto, manydamas, kad tas bjaurybė nori man kažką parodyti. – Maikas nusijuokė, purtydamas galvą. – Taip mes priėjome prie nenaudojamo kambario, ir jis sustojo. Kai prisiminiau visa tai, pagalvojau, kad tai buvo sapnas, kaip nutiko ir tau. Kambario durys atrodė kitaip nei įprastai, buvo su akute, ir aš, žinoma, žvilgtelėjau. Ir tada pamačiau kraupų vaizdą: mano pažįstamas berniukas kaip paklaikęs badė Rosaliją peiliu. Neįstengiau atplėšti žvilgsnio, visai kaip sapnuose, kuriuose ta pati akimirka vis tęsiasi ir tęsiasi.

Maikas nutilo. Buvo neįtikėtina, kad jis vaidintų.

– Ta moteris buvo subadyta peiliu, – užbaigė Tedas.

Maikas linktelėjo.

– Mano prisiminimai apie tas dienas niekada nebuvo skaidrūs, ir negaliu atmesti galimybės, kad ją nužudžiau aš... Bet nujaučiu, kad aš jos nežudžiau. Jos – ne.

– Nori pasakyti, kad tas langustas tavo namuose...

Tedo žodžiai pakibo ore. Jis vėl prisiminė sode sustingusią Holę nukirsta koja.

– Ką tik klausei, kas gali būti blogiau už beprotybę, – tarė Maikas, – ir štai tau atsakymas. Kai aptemsta protas, viskas lieka tik čia, tavo galvoje ... Bet kai esi apskritime, kur susiliečia abu pasauliai...

Tedas akimirką susimąstė.

– Vadinasi, jeigu aš sapnuoju savo žmoną be kojos, tai jai stebuklingu būdu...

– Suprantu, tai skamba kvailai. Bet kai vėl pamatysi oposumą, patarčiau nueiti šalin. Kaip jau sakiau, gyvūnai tyko mūsų apskritime, siejančiame abu pasaulius.

Valandėlę jie sėdėjo tyloje. Espositas kažkuriuo metu buvo išėjęs, ir jo vietą užėmė Lesteris, Lolas, Skečas ir keletas kitų.

– Pamatęs tave iš karto supratau, kad tu irgi juos matai, – ištarė Maikas veikiau sau nei Tedui. – Buvo keista.

12

Laura laukė jo Stebėjimo kabinete. Su užrašų knygele ir nešiojamuoju kompiuteriu.

– Jie būtini? – paklausė Tedas, rodydamas antrankius. Jis ką tik įžengė.

– Bijau, kad taip.

Tedas sunkiai klestelėjo ant kėdės. Makmanusas, atlydėjęs jį iš palatos, tylomis išėjo.

– Ar galvojote apie tai, apie ką kalbėjomės, Tedai? Jau patikėjote, kad jokio auglio nėra? Būkite atviras.

– Apie auglį daug negalvojau.

Laura nusiėmė akinius ir pasitrynė nosies galiuką, lyg norėdama atsikratyti kažkokio nemalonaus pojūčio.

– Makmanusas sakė, kad neblogai sutariate su kai kuriais pacientais.

Tedas tylėjo.

– Norite man kažką pasakyti, Tedai?

– Tiesą sakant, taip... Poilsio kambaryje yra šachmatai. Juos atnešėte jūs?

Lauros šypsena suvirpėjo. Akimirką jos akys išdavė tiesą.

– Pagalvojau, kad taip jums bus smagiau, – prisipažino. – Galėsite pažaisti su kuriuo nors iš savo bičiulių.

Tedas purtė galvą. Paskui kokią minutę žiūrėjo į lubas.

– Atnešėte juos prieš pusę metų, – ramiai tarė.

Laura jau žiojosi kažką sakyti.

– Nesiginkite. Žinau, kad taip buvo. O dabar noriu paklausti, iš kur prieš pusmetį žinojote, kad aš atsidursiu čia.

– Nurimkit, Tedai.

– Aš ramut ramutėlis. Tik pasakykit, kodėl atnešėte šachmatus, dar net nepažinodama manęs. Karmaiklas? Jis jums pasakė? Jis visa tai iš anksto suplanavo? Pasakykit pagaliau tiesą, velniai griebtų.

Laura persisvėrė per stalą, priartėdama prie Tedo tiek, kiek leido padėtis... jos žvilgsnis viską pasakė. Jį apėmė siaubas.

– Mes pažįstami jau pusę metų, – švelniai tarė Laura. – Tiek, kiek jūs gulite šioje ligoninėje.

Tedas tuo metu skvarbiai žiūrėjo į Laurą, tuščiai ieškodamas jos veide ko nors, kas ją išduotų. Nerado. Atsistojo ir žengė atatupstas plačiais žingsniais, surakintomis kojomis.

– Suprantu, bus nelengva suvokti, bet šiandien jau ruošiausi apie tai pasikalbėti.

– Aš patekau čia prieš tris dienas, – pareiškė Tedas.

– Prieikite. Prisėskite. Kai ką jums parodysiu, tam ir atsinešiau kompiuterį. – Laura atsidarė jį ir luktelėjo, kol vėl įsijungs. Vėl užsidėjo akinius ir susirado ant stalo aplanką. Tedas, per tą laiką jau atsisėdęs į savo kėdę, laukė. Vienintelis būdas numalšinti nerimą buvo išsitraukti iš kišenės ant kelių pasagą ir stipriai ją suspausti.

– Šiandien ketvirtadienis, 2013-ųjų balandžio 18-oji, – tarė Laura, neatitraukdama akių nuo ekrano, vis dar nematomo Tedui. – Jūs patekote čia pernai metų rugsėjį. Tik ne į šį, o į B korpusą, kurio vedėja aš esu. Buvote mano pacientas.

Pasuko kompiuterį taip, kad abu matytų ekraną. Tai buvo vaizdo įrašas, užfiksuotas kampinės stebėjimo kameros palatoje, kuri buvo labai panaši į Tedo palatą vienučių skyriuje, tik be stiklinės sienos. Ant gulto sėdėjo Tedas surakintomis rankomis ir kojomis, ritmiškai linguojantis pirmyn atgal, gestikuliuojan-

tis ir kartkartėmis pats sau linkčiojantis. Vilkėjo žydrais marškiniais ir kelnėmis. Stačiakampiame rėmelyje ekrano kampe buvo nurodyta data. Ji, žinoma, galėjo būti suklastota. Bet kodėl Tedas apie tai nieko neprisimena?

– Jūs čia patekote tokios būklės, Tedai, ir, deja, iš pradžių padėtis beveik nesitaisė.

Tedas neįstengė atitraukti nuo ekrano akių.

– Su kuo aš kalbuosi? – šnabždesiu paklausė apie savo *alter ego* ekrane.

– Kas žino? Gal su Linču?

Tedas pakėlė akis. Maldaujančiu žvilgsniu pažvelgė į gydytoją.

– Nieko panašaus neprisimenu.

– Žinau. Leiskite parodyti šį tą daugiau. Greitai suprasite.

Laura išjungė vaizdo įrašą. Kompiuterio lange nusidriekė ilgas kitų archyvinių failų sąrašas. Pasirinko vieną iš jų, ir ekrane pasirodė naujas vaizdo įrašas. Šįkart Tedas atpažino vietą: tai buvo privatus Lauros kabinetas. Jos rašomasis stalas, knygų lentynos, žemas stalelis su stikline vandens, kurios jis niekada nepaliesdavo. Vilkėjo žydrą pižamą ir buvo su antrankiais. Netikėtai išgirdęs savo balsą, Tedas krūptelėjo. Šis įrašas buvo su garsu.

– Ačiū, kad priėmėte, Laura, – tarė Tedas iš ekrano. – Išvyką laivu su partneriu teko atidėti.

– Apgailestauju dėl kelionės, – atsakė daktarė. – Džiugu jus matyti.

– Vakar sapnavau košmarą.

Jiems persimetus dar keliais žodžiais, Laura paprašė jį papasakoti.

– Stovėjau savo namų svetainėje, žiūrėjau į terasą. Ant stalo oposumas graužė Holės koją. Holės nemačiau, tik koją, bet žinojau, kieno ji...

Data kampe rodė, kad filmuota pernai metų rugsėjo mėnesį. Laura spustelėjo ilgąjį klavišą, ir vaizdas sustingo. Uždarė failą ir pasirinko kitą iš to paties aplanko. Vienintelis pasikeitęs da-

lykas buvo Lauros apranga: šįkart ji vilkėjo raudonu megztiniu, kurį Tedas lyg ir miglotai prisiminė.

– Ačiū, kad priėmėte, Laura, – tarė Tedas iš ekrano. – Išvyką laivu su partneriu teko atidėti.

Žiūrintis įrašą Tedas plačiai išplėtė akis. Su neviltimi žvilgtelėjo į ekrano kamputį ir įsitikino tuo, ką jau numanė: filmuota buvo 2013-ųjų sausį, dviem mėnesiais vėliau palyginti su ankstesniu įrašu.

– Vakar sapnavau košmarą, – tarė Tedas iš ekrano, ir vėl leidosi į tas pačias detales.

– Gana, – sušnabždėjo gyvas Tedas.

Laura sustabdė įrašą.

– Tai mano kabinetas B korpuse. Mūsų seansai visą pusmetį vykdavo kas antrą dieną. Pirmuosius tris mėnesius jos sukosi apie tai, ką aš vadinu pirmuoju ciklu. Jums prasidėjo paranoja, ir viskas tik tuo ir apsiribodavo, jūsų susitikimu su Linču, jo pasiūlymu stoti į savotišką savižudžių klubą, kur, pirma nužudęs Bleiną, jūs turėjote tapti viena iš grandžių ir nužudyti Vendelį.

Tedas neprisiminė, kad būtų taip išsamiai apie tai pasakojęs Laurai, tačiau buvo akivaizdu, kad pasakojo. Jis jau nebegniaužė rankose pasagos, dabar ji beveik pamiršta gulėjo ant kelių.

– Ar gerai jaučiatės, Tedai?

Jis linktelėjo.

– Puiku. Pirmajame cikle jūs nušovėte Bleiną, o vėliau nuėjote į Vendelio namus. Nužudėte jį viloje prie ežero, o tada paaiškėjo, kad Linčas melavo jums apie Vendelio šeimą. Taigi jūs nusprendėte susirasti Linčą ir dėl to kreipėtės į buvusį mokyklos draugą Robišou. Prisimenate visa tai, Tedai?

– Taip.

– Linčas buvo beveik nežinomas advokatas, bet jūs jį susiradote ir susitikote akis į akį jo biure. Jis jums pasakė, kad Vendelis iš tikrųjų priklausė organizacijai, bet buvo pavojingas ir todėl turėjo mirti. Paaiškėjo, kad Linčas jumis pasinaudojo, ir viskas ėmė slysti iš rankų...

– Laura, tai kliedesiai... net nežinau, ar norėčiau išgirsti, kad išsigalvojau visą tai, tūnodamas kažkokiame suknistame penkių kvadratinių metrų kambarėlyje. Aš iš tikrųjų nužudžiau kurį nors iš tų dviejų žmonių? Todėl ir esu čia?

– Leiskit man tęsti, Tedai...

– Ne! Atsakykite man. Aš ką nors nužudžiau?

– Ne, – tvirtai atsakė Laura.

Tedas linktelėjo.

– Vadinasi, visa tai nebuvo tikrovė? – paklausė, kupinas vilčių.

– Bijau, kad viskas šiek tiek sudėtingiau.

Tedas nesuvokė, kas dar sudėtingesnio gali būti.

– Pirmuosius tris mėnesius, – toliau kalbėjo Laura, – jūs niekaip neįstengėte ištrūkti iš pirmojo ciklo. Praslinkdavo savaitė, kartais vos pora dienų, ir jūs vėl grįždavote į pradinį tašką, į savo darbo kabinetą, kai jau ketinote nusišauti. Kai tai nutiko pirmą kartą, nežinojau, kaip elgtis, ir bijau, kad pasielgiau ne visai teisingai. Bet sulig kiekvienu pasikartojimu aš mokiausi, vis tiksliau jus išklausinėdavau ir pamažu išsiaiškinau visas detales. Pirmasis ciklas kartojosi penkiolika kartų; kartais jūs būdavote kalbesnis nei įprastai. Ir tada, vieną dieną, įvyko štai kas...

Laura susirado naują gruodžio 19-osios seanso įrašą. Šiek tiek prasuko ir įjungė.

Tedas įraše prakalbo:

– Aš prisiminiau, kad visa tai kažkada jau buvo, žinojau viską, ką jis man pasakys...

Laura sustabdė įrašą.

– Jūs ištrūkote iš ciklo, – tarė daktarė, – patikėkite, iš pradžių aš nelabai supratau, kodėl, ir nežinojau, ar tai iš tiesų įvyko. Pasirodė, kad ne, ir kai tik jūs grįžote prie to paties, visas ciklas vėl pasikartojo, nuo pat pradžių.

– Dieve mano, Laura, ką, po galais, visa tai reiškia?

Lauros šypsena buvo švelni, teikianti viltį.

– Kai gydytojas Karmaiklas liepė jums apsilankyti pas mane, turėjote kažkokių rimtų sunkumų. Galbūt jūs iš tiesų bandėte

žudytis, bet visai ne dėl auglio, o dėl kažkokių kitų priežasčių, kurių aš nuoširdžiai nežinau. Jūs išstūmėte tuos prisiminimus, o jų vietą užėmė kiti, kuriuos vėl ir vėl atgaivindavote.

– Turiu susigrąžinti tuos prisiminimus.

– Manau, kad mes iš tikrųjų padarėme didelę pažangą. Per antrąjį ciklą jūs žinojote apie ankstesnįjį ciklą, taigi viskas buvo kitaip. Įtardamas apgavystę, jūs nuėjote į Vendelio namus, bet, užuot beatodairiškai jį nušovęs, pasikalbėjote su juo, prisimenate, kur?

– Žinoma, rožinėje jo dukterų pilyje.

Laura linktelėjo ir susimąstė.

– Ši aplinkybė nuo pat pradžių mane domino. Ten Vendelis jums pasakė, kad jiedu su Linču pažįstami iš universiteto laikų ir kad ta nelemta organizacija neegzistuoja, kad Linčas visa tai surežisavo, norėdamas atsikratyti Vendelio.

– Vendelis rodė man nuotraukas, – atsakė Tedas, prisimindamas viską iki menkiausių smulkmenų, – Holės ir Linčo restorane. Šis prisiminimas turi būti tikras.

Laura sutiko.

– Gali būti. Kiekvienas ciklas atspindi iškreiptą tikrovės vaizdą. Tai tarsi būdas prisitaikyti tikrovę, kad ji būtų...

– Ne tokia skausminga, – užbaigė Tedas.

– Bijau, kad taip.

Tedas purtė galvą.

– Vieno nesuprantu. Jeigu Holė man ir buvo neištikima su tuo tipu, aš tikrai nebūčiau jos kaltinęs. Mūsų santykiai nesiklostė. Kuo daugiau apie tai galvoju, tuo labiau įsitikinu, kad tai nebuvo priežastis susikurti tokią istoriją... – staiga jis nutilo.

– Kas?

– Jūs su ja kalbėjotės, Laura? Juk per tą laiką turėjote kalbėtis su Hole. Per tuos... šešis mėnesius. Ji jums tai patvirtino? Kad turėjo romaną?

– Būčiau linkusi atidėti šį pokalbį vėlesniam laikui. Žinokit, beveik neabejoju, kad ciklai nebesikartos, kad jūs galiausiai išsi-

veržėte iš jų, geriau nerizikuokime. Turime priartėti prie tiesos pamažu, tvirtai remdamiesi kojomis į žemę. Todėl pirmosios dienos yra itin svarbios, ir aš nenoriu staiga užversti jus visomis šiomis detalėmis. Svarbiausia, kad pamąstytumėte apie tai, apie ką dar kalbėsimės čia, per kitus seansus aptarsime tas ankstesnes dienas.

– Ar galėsiu jas pamatyti? – netikėtai paklausė Tedas. – Pasiilgau jų.

– Įsivaizduoju, Tedai. Pati esu motina ir suprantu jūsų jausmus.

– Jeigu praėjo tiek laiko...

– Jums nėra ko nerimauti, patikėkit.

Tedas linktelėjo. Ir tą akimirką jam staiga kai kas paaiškėjo. Jis pirmą kartą pagalvojo apie Rodžerį.

– Tas Rodžeris – sanitaras. Buvau ne kartą jį matęs ir Bleino, ir Vendelio namuose.

– Jūs pasakojote, ir iš pradžių man buvo neramu, nes nežinojau, ar tai geras, ar blogas ženklas. Iš jūsų kasdienybės B korpuse į jūsų paranoją neįsiterpė daugiau niekas, tik Rodžeris, manau, dėl glaudaus jūsų ryšio. Ten jo pareigos buvo tokios pat, kaip čia – Makmanuso. Tada aš paprašiau, kad jumis keletą dienų rūpintųsi kitas sanitaras, bet nepastebėjau jokių pokyčių. Ir nusprendžiau, kad Rodžeris buvo dar viena detalė, kurią jūsų protas pasitelkė, konstruodamas tuos prisiminimus.

– Tie prisiminimai tokie tikroviški, Laura, – ištarė Tedas beveik pats tuo netikėdamas. – Viskas taip sudėtinga.

– Daugelis tų prisiminimų turi nemažai tikrovės elementų, Tedai. Jūs tiesiog juos sumaišėte, sudėliojote taip, kaip patiko.

– Kai antrą kartą susitikau su Vendeliu, jis perspėjo, kad jūs norite mane čia uždaryti.

– Ir tai buvo mūsų laimė.

– Nesuprantu.

– Leiskite paaiškinti. – Laura uždarė kompiuterį ir pastūmė į šalį. – Jums tik kelis kartus pavyko pereiti į antrąjį ciklą. Beveik

visada likdavote pirmajame, ir vėl pradėdavote nuo pradžių. Buvo apmaudu. Aš net nenumaniau, kur ieškoti priežasties, dėl kurios jūs perėjote į antrąjį ciklą. Kol vieną dieną supratau. Atsakymas slypėjo jūsų praeityje, Tedai. Aš pastebėjau, kad pereinate į antrąjį ciklą per tuos seansus, kai mes nagrinėjame klausimus, susijusius su jūsų praeitimi, vaikyste ir ypač su Milerio šachmatų pamokomis. Tarsi ta praeitisverstų jus žengti į priekį, ištrūkti iš pirmojo – žmogžudysčių – ciklo ir įžengti į antrąjį, kur jūs jau nebesate žudikas ir kur pripažįstate, kad jūsų santuoka nėra laiminga. Suprantate?

Tedas galvojo apie Milerį. Jam iš tikrųjų buvo džiugu prisiminti savo senąjį šachmatų trenerį.

– Kalbėdamas apie Milerį, jūs atgydavote, – toliau kalbėjo Laura, – ir vieną dieną papasakojote apie pasagą jo garaže, kuriame vykdavo pamokos, apie tai, kad veždavotės ją į turnyrus kaip talismaną. Taip pat papasakojote pasaulio čempionato Buenos Airėse, kuriame varžėsi Aliochinas ir Kapablanka, istoriją. Pasakojote su tokiu užsidegimu... Ir tada aš pagalvojau, kad jeigu rasčiau būdą padėti jums išsaugoti ryšius su ta praeitimi, galbūt jūs galutinai ištrūktumėte iš tų ciklų.

Tedas paėmė pasagą ir dabar jau laikė ją rankose ant stalo, kad Laura irgi matytų.

– Kad šachmatai turi didelę reikšmę, – kalbėjo Laura, – buvo akivaizdu iš pat pradžių, tik aš nesugebėjau jos įžvelgti. Jie visada figūruodavo sapnuose, kuriuos pasakodavote.

– Radau pasagą prie Vendelio namų.

– Ne. Pasagą jums davė Rodžeris. O jūs įterpėte ją į savo vizijas: pasaga jums buvo pernelyg brangi, kad paliktumėte ją nuošalyje. Ir tai padėjo. Liko tik sulaukti, kas bus vėliau, sulaukti, kada ištrūksite iš antrojo ciklo. Ir vieną dieną, kai Rodžeris atėjo į palatą nuvesti jūsų vakarieniauti, jūs pareiškėte, kad viską žinote: kad mes apgaudinėjame jus ir iš ruošiamės paguldyti į Lavender Memorial ligoninę.

Tedas nesusilaikė nešyptelėjęs.

– Tai net juokinga, – pripažino.

Laura taip pat nusišypsojo.

– Rodžeris iš karto tai pranešė, ir mes įžvelgėme progą susieti tą viziją su tikrove. Teko paprašyti kelių paslaugų; šio korpuso direktorius yra mano draugas, ir aš be didesnių paaiškinimų galėjau apeiti pacientų priėmimo taisykles. Pervedėme jus čia, ir du pasauliai susijungė.

Du pasauliai.

Visa tai pernelyg priminė beprotiškas Maiko Dosono teorijas.

– Pasaga buvo labai svarbi, Tedai, patarčiau visada ją nešiotis.

– Ir kas bus dabar?

– Jūs ištrūkote iš pavojingo neigimo rato, tačiau prieš akis laukia dar ilgas kelias. Reikia atkurti paskutines jūsų ankstesnio gyvenimo dienas, išsiaiškinti, kas tada atsitiko, kad jūs buvote linkęs tai pamiršti.

Tedas akimirką patylėjo, o paskui tarė:

– Norėčiau pamatyti palatą, kurioje visą tą laiką gulėjau, taip pat ir jūsų kabinetą.

Daktarė nustebo.

– Norite pamatyti įrašus?

– Ne, gyvai.

– Nežinau, ar tai gera mintis.

– Noriu pamatyti savo akimis.

13

Markusas išsiskyrė su Karmen. Pagaliau! Jam buvo gėda prisipažinti, kad žengė šį ryžtingą žingsnį tik todėl, jog Laura ligoninės kavinėje jam pasakė, jog tarp jos ir jos buvusio vyro viskas baigta visiems laikams, tačiau tai buvo tiesa. Karmen nebuvo jo moteris; geras seksas neatpirkdavo nei nepakenčiamo jos lengvabūdiškumo, nei nejaukios tylos, nei priekaištų. Markusas jau nebeįstengė nuslėpti bodėjimosi viskuo, kas buvo susiję su dabar jau buvusia drauge, o ji, regis, dėl to beveik nesuko galvos ir todėl anksčiau ar vėliau jų santykiai galėjo dar labiau komplikuotis. Jis pranešė apie savo sprendimą telefonu, ir Karmen pasakė jį suprantanti, pasakė, kad nėra ko jaudintis ir jeigu jis norės, kokią nors dieną galės paskambinti ir jie susitiks neilgam prasiblaškyti, kad ji nepykstanti ir neverta į viską žiūrėti taip rimtai, nes gyvenimas duotas tam, kad juo džiaugtumės. Vienu žodžiu, jai buvo nusispjauti. Sudie, Karmen. Jeigu Markusui ką tik sukako penkiasdešimt ir jis nemėgo vienatvės, tai dar nereiškė, kad buvo pasiryžęs susieti savo gyvenimą su kažkokia Karmen. Galbūt tada, kai jam bus šešiasdešimt.

Vienas iš senųjų įpročių, prie kurio jis tikėjosi sugrįžti, buvo sekmadieninis filmų žiūrėjimo ritualas. Svečių kambaryje buvo įsirengęs nedidelį namų kino teatrą, ir su Karmen filmą jame žiūrėjo tik vieną kartą, santykių pradžioje. Vėliau ji prisipažino,

kad tokiose uždarose patalpose jaučiasi nejaukiai, ir jis neprieštaravo. Dar vienas punktas nesuderinamumo sąraše.

Markusas buvo įsirašęs dvi „Bręstančio blogio“, savo mėgstamo serialo, serijas. Pasikepino mikrobangėje kukurūzų spragėsių, išsitraukė iš šaldytuvo skardinę alaus ir, iki ausų šypsodamas, patraukė į svečių kambarį. Ten rikiavosi šeši foteliai, sustatyti dviem eilėmis po tris. Atsisėdo antrosios eilės viduryje ir ištiesė kojas; pasidėjo spragėsius ir alų ant gretimo fotelio ir pasiėmė nuo lentynos jam už nugaros pultus. Vieną – skirtą apšvietimui reguliuoti, kitą – filmui įjungti ir prasukti, ir, žinoma, du namų kino sistemos valdymo pultelius. Beveik iki galo prigesino šviesas ir spustelėjo mygtuką, kad nusileistų ekranas. Vyniojantis baltam stačiakampiui buvo girdėti raminantis ūžesys. Ekranui jau beveik nusileidus, suskambo mobilusis telefonas.

Suirzimas išgaravo, kai jis pamatė, kad skambina Laura.

– Koks netikėtumas!

– Labas, Markusai.

Trumpa tyla sukėlė Markusui susirūpinimą.

– Kas nors nutiko Lavenderyje?

– Ne. Norėjau... Ar tu dabar kuo nors užsiėmęs?

– Niekuo.

– Nenori su manimi papietauti?

Markusui teko akimirką luktelėti, kad prislopintų savo beribį entuziazmą.

– Žinoma.

– Noriu aptarti kelis klausimus, susijusius su mano pacientu Tedu Makėjumi, o vėliau palydėsi mane į nedidelį kryžiaus žygį.

– Be abejo. Suintrigavai.

– Tuo geriau, nepraleisi pasimatymo.

Pasimatymo.

– Užvažiuosiu pas tave po valandos.

– Puiku.

Baigęs pokalbį Markusas dešimt minučių žvelgė į baltą ekrano langą.

14

Markusas vairavo, o galvoje įkyriai sukosi mintys. Gal jis neteisingai suprato Lauros skambutį? Nenorėjo ir vėl suklysti. Akivaizdu, kad Laura žinojo apie jo jausmus, ir nors jie nebuvo abipusiai, ar *iki šiol* nebuvo abipusiai, pastaruoju metu tikrai įvyko daug permainų. Dabar jie abu buvo vieniši.

Ji pakvietė tave papietauti! Pavartojo žodį „pasimatymas."

– Bet pasakė tai ironišku tonu, – tarė pats sau, ieškodamas priekiniame veidrodėlyje savo akių. – Pats žinai.

Ji mato, kad tau patinka... Jeigu skambina, tai todėl, kad pastaruoju metu tu pats jos neieškojai. Argi nedavė suprasti, kad jos santuoka galutinai iširo?

Tai buvo tiesa.

Prisistatė į jos namus prieš dvyliktą. Laura nepakvietė užeiti, pasakė, kad reikėtų paskubėti: antrą valandą jie turi kai kur nuvažiuoti ir todėl geriau kuo greičiau papietauti. Pakštelėjo į skruostą ir patraukė prie mašinos, palikusi prie durų Markusą, kuris džiaugėsi, kad nenupirko puokštės ar neiškrėtė kokios nors panašios kvailystės. Net ir jo apranga – baltos kašmyro kelnės, žydri lininiai marškiniai ir amžina skrybėlė, – buvo pernelyg oficiali, palyginti su jos džinsais ir languotais marškiniais.

Lauros plaukai buvo susukti į kuodą, o pasidažiusi ji buvo mažiau nei įprastai.

Tau reikėjo ženklo? Štai jis. Romantikos nė kvapo, drauguži, ji tik nori pasikalbėti apie Makėjų, ir kad nežinia, kur su ja nuvažiuotum.

Pietavo restorano „Romanelli's" terasoje su vaizdu į Čarlzo upę, pakeliui į Niutonvilį. Laura taip ir nepasakė, kas ten bus Niutonvilyje, o jis ir neklausė. Jie užsisakė tuno salotų. Tiesą sakant, Laura užsisakė jų pirma, o Markusas pasekė jos pavyzdžiu, ilgesingai prisimindamas namuose paliktus spragėsius ir galvodamas, kad jam reikia numesti dešimt kilogramų, kuriuos priaugo per pastaruosius dvejus metus.

Be abejo, jeigu numesi tuos dešimt kilogramų, ji kris tau po kojomis.

Kartais jis jausdavosi kvailiu, kažko tikėdamasis iš Lauros. Ir ne tik dėl tų dešimties kilogramų ir dvylikos metų amžiaus skirtumo; ji skleidė kažkokią ypatingą aurą, kuri pasirodžiusi niekada nelikdavo nepastebėta, Markusas kasdien tai matė ligoninėje, kurioje visi dūsaudavo dėl daktarės Hil. Kodėl jis turėtų patraukti jos dėmesį?

– Tai Makėjus padarė pažangą? – paklausė Markusas. Pakeliui į restoraną „Romanelli's" bandė užmegzti pokalbį įvairiomis temomis, tačiau vis nesėkmingai. Laura troško kalbėtis tik apie atvejį, užvaldžiusį jos mintis.

– Taip! Turiu tiek daug tau papasakoti. Beveik neabejoju, kad ciklai jau liko praeityje. Tik laiko klausimas, kada Makėjus pradės prisiminti, tikrai žinau.

– Parodei jam vaizdo įrašus iš biuro, kuriame dirbo tas...

Markusas pamiršo vardą...

– Linčas? Dar ne. Dar ne laikas. Parodžiau įrašus iš jo palatos Lavenderyje, taip pat porą iš mūsų seansų. Buvo sunku, garbės žodis, vienu metu jau maniau, kad grįšime ten pat, nuo ko pradėjome. Bet ne, atrodo, jis palyginti lengvai tai įsisąmonino.

– Džiugu girdėti. Valgyk, Laura, net nepalietei salotų.

Ji žvilgtelėjo į lėkštę taip, lyg nežinotų, kas ten. Pasmeigė gabaliuką tuno ir lėtai pakėlė prie lūpų.

– Nepyk dėl to, ką pasakysiu, Laura, bet man atrodo, tas pacientas tau tapo pernelyg svarbus.

Ji nusijuokė ir patraukė pečiais.

– Taip ir žinojau, kad tai pasakysi, – nerūpestingai atkirto. – Manau, kad galėčiau parašyti knygą.

Markuso veidas ištįso iš nuostabos.

– Tikrai?

Laura surimtėjo. Apsižvalgė į šalis ir šiek tiek palinko į priekį.

– Nori, kai ką prisipažinsiu?

Markusas įsitempė.

Na štai.

– Nepakviečiau tavęs į namus ne todėl, kad turėtume mažai laiko. Na, laiko mes turime mažai, bet vis tiek galėjau trumpam pasikviesti, patikėk, tą ir ruošiausi padaryti. Po pokalbio su tavimi nusprendžiau, kad reikia susitvarkyti svetainę, kurioje buvau išmėčiusi visą Tedo atvejo medžiagą – nuotraukas, dokumentus, laikraščių iškarpas. – Laura vėl nusijuokė kaip išdykusi mergaitė. – „Sutvarkyk pagaliau visa tai!“, vis kartojau sau. Tol, kol tu paskambinai į duris. Beveik nespėjau net ir susiruošti.

– Vis tiek galėjai pakviesti.

– Taip, mes nesivaržome vienas kito. Bet namie tikrai buvo baisi netvarka. Volteris šiandien visą dieną praleis su tėvu, ir aš turbūt per daug įsijaučiau, piktnaudžiaudama tuo, kad namai priklausys tik man, na, pats supranti.

– Tai ar pasakysi, ką sugalvojai?

– Žinoma! Todėl čia ir esame.

Laura suvalgė dar kelis žiupsnelius salotų ir užsigėrė dviem mažais gurkšneliais kokakolos. Regis, ji pagaliau trośko kalbėtis.

– Tedas buvo šachmatų vunderkindas. Paauglystėje metė juos, bet, bijau, kad šachmatininkai turi tam tikrų mąstymo ypatumų, kurie niekada nedingsta. – Laura trumpam nutilo. Atrodė, kad ji ne iki galo patenkinta savo paaiškinimu. – Per šiuos mėnesius peržiūrėjau daug dokumentinių filmų, netgi

perskaičiau kelias biografijas. Ir vakar irgi žiūrėjau dokumentinį filmą apie Bobį Fišerį; tikriausiai žinai, kas jis buvo?

– Žinoma. 1972-aisiais, kai tu dar nebuvai gimusi, buvo kilusi baisi sumaištis, kai jis varžėsi dėl pasaulio čempiono titulo su rusu...

– Su Spaskiu.

– Buvau pamiršęs. Pačiame Šaltojo karo įkarštyje tai buvo tikras įvykis, Tarybų Sąjunga prieš Ameriką. Aš nestebėjau partijų, bet prisimenu visą tą atgarsį spaudoje. Fišeris tapo savotišku nacionaliniu didvyriu. Kaip susiklostė jo gyvenimas?

– Tu nieko nežinai?

– Ne. Tiesą sakant, niekada nesekiau šachmatų naujienų.

– Trumpai papasakosiu, neįtikėtina istorija. Jau 1972-aisiais, kovojant dėl pasaulio čempiono vardo, Fišeriui pradėjo reikštis paranojos požymiai. Tuo metu jis buvo dvidešimt vienų ir buvo laikomas ekscentrišku genijumi, tačiau patologija vis labiau ryškėjo. Jis kėlė rungtynėms begalinius reikalavimus, neatvyko į vieną iš partijų ir nuolat skundėsi absurdiškiausiais dalykais. Tvirtino, kad televizijos kameros skleidžia kažkokią radiaciją ir net reikalavo jas išnešti, kaltino rusus naudojantis kažkokiomis technologijomis, kad išmuštų jį iš vėžių. Dvikovos tęsėsi ne vieną savaitę; jie sužaidė daugybę partijų. Fišeris, žinoma, laimėjo ir tapo pasaulio čempionu. O vėliau... pradingo.

– Pradingo?

– Nebežaidė dvidešimt metų! Prapuolė iš žemėlapio! Gyveno atsiskyręs tai vienur, tai kitur, nė karto nepasirodė viešai ir kartais buvo net abejojama, ar jis gyvas, ar miręs. Nepamiršk, kad tuo metu jis buvo karjeros, taip pat ir šlovės viršūnėje. Buvo, kaip sakei, nacionalinis didvyris. Šachmatai buvo visas jo gyvenimas, Fišeris gyveno tik jais, iš esmės nieko kito ir neveikė. O tapęs pasaulio čempionu... metė juos, taip staiga.

– Nežinojau. Sakei, kad po dvidešimties metų jis sugrįžo?

– Taip, bet tik todėl, kad vienas milijonierius finansavo revanšinę jo ir Spaskio dvikovą, kuri įvyko Jugoslavijoje, 1992

metais. Fišeris ir vėl laimėjo. Tačiau tai buvo trumpas sugrįžimas. Prieš tai jis net nesiteikė atvykti į pasaulio čempionatą, kuriame turėjo ginti savo titulą. Ir taip prarado čempiono vardą. Tuo metu jis jau buvo tapęs antisemitu ir kartais per radiją skelbdavo baisius pareiškimus prieš žydus ir Jungtines Valstijas. Kai buvo paskelbta apie revanšą Jugoslavijoje, mūsų vyriausybė nusiuntė jam raštą, įspėjantį, kad jis ten nežaistų, nes priešingu atveju atsidurs kalėjime. Fišeriui buvo vis viena. Spaudos konferencijoje jis pareiškė vis tiek ten žaisiantis ir viešai spjovė į vyriausybės įspėjamąjį raštą. Atrodė visai prastai. Žydai ir amerikiečiai buvo jo nuolatinė tema.

– Kaip liūdna. Galiausiai jis atsidūrė už grotų?

– Jungtinės Valstijos atšaukė jo vizą, ir, lankydamasis Japonijoje, jis buvo suimtas. Neturėdamas kur išvykti, jis išvyko į Islandiją, kurioje pirmą kartą varžėsi dėl čempiono titulo su Spaskiu. Ši šalis iš esmės jo pasigailėjo ir suteikė teisę gyventi. Vaizdai, kai jis ten buvo pervežtas, gana įspūdingi. Ten ir mirė, 2008 metais.

– Jis niekada nebuvo gydomas? Sprendžiant iš tavo pasakojimo, jam buvo ūmi psichozė.

– Nežinau. Įdomiausia, kad tai ne vienintelis atvejis, kai genialiam šachmatininkui prasideda ūmi paranoja. Jų ne vienas. Žinoma, šachmatai nėra priežastis – tai akivaizdu, bet atrodo, tokių asmenų psichikos struktūra nėra itin atspari tokiems sutrikimams. Jau patys šachmatai yra šiek tiek paranojiškas žaidimas, – Laura nervingai nusijuokė, – nuolat tenka numatyti grėsmes, su kuriomis galbūt niekada neteks susidurti, o galimybės iš esmės neribotos. Tokie protai analizuoja galimus variantus – galimų ėjimų sekas, vieną po kitos, kurių skaičius yra neribotas. Jei taikai šią schemą anapus šachmatų lentos, pasekmės būna katastrofiškos.

– Nežinau, ar iki galo suprantu. Manai, kad kažkas panašaus nutiko ir Makėjui?

– Tokiems žaidėjams kaip Fišeris būdinga vieną dieną staiga apskritai nustoti žaisti. Kiti pasitraukia ir toliau žaidžia kaip *mėgėjai*, rengia pasirodymus ir panašiai. Tačiau tie, kuriems pasireiškia šizofreninis ar paranojinis elgesys, tiesiog ima ir meta. Įtariu, kad tokiais atvejais įvyksta kažkas panašaus į perkėlimą. Jų protas ir toliau nenumaldomai skaičiuoja galimus variantus, neįstengia staiga imti ir sustoti; juk nuolat tai darė! Tokie vunderkindai žaidžia nuo ankstyvos vaikystės, o kai žaidimas baigiasi... jie iš lentos jį perkelia į gyvenimą. Tedo atveju įdomiausia, kad jis metė šachmatus dar paauglystėje. Dvidešimt metų gyveno niekuo neišsiskiriantį gyvenimą, kol staiga prasidėjo šis procesas.

– Galbūt iki tol jis vyko latentiškai, o kai tikrovė leido pritaikyti tą pačią logiką, šios mąstymo schemos vėl įsijungė. Ta trauma, kurią, anot tavęs, jis patyrė, kad ir kokia ji būtų, staiga išprovokavo šį procesą.

– Labai tikėtina. Pastaruosius mėnesius Tedas gyveno pagal du aiškiai atribotus, bet persipinančius ciklus, kurie vis kartojosi. Galbūt ciklai netinkamas žodis. Galbūt tai buvo *galimi variantai.*

– Ar pavyko rasti kokį nors patvirtintą atvejį?

– Tik teorijas, neturinčias itin rimto mokslinio pagrindo. – Laura žvilgtelėjo į savo pusiau suvalgytas salotas. Kalbėjo su tokiu įkarščiu, kad vėl jas pamiršo.

– Ir tu manai, kad iš tų ciklų jam leido ištrūkti pasaga, kuri buvo lyg ryšys, siejantis jį su tikrove ar kažkas panašaus.

– Taip. Kai jis ištrūko iš pirmojo ciklo, prasidėjo antras, naujas galimybių derinys, šįkart jau artimesnis tikrovei, nors taip pat išgalvotas. Pavyzdžiui, pirmajame cikle Tedas nežinojo apie žmonos neištikimybę. Antrajame jis jau pripažino, kad jų santykiai nesiklostė.

Laura žvilgtelėjo į savo laikrodį.

– Jau reikia eiti? – paklausė Markusas.

– Mūsų laukia po pusvalandžio, bet esame šalia.

– Kas mūsų laukia?

– Pamatysi. Iki šiol aš apie Tedą žinojau kur kas daugiau nei jis pats, ir vis dar žinau šį tą, ko jis nežino. Bet daugelis detalių man iki šiol neaiškios, ir viena iš jų – kokį vaidmenį čia atlieka Edvardas Bleinas.

– Tau neatrodo, kad Makėjus galbūt paprasčiausiai įsiminė informaciją apie bylą, girdėtą per televiziją? Tai buvo garsi byla, ir jo protas, pasitelkęs šią informaciją, sukūrė prototipą žmogaus, kurį jis turėjo nužudyti.

Laura sutiko.

– Taip, ir aš taip maniau. Bet šiandien, kai skaičiau mūsų seansų užrašus, kai kas patraukė mano dėmesį... Kai kas, kas galbūt padės išsiaiškinti, ar yra taip, kaip tu sakai, ar jį su Bleinu sieja kur kas sudėtingesnis ryšys.

– Kas? Nepalik manęs nežinioje.

Laura atsistojo.

– Eime, paaiškinsiu pakeliui.

5

Buvo visiškai logiška manyti, kad Tedas žinojo apie Bleino bylos peripetijas iš laikraščių ir televizijos, kaip ir visi kiti. Apie Amandos Herdman nužudymą kasdien buvo išsamiai rašoma vietos žiniasklaidoje. Nužudytosios sesuo Melisa Hengeler, teatrališka asmenybė, pasiekė, kad vienas „Boston Star“ žurnalistas išspausdintų Amandos istoriją, kuri greitai susilaukė plataus atgarsio. Istorija buvo visais atžvilgiais intriguojanti šiurpi žmogžudystė – iš pradžių buvo tvirtinama, kad nužudymo įrankis buvo plaktukas, – ir tarsi nelauktas posūkis: Bleino išteisinimas. Hengeler pasamdė ekspertą, kad jis ištirtų jos sesers mirties aplinkybes, surinktų naujos informacijos ir peržiūrėtų esamą... Tai, kas paaiškėjo, buvo kraupu. Niekas dorai nežinojo, ar tiesiai po Amandos butu įsikūrusios skalbyklos pagrindinis vamzdynas tikrai galėjo paspartinti lavono irimo procesą ir suklaidinti, nustatant mirties valandą, tačiau reikėjo pripažinti, kad toks posūkis tikrai buvo netikėtas. Šis atradimas įžiebė kryžminę ugnį tarp Hengeler eksperto, advokatų ir prokuratūros. Viešoji nuomonė pasidalijo, nors dauguma tikėjo sesers versija.

Dabar Bleino namas buvo parduodamas, ir Laura buvo susitarusi su nekilnojamojo turto agentu jame apsilankyti. Paskambino jam iš ryto, lyg nujausdama, ir agentas atsakė, kad

šiandien jai sėkminga diena: jis kaip tik ten ir mielai jau šią popietę aprodys namą. Laura sutiko, numanydama, kad agentas akivaizdžiai meluoja sakydamas, kad jis ten. Iš tikrųjų tą namą nebuvo paprasta parduoti.

– Mano vardas Džonatanas Hovardas, – prisistatė agentas su lygiai tokia pat šypsena kaip skelbime, iškabintame sode priešais namą.

Laura paspaudė jam ranką.

– Aš Laura Hil, o čia mano vyras Markusas. – Grįžtelėjo pro petį su šelmiška šypsena.

– Puiku! – paskelbė Hovardas, žingsniuodamas prie vartelių. – Namas nuostabus, dar pamatysite. Ar turite vaikų?

– Taip, vieną, – nieko nelaukdama atsakė Laura.

– Nuostabu. Jūs iš čia?

– Ne, – atsakė Markusas, atlikdamas blogojo policininko vaidmenį, – bet žinome šio namo istoriją.

Hovardo veidas akimirką persimainė, bet netrukus jame vėl pasirodė šypsena.

– Ak, taip. Taip, tam tipui teko išsikraustyti, bet jis neilgai čia gyveno, ir namas priklausė ne jam. Laimė, žmonės tai supranta, nes daug kas domisi... Šiaip ar taip, žmogžudystė įvyko ne čia, tiesa?

Laura sušvelnino įtampą.

– Žinoma, aš jam irgi tai sakau.

Hovardas buvo teisus dėl vieno: namai, nors ir tušti, buvo nuostabūs; tai matėsi iš karto ir buvo sunku įsivaizduoti, kad juose gyveno toks niekingas tipas kaip Bleinas. Laura akimirką pabandė įsivaizduoti čia savo baldus. Jie paskubomis perėjo namus, ir netrukus įsitikino, kad pirmajame aukšte iš tikrųjų yra svečių kambarys. Ar tai patvirtino, kad Tedas čia buvo? Galbūt.

Jie užėjo į didįjį miegamąjį antrajame aukšte, ir Lauros dėmesys nukrypo į agentą, kuris ėjo per patalpą link erdvios drabužinės, kviesdamas eiti iš paskos. Matyt, manė, kad drabužinė bus svarbus koziris derantis su Laura, nes puolė uoliai ją rodyti,

pompastiškai gestikuliuodamas, ragindamas įsivaizduoti batus lentynose, drabužius jiems skirtuose skyriuose ir papuošalus ant stalelio prie veidrodžio. Sulig kiekvienu jo komentaru Lauros susidomėjimas vis augo, tik visai dėl kitų priežasčių, nei vyriškis manė. Per vieną seansą Tedas Laurai sakė nusprendęs pasislėpti svečių kambaryje pirmajame aukšte, nes miegamajame neturėjo kur slėptis, tačiau čia buvo didžiulė drabužinė, puikiai tinkanti tykoti Bleino. Tai patvirtino jos įtarimus, kad šiame miegamajame Tedas nėra buvęs.

– Galiu padaryti kelias nuotraukas? – entuziastingai paklausė ji, traukdamasi iš rankinės fotoaparatą. – Noriu pažiūrėti į sesers veidą, kai ji pamatys.

– Žinoma! – paragino Hovardas.

Markusas, tuo metu beišeinantis iš drabužinės, suintriguotas pažvelgė į ją.

Jiems nulipus į pirmąjį aukštą, Laura nusitempė Markusą į svečių kambarį.

– Ar leisite man minutėlę šnektelti su vyru?

– Žinoma!

Hovardas išėjo.

Markusas žvelgė į ją.

– Kam tos nuotraukos, Laura? Ir apie ką nori pasikalbėti?

Ji perėjo per svečių kambarį, atidarė spintos duris ir atsitūpė žvilgtelti iš apačios į lentyną. Ir apmirė.

– Kas? – Markusas priėjo ir priklaupė šalia.

Ten buvo „Žaislų istorijos“ personažo Bazo Šviesmečio lipdukas, apie kurį Tedas pasakojo per seansus, tas, kuris švytėjo tamsoje.

– Uždaryk duris, – paprašė Laura.

Abu klūpojo prie vidinės sienos, kaip du vaikai, žaidžiantys slėpynes. Markusas vos spėjo pagalvoti, ką pamanytų agentas, staiga atidaręs duris ir užklupęs juos spintoje.

Kai juos apgaubė visiška tamsa, Bazo kontūrai ėmė blausiai švytėti. Laura vėl atidarė spintos duris.

– Nesuprantu, – tarė išlįsdama.

Markusas taip pat atsistojo.

– Ko nesupranti?

– Tas lipdukas. Tedas kuo tiksliausiai jį apibūdino, – tarė suglumusi Laura. – Iki šiol buvau įsitikinusi, kad epizodas su Bleinu buvo paranojos vaisius ir Tedas nėra buvęs šituose namuose. Tam tikros antrojo aukšto miegamojo detalės nesutampa su tuo, ką jis pasakojo, bet tai... tai įrodymas, kad jis tikrai čia lankėsi ir buvo užsidaręs spintoje.

– Sakei, jis pasakojo nužudęs Bleiną. O tai akivaizdžiai neįvyko.

Laura mąstė, vaikščiojo tuščiame kambaryje pirmyn atgal.

– Pirmajame cikle jį nužudė, antrajame – ne.

– Galbūt turėjo ketinimų nužudyti, – spėjo Markusas.

Laura su nuostaba ir pasibaisėjimu žvelgė į jį. Ir pagaliau prakalbo, mįslingu ir vos girdimu balsu.

– Kažkoks absurdas. Tai, kad Tedas buvo šiuose namuose – detalė, kurios niekur neįmanoma įterpti.

Pasigirdo beldimas į duris, ir jie krūptelėjo.

– Ponai Hilai! Ar viskas gerai? Jei susidomėjote namu, neabejoju, kad pavyks išsiderėti gerą nuolaidą. Galiu pasikalbėti su...

Laura atidarė duris. Apsimestinai sunerimusi pažvelgė į agentą.

– Mano vyras abejoja, – rimtai tarė, – ir atrodo, jam rūpi tik jo paties nuomonė.

Aplenkė agentą ir nužingsniavo prie lauko durų.

Markusas su susirūpinusiu Hovardu liko koridoriuje. Markusui jo pagailo; šiaip ar taip, Laura ką tik juo pasinaudojo, kad apžiūrėtų namą, kurio net neketino pirkti. Akimirką jis pasijuto jam artimas.

– Apgailestauju, – tarė. Ir tai buvo gryna tiesa.

– Jeigu jums kas nors nepatinka, galime pakeisti... savininkai sutiks, neabejoju.

Markusas uždėjo jam ranką ant peties.

– Atleiskite, kad sugaišinome jūsų laiką. Tikrai.

16

Buvo pirmoji naktis palatoje, kurią jis dalijosi su Dosonu, tik dabar jo ligoninės draugas buvo ne čia, o C korpuso griežčiausios apsaugos skyriuje. Tedas džiaugėsi vienatve. Išsitiesęs lovoje žvelgė į pilkus šios nepažįstamos teritorijos siluetus, ypač į du stalus abipus vienintelio lango. Ant jo stalo bolavo Holės ir mergaičių nuotrauka. Fotografuota buvo per Kalėdas prieš trejus metus, kai jo santuoka dar buvo darni. Nors mėnesienos šviesoje jis įžvelgė tik rėmą, prisiminė kiekvieną nuotraukos detalę ir net tą akimirką, kai ji buvo padaryta. Visi šypsojosi, išskyrus Nadinę, kuri pasibaisėjusi rodė kažkur ranka. Kadras buvo užfiksuotas automatiškai; Tedas, nustatęs fotoaparatą, nubėgo atgal į savo vietą, ir tuo metu Nadinė pastebėjo, kad kaimynų katinas, turėjęs įprotį užsukti pas juos į svečius, tikėdamasis kokių nors vaišių, nugvelbė gabalą žuvies, Holės paruoštos vakarienei. Niekas to nepastebėjo, išskyrus Nadinę, ir jos nuostaba, išvydus sprunkantį *Anandą*, liko įamžinta visiems laikams. Nuo to laiko nuotrauka stovėjo Tedo darbo kabinete.

– O dabar tu atsidūrei čia, – tarė jis nuotraukai.

Ir toliau su nuostaba dairėsi, netikėdamas, kad jis čia. Bet priešingai nei ankstesnėmis dienomis, kai ligoninėje jautėsi visiškai svetimas, dabar jam atrodė, kad jis čia ir turi būti. Vaizdo įrašai, kuriuos Laura jam parodė Stebėjimo kabinete, giliai jį

sukrėtė, teko pripažinti. Jis įkliuvo į savo paties proto spąstus; negalėjo kaltinti savęs. Bet juk dabar jau sveiksta, tiesa? Todėl Laura ir parodė tuos įrašus.

Galbūt rodė tau juos jau trisdešimt kartų.

– Ne, – vėl tarė nuotraukai. – Ji rodė man juos pirmą kartą.

Turėjo ko nors įsitverti.

Pripažinti, kad jis ten, kur ir turi būti, buvo svarbus žingsnis. O dabar jis taip ir manė. Jautė, kad Lavenderis jam reikalingas, jeigu jis nori sveikti toliau, jeigu nori suprasti, kodėl jo protas sukūrė tas alternatyvias tikroves.

Ciklus.

Kas už jų slypi?

Jam taip pat buvo sunku apsiprasti su mintimi, kad tiek mėnesių nesimatė su savo dukterimis. Ir kaip jam šovė mintis nusižudyti? *Palikti jas...* Tai buvo tiesiog neįsivaizduojama. Dabar jis aiškiai suvokė.

– Kad ir kas nutiko tėčiui, – tarė mažumėlę pasilenkęs, įdėmiai žvelgdamas į nuotrauką, – jis viską įveiks ir pasveiks, kad grįžtų pas jus.

Nusišypsojo.

Tačiau po akimirkos šypsena išnyko lyg burtų lazdele pamojus. Apimtas siaubo Tedas pašoko iš lovos. Viena sklendė atsivėrė... Jis puolė prie durų ir išbėgo į koridorių. Šviesos buvo užgesintos ir tvyrojo mirtina tyla. Tedą apėmė noras garsiai surikti Makmanuso vardą, bet prisiminė, kad Makmanusas šiąnakt nebudi. Nuskubėjo į kitą koridoriaus galą, kur budintis sanitaras žiūrėjo televizorių. Tedas anksčiau nebuvo jo matęs, ar bent jau taip manė, ir iš tikrųjų žmogus, regis, gerokai išsigando jį pamatęs. Griebė ant stalo gulėjusį radijo siųstuvą ir spustelėjo mygtuką, pasiruošęs kalbėti.

– Ne, ne, – nuramino jį Tedas, skėstelėjęs delnais, – nieko neatsitiko. Aš tik turiu pasikalbėti su daktare Hil. Labai svarbu.

Sanitaras pakėlė prie lūpų siųstuvą; ir toliau su nepasitikėjimu žvelgė į Tedą.

– Pasikalbėsite rytoj, – atsakė, – dabar eikite miegoti.

– Negaliu atidėlioti. Ji pati sakė. Sakė, kad jeigu man reikės su ja pasikalbėti, galėsiu išsikviesti. Pati man sakė, tikrai.

Tedo akyse atsispindėjo toks maldavimas ir siaubas, kokį per visus Lavender Memorial ligoninėje išdirbtus metus budintysis mažai kada buvo matęs.

17

Lauros svetainė iš tikrųjų buvo apversta; čia ji nemelavo. Markusas liko sužavėtas, išvydęs ant kilimo išmėtytus popierius, laikraščių iškarpas ir net pusiau nugertą kavos puodelį. Ji linksmai šypsojosi.

– Sakiau tau... Volteris su tėvu. O kai Volteris su tėvu... – Skėstelėjo rankomis, lyg norėdama apglėbti svetainę.

– Bet kodėl ant grindų?

Ji nusijuokė.

– Vaikystės įpročiai. Kambariu mes dalijomės su seserimi, turėjome vieną stalą, kurį ji užgrobdavo, ruošdama pamokas; aš jas ruošdavau ant grindų. Man patiko. Studijuodama universitete dariau tą patį.

– Tas atvejis tave tiesiog prikaustė.

– Nori kavos?

– Noriu.

Netrukus jie jau gėrė kavą svetainėje prie stalo. Laura buvo susimąsčiusi.

– Laura, paaiškink man, kaip tavo pacientas sukurpė tą Bleino nužudymą, iš visko, ką pasakojai, tai mažiausiai supratau.

– Kol nepamačiau Bleino namuose to lipduko, buvau įsitikinusi, kad nužudymas neturi jokio realaus pagrindo, – tarė Laura. Panaršė po aplankus, kuriuos buvo sukrovusi ant stalo, – ...

pažiūrėk, kiek laikraščių iškarpų apie tą bylą, ir visos iš to laikotarpio, kai Tedas dar negulėjo ligoninėje. Buvo logiška manyti, kad garsiai nuskambėjusi byla rado atgarsį jo sąmonėje.

– Bet kaip tai įsiterpė į jo paranoją?

– Jis manė priklausantis savižudžių organizacijai, kuri jį užverbavo. Tikslas – sušvelninti artimųjų skausmą, inscenizuojant žmogžudystes. Kiekvienas iš būsimų savižudžių turėjo nužudyti kitą... O tam, kad įsijungtų į šias gretas, reikėjo atkeršyti už neteisingą mirtį; tai buvo savotiškas kerštas.

Markusas suraukė nosį.

– Ir painu, ir labai įdomu.

– Tikrai. Pirmąjį ciklą su tikrove sieja trys aplinkybės. Pirmiausia – savižudybė. Neabejoju, kad Tedas kažkuriuo metu turėjo ketinimų užbaigti savo gyvenimą, gal net bandė. Antra vertus, – artimųjų skausmas. Sprendžiant iš dažno jo akcentavimo, jam buvo skaudu galvoti apie savo savižudybės pasekmes. Ir trečioji, labiausiai gluminanti aplinkybė, – jo lankymasis Bleino namuose. Jis nepaaiškinamas.

– Tą ir norėjau pasakyti. Jeigu žmogus iš tos organizacijos... koks jo vardas?

– Linčas.

– Jeigu Linčas jam būtų pasiūlęs tik užmaskuoti savižudybę, dar būtų suprantama. Bet kam liepti dar kažką nužudyti?

– Nežinau. Dabar, kai paaiškėjo, kad Tedas iš tikrųjų lankėsi Bleino namuose ir galbūt net slėpėsi ten, kaip prisimena pirmajame cikle... net nežinau, ką ir galvoti. Akivaizdu, kad jis kažkokiu tikslu ten buvo.

– Kaip supratau, tie ciklai iškreiptai atspindi tikrus įvykius, kurie vyko prieš jam patenkant į ligoninę.

– Taip. Kiekvienas ciklo įvykis turi realų pagrindą. Dabar žinome, kad jį turi net ir Tedo apsilankymas Bleino namuose.

– O jeigu jis iš tikrųjų ketino nužudyti Bleiną, kaip keršytojas? O jeigu tikrai laukė jo namuose, kaip kad pasakojo, bet galiausiai taip ir nenužudė?

Laura susimąstė. Išgėrė paskutinį kavos gurkšnį.

– Nelabai logiška. Tai viską keistų, – Laura pasitrynė nosies galiuką. – Maniau, kad viskas daugiau ar mažiau aišku iki šiol.

– Gal mes pernelyg sureikšminame tą lipduką? Galbūt Tedas kada nors, jau seniau jį matė, ir lipdukas įsirėžė jam į atmintį. Ar žinome ką nors apie ankstesnius namo savininkus?

– O kad man būtų šovusi mintis paklausti apie tai agento, – apgailestaudama tarė Laura. – Galėčiau paskambinti, bet abejoju, kad jis trykš noru mums padėti po to mažyčio *spektaklio*. Bet nujaučiu, kad atsakymas – kažkur čia pat.

Markusas tylėjo. Laura įdėmiai žvelgė į lubas, tarsi atsakymas slypėtų ten.

– Rengiu ataskaitą su visomis detalėmis, kurias per seansus man pasakojo Tedas. Prie jų kaskart prirašau vis naujus klausimus, taigi tai lyg savotiškas galvosūkis. Jau aprašiau pirmąjį ciklą. Norėtum paskaityti?

– Žinoma. Galbūt tau reikėtų naujo žvilgsnio.

Lauros akyse pasirodė neįprastas žvilgesys.

– Kas yra? – paklausė jis.

Laura ir toliau taip pat paslaptingai žvelgė į jį.

– Kas? – pakartojo jis. – Man ant lūpų spurgos trupiniai?

Jis persibraukė pirštu per lūpų kamputį.

– Ne, kvailiuk. – Laura švelniai atitraukė jo pirštą. – Tiesiog pokalbiai su tavim man labai naudingi, ir tiek.

– Džiaugiuosi.

Jis pasislinko šiek tiek arčiau. Tokiomis aplinkybėmis tai nebuvo netaktiška. Šiek tiek prislopino balsą.

– Atidėkime visa tai iki rytojaus, gal tada bus aiškiau matyti. Galbūt viskas paprasčiau, nei atrodo? Gal Tedas sužinojo apie savo žmonos romaną su tuo vyru ir prarado savitvardą? Kaip jis?

– Linčas vis dar ištiktas komos. Prognozės ne itin džiuginančios.

– Tedas žino?

– Ne. Iki šiol mano, kad tai Vendelio darbas.

– Vendelio... – Markusas nusišypsojo, – net juokinga.

– Nesijuok, – apsimestinai piktai atrėžė ji. – Labai nerimauju, kaip jis reaguos, kai sužinos. Tai paskutinės durys, kurias liko atverti. Ir pačios pavojingiausios.

– Ruošiesi vėl perkelti jį į savo korpusą?

– Kol kas ne. Kol jis sveiksta, nenoriu, kad grįžtų atgal. Be to, atrodo, neblogai sutaria su kitais pacientais, taip pat ir su Dosonu.

Markusas atsiduso ir pašaipiai šyptelėjo.

– Nieko sau draugelis.

– Markusai?

– Ką?

– Džiaugiuosi, kad atėjai, iš tikrųjų.

Lauros ranka nusileido ant jo rankos. Markusas žiūrėjo į ją, nežinodamas, ką daryti.

Jeigu tuo metu jis ir galėjo dar šiek tiek pasilenkęs pabučiuoti Laurą, tai ta akimirka praėjo, kai juos pertraukė ne laiku suskambęs telefonas. Laura nuėjo atsiliepti ir grįžo visiškai persimainiusi. Pokalbiai su buvusiu vyru jai visada sugadindavo nuotaiką, ir Markusas tai žinojo. Jai net nereikėjo sakyti, kad skambino jis.

– Tuoj grįš Volteris... – suirzusi tarė, purtydama galvą.

Markusas atsistojo. Suprato šiuos žodžius kaip raginimą išeiti. Laura kalbėjosi veikiau su savimi nei su juo.

– Tėvas vadinasi, kai aš negaliu prisiprašyti, kad nors vieną vienintelį kartą praleistų su sūnum visą dieną. Reikia vos ne maldauti. Šiandien ruošėsi nuvesti jį pažaisti, o likusią dienos dalį jie turėjo praleisti parke, su pusbroliais. O dabar skambina ir sako, kad ką tik atsirado darbo reikalų! Sekmadienį!

– Nurimk, Laura.

– Nesuprantu jo. Tikrai nesuprantu. Vieną dieną. Kas gali būti svarbiau, nei pasimatyti su sūnumi?

Markusas vos nepasisiūlė pasilikti ir surengti mažajam Volteriui kokią nors programą, bet nusprendė, kad taip perlenktų

lazdą. Bandė nuraminti Laurą, prablaškyti ją banaliomis frazėmis ir net grįžti prie jos paciento, bet niekas nepadėjo.

– Kartais atrodo, kad jis tyčia taip elgiasi. Žino, kad jo abejingumas Volteriui mane siutina. Puikiai žino. Atrodo, jaučia malonumą, skambindamas pranešti apie nenumatytą atvejį... Šunsnukis.

18

Volteris buvo protingas ir jautrus vaikas, kai kuriais atžvilgiais kiek užsisklendęs. Savaitgaliais Laura jį maudydavo, pripildavo vonią vandens su putomis, atnešdavo kokį nors mėgstamą žaislą ir prisėsdavo šalia pasišnekėti. Plastikiniai ančiukai jau prieš keletą metų užleido vietą karo laivams, erdvėlaiviams ir transformeriams, ir Volteris jau prieš kelis mėnesius jai be galo rimtai pareiškė, kad nebegali maudytis prie jos nuogas ir turi vilkėti maudymosi kelnaites. Laura taip pat iškilmingai jam atsakė sutinkanti.

Kol ji muilino šampūnu jam plaukus, vis rūpestingai nubraukdama putas, kad nepatektų į akis, Volteris entuziastingai jai pasakojo, ką nuveikė per dieną su tėvu. Apie kiekvieną Skoto poelgį pasakojo taip, lyg tas būtų visagalis Dievas. Kaip gaila, pasakė, kad tėčiui vis nutinka tie nenumatyti atvejai, ir jis turi eiti į darbą. Tai išgirdusi Laura suspaudė lūpas. Susižavėjimas, su kuriuo Volteris kalbėdavo apie tėvą, ir jaudino, ir liūdino; nesvarbu, kad tėvas nuolat jį apvildavo, atšaukdavo planus, neateidavo į vaidinimus mokykloje ar netesėdavo pažadų. Volteris visada suprasdavo. Laura ne kartą atvirai kalbėjosi su Skotu šia tema, ir toks Volterio supratingumas kaskart tapdavo pagrindiniu koziriu, kurį tas šunsnukis pasitelkdavo kilus konfliktui. „Klausyk, aš kalbėjausi su Voltu ir jis kuo puikiausiai suprato.“

Laura atkirsdavo, kad jeigu devynerių metų vaikas garbina tėvą ir tiki visais kvailais jo pasiteisinimais, tai nesuteikia tėvui teisės ir toliau elgtis kaip mulkiui, neturinčiam atsakomybės. Tačiau tai buvo jau ne kartą išmintas kelias, ir niekas nesikeitė. Skotas skėsteldavo rankomis, pakeldavo akis į dangų ir mesteldavo ką nors tokio: „Tik jau nereikia tų sušiktų psichologinių išvedžiojimų... Vaikas protingas ir viską pats supranta." Laura pokalbius visada baigdavo ta pačia mintimi.

Ir užsiknisk, pati už jo ištekėjai... Kitą kartą nesirinksi maištininko su motociklu.

Kito karto nebus.

– Mama, vanduo atšalo.

– Tada laikas išlipti.

Volteris ištraukė kamštį ir jie kartu stebėjo, kaip leidžiasi putos. Laura atsuko dušą, kad mažasis galėtų nusiplauti putas. Baigusi apsupo jį rankšluosčiu, išdžiovino plaukus ir apkabino.

– Aš taip didžiuojuosi tavim, – tarė.

– Dėl ko?

Dėl to, kad nesiskundi savo tėvu.

– Dėl visko.

Po valandos Volteris jau miegojo. Laura nusprendė paklausyti Markuso patarimo ir negalvoti apie Tedą. Vidinis balsas reikalavo eiti žiūrėti įrašų, kuriuose jos garsusis pacientas pasakojo apie naktinį savo apsilankymą Bleino namuose, bet ji prisivertė neiti. Įsipylė taurę vyno ir pasiėmė iš savo itin kuklios grožinės literatūros bibliotekos Robino Kuko knygą. Kažkas buvo padovanojęs ją gimtadieniui. Atvertusi viršelį pamatė nepriekaištingą Markuso rašyseną: *Šios knygos herojė man labai priminė tave. Dar pamatysi...* Kurį laiką žvelgė į dedikaciją. Anksčiau nebuvo jos mačiusi, buvo tuo tikra, o tai reiškė, kad nė karto net neatsivertė knygos. Įsivaizdavo Markusą, įteikiantį dovaną, ir po kelių dienų, laukiantį kokio nors komentaro apie knygą, jos nelemtą heroję ir šios panašumą į ją. Nuo gimtadienio jau praėjo

septyni mėnesiai. Papurtė galvą. Žinojo, kad su Markusu elgiasi kaip kokia... Geriau net negalvoti.

Pradėjo skaityti. Perskaitė pirmąją pastraipą ir stabtelėjo.

Šalta kalė.

– Aš nesu šalta kalė, – tarė ji taurei vyno.

Šiek tiek esi.

Ne.

Jau pavyko įsitraukti į skaitymą, ir tuo metu suskambo mobilusis. Laura automatiškai žvilgtelėjo į laikrodį; žinojo, kad jau po dešimtos. Nubėgo prie virtuvės stalo ir suskubo atsiliepti. Skambutis buvo iš ligoninės. C korpuso budintysis pavargusiu tonu pranešė, kad su ja nori pasikalbėti vienas pacientas ir ant kortelės buvo užrašyta, kad...

– Taip, taip, duokit man jį.

– Laura, – sušnabždėjo Tedas, – jos nebegyvos, tiesa? Holė, Sindė ir Nadinė... nebegyvos.

– Tedai, kas atsitiko?

– Aš supratau. Gulėjau palatoje, ir mane perskrodė ši mintis, aš staiga supratau tiesą. Jos... jos nebegyvos.

– Jūsų žmona ir dukterys gyvos, – patikino jį Laura. – Ar girdite, Tedai? Ar aš galėčiau jums taip meluoti?

– Nežinau.

– Gyvenime taip nemeluočiau.

– Bet tada...

– Jos gyvos ir sveikos.

Kelios sekundės tylos.

– Tedai?

– Turiu jas pamatyti.

– Gal pasikalbėsime apie tai rytoj?

– Ne. Turiu jas pamatyti.

– Tedai, pažadu štai ką: rytoj iš pat ryto pasikalbėsiu su Hole. Pasakysiu, kad jums jau geriau ir norite jas pamatyti, pažiūrėsime, ką ji atsakys.

Vėl tyla.

– Kodėl ji gali nenorėti manęs matyti?

Laura jau gailėjosi išgėrusi vyno taurę. Alkoholis ir mieguistumas neleido jai jaustis taip tvirtai, kaip norėtųsi.

– Holė nori, kad susitiktumėte su mergaitėmis tada, kai gerai jausitės, – atsakė Laura. – Visą tą laiką... juk prisimenate įrašus, kuriuos jums rodžiau?

– Taip.

– Jūsų būklė gerėja. Turėkite stiprybės. Paskambinsiu Holei ir pažiūrėsime, ką ji atsakys, pamėginsiu ją įtikinti, kad jums būtų naudinga pasimatyti su mergaitėmis. Jos tikrai beprotiškai jūsų pasiilgo. Bet juk suprantate, kaip joms svarbu, kad jūs gerai jaustumėtės?

Nesulaukusi atsakymo, Laura neatlyžo.

– Juk suprantate, Tedai?

– Atleiskite, kad paskambinau į namus. Bet buvau tikras, kad...

– Nieko nesakykite. Ir nesijaudinkite. Rytoj paskambinsiu Holei, o tada abu pasikalbėsime apie tai, gerai?

– Ačiū, Laura.

Jie atsisveikino. Laura kurį laiką sėdėjo virtuvėje ir mąstė. Žinojo, kad ta akimirka anksčiau ar vėliau ateis.

19

Stiklinės durys buvo ten, kur ir visada; šįkart jų vietos nebuvo užėmusi rožinė pilis. Jei ne beribė vandens platybė, prie kurios, tiesą sakant, Tedas jau buvo beveik įpratęs, viskas būtų atrodę kaip įprastai. Prie kepsninės net negulėjo šachmatų dėžė. Tedas prisiminė kaip paskutiniame jo sapne Holė išniro iš vandenyno kartu su Rodžeriu, pasiėmė dėžę ir, metusi į jį pagiežingą žvilgsnį, grįžo į jūros gelmes. Dabar jis, kaip ir anuos kartus, stabtelėjo prie stiklo ir ištiesė ranką, kad atvertų duris. Ištiesė ryžtingai, žinodamas, kad dėl kažkokios absurdiškos sapno užgaidos nesugebės peržengti savo svetainės slenksčio. Tačiau stumdomosios durys lengvai pasidavė. Įsijungęs jutiklinis apšvietimas nušvietė terasą už namo ir Tedas stabtelėjo, kad nužvelgtų kiemą. Jūra buvo rami, nebangavo ir nesijautė jai įprasto druskos prisodrinto vėjo; priešingai, tvyrojo miško drėgmės kvapas.

– Vis dar nesupranti?

Išgirdęs balsą krūptelėjo. Grįžtelėjo į dešinę. Terasa driekėsi toliau ta kryptimi. Ant sulankstomo paplūdimio krėslo sėdėjo Rodžeris su savo baltu chalatu ir akinama šypsena.

– O ką turiu suprasti?

Sanitaras nukreipė žvilgsnį į jūrą, tamsius vandenis, susiliejančius su naktimi. Neatsakė.

– O ką turiu suprasti? – pakartojo Tedas.

Vienintelis atsakymas buvo lėtas mostas ranka, tarsi nušluojančia jūros platybę.

Vis dar nesupranti?

Šviesa terasoje staiga užgeso. Tedas jau buvo bepurtantis ranką, kad apšvietimas vėl įsijungtų, kai staiga jo dėmesį patraukė jūroje išsklidusi pilka dėmė. Iš pradžių pagalvojo, kad tai didžiulis laivas, bet akims pamažu apsipratus su tamsa, suprato. Tai buvo ne laivas ir ne kas nors plūduriuojančio. Tai buvo *kitas krantas*.

Vis dar nesupranti?

Todėl šįkart ir nebuvo nei bangų, nei jūros vėjo. Tai buvo ne jūra, o ežeras. Vos tik apie tai pagalvojo, suprato, kad ta labai ilga terasa iš tikrųjų yra lieptas. Lieptas, kuris buvo dar ir pažįstamas, be jokios abejonės. Jis stovėjo Vendelio namų valdose. Priėjo prie liepto galo ir žvilgtelėjo žemyn. Ten buvo pririšta valtis, kurioje jis matė tą žmogų pirmąjį kartą.

Anksčiau jis čia matė bangas, dūžtančias į veją, nė kiek neabejojo.

– Anksčiau aš... – pratarė, atsigręždamas į Rodžerį.

Tačiau Rodžerio nebebuvo, tik tuščias krėslas. Tedas lėtai patraukė prie jo, pirmą kartą atsisukdamas itin modernų Vendelio namą. Nužvelgė stiklines duris, dėl kurių ir persikėlė iš savo svetainės į valdas žmogaus, apie kurį tiek mažai žinojo. Priėjęs prie paplūdimio krėslo pamatė, kad ant jo kažkas guli. Iš pradžių pagalvojo, kad chalatas, paliktas sanitaro, kuris jau teleportavosi kitur, palikęs savo drabužį. Tačiau tai buvo ne chalatas, o raudonas Holės bikinis. Tedas pasilenkė ir paėmė jį, jusdamas šlapią medžiagą, lyg jo buvusi žmona būtų ką tik jį nusirengusi ir čia palikusi.

Buvusi žmona.

Besidaužančia širdimi žvalgėsi jos ežere. Įsivaizdavo, kaip ji plaukioja nuoga.

Tačiau Holės nebuvo. Tik jos bikinis. Tedas klestelėjo ant kėdės ir suspaudė delnuose medžiagą į kamuoliuką. Pakėlė prie veido ir įsikniaubė nosimi, bandydamas užuosti įprastą žmonos kvapą.

Buvusios žmonos.

Vis dar nesupranti?

Ilgai taip sėdėjo, mėgaudamasis vėjo ūžavimu medžiuose, svirplių svirpimu. Tas miškas atrodė kažkoks pažįstamas ir raminantis. Po valandėlės atsikėlė, nužingsniavo prie medinės terasos krašto ir nusileido nuolaidžiu žemės šlaitu prie ežero kranto. Apėjo valdas. Prie įėjimo pamatė juodą lambordžinį, nebylų lyg milžinišką užmigusį vabalą.

Tada jam pasirodė, kad viename iš langų kažkas sujudėjo. Akimirką akies krašteliu pastebėjo šmėkštelint kažkokį siluetą. Gal Rodžeris vis dar čia...

Patraukė prie pagrindinių durų, nebūdamas visai tikras, ar nori susidurti su sanitaru, pasuko rankeną ir sunkios durys pasidavė.

Ir tada jis išvydo save patį. Tedą, laukiantį jo viduje, stovintį indiško kilimo centre ir besitaikantį jam Brauningo pistoletu į galvą. Akimirką jų žvilgsniai susitiko. Vienas iš jų su nuostaba atsiduso, kai ginklas iššovė ir kulka įsmigo į tarpuakį Tedui, kuris sunkiai susmuko ant kilimo. Keisčiausia, kad nors kulka jį pakirto, jis pajuto tik menką dilgtelėjimą kaktoje. Pabandęs save paliesti, suprato, kad jo rankos – du suglebę čiuptuvai, tysantys prie jo kūno. Kraujas užtemdė jam dešinę akį, bet jis vis tiek matė kitą Tedą, žingsniuojantį pirmyn atgal.

Prie krūtinės kažkas vibravo. Kitas Tedas pastebėjo, pasilenkė virš jo ir panaršė striukės kišenėje, kol surado mobilųjį telefoną. Kai traukė, akimirką prieš akis šmėstelėjo ekranas ir jis spėjo pamatyti Holės veidą.

Staiga kitas Tedas pažvelgė į jį.

– Kas ta Holė? Ji gali sujaukti mano planus, Vendeli?

Rankoje jis jautė šlapią Holės bikinio kamuoliuką. Bandė suspausti jį, tarsi taip galėtų įsitverti į tikrovę, į savo prisiminimus. Tačiau pirštai jo neklausė. Jie tik juto...

Kitas Tedas dabar jau karštligiškai blaškėsi, akivaizdžiai sunerimęs. Skaitė į telefoną ateinančias žinutes ir jo veidas mainėsi.

Mes atvažiuojame. Laikas atidėti šiandienos žvejybą.

Lauke su niekuo nesupainiojamas variklio ūžesys įspėjo apie atvažiuojantį džipą. Kitas Tedas priėjo prie lango ir žvilgtelėjo.

– Po velnių!

Netrukus mašina sustojo. Ant kilimo susmukęs Tedas iš paskutiniųjų bandė atmerkti akis, bet regėjimo laukas buvo per siauras, kad jis matytų duris, pro kurias buvo įžengęs. Tačiau matė, kaip kitas Tedas eina per patalpą link arkados, vedančios į virtuvę, kad dingtų pro galines duris. Tuo metu kitapus durų pasigirdo su niekuo nesupainiojami Sindės ir Nadinės balsai. Tedas troško, kad jos neužeitų, kad nepamatytų jo tysančio su kulkos žyme kaktoje... Laukimo akimirka.

– Koks čia lapelis ant durų? – paklausė Sindė.

– Tai raštelis, – atsakė jai sesuo. – Ant jo – mamos vardas.

Tedas kitapus durų galėjo aiškiai girdėti pokalbį, tysodamas ant grindų su kulka kaktoje.

– Kas ten parašyta, mama? Mes irgi norime žinoti.

Pauzė.

– Ko tu verki, mama?

20

Tedas sėdėjo ant to paties suolelio kaip visada. Paskubomis papusryčiavo ir dabar buvo vienas. Maikas buvo vienas iš pirmųjų pacientų, išėjęs ir priėjęs prie jo. Atrodė puikiai nusiteikęs.

– Atrodo, teks pradėti dalytis savo mėgstama vieta. – Maikas atsinešė knygą.

Tedas neatsakė, tuščiu žvilgsniu žvelgė į krepšinio aikštelę.

– Tu nepasakysi, kad gyvenimas kaip šokolado dėžutė, tiesa? – tarė Maikas, sėsdamasis ant suoliuko šalia Tedo. – Nenusiteikęs kalbėtis?

Atsivertė knygą ir ėmė skaityti. Po kiek laiko pajuto niuktelėjimą į koją. Maikas pažvelgė ten, kur žiūrėjo Tedas: jis buvo įsmeigęs akis į galines ligoninės duris, kur Rodžeris jam mojo, kad ateitų.

– Kas ten? – Maikas nesuprato, kodėl palatos draugas taip elgiasi.

– Ar matai? – sušnabždėjo Tedas.

– Ką? Ten nieko nėra, Tedai... – nusišaipė Maikas. Bet pamatęs apniukusį Tedo veidą nusprendė, kad dabar ne pats tinkamiausias metas juokams. – Aišku, kad matau! Tai B korpuso sanitaras, visada lydintis tavo daktarę. Kažkoks Rodžeris...

Tedo veidas prašviesėjo.

– Tau viskas gerai, drauguži?

– Taip, taip, – Tedas atsistojo. – Dar pasimatysime.

Nuėjo prie Rodžerio. Šios nakties sapnas buvo išmušęs jį iš vėžių.

Vis dar nesupranti?

Stebėjimo kabinete jų laukė Laura. Tedas įžengė nunarinęs galvą, beveik vilkdamas kojas. Tai nebuvo žmogus, nekantraujantis išgirsti naujienas apie savo šeimą, kaip ji tikėjosi.

Rodžeris atkreipė jos dėmesį gestu:

– Tikrai nenorite?.. – Parodė į savo riešus.

Laura papurtė galvą. Buvo nusprendusi, kad laikas pradėti išsiversti be antrankių.

– Gal man pasilikti? – pasisiūlė Rodžeris.

– Nereikia.

Sanitaras, regis, nebuvo tuo tikras, bet galiausiai išėjo. Tedas atsisėdo į įprastinę vietą.

– Tedai, žiūrėkit man į akis... Gal pasikalbėsime kitą kartą?

– Ne, ne. Šiandien kaip niekad turiu su jumis pasikalbėti. Mėginu surikiuoti savo mintis.

– Ar šiandien gėrėte vaistus?

– Žinoma. Lyg jūsų draugai paliktų man kokį nors pasirinkimą, – pajuokavo.

Laura šyptelėjo.

– Galvojau, gal jums suleido kokių nors raminamųjų... Jūsų kortelėje nieko nematau.

– Jokių raminamųjų.

– Maniau, kad nekantraujate pasimatyti su Hole ir galbūt...

Išgirdus Holės vardą Tedo veidą nušvietė viltinga šypsena. Jis nieko negalėjo padaryti.

– Pavyko su ja pasikalbėti?

– Taip. Holė aiškiai paprašė jums perduoti, kad netrukdys mergaitėms matytis su tėvu; žino, kaip jūs jas mylite, o jos – jus. Sindė su Nadine jūsų pasiilgo, bet supranta, kad gydotės ligoninėje.

– Galbūt vakar jūs buvote teisi... ir verta šiek tiek palaukti. Aš tik norėjau įsitikinti, kad joms viskas gerai.

– Manau, geriausia būtų dar keletą dienų palaukti. Jūs didžiuliais žingsniais žengiate į priekį. Kodėl staiga apsigalvojote, Tedai?

– Vakar vėl sapnavau tą patį sapną, veiksmas vyko mano namų terasoje, bet šįkart atsitiko ir kai kas daugiau. Šįkart aš išėjau iš savo namų ir nuėjau terasa iki vandenyno, tik tai jau buvo nebe vandenynas, o ežeras.

Laura susirado savo rankinėje nešiojamąjį magnetofoną. Iki šiol Tedas nė karto nesapnavo, kad nutolsta nuo namų; galbūt tai reiškė, kad...

Juto vis stiprėjantį jaudulį. Pasidėjo magnetofoną ant stalo ir paprašė jo, kad papasakotų savo sapną, atskleisdamas kuo daugiau detalių. Tedas ėmė pasakoti. Prabudus sapnas neišsisklaidė, jis prisiminė viską, gyvai, lyg tai būtų ką tik peržiūrėtas filmas. Vienintelė detalė, kurią jis praleido nutaręs, kad ji nereikšminga, o dar ir todėl, kad ji buvo ypač skausminga, buvo ant krėslo rastas šlapias Holės bikinis.

Kai baigė, Laura išjungė magnetofoną ir vėl įsidėjo į rankinę. Pasiėmė užrašus.

– Laura, per tą laiką jūs kalbėjotės su Hole, su gydytoju Karmaiklu, o tikriausiai ir su kitais su manimi susijusiais žmonėmis. Ar pavyko surasti Vendelį?

Laura nurijo seiles. Šis klausimas jai buvo netikėtas.

– Tedai, šis sapnas padės jums suprasti tiesą.

– Nesuprantu.

– Nėra paprasto būdo jums tai paaiškinti... bet jūs ir esate Vendelis.

21

Laura nuo pat pradžių žinojo, kad Vendelis nėra tikras asmuo, o tik Tedo susikurta jo paties projekcija. Holė jai patvirtino, kad vila prie ežero priklauso jiems ir kurį laiką jie leisdavo ten beveik kiekvieną savaitgalį, nors paskutiniais mėnesiais – nuo to laiko, kai jųdviejų santuoka pradėjo byrėti, – ten dažniau važiuodavo tik vienas Tedas. Tai jis mėgo žvejoti, tai jis turėjo juodą lambordžinį, kurį prižiūrėjo kaip dar vieną vaiką, tai jis sumontavo tą Disnėjaus princesių pilį, apie kurią tiek kartų pasakojo per seansus.

Pats Tedas universitete susipažino su Linču. Studijų metais, taip pat ir dar kurį laiką jie buvo labai artimi. Vėliau taip dažnai nebesimatydavo, nors ryšiai niekada galutinai nenutrūko. Holė pasakojo Laurai, kad jai pradėjus susitikinėti su Linču, jos santuoka su Tedu jau buvo subyrėjusi į šipulius ir jiems jau reikėjo padėti galutinį tašką. Iki šiol to nepadarė tik todėl, kad laukė tinkamos progos pranešti apie tai savo dukterims.

Holė su Linču buvo labai atsargūs, bet padarė vieną vienintelę klaidą: tai buvo vakarienė restorane, kuriame jie buvo nufotografuoti. Norėjo pasidžiaugti normaliu vakaru, nesislapstydami, ir nusprendė atskiromis mašinomis nuvažiuoti į Beverlį, kuris buvo už penkiolikos kilometrų. Bet per savo kvailumą, norėdami pajusti tikrą laisvę, pasirinko staliuką prie lango. Kai

tik koks nors praeivis pasižiūrėdavo į juos, jie kaskart apie tai pajuokaudavo, apgailestaudama pasakojo Holė Laurai. Nei ji, nei Linčas nepastebėjo, kad iš Bostono paskui juos sekė privatus detektyvas.

Holė tikino, kad Tedas jos nebemylėjo, jo jausmai išblėso kur kas anksčiau už jos. Jis visada buvo santūraus būdo ir šiek tiek atsiskyrėlis, bet tik ne su Hole; tačiau paskutiniaisiais mėnesiais ėmė tolti ir užsisklendė nuo jos. Kad ir kaip Tedas stengėsi nuslėpti, tai darėsi akivaizdu. Seksas pamažu vis retėjo, kol beveik apskritai išnyko. Jis nebeieškojo jos, ir Holė pati ne vieną mėnesį rodė iniciatyvą, tikėdamasi, kad išblėsęs geismas vėl gali atgyti, kaip beišblėstantis laužas, paskutinę akimirką stebuklingai įmetus pliauską. Tačiau buvo skausminga kaskart melsti tų trumpų akimirkų mechaniškos aistros. Holė bandė apgaudinėti save ir tikėti Tedo pasiteisinimais, kuriuos kasnakt girdėdavo: tai darbas, tai dar nemiega mergaitės... Tačiau vienu metu tai suprato, *pajuto*. Ji jau nebebuvo geidžiama. Jai tarsi raištis nuo akių nukrito. Kartą ar du per mėnesį Tedas išvykdavo iš valstijos susitikti su svarbiais klientais, tais, su kuriais kompanijos prezidentas turėjo bendrauti *asmeniškai*. Tai buvo šešiaženkliai klientai, kaip jis visada sakydavo Holei, jie buvo labai svarbūs ir apie jų investicijas reikėdavo pranešti asmeniškai. Tedo nebūdavo mažiausiai tris dienas, o dažniausiai – visą savaitę, ir grįždavo jis geresnės nuotaikos, atveždavo mergaitėms dovanų, būdavo švelnus... kokią nors naktį po jo sugrįžimo netgi atsirasdavo erekcija.

Bet greitai viskas vėl grįždavo į senąsias vėžes. Tedas vėl jos vengdavo, būdavo prastai nusiteikęs ir verždavosi į ežerą žvejoti. Holė nežinojo, ar jis turi kitą moterį, ar kitų moterų, bet suprato, kad jos vyro laimė ten, kur jos nėra.

Holė tikrai tuo nesididžiavo, bet buvo priversta patikrinti jo keliones. Skambindavo į kompaniją, kalbėdavosi su Tedo sekretore, partneriu, viskas sutapdavo. Arba jis viską labai kruopščiai

apgalvodavo, arba neapgaudinėjo jos. Bet juk akivaizdu, kam reikia savaitės kelionei verslo reikalais? Tedas sakydavo, kad naudojasi proga pažvejoti, ir tai jai taip pat pavyko patikrinti Denverio žvejybos klube. Jeigu Tedas ir apgaudinėjo ją, tai neabejotinai buvo kur kas atsargesnis nei ji, kuri po kelių savaičių sėdėjo su meilužiu restorane už staliuko prie lango, kad visi matytų.

Galiausiai Holė pripažino pralaimėjusi. Šiaip ar taip, jeigu Tedas ir neapgaudinėjo jos, tai iš esmės nieko nekeitė. Buvo ir dar kai kas: jos meilė pamažu išblėso, beveik nejučia. Palyginti greitai vyro abejingumas tapo sveikintinas, ji nebyliai jam pritarė. Netgi norėjo, kad jis turėtų kitą, nes tada viskas būtų paprasčiau.

Kartą pas juos namuose apsilankė Džastinas Linčas. Tedo nebuvo, mergaičių taip pat. Holė su juo gerai sutarė, todėl pakvietė jį užeiti, išgėrė po taurę vyno, pasėdėjo, ir vos per porą valandų Holė jam viską išpasakojo. Viską. Džastinas nenumanė apie braškantį šeimos židinį, ir juo labiau, – patikino ją, – nežinojo, ar Tedas turi meilužę. Draugas jam apie tai niekada nebuvo užsiminęs; Džastinas pasiteisino, kad Tedas buvo labai santūrus. Tačiau jie akivaizdžiai traukė vienas kitą, ir Džastinas tapo Holės guodėju.

Kai padėtis tapo nepakenčiama, Holė nusprendė pasikalbėti su Tedu, įvardyti tai, kas buvo akivaizdu. Skyrybos buvo geriausia išeitis, ir jis iš karto sutiko. Tuo metu Tedą jau buvo pradėję kamuoti galvos skausmai; jo kūnas ėmė išsiduoti. Holė su Džastinu ir toliau susitikinėjo, tik kaip draugai, tačiau abipusė trauka stiprėjo, ir jai darėsi vis sunkiau atsispirti. Kuo geriau jie pažino vienas kitą, tuo labiau vienas kitam patiko. Tik išankstinio Holės ir Tedo susitarimo dėl skyrybų ir tereikėjo, kad įsipliekstų romanas. Jų įtarimai, kad Tedas galbūt irgi turi meilužę, buvo melas, kurį jie kartojo sau, kad nejaustų tokios kaltės.

Holė taip ir nesužinojo, kad tuo metu Tedas ėmė lankytis pas daktarą Karmaiklą, įsitikinęs, kad jo smegenis glemžiasi

piktybinis auglys. Juo labiau nežinojo, kad jo galvoje lėtai, bet nenumaldomai brendo mintis nusižudyti.

Taip pat dar ilgokai nežinojo apie privatų detektyvą ir nuotraukas iš restorano. Nes Tedas nepareikalavo paaiškinimo nei iš jos, nei iš Linčo, o įdėjo nuotraukas į voką seife ir toliau gyveno kaip gyvenęs, toje ore pakibusioje būsenoje, kol jie kartu nuspręs, kaip skyrybų atveju elgtis su mergaitėmis ir artimiausiais giminėmis. Paradoksalu, bet iš tikrųjų tai buvo dienos, kada jie geriausiai sutarė.

Holė surado nuotraukas jau vėliau, pasakos ji Laurai po kiek laiko. Neturėjo prieigos prie seifo ir teko jį išlaužti. Tačiau tai įvyko po mėnesio! Visą mėnesį Tedas ir toliau gyveno su ja nė žodeliu neužsimindamas, lyg jam būtų vis tiek.

Kodėl Tedas mėnesį delsė? Tik po mėnesio jis nuėjo pas Linčą į biurą, kai pastate beveik nieko nebuvo, ir uždaužė jį bronzine lempa. Tik po mėnesio tą dieną kažkas iš apatinio aukšto išgirdo smūgius, riksmus ir iškvietė policiją, kuri aptiko Tedą pastato vestibiulyje su lempa ant kelių ir apsitaškiusį draugo krauju. Kai jį radęs pareigūnas paklausė jo vardo, jis atsakė nežinantis, bet netrukus pasisakė esąs Vendelis. Jį sulaikius paaiškėjo, kad tikrasis jo vardas Teodoras Makėjus.

Sumuštas Linčas atsidūrė ligoninėje, komos būklės. Pirmosiomis dienomis gydytojai buvo optimistiškai nusiteikę; jį teko skubiai operuoti, ir jie manė, kad nuleidus kraują smegenų uždegimas atslūgs ir jis prabus. Tačiau taip neįvyko.

Holė lankė jį kiekvieną savaitę. Džastinas buvo vienturtis, ir jo šeima buvo visai mažytė. Buvo nepakeliama visada rasti jį vieną, prikaustytą prie ligoninės lovos, ir laukti stebuklo, kuris galbūt niekada taip ir neįvyks. Holė negalėjo pasakyti, kad buvo jį įsimylėjusi, bet neabejojo, kad tai galėjo nutikti. Ir, žinoma, jautėsi atsakinga. Ir kodėl nebuvo atsargesnė? Laura patarė jai užsirašyti į terapiją, ir ji Holei gerokai padėjo. Niekas negalėjo numatyti, kad Tedas, taikus ir tartis linkęs žmogus, visą mė-

nesį slėps, kad žino apie neištikimybę, o paskui prasiverš kaip Vezuvijus.

Tuo metu Tedas nugrimzdo į sąstingio būseną. Buvo paguldytas į Lavender Memorial ligoninę. Daktarė Laura Hil, tik gavusi jo bylą, iš karto susisiekė du gydytoju Karmaiklu, kurio pacientu Tedas buvo iki tol.

22

Tedas nepertraukdamas klausėsi Lauros. Kai daktarė papasakojo apie Linčo sumušimą, šiek tiek nustebo, bet ne per daugiausiai.

– Jis vis dar komos būklės?

– Bijau, kad taip.

– Nėra jokių abejonių, kad tai mano darbas, tiesa?

Laura papurtė galvą.

– Juk turi būti kažkoks paaiškinimas, – Tedas įnirtingai purtė galvą. – Dėl ko galėjau taip sumušti draugą, kad jį ištiko koma? Patikėkite, tai, kad mano žmona savo noru turėjo su juo intymių santykių, nepakankama priežastis. Niekada nieko panašaus nesu padaręs. Gal ir siutau ant jo, nesiginu, bet tikrai ne tiek, kad kėsinčiausi nužudyti. Turi būti dar kažkokia priežastis.

– Atsakymas slypi jūsų galvoje, taip pat ir Linčo, kuris kol kas nieko negali pasakyti.

– Dieve mano.

– Neteiskite savęs, Tedai. Tuo metu jūs akivaizdžiai nesuvokėte, ką darote. Kaip ir ankstesnėmis dienomis. Pasak Holės, jūs visą mėnesį slapta saugojote tas nuotraukas iš restorano, o jums tai buvo nebūdinga, ji mano, kad tikrai būtumėte jai ką nors pasakęs.

Tedas sutiko.

Turėjo atsitikti dar kažkas. Buvo sunku spėlioti apie Linčą, su kuriuo draugystės Tedas visiškai neprisiminė. Galbūt Linčas žinojo apie jį ką nors, kas galėjo pakenkti Holei...

– Apie ką galvojate? – Laura pastebėjo jo susirūpinimą.

– Ar Holė jums apie Linčą nieko nesakė, neturėjo jokių įtarimų? Jeigu užmezgė su juo romaną, matyt, laikė patikimu žmogumi. Bet pati žinote, kartais mes klystame rinkdamiesi žmones.

– Suprantu, apie ką jūs. Žinote, būsiu atvira. Holė sakė, kad Linčas ramus, patikimas ir blaiviai mąstantis žmogus. Nors jie su Hole tapo neabejingi vienas kitam, Linčas nesutiko pradėti naujo etapo, kol jūs su ja žodžiu nesusitarsite dėl skyrybų. Džastinas norėjo susitikti su jumis ir viską papasakoti. Tai, žinoma, nereiškia, kad jis nieko neslėpė, tiesiog taip apie jį galvoja Holė.

– Holė turi puikią nuojautą. Jeigu ji taip sakė, tikriausiai taip ir buvo.

– Ir vis dėlto aš sutinku su jumis, – tarė Laura. Kažko ieškojo aplanke, kuriame buvo plastikiniai vokai. – Kažkas išprovokavo tokį jūsų išpuolį prieš Linčą. Galbūt kas nors, ką sužinojote jį sekdamas. Aš nesikalbėjau su privačiu detektyvu, kuris jums atliko šį darbą, bet kalbėjosi Holė; tas žmogus tvirtino, kad vien tik pasekė juos ir įteikė jums nuotraukas.

– To detektyvo pavardė Piterstonas, tiesa?

– Prisimenate jį?

– Man apie jį pasakojo Vendelis... Dieve, visą tą laiką bendravau su žmogumi, kurio apskritai nėra. Ar gali būti?

– Draugystė su Linču, santykiai su Hole, vila prie ežero... visa tai Vendelio gyvenimo dalis. Jūsų protas atskyrė visą šią informaciją, ir priskyrė Vendeliui. Galima pasakyti, kad tam tikra prasme ji jums nepasiekiama. Ir dabar jūsų sąmonėje, regis, yra užrakintas kambarys.

Atidarykite duris.

Laura kalbėjo neskubėdama. Lyg sulig kiekvienu žodžiu tikrintų Tedo gebėjimą suvokti informaciją.

– Kas ten? – paklausė Tedas. Laura buvo ištraukusi iš aplanko vieną nuotrauką. Ji buvo mažytė ir jau ne vienų metų senumo. Ištiesė ją.

Nufotografuoti buvo Tedas ir Linčas jaunystėje, universiteto bendrabučio vakarėlyje, besišypsantys prie Umos Turman „Bulvarinio skaitalo" plakato. Plakatas akimirksniu atgaivino Tedo prisiminimus. Jis stovėjo koridoriuje, prie savo kambario. Uma buvo su juodu peruku ir provokuojančiai rūkė. Tedas nuotraukoje buvo išvaizdus, labai liesas ir ilgais iki pečių plaukais. Ant galvos ryšėjo „Axl Rose" stiliaus raištį, o rankoje laikė plastikinę stiklinę. Linčas šalia atrodė toks pat jaunas, kokį Tedas jį prisiminė skambinantį į jo namų duris... Jo grožis buvo kerintis.

– Puikiai prisimenu šį plakatą. Linčo – visai ne. Atrodo, mes buvome artimi.

Laura linktelėjo. Padėjo nuotrauką į aplanką.

– Tame sapne apie vilą prie ežero buvo šis tas naujo, – tarė Tedas, – ta vieta man atrodė lyg ir pažįstama. Be to, šiandien prabudęs, aš kai ką supratau: neįstengiau prisiminti Vendelio veido, galvojau, kokia jo akių spalva, jo bruožai mano atmintyje vis išsklisdavo. Ar jis buvo liesas? Su akiniais? Negalėjau tiksliai pasakyti.

– Beje, dėl Vendelio, noriu kai ko paklausti... Ar tas vardas jums ką nors reiškia?

Tedas susimąstė.

– Jei klausiate, ar kada nors pažinojau žmogų tokiu vardu, tai atsakau, kad ne. Bent jau kiek prisimenu, nors tokiomis aplinkybėmis tai ne kažin kas.

Laura sutiko.

– Negaliu patikėti, kad iki komos sumušiau žmogų, – tarė Tedas susiimdamas už galvos ir vis ją purtydamas.

– Gana apie tai galvoti, Tedai. Esu tikra, kad psichozė jums prasidėjo dar prieš tą incidentą su Linču. Gerokai anksčiau. Il-

gai svarsčiau, ar verta atskleisti jums, kad Vendelis neegzistuoja ir iš tikrųjų tai jūsų paties dalis, besislepianti po šia kauke.

– Baiminatės, kad vėl negrįžčiau į kurį nors ciklą?

– Nemanau. Pernelyg toli nuėjome.

– Pernelyg toli?

– Taip. Prisiminkite pirmąjį ciklą. Jame ruošėtės nusižudyti dėl auglio galvoje. Taip pat turėjote nužudyti Vendelį, tą dalį savęs, kuri žinojo tiesą apie Holės romaną ir buvo atsakinga už Linčo sumušimą. Tam tikra prasme šis ciklas buvo tobulas. Pagal mano teoriją jūs ruošėtės nusižudyti po susitikimo Linču, bet jums aptemo protas ir jūs to nepadarėte. Ir tada jūsų sąmonė sukūrė tą ciklą, kuris vis kartojosi ir kartojosi. Jame jūs nužudote Vendelį ir visa tai, ką jis įkūnija.

– Matau, kur lenkiate... – tarė Tedas. – Tame cikle aš net neturėjau rūpesčių su Hole.

– Tai buvo tobula savižudybė.

– O Bleinas? Ką jis su visu tuo turi bendra?

Tai buvo vienintelis klausimas, kurio Laura bijojo, nes atradusi tą Bazo Šviesmečio lipduką, nebežinojo, kaip į tai atsakyti. Bet kol kas nenorėjo apie tai pasakoti, todėl atsakė taip, kaip būtų atsakiusi dar vos prieš kelias dienas.

– Jums reikėjo kaip nors pateisinti Vendelio žmogžudystę, ir jūsų protas sukūrė išradingą schemą apie vienas kitą žudančius savižudžius. Pats pagalvokite, reikėjo atkalbėti žmogų, pasiruošusį nusižudyti. Kaip tai padaryti? Svarbiausia – apeliuoti į jo jausmus įtikinėjant, kad savižudybė sukrės jo artimuosius. Šie klausimai tikrai sukosi jūsų galvoje, svarstant šią galimybę. Dabar matote, Tedai? Todėl ir sakau, kad pirmasis ciklas – tobula žmogžudystė. Jame jūs net išsprendžiate problemą, kaip nesugniuždyti brangių žmonių. Schema tiesiog nepriekaištinga. O Bleino byla prieš jums patenkant į Lavenderį turėjo didžiulį atgarsį; surinkau begalę straipsnių iš laikraščių. Labai tikėtina, kad jūs tiesiog pasitelkėte šią informaciją, konstruodamas ciklą.

Atkreipkite dėmesį į dar vieną svarbią aplinkybę: Linčas jums buvo svetimas žmogus; jį pažinojo tik Vendelis.

– Kodėl į ciklus įsiterpė mūsų seansai? Kodėl neliko užmaršty, kaip visas likęs mano gyvenimas Lavenderyje, apie kurį nieko neprisimenu?

– Na, iš pradžių jų nebuvo. Tik tada, kai pradėjome gilintis į jūsų praeitį, mūsų seansai pamažu ėmė brautis į tuos ciklus ir juos ardyti. Ar turite pasagą?

Tedas linktelėjo. Juto savo kelnių kišenėje jos svorį.

– Tada ir atsirado pirmosios spragos pirmajame cikle. Pavyzdžiui, jūs prisiminėte savo dukteris, bėgančias prie vilos šalia ežero durų. Jūsų pasąmonė siekė sugriauti idilišką pabaigą, demaskuoti Vendelį.

Tedas apstulbęs linktelėjo. Jis suprato.

– Todėl antrajame cikle jo ir nenužudžiau, – tarė, prisimindamas kas įvyko.

– Taip. Antrajame cikle jau žinojote, kad Vendelis su Linču iš tikrųjų pažįstami ir buvo studijų draugai. Tai buvo jūsų istorija, Tedai! Jūs paprasčiausiai sužinojote apie savo paties ryšius su Linču. Tačiau Vendelis nenorėjo būti demaskuotas, nes tada būtumėte demaskuotas ir jūs, ir todėl jis kurstė jus prieš Linčą, ir dar parodė nuotraukas iš restorano. Nepamirškite, kad antrajame cikle jūs jau žinojote apie savo įtemptus santykius su Hole. Su kiekvienu ciklu jūs vis labiau artėjote prie tiesos...

– Štai kodėl Vendelis siekė taip nuteikti mane prieš jus ir Rodžerį... Dieve mano, vis dar galvoju apie jį kaip apie tikrą asmenį.

Paklausyk, Tedai, čia, tavo galvoje, – Vendelis palinko ir smiliumi bakstelėjo Tedui į kaktą, – slypi tam tikra informacija, kuri tave kompromituoja. Taip pat ir mane, nesiginsiu.

– Dabar suprantu, kodėl Holė nenori manęs matyti, – tarė Tedas.

– Tiesą sakant... Holė nori jus matyti.

– Tikrai?

– Ji supranta, kad įprastomis aplinkybėmis jūs nebūtumėte sumušęs Linčo. Tikisi, kad pasigydęs čia vėl tapsite toks, koks buvote..

– Tai vis dėlto jūs pasikalbėjote su ja?

Laura linktelėjo.

– Šiandien iš pat ryto, kaip ir žadėjau. Dabar, kai padarėme tokią didžiulę pažangą, nuoširdžiai manau, kad jums ne pro šalį pasimatyti su dukterimis. Holė sakė, kad bus pasiruošusi ateiti su jomis, kai tik pranešime.

Tedą užplūdo džiaugsmas, o kartu ir nerimas, tačiau viską nustelbė prisiminimai apie laimingas akimirkas su dukterimis; Sindės ir Nadinės veidų kaleidoskopas, apkabinimai, bučiniai, linkint labanakt, pasakos prieš miegą. Netrukus pasirodė ir ašaros. Nuo tos dienos, kai prieš šešis mėnesius pateko į Lavenderį, jis pirmą kartą verkė.

23

Markusas jau dalijo nurodymus sekretorei, kad jo niekas netrukdytų: turėjo peržiūrėti ir nusiųsti direktorei išlaidų lapus, bet tuo metu koridoriuje pasirodė Laura, ir jo prioritetai akimirksniu pasikeitė.

– Kokia maloni staigmena! – sušuko pamatęs ją ateinant. Sekretorė, kuri pažinojo jį taip, lyg pati būtų pagimdžiusi, priekaištingai ir kartu su užuojauta žvelgė į jį pro apskritų akinių viršų.

– Užsiėmęs? – paklausė Laura, jiems įžengiant į kabinetą.

– Ne labiau nei įprastai. Atrodai linksma. Ar kas atsitiko?

– Taip akivaizdu?

– Tik šiek tiek.

– Aš patenkinta, – pripažino ji. – Pasakiau Tedui apie tai, kad jis sumušė Linčą, apie Vendelį, apie viską. Vakar jis sapnavo iškalbingą sapną, kuriame pats daug ką įžvelgė. Pagalvojau, kad dabar pats metas ir nesuklydau.

– Labai džiaugiuosi, – Markusas patraukė popierius, kuriais buvo nuklotas stalas.

– Tu tikrai neužsiėmęs?

– Anaiptol, – jau tyliau atsakė jis. Nors Klaudija buvo itin diskretiška, nenorėjo, kad išgirstų jį taip akivaizdžiai meluojant. Markusas gerokai vėlavo su dokumentais, ir jam buvo brangi

kiekviena minutė, bet Lauros apsilankymas buvo svarbesnis, jokiu būdu negalėjo pasirodyti abejingas. Jau geriau buvo sulaukti direktorės skambučio, nei pasirodyti Laurai storžieviu.

– Atrodo, aš priartėjau prie tiesos, Markusai.

– Džiaugiuosi.

– Dabar jau tai ir tavo reikalas, neatsikratysi manęs, – pamerkė jam akį.

Markusas nusijuokė.

– Nežinau, ar tai gerai, ar blogai. Tik būk gera, kai rašysi tą knygą, neužsimink apie mūsų mažytį susitarimą perkelti Makėjų į mano korpusą.

– Beje, taip deramai už tai ir neatsidėkojau. Aš vis kur nors tave įpainioju, o tu visada man padedi. Ačiū.

Jis nesumojo, ką atsakyti. Prašys dar vienos paslaugos? Toks meilumas kėlė jam nerimą. Gal ji ir vėl gudrauja, kad jis, tvirčiau pasijutęs, pakviestų ją pavakarieniauti, ar į kiną, o tada ji atsisakytų? Praeityje Markusas buvo jau ne kartą įsitikinęs, kad nesugeba perprasti ženklų, kuriuos jam siunčia moterys, ir ypač Laura.

– Kaip jau sakiau, džiaugiuosi, kad galėjau padėti.

– Gerai jau, atėjau ne vien tam, kad trukdyčiau pildyti išlaidų ataskaitas... – tarė Laura, rodydama į dokumentus, kuriuos Markusas buvo sukrovęs šone.

Na štai.

– Gal nori pavakarieniauti pas mane?

Markusas tikėjosi bet ko, bet tik ne tokio kvietimo. Žaibiškai viską apmąstė. Jeigu vakarieniaus jos namuose, vadinasi, bus ir Volteris. Tai jo nė kiek neerzintų, bet neliktų jokios romantikos. Kita vertus, jeigu ji įsileistų jį į savo šeimos gyvenimą, tai būtų netgi dar svarbiau. Šiaip ar taip, labai apsidžiaugė.

– Žinoma.

– Puiku. Gal rytoj septintą?

– Septintą būsiu.

– Paprašysiu sesers, kad atvažiuotų pasiimti Volterio. Jis labai mėgsta bendrauti su savo vyresnėmis pusseserėmis, „išdykautojomis“.

Markusas ne iš karto atsitokėjo. Ar tai buvo pasimatymas? Laura pakilo.

– Tai pasimatysime rytoj, – paskelbė. – Palieku tave dirbti savo darbą...

Prieš uždarydama duris Laura metė jam paskutinę šypseną. Jau laukiamajame ji vos sutramdė juoką; žinojo, kad toks netikėtas kvietimas buvo šiokia tokia niekšybė. Markusas tikėjosi, kad ji prašys paslaugos darbe, nesikvies į svečius.

Klaudija pastebėjo šelmišką išraišką jos veide ir pervėrė cerberio žvilgsniu. Daktarė akimirksniu atgavo orią laikyseną ir galvos linktelėjimu atsisveikino.

Kaip šaltai kalei visai neblogai?

24

Volteris laukė svetainėje ant sofos, su kuprine ir ta proga atrinktų žaislų krepšiu. Nors teta Dedė turėjo ateiti jo pasiimti šeštą, primygtinai norėjo susiruošti kur kas anksčiau. *Jei kartais teta ateitų anksčiau.* Šiaip jau Volteris niekur nelikdavo nakvoti – net ir pas tėvą, nes tas šunsnukis net nesiteikė įrengti jam kambario – tik tetos Dedės ir savo pusseserių Greisės ir Mišelės namuose. Tai visiems buvo ne tik nuotykis, bet ir iššūkis. Jie neidavo miegoti iki vėlumos, ir visada ką nors veikdavo, pavyzdžiui, žaisdavo sode stovyklą arba detektyvus... ir prisigalvodavo dar tūkstantį pramogų. Pusseserė Greisė, kuriai buvo keturiolika ir kuri buvo vyriausia, juos prižiūrėdavo ir skaitydavo istorijas suaugusiems. Siaubo istorijas.

Laura lipo laiptais ir pamatė jį, tyliai laukiantį, laikantį savo kuprinę ir žaislų pilną krepšį, pasiruošusį pasileisti prie durų, vos tik pasigirs skambutis. Ją užplūdo švelnumas. Ten pat jis sėdėdavo laukdamas tėvo, kuris buvo įpratęs paskutinę minutę atšaukti visus planus, akivaizdžiai žeidė Volterio savigarbą. Dar viena priežastis nekęsti buvusio vyro, pagalvojo Laura.

– Ji ateis, mama?

Laura priėjo ir prisėdo šalia. Paglostė jam skruostą.

– Aišku, kad ateis.

Volteris linktelėjo, jau ramesnis. Ir tada, regis, pastebėjo, kaip jo mama apsirengusi; ir dar pasidažiusi. Nužvelgė nuo kojų iki galvos.

– Markusas – tavo vaikinas?

Klausimas Laurai pasirodė juokingas, bet pamačiusi rimtą Volterio išraišką, ji išliko ori. Švelniai nusišypsojo.

– Markusas mano draugas, mes kartu dirbame ir turime daug ką bendro.

Mažasis linktelėjo. Išgirdęs mašinos ūžesį, staiga sukluso, bet įsitikinęs, kad ji prie namo nesustojo, vėl sutelkė dėmesį į svetainę.

– Apsivilkai suknelę.

– Graži?

– Taip. – Volteris akimirką pamąstė, ką sakyti toliau. – Tėtis turi merginų. Markusas galėtų būti tavo vaikinas. Greisė irgi turį vaikiną, bet tai paslaptis, teta Dedė nežino.

– Kol kas mama neturi vaikino. Jei taip atsitiks, aš tau pasakysiu, sutariame?

Volteris gestu parodė, kad sutinka.

Tą akimirką atvažiavo Dedė. Volteris pašoko nuo sofos ir, nepaleisdamas savo ryšulių, nubėgo prie durų.

Užklupo savo tetą, kai ji jau buvo bespaudžianti durų skambutį.

– Kaip laikosi mano mylimiausias sūnėnas?

Dedė suspaudė Volterį glėbyje.

– Maniau, kad neateisi. O mano pusseserės?

– Namie, laukia tavęs. Prieš tai dar turėjau reikalų, todėl ir užtrukau.

Dedė, tebespausdama Volterį glėbyje, žvilgtelėjo jam pro petį. Pamačiusi Lauros aprangą, gestu parodė: „nieko sau“, kurį jos vyresnioji sesuo puikiai suprato.

– Džesika Rabit prašo grąžinti jai suknelę.

Laura nutaisė grimasą.

– Kas ta Džesika Rabit? – pasiteiravo Volteris.

– Niekas, – atsakė Laura. – Tavo teta labai sąmojinga.

– Taip, tikrai, – atsakė mažasis, visiškai nesuprasdamas seserų tarpusavio užuominų.

– Gerai, Voltai, gal jau einam. Mišelė visą dieną vis klausinėjo apie tave.

– Iki, mama, – Volteris nepaliovė šypsotis. Priėjo prie Lauros, ir ji pasilenkė jo pabučiuoti.

Dedė tuo metu, kol vaikas nematė, vėl parodė į suknelę ir pritariamai iškėlė nykštį.

– Perduok mergaitėms nuo manęs linkėjimus, – pasakė Laura. – Smagaus vakaro.

– Tau irgi, – atsakė Dedė žengdama per slenkstį.

Laura išlydėjo juos sode. Tebestovėjo dar ir tada, kai mašina jau daugiau nei prieš minutę buvo pradingusi Embers gatvėje.

Grįžusi nuėjo ir patikrino, kaip kepa mėsa. Buvo apsisprendusi iškepti veršienos šonkauliukus su burokėliais ir ridikėliais, kurių beveik nereikėjo ruošti. Vienintelis nepatogumas – šonkauliukus reikėjo beveik tris valandas kepti, bet jie buvo jau beveik iškepę.

Markusas buvo punktualus. Įteikė vyno, kurį primygtinai siūlėsi atsinešti ir pagyrė suknelę. Pats atrodė labai elegantiškai, dėvėjo kostiumines kelnes, lininį švarką ir modernią pilką skrybėlę, kurios Laura, atrodo, anksčiau nebuvo mačiusi.

– Kvepia nuostabiai!

– Jau žinai, kad virtuvė nėra mano stiprioji vieta, nors turiu savo firminių patiekalų. Einam, išgersim po taurę vyno, kol baigs kepti mėsa.

Stalas buvo padengtas, bet užuot ėję prie jo, jie susėdo ant sofos svetainėje ir kurį laiką kalbėjosi apie nieką, apie Volterį, apie ligoninę. Pokalbis natūraliai pakrypo prie kino, nes abu iš anksto žinojo, kad jų skoniai panašūs, kai po iš pažiūros nekaltos Markuso pastabos pokalbis pakrypo prie temos, kurios jis mieliau būtų išvengęs: prie jo ką tik nutrūkusių santykių su Karmen. Po tiesaus Lauros klausimo jis paaiškino, kad dabar,

kai nesusitikinėja su ja, turi daugiau laiko pasidžiaugti savo mažyčiu kino teatru. Žinojo, kad reikėjo pasakyti dar ką nors, kad laisvas laikas filmų žiūrėjimui anaiptol nėra koks nors jo santykių su moterimis vertinimo matas; bėda buvo ta, kad norėdamas iš esmės paaiškinti, kodėl Karmen nebuvo jo moters idealas, jis turėjo nusakyti, koks tas jo idealas: moteris, negalvojanti vien tik apie pramogas, turinti planų, svajonių, suprantanti (ir vertinanti) Markuso darbą... O visus tuos reikalavimus atitinkanti moteris, žinoma, sėdėjo šalia.

Markusas meistriškai susidorojo su iššūkiu paaiškinti, kodėl nutrūko jo santykiai su Karmen. Be to, jo domėjimasis Laura jau seniai buvo akivaizdus, o ji buvo įžvalgi ir labai protinga moteris; jeigu neužsiminsi apie dramblį kambaryje, dėl to jis netaps nematomas. Be to, juk jie buvo čia. Buvo elegantiškai apsirengę, gurkšnojo vyną, laukė vakarienės. Tai buvo pasimatymas. Markusas taip ilgai laukė iš Lauros kokio nors pritarimo ženklo, kad pagaliau sulaukęs dorai nežinojo, kaip elgtis. Ir dar kokio ženklo. Laura jį pasikvietė vakarieniauti į namus! Šis kvietimas Markusui buvo lyg stimulas imtis iniciatyvos. Baisiausia, kad jis neįstengė net įsivaizduoti tos akimirkos. Pasilenkti prie jos ir pabučiuoti, be jokių užuolankų? Pasakyti, kad seniai apie ją galvoja? Nežinojo. Jo sąmonė susidvejino; jis sėdėjo traukinyje, kuriame lėtai slinko jo mintys, o anapus viskas vyko pernelyg greitai.

Vakaras įpusėjo. Mėsa buvo neprilygstama, ir Markusas leido sau pasimėgauti šiomis akimirkomis. Jis nesiruošė pasakyti Laurai, kad nuolat apie ją galvoja, dėdamasis į burną burokėlio griežinėlį.

– Perskaičiau pirmojo ciklo juodraštinį variantą, – pasakė jis, turėdamas omenyje dokumentą, kurį Laura jam buvo atsiuntusi elektroniniu paštu.

Prieš ateidamas svarstė, kad galbūt galėtų pasakyti, kad ją perskaitė, ir kitą dieną, bet per savo ilgą liežuvį atėmė iš savęs šią galimybę. Dabar nieko kito neliks, kaip tik eiti iki galo...

– Ir kaip tau pasirodė? – iškart susidomėjo Laura.

– Perskaičiau vakar, vienu ypu, – atsakė Markusas. Neįtikėtina, bet pradėjęs kalbėti prie savo žinių sritį jis akimirksniu atgavo pasitikėjimą savimi, – ir mane labai sudomino. Dabar šiek tiek geriau suprantu, tavo...

– Apsėdimą?

Markusas nusijuokė.

– Ruošiausi pasakyti „atsidavimą ir entuziazmą", bet tu iš tikrųjų mažumėlę tarsi apsėsta to atvejo. Pirmiausia leisk pasakyti, kad, mano manymu, pasirinkai tinkamą būdą pristatyti atvejį: iš paciento požiūrio taško. Visais atžvilgiais tikslus pasirinkimas. Abu ciklai Tedui buvo realūs; jie pakeitė pirmuosius jo mėnesius ligoninėje, taigi buvo labai pravartu pažvelgti į viską iš jo perspektyvos. Tiesą sakant, kaip tik todėl aš pastebėjau vieną įdomų dalyką.

Laura išplėtė akis.

– Kokį dalyką? Palauk, palauk... pirma padėk man nunešti visa tai į virtuvę, išvirsim kavos ir papasakosi. Pažįstu save ir žinau, kad nesugebėsiu sustoti.

Markusas kaip tik to ir bijojo.

– Ką gi, puiku.

Jie tylomis dukart suvaikščiojo į virtuvę, vis susidurdami, atlikdami šį žemišką abipusio pasitikėjimo ritualą. Markusas įsivaizdavo save tai darantį kasdien ir pats pasibaisėjo: koks jis kvailys.

Kai kava buvo išvirta, grįžo į svetainę.

– Sutinku su tavimi, kad pirmasis ciklas tobulas, – prakalbo Markusas. – Vendelis simbolizuoja visa tai, ką Tedas savyje niekina, ir atsiriboti nuo to jį nužudant labai logiška. Dabar, kai pamatėme Bleino namuose tą lipduką, lyg ir logiška manyti, kad kiekvienas šio ciklo epizodas turi realų pagrindą.

– Tikrai, – pritarė Laura.

– Leisk man jas peržvelgti, ir pažiūrėsime, ar mūsų nuomonė, kur kiekvienas epizodas nukrypsta nuo tikrovės, sutampa, nes čia gali slypėti įdomus klausimas pasvarstymui.

Laura atidžiai klausėsi, pirštais apglėbusi kavos puodelį.

– Pradėkime nuo pačios savižudybės, – tarė Markusas, – kurią sutrukdė jaunasis Linčas su savo nedviprasmišku pasiūlymu. Čia viskas paprasta: tam tikru gyvenimo metu Tedas dėl mums nežinomų priežasčių nusprendė nusižudyti, ir kai susiruošė tai padaryti, kažkas jam sutrukdė. Galbūt net pats Linčas, nors ir dėl kitų priežasčių, nei Tedas prisimena.

– Nemanau, kad Linčas, bet sutinku, kad Tedas vis dėlto ryžosi savižudybei.

– Kitas epizodas – Bleino nužudymas. Tedas nuėjo į jo namus, pasislėpė spintoje ir pamatė lipduką. Akivaizdu, kad ėjo ten nę žudyti, bet tikrai ten lankėsi, lipduką matėme savo akimis. Tai nepaaiškinama.

– Aš šiek tiek daugiau galvojau apie tai ir esu linkusi atmesti galimybę, kad Tedas matė tą lipduką kažkada seniau, pavyzdžiui, kai namas dar priklausė ankstesniems savininkams. Jei taip, tada iš kur jis vėliau sužinojo, kad ten gyvena Bleinas? Tai nesuprantama.

– Įžvalgu. Būtų neįmanoma susieti lipduko su naujienomis apie Bleiną laikraščiuose. Todėl galima daryti išvadą, kad Tedas lankėsi tuose namuose palyginti neseniai ir slėpėsi toje spintoje. Vėliau jau nukrypstama nuo tikrovės, nežinia, kokia kryptimi. Tu atmeti galimybę, kad jis turėjo ketinimų jį nužudyti?

– Aš neatmetu nė vienos galimybės. Tačiau tai, kad jis sumušė Linčą lempa, visai kas kita, jis to neplanavo.

– Tu teisi. Tęskime: kitas epizodas – apsilankymas vaikystės draugo advokato Robišou namuose. Tu kalbėjaisi su juo, tiesa?

– Taip. Bet jis pasakė ne ką daugiau, nei ten parašyta. Tedas buvo susitikęs su juo dėl testamento; sakė, kad norėjo advokato ne iš savo įprastos aplinkos. Tokiomis aplinkybėmis tai buvo natūralu.

– Kad ir kaip būtų, ta praeities personažų kolekcija Robišou namuose, tie mokyklos draugai, kurių jis nuo to laiko nematė, atspindi jo žvilgsnį į tuos laikus, graužatį dėl savo elgesio su kai

kuriais iš jų. Grįžti prie Tedo praeities, ir ypač prie šachmatų, kad sugrąžintum jį į tikrovę, buvo įžvalgus sprendimas.

– Ačiū. Šachmatai visada figūravo, kiekviename jo sapne, lyg masinantis jaukas. Gaila, kad anksčiau nepagalvojau.

– Nelabai kas būtų pasikeitę. Galbūt net nebūtų padėję.

– Galbūt.

– Sekdami įvykių chronologiją, pereikime prie vizito į Linčo biurą, – pasiūlė Markusas, – tai aš ir norėjau aptarti. Svarbiausia nustatyti, kur ta riba, skirianti tikrovę ir paranoją. Žinome, kad Tedas nuėjo į biurą ir ten susidūrė su sekretore Nina. Tačiau ji tvirtina, kad tą dieną atėjo jau po to... tiesa?

– Taip.

– O gal ji meluoja? Ir jeigu taip, tai gal šis pirmasis epizodas, kaip ir kai kurie kiti pirmojo ciklo įvykiai, taip pat yra realus?

Laura mažumėlę pamąstė.

– Manai, kad policija tai patikrino? – neatlyžo Markusas.

Laura papurtė galvą. Jaunam detektyvui Karlui Broteriui, kuris greitai ištyrė šią bylą ir su kuriuo Laura, kai Tedas pateko į Lavenderį, buvo susitikusi du kartus, regis, rūpėjo tik nustatyti nusikaltimo kaltininką. Nebuvo nė menkiausių abejonių, kad Linčą beveik mirtinai sumušė Tedas. Policija užklupo jį nusikaltimo vietoje su kruvina lempa; visur buvo jo pirštų atspaudai. Kam aiškintis, ar jo sekretorė nemelavo dėl nereikšmingos detalės?

– Aš noriu pasakyti, – tarė Markusas, – kad jeigu kiekvienas pirmojo ciklo epizodas turi realų pagrindą, kaip galima spręsti iš lipduko, tai gal Tedas tą dieną iš tikrųjų matė Niną? Kitaip kodėl ji ten figūruoja? Neatlieka jokio vaidmens, bent jau akivaizdaus. Priešingai nei vaikystės draugai Robišou namuose.

Laura niekada per daug nemąstė apie Tedo susitikimą su Nina, o tik apie vėlesnį Tedo pokalbį su Linču, ir dabar suprato, kad tai buvo klaida. Markusas buvo visiškai teisus. Iš kur atsirado ta sekretorė, jeigu tą dieną atėjo vėliau. Koks jos vaidmuo? Prisiminė, ką jai dažnai sakydavo tėvas, karštas detektyvų ger-

bėjas: jeigu kokia nors aplinkybė iš pirmo žvilgsnio atrodo nepaaiškinama, įsigilink į ją, nes ji tikriausiai itin svarbi. Regis, Ninos atsiradimas ir buvo viena iš tokių aplinkybių.

– Tedo žodžiais, – toliau kalbėjo Markusas, – pradėjęs kalbėtis su Linču, jis sekretorei leido išeiti, ir Linčas jos paprašė nesikreipti į policiją. Kodėl nemanyti, kad nuo čia jau prasideda Tedo kliedesiai?

Laurą apėmė jaudulys, lyg jai būtų staiga atsivėrusi tiesa. Markuso žodžiai buvo be galo įžvalgūs. Ji pašoko kaip įgelta.

– Kas tau?

– Būk geras, palauk truputį.

Po minutės grįžo su geltonu aplanku.

– Tai policijos ataskaitos kopija, – paskelbė Laura. – Pasakiau Broteriui, kad jos gali prireikti gydymui, ir davė.

– Nelabai apdairu iš jo pusės.

– Kai reikalauja aplinkybės, galiu būti labai įtaigi, – tarė ji, ir, prieš atsisėsdama, krestelėjo savo plaukus. Atsivertė aplanką. – Ninos adresas turi būti čia, prie jos parodymų.

Markusas begėdiškai žiūrėjo į ją, naudodamasis proga, kol ji buvo įnikusi į dokumento puslapius. Nustojo naršyti, atsivertusi nuotraukas iš Linčo biuro: bendri planai, susmukęs kūnas stambiu planu, bronzinė lempa, kuria advokatas buvo sužalotas, žaizda galvoje, veido sumušimai... Tai buvo fotokopijos, todėl kokybė buvo pasibaisėtina. Viena nuotrauka ypač patraukė Lauros dėmesį, ir ji įsižiūrėjo į ją. Markusas pasilenkė, bet nieko itin krintančio į akis nepamatė. Tai buvo laukiamasis, kuriame stovėjo Ninos stalas.

– Štai, – tarė Laura, rodydama į stalo kampą.

Tai buvo „Dunkin Donuts“ dėžutė.

– Tai spurgos, kurias Nina atsinešė tą dieną, – tarė Laura, – ir net pasiūlė vieną Tedui.

– Tikrai! Dar viena keista detalė, kuri turėjo mus sudominti. Tai įrodymas, kad Nina buvo susidūrusi su Tedu! Ir tikriausiai buvo ten, kai atėjo Linčas.

Laura vėl atsistojo, dabar jau akivaizdžiai nenustygstanti vietoje.

– Negali būti. Kaip ji galėjo tai nutylėti?!

– Jei viskas buvo, kaip mes manome, tuo metu, kai ji išėjo, Tedas dar nesmurtavo prieš Linčą; tai buvo asmeninis dviejų draugų pokalbis.

– Bet jis turėjo ginklą!

– Jeigu Linčas jos paprašė nesikreipti į policiją, gali būti, kad ji paklausė nurodymo. O kitą dieną, kai policija jai pranešė, kad jos viršininkas komos būklės ir sulaikytas jį sumušęs žmogus, galbūt įtikino save, kad nėra prasmės pasakoti, jog ji ten buvo. Ką ji sako savo parodymuose?

– Pasak jos, ji buvo paprašiusi laisvos dienos, kad susitvarkytų asmeninius reikalus. Vargu ar Broteris tai patikrino. – Laura pervertė puslapius. – Štai čia, sakė turėjusi eiti pas okulistą. Turiu jos telefoną ir adresą. Rytoj anksti rytą nuvažiuosiu, prieš eidama į ligoninę.

– Gal nori, kad važiuočiau kartu?

– Nereikia. – Laura prisėdo, šįkart visai arti Markuso. – Įsivaizduoji, ką tai gali reikšti? Jeigu Nina vis dėlto girdėjo dalį pokalbio... tikrai vykusio pokalbio, tada galbūt sužinosime, kodėl Tedas taip sumušė Linčą. Tu genijus, Markusai!

Laura, neįstengdama nuslėpti euforijos, suėmė delnais Markuso skruostus. Akimirką jis buvo tikras, kad jį pabučiuos. Ir nors tai būtų buvęs ne aistros, o atradimo džiaugsmo bučinys, jam menkai tai rūpėjo. Tačiau trumpai, bet intensyviai pamąsčiusi, ji paleido jo veidą ir atsitraukė. Markusas jos akyse kai ką įžvelgė; Laura turėjo savų abejonių. Iniciatyvos turėjo imtis jis.

Bet nesiėmė.

Likusi vakaro dalis praslinko daugmaž panašiai. Jie kalbėjosi apie atvejį ir apie tai, kaip gali pakrypti rytojaus vizitas pas Niną. Markusas ir toliau priešinosi savo vidiniam balsui, tikinančiam, kad laikas senka ir reikia ko nors imtis, kad jis praleis progą ir kaskart bus vis sunkiau parodyti savo jausmus. Net ir

pati Laura atrodė sutrikusi, buvo ir nejaukios tylos, ir kiek suglumusių žvilgsnių, ir, atrodė, niekas taip ir nesuteiks Markusui ryžto pulti į nežinomybę. Didžiausią nerimą kėlė, kad jam taip dar nebuvo nuo pat ankstyvos jaunystės; jis mokėjo bendrauti su moterimis, tai buvo ne pirmas kartas. Su Karmen buvo itin paprasta: pamatė ją vieną prie staliuko cukrainėje ir paprasčiausiai priėjo, paklausė, ar galima prisėsti šalia, ir netrukus jie jau kalbėjosi kaip du seni pažįstami. Su Laura buvo kitaip. Pasiteisinimai išseko. Jis išnaudojo visus, ir dabar liko tik nerimas ir sumaištis.

Galų gale ji pasakė, kad jaučiasi šiek tiek pavargusi, o iš ryto nori nuvažiuoti pas Niną, kad rastų ją namie. Markusas atsakė, kad jis irgi šiek tiek pavargęs; paprašė, kad rytoj paskambintų, kaip sekėsi su Linčo sekretore, ir Laura pažadėjo paskambinti. Jie tylomis patraukė prie lauko durų. Praėjo pro prieškambario veidrodį, ir Markusas, akies krašteliu pamatęs veidrodyje juos abu, pasipuošusius ypatinga proga, pasijuto kvailiu. Jis pats turėjo pasirūpinti, kad vakaras taptų nepamirštamas, tačiau to nepadarė. Ir dabar ruošėsi išeiti, praleidęs puikią progą. Stabtelėjo prie kabyklos, nusikabino naująją skrybėlę, kurią nusipirko, norėdamas padaryti Laurai įspūdį ir be galo lėtai ją užsidėjo, lyg svarstydamas ypatingos svarbos klausimą (galų gale taip ir buvo). Liko paskutinė galimybė.

– Buvo labai smagu, – tarė jis.

Net nekrustelėjo. Laura laukė, kiek įstengė. Galiausiai priėjo, uždėjo ranką ant peties ir pakštelėjo į žandą.

– Man irgi buvo labai smagu. Rytoj paskambinsiu.

Markusas perėjo sutemose skendintį sodą, du kartus atsigręžęs atsisveikinti su Laura, netverdamas apmaudu ir sulig kiekvienu žingsniu mašinos link kaltindamas save. Ji tapo tik siluetu, kurio nematomame veide pamažu ryškėjo nusivylimas.

25

Laura nujautė, kad Nina šeštadienį nedirbs, bet vis tiek nenorėjo rizikuoti. Pusė aštuonių suskambo kuklaus merginos buto Merimako gatvėje durų skambutis. Laura naktį beveik nemiegojo, iš dalies dėl to, kad vakaras su Markusu pakrypo netikėta linkme, o visų pirma dėl to, kad neabejojo, jog Linčo sekretorė turės ką jai papasakoti. Ką nors svarbaus.

Užtinęs veidas pasirodė lange ir pradingo. Po akimirkos nesusišukavusi ir bjauriai nusiteikusi Nina vos keliais centimetrais pravėrė duris, tiek, kad galėtų apšaukti.

– Kas jūs?

– Nina Džouns?

– Kas jūs? – vėl pakartojo mergina.

– Aš daktarė Laura Hil. Tedas Makėjus – mano pacientas.

Luktelėjo, ką ji į tai atsakys. Ninos akys, du siauri plyšeliai, prisimerkę nuo ryto saulės, šiek tiek prasivėrė.

– Nepažįstu jokio...

– Tai žmogus, kuris iki komos sumušė jūsų viršininką, – pertraukė ją Laura. Parodė aplanką, kurį laikė kairėje rankoje. – Sprendžiant iš parodymų, kuriuos davėte detektyvui Broteriui, jūs pažinojote Makėjų. Ir jis pats man patvirtino. Galiu užeiti?

Durys atsidarė.

– Dar nėra aštuonių. – Tai buvo pasisveikinimo žodžiai. Nina vilkėjo ilgais marškinėliais ir šortais. Pasisuko ir patraukė prie stalo, ant kurio stovėjo buteliai, kelios plastikinės lėkštės ir kelios stiklinės. Laura nusekė iš paskos.

– Koks sakėt jūsų vardas?

– Laura.

Mergina linktelėjo.

– Ar žinote, kaip ponas Linčas?

– Vis dar komos būklės. Prognozės ne itin džiuginančios.

– Apgailestauju, nuoširdžiai apgailestauju. – Nina atsisėdo ant kėdės kaip maža mergaitė, apglėbusi kelius. – Neilgai su juo dirbau, vos spėjau pažinti. Buvo užsisklendęs ir keistokas, bet geras žmogus. Tas tipas, kuris jį sumušė, nesėdo į kalėjimą?

– Tedas Makėjus Lavenderio ligoninėje, griežčiausios apsaugos skyriuje.

Nina linktelėjo. Atrodė nuoširdžiai nustebusi.

– Žinau, kad tą dieną jūs ten buvote, Nina. Suprantu, kad nematėte reikalo pasakyti apie tai detektyvui Broteriui, ir nemanau, kad dabar tai būtina daryti, bet galbūt vertėtų papasakoti man.

Nina ne itin ryžtingai papurtė galvą. Iki šiol Laura buvo pasiryžusi įtikinėti tiek, kiek reikės ir prireikus pagrasinti įskųsti ją policijai, bet susidūrė su bejėge įbauginta mergina, ir iškart suprato, kad toks bendravimo būdas nebus tinkamas. Niną slėgė kaltė, kad nuslėpė tiesą, ir to, atrodo, turėjo pakakti. Laura tęsė:

– Policijos ataskaitoje yra nuotraukų, kuriose matyti jūsų tą rytą atsinešta „Dunkin Donuts“ spurgų dėžutė. Be to, Tedo būklė pastaruoju metu sparčiai gerėja, ir jis jau prisimena kai ką, kas įvyko tą dieną: kaip laukė jūsų prie biuro durų ir kaip privertė jus jį įleisti. Jūs kartu laukėte Linčo, ir jis grasino jums pistoletu.

To pakako. Nina jau buvo bepratrūkstanti.

– Neišsigąskite. Kaip sakiau, aš ne policininkė, aš gydytoja, ir jūsų pasakojimas gali būti nepaprastai svarbus Tedo Makėjaus

gydymui. Padėkite man suprasti, kodėl jis padarė tai, ką padarė. Jiedu su Linču buvo draugai nuo universiteto laikų, žinojote?

– Ne.

– Nina, papasakokit man, kas įvyko tą dieną.

– Jūs pati beveik viską pasakėte.

– Tik ne tai, kas įvyko, kai į kontorą atėjo Linčas. Prisiminkite kiekvieną detalę.

Nina prisidengė rankomis veidą ir atsiduso.

– Galiu išsivirti kavos? Man buvo sunki naktis.

Laura linktelėjo.

– Jūs norite?

– Tiesą sakant, taip. Man naktis irgi buvo nelengva.

Kol kaito vanduo, Nina nuėjo į vonią, išsivalė dantis ir susišukavo. Grįžo jau žvali, tarsi kitas žmogus. Įpylė kavos ir pastatė puodelius stalo kampe. Paskubomis nukraustė butelius ir plastikines stiklines.

– Atleiskite už tokią netvarką, šventėme mano kambario draugės gimtadienį.

– Nieko tokio. Ar susiradote kitą darbą?

– Taip, irgi sekretorės. Kito advokato.

– Džiugu. – Laura grįžo prie reikalo. – Nina, papasakokite man, kas tą dieną įvyko.

– Visų pirma, žinokite, neprisipažinau policijai tą rytą ten buvusi, nes to prašė Linčas, o be to, detektyvas sakė, kad jau sulaikė tą tipą. Ir tiesą sakant, netryško noru mane išklausyti.

– Suprantu.

– Kaip, sakėte, to žmogaus vardas?

– Tedas Makėjus. Iki tol biure neteko jo matyti?

– Ne, niekada. Jis tykojo manęs kampe, turėjo pistoletą ir atrodė kaip nesavas. Siaubingai išsigandau. Pasakė, kad man nieko nenutiks, paklausė apie kitus biurus ir dar pasakė, kad palauksime Linčo, nes turi su juo pasikalbėti. Kažkiek laiko ten laukėme, nežinau, kiek. Bet prisimenu, kad Makėjus per tą laikotarpį pasikeitė; apgailestavo, kad išgąsdino mane, pažadėjo,

kad man nieko nenutiks. Aš iš pradžių net nenorėjau pamatyti jo veido.

– Kaip suprasti, *pasikeitė*?

– Vienu metu man pasirodė, kad jis sutrikęs, ir gailisi, kad taip įsiveržė. Dabar, kai pasakėte, kad jis beprotis, man daug kas paaiškėjo.

– Tedas neketino jums padaryti nieko blogo.

Nina sudvejojo.

– Gali būti. Iš tikrųjų ir nepadarė. Laukėme Linčo jo kabinete. Užėjęs jis pamatė mane sėdinčią prie jo stalo ir suprato, kad kažkas ne taip. Bet kai pastebėjo prie vienos iš savo biuro spintų Makėjų, jo veidas persimainė. Suakmenėjo, lyg būtų vaiduoklį pamatęs. Aš, iki tol jau spėjusi aprimti, išsigandau dar labiau nei pirmą kartą. Linčas negalėjo atplėšti nuo Makėjaus akių...

Nina nugėrė pusę puodelio kavos. Padėjo puodelį ant lėkštutės ir pasakojo toliau.

– Staiga Linčas pasižiūrėjo į mane taip, lyg būtų pamiršęs, kad aš ten sėdžiu, ir pasakė, kad jie su Tedu draugai ir kad aš nesirūpinčiau. Tada aš nepatikėjau, kad tai tiesa, maniau, jis tik nori mane nuraminti. Jis paprašė Makėjaus, kad leistų man išeiti, bet iš pradžių tas nesutiko. Tiesą sakant, atrodė, kad net negirdėjo. Linčas bandė jį nuraminti, lėtai priėjo ištiestomis rankomis, sakė, kad viskas bus gerai, kad neverta daryti nieko, dėl ko gali tekti gailėtis ir kad jis ir kažkokia Holė anksčiau ar vėliau ruošėsi patys jam pasakyti, laukė tinkamos progos.

Laura neįstengė nuslėpti nuostabos.

– Taip, – pridūrė Nina, – aš irgi iš karto supratau. Tarp Linčo ir Makėjaus žmonos buvo romanas, ir Makėjus buvo ką tik apie tai sužinojęs. Neprisimenu, ar pasakė ką nors konkretesnio, bet iškart viskas tapo aišku kaip dieną. Jūs manote taip pat, tiesa?

Iš tikrųjų Laura jautė nusivylimą, nes tikėjosi, kad Tedo apsilankymo motyvas nebuvo akistata su Linču dėl romano su

Hole. Tedas žinojo apie jį jau kelias savaites... Kodėl tąkart taip pratrūko?

– Bet Makėjus pasakė Linčui, kad nori pasikalbėti ne apie tai, – pasakė Nina.

Na štai!

Mergina paskubomis vienu gurkšniu išgėrė likusią kavą ir pasakojo toliau.

– Linčas buvo labai nervingas. Dar niekada jo tokio nemačiau. Paprašė, kad leistų man išeiti, kad aš niekuo dėta, ir Makėjus sutiko. Makėjus pasakė, kad jeigu pranešiu policijai, bus tik blogiau. Vis tiek būčiau pranešusi, bet Linčas paprašė to paties. Neilgai jį pažinojau, bet sugebėjau suprasti, kad jis to prašo nuoširdžiai, o ne dėl akių, kad apgautų Makėjų. Nežinau, ar juos siejo kokie nors nešvarūs reikalai, ar dar kas nors, tiesą sakant, nenoriu žinoti. Bet Linčas paprašė, kad nepraneščiau policijai, ir aš nepranešiau. Aš... niekaip negalėjau nuspėti, kas įvyks vėliau.

– Padarėte, ką jums liepė Linčas. Jei būtumėte pranešusi policijai, Linčas tikriausiai būtų nebegyvas.

– Makėjus man taip ir sakė! Kad jeigu atvažiuos policija, jis iš karto šaus.

– Nina, Tedas tikrai pasakė, kad jo apsilankymas su žmonos romanu neturi nieko bendra?

– Tikrai. Išėjusi iš kabineto nuėjau prie savo stalo pasiimti rankinės. Ir tuo metu išgirdau Makėjaus balsą anapus durų. Jis buvo įsiutęs.

– Ką jis sakė?

– Sakė: „Tu atsekei mane iki Bleino namų. Aš mačiau tave.“ Puikiai prisimenu tą pavardę, nes mano buvęs draugas turėjo knygą tokiu pavadinimu, ir ji man įstrigo.

26

Šeštadienį Tedas pirmą kartą žaidė šachmatais. Žinoma, nepralaimėjo nė vienos partijos, net per daug nesistengdamas ir suteikdamas progų savo ligoninės draugams. Nė vienas iš jų neišmanė žaidimo strategijos, žinojo tik pagrindinius ėjimus ir kelis paprastus variantus, tad Tedui nereikėjo beveik jokių pastangų, kad prieš visus laimėtų. Pradėjo atsargiai, baimindamasis, kad jo pranašumas kai kuriems gali sukelti apmaudą ar atstumti, tačiau atsitiko visiškai priešingai. Net pats Skečas, neįveikiamas C korpuse, žvelgė į jį su susižavėjimu ir pagarba. Žaidžiant partiją po partijos, Tedas jiems papasakojo apie savo, jaunojo šachmatininko, vaikystės metus, apie turnyrus, pasakė, kad galėtų pamokyti, jeigu jie sutiktų. Sutiko visi, net ir Lesteris, kuris, kai nekliedėdavo apie ateivius iš kosmoso, sugebėdavo ganėtinai blaiviai mąstyti.

Kitą dieną duše iš Skečo sužinojo, kad B korpuse taip pat žaidžiama šachmatais. C korpusas žaidė prieš juos vieną vienintelį kartą ir buvo sutriuškintas. Tas tvirtas vyras, pusiau išsimuilinęs ir su šypsena iki ausų pareiškė Tedui, kad jeigu jie vėl žaistų prieš juos, ir Tedas būtų jų komandoje, lengvai laimėtų. Svajojant apie šią galimybę jį ištiko erekcija.

Tedas greitai ėmė apsiprasti Lavenderyje. Pamažu susipažino su trimis labai skirtingomis ligonių grupėmis. Be šachmatinin-

kų, dar buvo prietrankos, jau pagyvenę, aplamdyti ilgo medikamentų vartojimo ir nelaisvės ligoninėje metų; kai kurie turėjo sunkių sutrikimų ir dažniausiai laiką leisdavo prie televizoriaus arba tiesiog atsiskyrę tūnodavo kur nors kamputyje, žvelgdami pakrikusiu žvilgsniu. Trečioji grupė buvo keliauninkai, kurie mieliau leido laiką gryname ore, arba krepšinio aikštelėje, arba kur nors klaidžiodami po didžiulį parką, paprastai po du.

Maikas nepriklausė nė vieniems iš jų; jis atrodė viršesnis už visus kitus. Tedas ėmė galvoti, kodėl Maikas apskritai su juo susibičiuliavo. Pavyzdžiui, anksčiau jis niekada su niekuo nesidalijo palata, o dabar...

Maikas pasisveikino su juo. Sėdėjo ten, kur įprastai, skaitė visiškai nuplyšusią knygą, jau kitą nei iš ryto.

– Tu tikra skaitymo mašina.

Maikas nuleido knygą. Užlenkė atverstą puslapį ir pasidėjo į šalį. Niekada nesinaudojo skirtukais.

– Tai vienintelis būdas iš čia ištrūkti, – mąsliai atsakė.

Tedas prisėdo šalia. Kai kurie kiti pacientai įdėmiai žvelgė į juos, stebėdami kasdienį ritualą, kuris jiems jau tapo pažįstamu, bet nė vienas nepriėjo.

– Šiandien nežaisi partijų su savo šachmatų draugais? – rimtai paklausė Maikas. Tedas jau pradėjo įprasti prie jo savotiško humoro jausmo.

– Šiandien ne. Šachmatai turi savybę nukelti kitur, nukreipti visas tavo mintis tik į žaidimą, o man jas reikia sutelkti į ką kita.

– Tebegalvoji apie savo draugą?

– Taip. – Tedas išsitraukė iš kišenės Linčo nuotrauką prie Umos Turman plakato. – Viską prisimenu: bendrabutį, kambarį, tą prakeiktą plakatą... tik ne jį.

– Ta sklendė anksčiau ar vėliau atsivers, patikėk manim. Aš jau patyriau, beveik visi čia tai patyrė. Smegenys užvožia ją, nes nebegali atlaikyti spaudimo. O kai išgyja ir tampa atsparesnės, atveria vėl. Kurią nors dieną tai atsitiks.

– Tai mane šiek tiek gąsdina. Kas galėtų pateisinti draugo sumušimą iki komos? – Tedas papurtė galvą. – Kai mokiausi mokykloje, mėgdavau prisidaryti rūpesčių; tikriausiai jaučiausi sutrikęs. Ilgainiui karštas temperamentas liko praeity. Esu taikus žmogus... nesuprantu, kas galėjo atsitikti.

– Gal tavo žmona galėtų ką nors paaiškinti? Rytojaus pasimatymas vis dar turi įvykti?

– Taip. Su ja ir su mergaitėmis. Kvaila, bet aš taip jaudinuosi. Tu turi vaikų?

Maikas papurtė galvą, įsmeigęs žvilgsnį į tolį.

– Turėjau krikšto sūnų.

Kurį laiką jie tylėjo.

27

Markusas naktį beveik nemiegojo, su kančia prisimindamas kiekvieną pasimatymo su Laura akimirką ir gailėdamasis dėl iššvaistytų progų. Iš ryto buvo ne ką geriau. Jis užsidarė savo kabinete ir kaip įmanydamas vengė atsiliepti į telefono skambučius. Atėjus pietų metui nieko kito neliko, kaip tik nueiti į kavinę, bet jis pasirinko mažą staliuką keturiems asmenims, prie kurio beveik niekas nesėsdavo, nes šalia buvo virtuvė. Kad visiems būtų aišku, jog jis nenori būti trukdomas, pasiėmė storą patologijos vadovėlį, kurio net neketino skaityti. Atsivertė jį šalia salotų lėkštės, kurią ruošėsi sukirsti rekordiškai greitai.

Laura, kuri retai kada pietaudavo tuo pat metu kaip visi, tuo metu įžengė į kavinę ir ėmė žvalgytis. Pamačiusi jį, pasisveikindama kilstelėjo ranką ir paskubomis priėjo.

Prisėdo prie staliuko, nelaukdama kvietimo.

– Noriu pasikalbėti su tavim.

Markusas iš jaudulio jos veide suprato, kad reikalas – ne asmeninis.

Juo geriau.

– Gal tau ko nors atnešti?

– Ne, ne. Nereikia. Neturiu laiko. Šiandien buvau pas Niną...

Pas Niną? Markusas kelias akimirkas slėpė savo suglumimą, kol pagaliau prisiminė, kad tai Linčo sekretorės vardas.

– Tikrai? Ji tau ką nors papasakojo?

– Taip. – Laura neįstengė nuslėpti entuziazmo. – Kai pasakiau jai apie atrastą „Dunkin Donuts“ dėžutę, buvo labai paprasta. Viskas vyko taip, kaip pirmajame cikle pasakojo Tedas. Ji buvo ten tol, kol jai buvo leista išeiti. Bet paklausyk, kas įvyko paskui.

Laura buvo palinkusi virš stalo, kalbėjo iš labai arti. Markusas spėjo paskubomis apsidairyti ir pastebėjo, kad į juos žiūri kai kurie kolegos.

– Ir kas buvo?

– Prieš išeidama ji išgirdo, kaip Tedas kitapus durų pasakė žinantis, kad Linčas atsekė jį į Bleino namus.

Markusas pabandė įterpti šią detalę. Turėjo pripažinti, kad šis atvejis pamažu apraizgė savo tinklais jau ir jį. Šie neįmantrūs žodžiai daug ką atskleidė. Visų pirma, kad Linčas taip pat pažinojo Bleiną, ir visų antra, kad Tedo apsilankymas Bleino namuose, atrodo, ir buvo priežastis, išprovokavusi dviejų draugų akistatą ir po jos sekusį išpuolį.

– Apie ką galvoji? – pasidomėjo Laura.

– Na, jau nebelieka jokių abejonių, kad Tedas tikrai lankėsi Bleino namuose. Jeigu tau įdomi mano nuomonė, ko gero, ne visai draugiškais ketinimais. Netvirtinu, kad Tedas turėjo ketinimų jį nužudyti, tačiau ruošėsi bent jau gerokai aptalžyti.

– Manau, mes priartėjome prie tiesos, Markusai. Priežastis, dėl kurios Tedas tą vakarą ėjo pas Bleiną, tikriausiai yra visa ko atsakymas. Tedas ruošėsi nusižudyti, bet pirma nuėjo suvesti sąskaitų su Bleinu. Kodėl? Linčas jį atsekė ten, galbūt įtardamas, kuo viskas gali baigtis, ir sužlugdė Tedo planus. Tau tai atrodo įtikėtina?

– Pakankamai. Dabar svarbiausia išsiaiškinti, kas siejo Tedą ir Bleiną.

– Jaučiu, kad mes labai arti tiesos.

Kaip aš norėčiau.

– Artimiausiu metu jį aplankys žmona ir dukterys?

– Rytoj. Šiek tiek nerimauju.

– Viskas bus gerai.

Laura linktelėjo. Žinojo, kad emociniai sukrėtimai arba būna nepaprastai naudingi, arba sukelia rimtus atkryčius. Ji atsistojo.

– Ir ką tai sužinojusi, ruošiesi daryti, Laura?

– Manau, pats metas tuo pasinaudoti per kitą seansą, atskleisti visas kortas.

Markusas gestu pritarė.

– Laura...

– Ką?

– Vakar man buvo labai smagu... – tarė jis. Tai buvo patys tiksliausi žodžiai, išreiškiantys, kaip jam gėda dėl savo silpnadvasiškumo.

Ji atsakė į tai užjaučiančia šypsena, galutinai įstūmusia jį į nevilties bedugnę.

28

Tedas laukė skoningai įrengtame poilsio kambarėlyje. Laura teikėsi leisti jam susitikti su šeima čia, o ne C korpuso pasimatymų salėje, šaltoje ir baisioje, labai primenančioje kalėjimą, kokį galėtų įsivaizduoti dvi septynerių metų mergaitės. Tedas jos prašė, – meldė – leisti susitikti su dukterimis kur nors kitur, ir ji beveik iškart sutiko. Laura perspėjo, kad norint išvesti jį iš korpuso reikės specialaus leidimo, ir tai šiek tiek užtruks, bet yra patalpos, kurios tiktų. Iš išorės jas stebės trys sargybiniai, vienas prie durų ir du prie lango.

Malonu žvelgti pro langą be grotų, galvojo Tedas, jaudindamasis kaip retai kada gyvenime. Vilkėjo mėlynomis lininėmis kelnėmis ir baltais marškiniais, kurie jam karojo; per pastaruosius mėnesius jis neteko svorio. Ir jo liesumas nebuvo vienintelis prabėgusio laiko įrodymas: su tais kadaise kasdieniais drabužiais dabar jis jautėsi nejaukiai. Prisėdo ant dviejų dalių sofos, sunėrė rankas, tada atsistojo ir perėjo per patalpą, apeidamas stalą, kad vėl prisėstų, šįkart jau ant vienos iš medinių kėdžių. Vėl atsistojo. Kampe stovėjo nedidelis šaldytuvas, o ant jo – kelių lentynų spintelė, nustatyta puodeliais. Jis priėjo ir mechaniškai sulygino jų ąseles. Laura prieš kelias minutes buvo išėjusi pakviesti Holės su mergaitėmis.

Durys atsidarė.

Įžengė Laura, viena, laikydama rankas už nugaros. Kažką slėpė.

– Apgailestauju, Tedai. Jūsų dukterys neateis. Jūs buvote teisus. Nužudėte jas, ir todėl esate čia. Bet kai kas vis dėlto atėjo su jumis pasimatyti...

Ji staigiu judesiu atkišo rankas. Viena jų buvo tuščia. Nuo kitos karojo kažkoks kailinis maišelis, kuris netrukus įgijo snukutį ir uodegą, ir ėmė rangytis. Oposumas bandė ištrūkti, tačiau Laura, nejudri lyg statula, tvirtai laikė jį ištiestoje rankoje. Tada oposumas sucypė, šaižiai, kaip spygauja vaikai. Daktarė Hil sudrebėjo ir susilenkė dvilinka. Jos vietoje atsirado kita, laiminga ir švytinti.

– Pasiruošęs pasimatymui?

Mergaičių balsų preliudija peraugo į garsius šūksnius ir džiaugsmą, kuris jį užgriuvo ir parvertė ant sofos.

– Tėti! – be galo darniai kartojo jos.

Sindė su Nadine stipriai prisiglaudė prie Tedo krūtinės. Jis apsivijo jas rankomis. Daugiau niekada jų nepaleis.

Pirmoji atsitraukė Nadinė, susirūpinusi, kad susilamdys jos atneštas piešinys. Palyginti su seserimi, ji buvo nekalbi, santūri ir racionali, tokio pat temperamento kaip Tedas. Sindė buvo gyvas Holės paveikslas, spontaniška ir teatrališka, beveik visada prisiimdavo lyderės vaidmenį.

– Mano piešinys! – sušuko ji.

– Ne *tavo* piešinys. Tėti, mes nupiešėme tau piešinį... Kodėl tu verki?

Tedo akys iš tikrųjų sudrėko. Nusišluostė jas delnu.

– Todėl, kad pasiilgau jūsų.

Sindė puolė jam ant kaklo.

– Mes irgi!

Nadinė dvejojo, ar pulti tėvui į glėbį. Nužvelgė piešinį savo rankoje ir galiausiai susilaikė. Tedas nusišypsojo jai pro kitos dukters petį. Juodu siejo ypatingas ryšys, jie vienas kitą suprasdavo vien iš žvilgsnio.

– Mes nupiešėme tau piešinį, – tarė Sindė, paleidusi tėvą. – Duok jam pagaliau, Nadine... Žiūrėk, mes visi paplūdimyje, čia mama, čia mes...

– Nebūtina aiškinti, – pertraukė ją Nadinė.

Tedas žiūrėjo į piešinį. Jie visi keturi stovėjo, o už nugarų plytėjo jūra. Tedas buvo su savo meškere rankoje, Holė, vilkinti raudoną bikinį, o mergaitės laikė po pripučiamą delfiną. Tai buvo keista, nes jos turėjo tik vieną, jie buvo nupirkę joms aną vasarą, ir nelemtas gyvūnas tapo nuolatine peštynių priežastimi. Tedas siūlė nupirkti dar vieną, bet Holė spyrėsi, kad mergaitės turi išmokti dalytis, ir, be abejo, buvo teisi.

– Labai gražus. Ačiū.

– Kur jį pasidėsi?

– Čia turiu labai jaukią palatą. Pasikabinsiu, kad kasdien matyčiau.

– Kada grįši namo? – Sindė nemėgo kalbėti užuolankomis. Dar vienas iš motinos paveldėtas bruožas.

– Kada grįšiu namo, nežinau, bet tikrai jau greitai.

Sindė neatlyžo.

– Mama sakė, kad čia ne tokia ligoninė kaip senelio. Čia gydo galvos ligas?

Tedas nusišypsojo.

– Taip. Tėčiui skaudėjo galvą, ji svaigdavo, o čia mane gydo. Dabar jaučiuosi jau kur kas geriau.

Sindė su palengvėjimu atsiduso.

– Nadinė sakė, kad tu būsi su vamzdeliais ant galvos.

– Netiesa!

Tedas apkabino Nadinę ir prisitraukė prie savęs. Nenorėjo, kad ji pasijustų atstumta.

– Nieko keista, kad klausinėjate, – tarė Tedas. – Galvos ligų operacijomis neišgydysi, kaip senelio sąnario. Reikia gerti vaistus... ir daug kalbėti.

– Kalbėti?

– Taip. Tai vadinama psichoterapijos seansais.

– Kaip tame mamos seriale!

– Taip! Tik čia seansai vyksta akis į akį, o ne internetu, kaip mamos seriale.

– Gal paprašykime daktarės Hil, kad juos vestų internetu? Tu galėtum grįžti namo.

Tedas nusijuokė.

– Ne viskas taip paprasta, kaip per televizorių. Svarbiausia, kad greitai vėl būsime kartu...

Abi kupinos vilčių linktelėjo, ir Tedas panoro visiems laikams išsaugoti atmintyje jų veidus, degančius noru, kad tėvas būtų šalia. Jis tikrai bandė nusižudyti? Ir ką sau galvojo? Jam kaskart buvo vis sunkiau suprasti Tedą, sumušusį savo draugą, savižudį, pasiryžusį palikti dvi septynmetes mergaites tik su motina.

Jis jau nebebuvo *tas* Tedas, buvo tuo tikras. Išeis iš Lavenderio, ir vėl perims savo kompaniją ir gyvenimą į savo rankas. Jeigu pasiseks, Linčas prabus iš komos, ir jis galės jo atsiprašyti.

Jie praleido kartu daugiau nei pusvalandį. Pasikalbėjo apie mokyklą, apie lėles, kurias joms nupirko mama – Arielę ir Aleks, ir apie naują dvejais metais vyresnę draugę, kurią jos susirado senelių rajone. Ji buvo vardu Heilė, ir kadangi turėjo seserį gimnazistę, labai daug ką mokėjo ir žinojo... Mokėjo dažytis ir išmokė ir jas! Bet tai turėjo būti paslaptis, mamai negalima to žinoti. Tedas pažadėjo, kad ji nesužinos. Susigraudino, įsitikinęs, kad kai kas jo tikrovėje nepasikeitė ir, matyt, niekada nepasikeis. Holei visada tekdavo blogojo policininko vaidmuo.

Beje, kodėl ji neatėjo kartu su mergaitėmis?

29

Laura išsivedė mažyles pažadėjusi, kad prieš išeidamos jos dar pasimatys su tėvu. Holė užėjo vėliau, vengė jo žvilgsnio; jos plaukai buvo trumpi, keliais atspalviais tamsesni nei įprastai.

– Labas, Hole. – Tedas tebesėdėjo ant sofos. Pamatęs, kad ji neprieina, atsistojo ir nužingsniavo prie stalo.

– Labas, Tedai. Džiaugiuosi, kad tau jau geriau. – Holės šypsena buvo trapi. Atsisėdo ant vienos iš kėdžių. Atėjo su rankine, kurią perdėtai rūpestingai pasidėjo ant stalo.

– Tu kalbėdavaisi su daktare Hil? – Tedas atsisėdo, palikęs tarp jųdviejų tuščią kėdę.

– Taip, ne kartą per šiuos mėnesius. Taip pat ir šiandien. Ji sakė, kad pastaruoju metu jautiesi jau kur kas geriau.

– Tikrai. Jau keletą savaičių... na, nelabai ką prisimenu apie ankstesnes dienas. Man tada buvo šiek tiek pakrikęs protas. Bet padedamas daktarės pradedu prisiminti.

Holė linktelėjo.

– Man sakė, kad tau galbūt padėtų, jeigu šiek tiek pasikalbėtume, dviese. – Ji pasitrynė kaktą. – Nenoriu pasirodyti auka, bet man visa tai labai skausminga. Mergaitės nuolat klausinėja apie tave, nežinau, ką joms pasakyti.

– Suprantu. Žinau, kad tai mano kaltė. Aš pats esu atsakingas už klaidingus savo sprendimus. Todėl ir esu čia. Bet aš

išeisiu, Hole, ir rūpinsiuosi dukromis, kaip dera tėvui. Ar neturėjote finansinių sunkumų?

– Ne, ne. – Holė abejingai šyptelėjo, lyg pinigai būtų pats nereikšmingiausias dalykas pasaulyje. – Viskuo pasirūpino Trevis.

Holė įdėmiai žvelgė į Tedą, laukdama, ką jis pasakys.

– O, taip, puikiai prisimenu Trevį, – atsakė jis.

Ji linktelėjo.

Kurį laiką abu tylėjo. Tačiau kažkuris turėjo apie tai užsiminti, ir Tedas nusprendė, kad tai jo pareiga.

– Kaip Linčas?

– Negali būti, kad neprisimeni Džastino. Tu nė karto nebuvai pavadinęs jo pavarde.

Tedas patraukė pečiais.

– Vis taip pat, – tęsė ji.

– Jei žinotum, kaip gailiuosi. Aš... neprisimenu, kas įvyko tą dieną. Tai visiškai išsitrynė man iš atminties.

– Taip, tai daktarė man irgi sakė.

– Žinok, dėl manęs, jūs su juo...

– Nereikia, Tedai, būk geras. Galų gale man nereikia tavo leidimo.

– Atleisk.

– Daktarė Hil prašė, kad pasikalbėtume... apie tai, kokie buvo mudviejų santykiai, ar prisimeni?

Tedas nunarino galvą.

– Gana blogi, – sušnabždėjo. – Aš... šiek tiek nutolau.

– Bent jau tai prisimeni. – Holės balsas nenuskambėjo priekaištingai, bet Tedas ją pažinojo ir suprato, kad pyksta. – Tedai, tu užsidarydavai savo kabinete, beveik nuolat važiuodavai į vilą prie ežero, visiškai vengei manęs. Jei ir pavykdavo su tavimi pasikalbėti, tai būdavo vien mano monologas, trumpas, nes aš taip pat nenorėdavau daug kvaršinti tau galvos. Aš tau tik trukdžiau. Abu tai supratome, net mergaitės ėmė suprasti.

– Deja, visa tai galiausiai prisiminiau.

– Būsiu tau atvira, dėl to viskas taip ir susiklostė. Tuo metu maniau, kad tu turi kitą, kad tos tavo verslo kelionės, ilgos išvy-

kos į vilą prie ežero ir visa kita susiję su meilės nuotykiu. Buvo labai logiška taip manyti. Ir žinai? Net norėjau, kad tai būtų tiesa, kad ir kaip kvailai tai skamba. Žinojau, kad nebemyli manęs.

– Hole, aš...

– Būk geras, išklausyk mane. Iš pradžių, kai tu išvažiuodavai, kartais paskambindavau tau į darbą, pasikalbėdavau su Treviu arba tavo sekretore, šį tą išsiaiškindavau ir patikrindavau, ar sakai man tiesą. Vietos, laikas, klientai – viskas sutapdavo. Nederėjo tik *mano pačios* elgesys, jis man buvo svetimas. Nenorėjau tavęs sekti, pasisamdžiusi privatų detektyvą, kaip vėliau tu mane sekei...

Holė trumpam nutilo.

– Nežinojau, ką daryti, Tedai. Mėgindavau su tavimi kalbėtis, bet atrodė, kad tau vienas ir tas pats; supratau, kad teks paprašyti skyrybų, pamažu apsipratau su ta mintimi, kaupiau drąsą. Tada man ir kilo mintis nuvažiuoti ir pasikalbėti su Džastinu. Nesitikėjau, kad jis žinos, ar turi kitą arba jeigu ir žinos, būtent man apie tai pasakys... susitikau su juo, nes jis pažįsta tave beveik taip pat kaip ir aš, o gal ir dar geriau, ir norėjau įsitikinti, kad neklystu: tu buvai kaip nesavas; kažkas tau nutiko, o aš nežinojau, kas. Norėjau kaip nors tuo įsitikinti, nes arba tai buvo tiesa, arba... na... man pačiai...

– Pasimaišė protas, – su šypsena užbaigė Tedas. – Nebijok, viskas ne taip rimta.

Holė linktelėjo, bet nešyptelėjo.

– Nuvažiavau pasikalbėti su Džastinu, ir jis man pasakė, kad jūs beveik nebesusitinkate, kad tu nutolai nuo jo, taip pat kaip ir nuo manęs. Susitikome dar keletą kartų, vien pasikalbėti apie tave ir apie tai, kas tau atsitiko, ir taip užsimezgė mūsų santykiai. Padėtis nebuvo ideali, žinoma, ne. Kai vėliau supratome, kad visa tai rimta, mes su tavim beveik nė žodžiu nepersimesdavome, ir tu pradėjai atsiriboti jau ir nuo mergaičių. Galiausiai aš sukaupiau drąsą ir mes pasikalbėjome. Paprašiau skyrybų.

– Tą prisimenu. Kalbėjomės svetainėje. Nuo to laiko įtampa kiek atslūgo.

– Tuo metu aš dar nežinojau, kad tu vaikštai pas gydytoją ir paprašei buvusio mokyklos draugo surašyti testamentą. Ir juo labiau – kad namų seife laikei tas mano ir Džastino nuotraukas. Tu slėpei jas beveik visą mėnesį, Tedai! Viską žinojai ir nieko nesakei, netgi tada, kai paprašiau skyrybų.

Tedas skėstelėjo rankomis.

– Neprisimenu, kodėl tau nieko nesakiau, Hole, tikrai neprisimenu.

Ji linktelėjo.

– Noriu tikėti tavimi.

– Neprisimenu, kodėl sumušiau Linčą... tai yra, Džastiną, bet patikėk, tai neturi nieko bendra su tavimi... su jūsų santykiais, tą aiškiai prisimenu. Aš noriu, kad būtum laiminga, Hole, ir tu, ir mergaitės.

Holė vėl linktelėjo.

– Visus tuos mėnesius aš iš daktarės Hil sužinodavau apie tavo būklę. Žinau, kad tie mėnesiai nebuvo lengvi. Ji sakė, kad gyvenai... tarsi nerealiame pasaulyje ar panašiai.

– Panašiai. Koks siaubas. Lyg kažkas būtų ėmęs ir sumaišęs paskutinius mano prisiminimus prieš patenkant čia. Kad įsivaizduotum, tai labiausiai primena sapną. Prisimenu vieną vardą. Vendelis... jis tau pažįstamas?

– Ne. Daktarė Hil irgi manęs to klausė, ir aš nežinojau, ką atsakyti. Kas tas Vendelis?

– Atrodo, kitas mano „aš“. Mano galvoje tarsi kažkokia juodoji skylė, į kurią nugarmėjo kai kurie prisiminimai, ir aš negaliu prie jų prisikasti. Ta juodoji skylė – Vendelis. Aš visą laiką susitikdavau su tuo žmogumi, bet, pasirodo, tai buvau aš pats... žinau, skamba absurdiškai. Iš pradžių buvau įstrigęs vis pasikartojančiuose cikluose, bet daktarės Hil dėka pamažu išsiveržiau iš jų. Jaučiu, kad jau esu visai arti tiesos; galų gale nuplėšiu Vendeliui kaukę.

Tedas aiškiai matė, kaip į jį žiūri Holė. Be abejo, kaip į beprotį. Kaip dar ji galėjo žiūrėti? Ir jis, žinoma, neketino jai pasakoti nei apie oposumą, nei apie tai, ką matė pro langą, kai...

– Kas tau, Tedai!?

Jis beveik nebegirdėjo. Pakilo nuo kėdės ir priėjo prie sofos. Pasiėmė Sindės ir Nadinės piešinį. Paplūdimys. Raudonas maudymosi kostiumėlis. Ar tai sutapimas?

– Kodėl jos nupiešė mus paplūdimyje? – paklausė Tedas.

Holė suraukė kaktą.

– Nežinau. Argi tai bent kiek svarbu? Pasakiau, kad būtų gerai nunešti tau kokį piešinį, ir jos nuėjo į kambarį piešti. Manau, kad atostogos – laimingos akimirkos, todėl jos ir nusprendė jas nupiešti.

Tedas vėl atsisėdo, neatitraukdamas akių nuo piešinio. Gal jame yra dar kokia nors reikšminga detalė? Meškerė, pripučiamas delfinas... neberado nė vienos iškalbingos detalės. Apžiūrėjo vedžiodamas pirštu paplūdimio gultus, kitus besideginančius žmones, palmes... niekas nekrito į akis. Nei tykančių oposumų, nei rožinių pilių. Nieko, kas primintų jo ankstesnes vizijas.

– Tau viskas gerai, Tedai? Kuo tave taip sudomino tas paplūdimys?

– Šiaip. Prieš kelias dienas sapnavau vieną sapną, ir tiek. Sutapimas. Jame tu taip pat vilkėjai raudoną bikinį...

Holė, rodos, pasijuto kiek nejaukiai, kad buvęs vyras sapnuoja ją vilkinčią bikinį.

Tedas atidėjo piešinį į šalį.

Jie pasėdėjo kartu dar kelias minutes, kalbėdamiesi apie kasdienius šeiminius dalykus. Tedas niekaip negalėjo sutelkti dėmesio į pokalbį. Kai mergaitės vėl užėjo atsisveikinti, jam pavyko pamiršti piešinį, kuris tebegulėjo ant stalo. Apkabino abi ir pažadėjo greitai išeiti iš Lavenderio ir grįžti pas jas.

Tai buvo pažadas, kurio jis, žinoma, niekada neturėjo duoti.

30

Ant kamštinės lentos virš Tedo stalo kabojo tik Sindės ir Nadinės piešinys. Jis buvo prilipintas keturiais gabalėliais lipnios juostos. Maikas, ėjęs koridoriumi į kiemą, užklupo Tedą bežiūrintį į piešinį ir priėjo. Krenkštelėjo.

– Čia neleidžiama įsinešti smeigtukų, – pareiškė jis. – Jeigu kyla klausimas, kam tada kamštinės lentos, tu ne pirmas.

Tedas atsigręžė su blausia šypsena veide. Apie smeigtukus jis apskritai negalvojo.

– Noriu pamatyti, kas slypi po uždanga, Maikai.

Maikas tik po kelių akimirkų suprato.

– Tu toks susijaudinęs po pasimatymo su šeima, tiesa?

– Ne dėl to. Tai yra ne *tik* dėl to. Noriu sužinoti tiesą, išeiti iš čia ir grįžti pas dukteris.

Maikas linktelėjo.

– Kaip surasti tą sumautą oposumą, Maikai?

31

Buvo ketvirtadienio popietė. Visą rytą lijo, ir tankus pilkų debesų šydas pranašavo, kad bet kuriuo metu gali prapliupti ir vėl. Tipiška rudeninė diena pačiame pavasario įkarštyje.

Beveik visi pacientai buvo susibūrę poilsio kambaryje. Skečas su Lolu įnirtingai kovėsi prie šachmatų lentos, dabar jau stebimi Tedo, kuris buvo laikomas nebe varžovu, o tam tikra nenugalima jėga, išminties šaltiniu. Po kiekvienos partijos Tedas, nė karto nesuklysdamas, nuo pradžių iki galo ją atkurdavo, ir, savo bičiulių džiaugsmui, analizuodavo kiekvieną ėjimą. Juos svaigino perspektyva per kitas varžybas sutriuškinti anuos iš B korpuso. Lesteris, visai pamiršęs savo priešiškumą, taip pat prisijungė prie komandos.

Kažkuriuo metu atėjo Maikas ir pakvietė Tedą eiti į lauką. Atėjo su Espositu, storuliu, kuris tikino matantis gyvūnus ir retai kada pratardavo bent žodį. Tedas nieko neklausinėdamas nusekė paskui juos. Kiti mėgino prisijungti prie trijulės, bet Maikas juos sulaikė, iš pradžių grėsmingu žvilgsniu, o vėliau atvirai įspėdamas, kad nesugalvotų kelti kojos į kiemą. Net ir Tedas nustebo, koks stingdančiai baisus gali būti persimainęs, valdingas ir nepermaldaujamas to žmogaus veidas. Skečas, Lolas ir Lesteris tylomis linktelėjo ir grįžo prie stalo. Tedas

nusikabino nuo vienos iš kabyklų savo paltą ir jie išėjo į kiemą. Espositas sekė iš paskos kaip didžiulis pažeme sklendžiantis balionas.

Be jų trijulės kieme klaidžiojo tik dar du pacientai. Maikas atkreipė jų dėmesį, ir abu priėjo; liepė eiti į vidų, ir jie nesiginčydami pakluso. Maikas žvilgtelėjo į ligoninės pastatą, kad įsitikintų, jog niekas nespokso pro langus. Jie nesiruošia daryti nieko slapto, paaiškino jis Tedui, bet taip pat nenori ir tunto žiūrovų, prisiplojusių prie langų. Patraukė prie įprastinio suolelio, ir Tedas galvojo, kad jie ten prisės, kaip ir ne kartą anksčiau. Jis numanė, kad šis žygis susijęs su oposumu, bet net nenutuokė, ką jie darys ir kuriems galams kartu velkasi Espositas. Tuo metu šis tipeno mažais žingsneliais, nešdamas savo didžiulį liulantį pilvą ir kaskart baimingai žvilgčiodamas į Maiką. Priėjus prie suoliuko Maikas liepė Tedui už vieno galo jį paimti, ruošėsi pernešti.

– Greičiau, – paragino keldamas suoliuką. – Dar kas nors pamatys, ką darome ir praneš sargybiniui. Nešk, nestoviniuok.

Jie nužingsniavo per kiemą link krepšinio aikštelės. Espositas sekė iš paskos. Ir iš tikrųjų, kai jie jau buvo netoli nuo vidurio apskritimo, pagrindinės durys atsidarė ir išėjo sargybinis su sanitaru, kurie mosavo rankomis ir šaukė:

– Ei! Ką jūs sau galvojate?!

– Nešame toliau, – tarė Maikas. Dar pora žingsnių... – Viskas, statyk ir sėskis. Tu taip pat, Espositai.

Visi trys susėdo. Maikas su Tedu iš kraštų, Espositas viduryje. Sėdėjo nusisukę nuo ligoninės pastato, ir nematė dviejų vyrų, kol šie, apėję suoliuką, sustojo priešais. Vienas iš jų buvo Makmanusas.

– Ką, po galais, čia darote?

Scena buvo siurrealistinė. Trijulė ir toliau abejingais veidais sėdėjo ant suolelio, susidėję ant kelių rankas ir vengdami Makmanuso ir sargybinio žvilgsnių, lyg sėdėti krepšinio aikštės viduryje būtų pats natūraliausias dalykas pasaulyje.

– Ir ką?

Maikas taikiai kilstelėjo ranką. *Gerai, aš jums paaiškinsiu.* Mostelėjo į medį ir lėtai papurtė galvą.

– Ten, po juo, baisu, – liūdnai tarė. – Vėjas sujudina medžio lapus, ir atrodo, kad lyja... Baisu! Ar taip, vaikinai?

– Nesąmonė, Dosonai! – šūktelėjo sargybinis. – Matėme jus. Net neprisėdote.

Maikas nusišypsojo ir linktelėjo. „Pričiupote!" Vėl taikiai mostelėjo ranka, ieškodamas naujo pasiteisinimo. Truktelėjo pečiais ir prisidengė ranka lūpas... Tuoj atskleis paslaptį.

– Šitiems dviem ne visi namie... – bakstelėjo sau pirštu į smilkinį, – nežinau, ką jie sau galvojo.

– Dieve mano, Dosonai. Raminkis, juk negalima perstatinėti daiktų, kur šauna į galvą. Tučtuojau nuneškite suoliuką atgal.

– Klausykite, Majersai, suoliukas jau perneštas, – atsakė Maikas. Jo balse ir vėl nuskambėjo grėsminga gaidelė. – Valandėlę pasėdėsime. Juk žinote, kokie *mes.*

Sargybinis papurtė galvą. Pirmą kartą prakalbo Makmanusas.

– Velniai nematė, einu į vidų, – suirzęs pasakė.

Majersas atsiduso.

– Kad tai būtų paskutinis kartas, Dosonai. Pats žinai, kai ką nors padarai, kiti iškart paseka tavo pavyzdžiu. Nenoriu, kad visa bepročių armija imtų viską kraustyti iš vienos vietos į kitą.

– Aišku, viršininke. O dabar atleiskite, norime pasidžiaugti skaisčia saule. Ar kuris nors iš jūsų pasiėmė kremą nuo įdegio, vaikinai?

Sargybinis pripažino savo pralaimėjimą ir išėjo. Maikas jau visai nebe žaismingai atsigręžė į Tedą.

– Tikiuosi, kad buvo verta, drauguži.

Jiems beveik prie pat kojų, buvo linija, dalijanti aikštelę į dvi dalis.

Riba, skirianti tikrąjį pasaulį nuo beprotybės pasaulio, kaip tąkart sakė Maikas.

– Ką mes čia veikiame, Maikai?

– Juk nori jį pamatyti?

Espositas akivaizdžiai suprato, apie ką jie kalba, nes ėmė neramiai muistytis, stumdydamas abu draugus.

– Raminkis, Espositai.

– Noriu pamatyti, – atsakė Tedas. – Bet...

– Štai ta riba. – Maikas parodė į baltą liniją. Apsemta vandens ji buvo vos įžiūrima. – Daugiau galimybių pamatyti, kai esi prie linijos... Velniai griebtų, pamiršau atsinešti savo knygą!

Tedas susigūžė ant suoliuko, nieko nebeįstengdamas pasakyti. Akimirką jis aiškiai jį išvydo, išvydo tikrąjį Maiką, ne šiaip grėsmingą vyriškį, kuris su savo knygomis ir ekscentriškomis teorijomis kartais atrodė kaip blaiviausio proto žmogus pasaulyje, o visišką pamišėlį, tikrąjį Lavender Memorial ligoninės garbės narį. Tedas apsidairė aplink ir suvokė, kaip visa tai absurdiška.

– Reikia tikėti, – netikėtai prakalbo Espositas. Tedas pirmą kartą išgirdo jo balsą.

– Užtilk, Espositai, – nutraukė jį Maikas.

Ir jie turėjo nei iš šio, nei iš to išvysti oposumą? Kvaila, bet Tedas pasijuto besižvalgantis po medžiais už aikštelės, kur stovėjo suoliukai, ar nepamatys to nepakenčiamo gyvūno. Nieko nepastebėjo.

– Maikai, tu atleisk, – vis nerimo Tedas, – bet mes begalę kartų čia buvome, taip pat ir prie šios linijos, ir aš niekada nieko nemačiau. Kodėl manai, kad šįkart bus kitaip?

– Šis mūsų dručkis, – tarė Maikas, tapšnodamas Espositą, – ar nesakiau, kad jis nuolat juos mato? Espositas – kaip milžiniška šviečianti lemputė, tik vilioja ne vabzdžius. Tiesa, Espositai?

– Jau se... se... seniai jų nemačiau.

Maikas dirbtinai nusikvatojo.

– Tai melas – didžiulis kaip tavo užpakalis. Šiaip ar taip, mes visi trys juos matėme... kuo mūsų daugiau, tuo geriau. – Maikas pasilenkė į priekį, kad pamatytų Tedą ir mestų į jį savo

žaibuojantį žvilgsnį. – Tai nori pamatyti, ar ne? Nes visa tai tik dėl tavęs.

Tedas linktelėjo.

– Tu teisus, atleisk.

Velniai nematė. Ką jis praras? Jeigu kiurksojimas su dviem bepročiais krepšinio aikštelės viduryje padės jam sužinoti tiesą, kodėl gi nepabandžius?

– Aš pasiruošęs, – tvirtai tarė Tedas. – Na, Espositai, iškviesk juos, pasitelkęs savo stebuklingas galias. Pasakyk, kad ateitų.

– Viskas vyksta ne taip, – savo šaižiu balsu paprieštaravo Espositas.

Niekas jo nepaklausė, kaip viskas vyksta.

Jie tylomis laukė. Iš ligoninės scena tikriausiai atrodė dar ekstravagantiškiau. Trys vyrai iš nugaros, sėdintys nugara ant suolelio krepšinio aikštelės viduryje. Net Vudis Alenas geriau nesugalvotų savo filmo plakatui. Netrukus ekranuose: *Trys vyrai ir oposumas.*

Po dvidešimties minučių jie vis taip pat tebesėdėjo, iki šiol nepratardami nė žodžio. Staiga Tedas šyptelėjo. Jis neišvydo oposumo, bet pagalvojo apie savo dukteris, kurios kartais žaisdavo *Kas pirmas prakalbės, tas pralaimės,* beveik visada Nadinės pasiūlymu, kai ji, pavargusi nuo ilgų sesers kalbų ir nukrypimų nuo temos, mesdavo jai iššūkį patylėti ilgiau už ją. Tedas pagalvojo, kuris iš jų trijų prabils pirmasis. Matyt, ne Espositas, kuris, visą gyvenimą tik ir žaidė *Kas pirmas prakalbės, tas pralaimės,* o Dosonas atrodė nugrimzdęs į sunkiai apibūdinamą svajingą būseną. Tedas buvo vienintelis, kuriam nepavyko užsimiršti, ko jie čia sėdo. *Kažkokia nesąmonė.* Nors buvo su paltu, jam darėsi žvarbu. Jis patogiau įsitaisė savo vietoje ir pajuto kelnių kišenėje pasagos svorį. Štai kas! Tą akimirką jam viskas paaiškėjo. Jeigu jis bus su pasaga, oposumas niekada neprisiartins. Tedas pašoko ant kojų ir išsitraukė pasagą iš kišenės, kad ją pamatytų ir suolelio draugai. Nepratarė nė žodžio, bet jie, atrodo, suprato.

Svarstė nusviesti ją tolyn, bet nenorėjo, kad Makmanusas su tuo kitu vėl ateitų ir sukeltų dar didesnį triukšmą, taigi tiesiog nuėjo prie aikštelės krašto ir padėjo ją ten.

– Uždenk, – išgirdo sakant Espositą.

– Kuo, po velnių, aš ją uždengsiu? – atkirto jam Tedas, jau apsisukęs grįžti atgal.

– Savo paltu, – pertraukė juos Maikas. – Uždenk.

Tedas atsiduso. Puiku. Dabar jis dar ir persišaldys. Bet turėjo pripažinti, kad dėl kažkokių nesuprantamų priežasčių uždengti pasagą jam atrodė pats protingiausias sprendimas pasaulyje. Nusivilko paltą ir užklojo pasagą. Šįkart žvilgtelėjo, ar niekas nežiūri pro langą. Trindamasis rankas skubriu žingsniu grįžo.

– Pasislink, Espositai. Leisk mane į vidurį.

Dručkis nesiginčydamas pasislinko.

– Tuoj pasirodys, – beveik iš karto pasakė. Jo balse nebuvo dvejonių.

Tedas įdėmiai apsižvalgė. Nepastebėjo nieko neįprasto. Bet argi ir pats nejuto, kad kažkas keičiasi? Ir tada išvydo: baloje kitapus skiriamosios linijos jo dėmesį patraukė kažkoks šmėstelėjęs raudonos spalvos atspindys.

– Raudona – mylimiausia mano spalva, – nei iš šio, nei iš to pareiškė Espositas. Dabar jo balsas skambėjo ne tik tvirtai, bet ir niūriau nei paprastai.

– Kas? – paklausė Tedas.

Espositas neatsakė.

Ir vėl atspindys, šįkart jau su niekuo nesupainiojamas. Baloje pasirodė lieknas Holės kūnas su raudonu bikiniu, suvirpėjo balą sujudinus vėjo gūsiui, ir tada pradingo. Bet buvo ten, tuo Tedas neabejojo. Pakėlė galvą ir suakmenėjo.

Krepšinio aikštelės kampe stovėjo Disnėjaus princesių pilis. Tai nebuvo atspindys ar koks perregimas miražas. Pilis tikrai ten stovėjo. Tedas ėmė rodyti jos link.

– Matome, – pareiškė Maikas.

– Tai mano dukterų pilis, – virpančiu balsu ištarė Tedas.

Jis atsistojo ir vienas nužingsniavo jos link. Pusiaukelėje atsigręžęs, pamatė Maiką susirūpinusiu veidu ir Espositą, kuris kaip įmanydamas gūžėsi visu savo didžiuliu kūnu, įtraukęs tarp pečių galvą. Galima buvo pagalvoti, kad jie važinėjasi pavojingiausiais pasaulyje amerikietiškais kalneliais. Nepaisant to, Tedas pajuto norą, beveik būtinybę, grįžti prie jų, į saugų suoliuko prieglobstį.

Už jų, prie Lavenderio pastato, jis pastebėjo Makmanuso siluetą prie lauko durų. Iš ten jis tikrai negalėjo nematyti pilies. Tedas vėl patraukė toliau.

Pilis stūksojo tarp krepšinio aikštelės ribos ir medžių. Priėjęs jis pritūpė ir žvilgtelėjo pro vieną iš šoninių langų. Neketino žengti į vidų; net paliesti pilį jam neatrodė gera mintis. Kažkodėl jis buvo įsitikinęs, kad viduje pamatys oposumą, bet nepamatė. Pilis buvo tuštutėlė. Atsitraukė kasydamasis pakaušį. Nuo šoninės sienos į jį žvelgė Snieguolė, Pelenė, Arielė ir Pokahonta. *Ir ką dabar darysi*? Apėjo pilį. Ant priekinės sienos buvo Esmeralda, o šalia – Miegančioji gražuolė, Tedas neprisiminė jos vardo. Ir tada jį staiga perskrodė vienas vaizdinys. Jis išvydo save už rankos su Sinde, einančius aplink tą pačią pilį *Toys R Us* centre, mergaitei pasakojant kiekvienos princesės istoriją.

Aurora!

Atsakymą atnešė Sindės balsas. Miegančiosios gražuolės vardas buvo Aurora. Pajuto šiurpulį. Tai buvo pirmasis iš Vendelio išplėštas prisiminimas. Toliau ėjo aplink pilį.

– Čia Gražuolė... – kalbėjo Sindė.

– Iš „Gražuolės ir pabaisos“? – pasitikslino Tedas.

– Aišku. O čia Pokahonta, o čia Mulana.

Ant užpakalinės sienos nebuvo jokios princesės, tik ant medžio nupieštų plytų mūras. Tedas nužvelgė jį. Žengė kelis žingsnius atgal, norėdamas tik apžiūrėti iš kiek toliau, ir dešine koja užmynė kažką kieta. Oposumą! Trumpu šuoliu atšoko ir pasitraukė tolyn. Tačiau tai buvo ne oposumas, o mėsininko peilis.

– Jis ne iš Lavenderio, tėti. Jis toks pats kaip pilis.

Tedas pasilenkė ir pakėlė peilį. Šiek tiek pasukęs pamatė, kad ašmenys kruvini.

Raudona – mano mylimiausia spalva.

Iš kur čia tas peilis? Žvilgtelėjo į Maiką su Espositu, lyg jie galėtų iš tolo pateikti atsakymą. Jie ne tik jo nepateikė, bet ir atrodė sustingę ta pačia poza kaip anksčiau. Tedui kilo mintis pamoti ranka, kad jie atsakytų jam tuo pačiu, bet jis net nepabandė. Suprato, kad jie to nepadarys. Be to, tuo metu išgirdo per kelis žingsnius nuo jo šnarant žolėje, ir šįkart tai jau buvo oposumas, šmirinėjantis aplinkui. Tedas, regis, jam nerūpėjo. Regis, nerūpėjo niekas, šniukštinėjo tai vienur, tai kitur, kartkartėmis vis pakeldamas snukutį. Tedas nusekė iš paskos, net nejusdamas, kad tebespaudžia rankoje peilį kaip koks brakonierius.

Įžengė gilyn į Lavenderio parką, visiškai jam nepažįstamą, ir netrukus jau nebegalėjo matyti savo bičiulių. Žingsniavo miško taku, besidriekiančiu tarp medžių. Oposumas tipeno priešais, rodė kelią.

Dar nepriėjus proskynos oposumas nubidzeno į šalį ir nužvelgė Tedą, ir išspaudė kažką panašaus į šypseną, jei tik tas velnio padaras galėjo šypsotis. Uodega rangėsi įkandin jo apskrito kūno. Paėjėjęs dar porą metrų Tedas suprato, kodėl. Proskynoje gulėjo negyvas vaikinas. Tedas *žinojo*, kad jis negyvas. Tysojo kniūbsčias, į šalis išskėstomis rankomis, ir vilkėjo Masačusetso universiteto džemperiu ir kepuraite. Tedas iškart ją atpažino vien todėl, kad kadaise pats dažnai ją nešiojo, kaip ir jo studijų draugai. Nelaimingojo veido jis nematė ir, tiesą sakant, nežinojo, ar nori pamatyti.

Tada prisiminė, kad laiko rankoje peilį ir instinktyviai įdėmiau nužvelgė kūną. Pamatė dalį rėžio kakle ir kraują, dažantį žolę ir juodinantį žemę.

Kas tu?

Ėmė eiti aplink kūną.

Turėjo jį atversti... pamatyti veidą.

– Tedai... – išgirdo balsą už nugaros.

Atsisuko.

Tai buvo Makmanusas. Už jo stovėjo Maikas su Espositu. Visi trys atrodė sunerimę. Tedas atsigręžė tik akimirkai įsitikinti tuo, ką jau žinojo: proskynoje nebuvo jokio negyvo Masačusetso universiteto studento ir juo labiau – besišypsančio oposumo. Skėstelėjo rankomis rodydamas, kad pasiduoda. Kur pradingo peilis, kurį jis ką tik rado?

Jie tylomis patraukė atgal.

– Ar pamatei? – pasidomėjo Maikas.

Tedas vos pastebimai linktelėjo.

– Nesu tikras, kad pamačiau tai, kas slypi už uždangos, Maikai. Jeigu atvirai, neturiu supratimo, ką pamačiau.

Negyvo vaikino vaizdas tebestovėjo jam prieš akis. *Kas jis buvo?*

32

Jie jau pusvalandį buvo Lavender Memorial ligoninės Stebėjimo kabinete. Laura trumpai papasakojo apie savo vizitą pas Linčo sekretorę Niną. Tačiau kol kas nesakė apie jos paskutinį prisipažinimą.

– Policija jos taip ir neištardė, bet ji buvo ten, su jumis, Tedai, prieš jums įžengiant į Linčo kabinetą.

Tedo mintys klaidžiojo kitur. Pasimatymas su šeima ir keista patirtis ligoninės parke išmušė jį iš vėžių.

– Ar visa tai turi kokią nors reikšmę?

– Dar nepapasakojau iki galo. Bet pirma leisk pasakyti, kad turi, nes patvirtina, jog kiekvienas pirmojo ciklo epizodas turi realų pagrindą, ir tai padės mums atkurti paskutines jūsų dienas.

– Jeigu tai tiesa, ko man prisireikė pas tokį tipą kaip Bleinas?

– Kaip tik apie tai ir norėjau pasikalbėti. Nina, išėjusi iš Linčo kabineto, girdėjo, kaip užsipuolėte jį, kad jis atsekė paskui jus į Bleino namus.

Išgirdęs šiuos žodžius Tedas sukluso. Lėtai juos pakartojo.

– Nesuprantu, kas mane galėjo sieti su tuo tipu.

– Bet dabar tikrai žinome, kad buvote pažįstami. Galbūt apie jūsų ryšius niekas nežinojo, net ir Holė. Sužinojęs, kad Linčas jus ten atsekė, įtūžote.

Laura buvo paslaptinga. Kartas nuo karto varstė jį itin skvarbiais žvilgsniais, ar bent jau taip Tedui atrodė.

– Palaukite, Laura, apie kokius *ryšius*?

– Apie jokius konkrečiai, neskubėkime. Bet manau, kad svarbu išsiaiškinti. Tedai, kas jums?

Jis nudelbė akis.

– Tiesą sakant, noriu paprašyti jūsų paslaugos. Kai pasimačiau su dukterimis...

– Ir ką?

Tedas atrodė sugniuždytas. Pagalvojęs apie Sindę ir Nadinę, prisiminė savo pažadą, duotą joms išeinant.

– Tedai, man galite pasakoti viską. Papasakokite apie savo jausmus, pamačius Holę ir mergaites, tai irgi turime aptarti.

Jis atsakė be užuolankų.

– Aš turiu ištrūkti iš čia, Laura. Dienai ar dviem turiu nuvažiuoti į vilą prie ežero, pamatyti savo daiktus, įžengti į namus. Negaliu sugrįžti į tikrovę, kurios neprisimenu... ligoninė man padėjo, nesupraskite klaidingai, bet jaučiu, kad atėjo laikas sugrįžti ten, kur viskas prasidėjo.

– Tedai, nežinau, ar dabar tinkamas metas. Mes darome didžiulę pažangą.

– Žinau ir esu jums be galo dėkingas. Pamačiau savo dukteris ir esu jums skolingas. Bet turiu prisiminti daugiau, o viloje prie ežero aš rasiu atsakymų, tikrai žinau.

– Kodėl taip manote?

Tedas suprato, kad norint ją įtikinti neliks nieko kito, kaip tik papasakoti apie tai, ką matė ligoninės parke.

– Sapnavau labai keistą sapną. Tai buvo... lyg vizija ar kažkas panašaus. Pirma, ką prisimenu, buvo rožinė mergaičių pilis. Aš priėjau prie jos, atidžiai apžiūrėjau ir tada pastebėjau, kad už jos driekiasi takas. Su manimi lyg ir buvo mano duktė Sindė. Vėliau ji dingo. Ėjau tuo taku, vedančiu tolyn nuo vilos prie ežero nežinia kiek laiko. Bet svarbiausia, kaip jaučiausi juo eidamas: tarsi tiksliai žinočiau, kad tako gale aš kažką atrasiu, visa ko atsakymą.

Laura buvo pasiėmusi užrašus ir paskubomis rašėsi pastabas.

– Tada pamačiau Masačusetso universiteto studento lavoną, jis dėvėjo universiteto striukę ir kepuraitę. Po kūnu buvo klanas kraujo. Taip ir nepamačiau jo veido.

– Kada tai sapnavote?

– Vakar.

Tedas neketino išduoti, kad visa tai nutiko jam nemiegant ir iš krepšinio aikštelės jį stebint Maikui su Espositu. Jeigu jau puoselėjo kažkokią viltį kada nors iš čia ištrūkti, nebuvo toks kvailas, kad pasakytų, jog priėjo kūną sekdamas paskui įsivaizduojamą oposumą.

– Kas dar įvyko?

– Tai buvo viskas. Nežinau, ką reiškia ta pilis ir negyvas studentas; matyt, kažką, ko neįstengiu prisiminti. Bet neabejoju, kad tame kelyje, vedančiame nuo vilos prie ežero, slypi svarbūs atsakymai. Tas jausmas buvo toks stiprus, kad negalėjau galvoti apie nieką kita.

– Tedai, juk žinote, kad kai kuriems sapnams tai būdinga. Juose mes net neabejojame tam tikrais dalykais, kurie prabudus pasirodo esantys netikri.

– Taip. Bet tai buvo visai kas kita. Tam tikra prasme aš... tarsi išgirdau pats save ir sulaukiau atsakymo, kurio ieškojau.

Tedas žinojo, kad perdeda. Tačiau turėjo būti įtaigus. Pamatęs Lauros veido išraišką suprato, kad jo pasakojimas bent jau suintrigavo ją.

Ji toliau rašėsi pastabas.

– Tai, ką pamatėte eidamas tuo taku, jus kaip nors sugrąžino į universiteto laikus?

– Ne visai. Žinoma, striukė ir kepuraitė buvo ne šiaip sau, bet iš tikrųjų universiteto laikai –man šis tas migloto. Daug ką aiškiai prisimenu, pavyzdžiui, dėstytojus, pokerį, darbus, kuriuos dirbau, na, panašias detales. O kitko – niekaip. Tikriausiai viso to, kas susiję su Lin... su Džastinu. Jeigu jis buvo mano kambario draugas ir mes draugavome, turbūt nieko keista, kad neprisimenu daugelio dalykų, kuriuos darėme kartu...

Laura linksėjo.

– Ir ką, Laura? Ką manote apie galimybę nuvažiuoti į vilą prie ežero?

Daktarė vos pastebimai papurtė galvą. Jos akyse šmėstelėjo liūdesio šešėlis.

– Dabar ne metas, Tedai. Apgailestauju. Nors neatmetu galimybės, kad po kurio laiko galėsime surengti išvyką terapiniais tikslais. Kartais tai darome, jei manome, kad ji gali būti naudinga.

Tedas atsistojo. Jo rankų ir kojų judesių niekas nevaržė. Tiesa, Makmanusas iš gretimo kabineto nenuleido nuo jo akių.

– Laura, suprantu, ką norite pasakyti ir pasitikiu jumis. Prašau tik vieno, pagalvokite. Jeigu to takelio apskritai nėra arba jis niekur neveda, nieko neprarasime.

Tedas priminė mokinį, atsistojusį atsakinėti pamokos. Laura žiūrėjo į jį pro skaitymo akinių viršų.

– Pažadu, pagalvosiu. Bet turiu pasakyti, kad sprendimą priimsiu ne aš. Aš nesu šio skyriaus vedėja.

Tedas atsisėdo.

– Suprantu. Pakaks, kad pagalvosite.

– Taip ir padarysiu. Pažadu.

33

Markusas nesikalbėjo su Laura nuo tų trumpų pietų ligoninės kavinėje, ir nuo tada nė akimirkai negalėjo išmesti jos iš galvos. Kai ji paskambino jam į kabinetą ir pasakė turinti pasikalbėti vienu klausimu dėl Tedo Makėjaus, Markusas sutiko su ja susitikti ir čia pat apsisprendė: nelaukdamas ilgiau nė akimirkos prisipažins apie savo jausmus. Jam jau nusibodo teisintis sau pačiam. Tedas Makėjus palauks. Visas pasaulis palauks.

Laura užklupo jį sėdintį viename iš dviejų nedidelių fotelių prie lango.

– Galiu užeiti?

– Žinoma.

Laura atsisėdo į kitą fotelį. Jie sėdėjo devyniasdešimties laipsnių kampu vienas kito atžvilgiu. Jis žvelgė pro langą, ieškojo žodžių. Ne, iš tikrųjų ieškojo jėgų.

– Tau viskas gerai, Markusai?

– Jei atvirai? Ne visai. Aš...

Ji šiek tiek pasilenkė, ragindama tęsti. Markusas mintyse dar kartą suformulavo žodžius. Giliai įkvėpė.

– Visą laiką apie tave ir tegalvoju, – galiausiai ištarė.

Ji su pasitenkinimu, o kartu ir su užuojauta nusišypsojo.

– Tą vakarą pas tave... Taip norėjau tave pabučiuoti.

Laura uždėjo jam ant alkūnės ranką.

– Palauk. Padarykime visa tai, kaip dera. Gal šeštadienį pasikviesk mane į svečius? Kai tik atidarysi man lauko duris, pirmiausiai tą ir padarysime, netarę nė žodžio.

Jis sutiko.

– Tai bus pasimatymas, – tarė ji ir atsistojo.

– Maniau, kad norėjai...

Laura išėjo iš kabineto. Durys užsidarė ir vėl atsidarė.

– Daktare Grantai? Galiu su jumis pasikalbėti?

Markusas nusijuokė.

Laura atsisėdo ant kėdės priešais stalą, o jis sugrįžo į įprastinę savo vietą.

– Tavo sekretorė mano, kad aš kuoktelėjusi. – Laura vos susilaikė nesusijuokusi.

– Šiek tiek kuoktelėjusi ir esi, – atsakė Markusas, ir kiek patylėjęs mostelėjo į fotelius, kuriuose jie dar ką tik sėdėjo. – Ir ačiū... už... pati žinai, už ką. Apie ką norėjai pasikalbėti?

Laura akimirksniu persimainė.

– Tedas prisiminė kai kuriuos dalykus iš savo praeities, ir turbūt atėjo laikas šiek tiek labiau jį spustelti.

Laura papasakojo Tedo sapną apie Masačusetso universiteto studentą. Ir apie taką už rožinės pilies.

– Tedas nori nuvažiuoti į vilą prie ežero, – paaiškino ji. – Mano, kad galbūt tas takas padės jam prisiminti arba nuves jį į kokią nors svarbią vietą. Aš pagalvojau ir noriu pabandyti, Markusai.

Jis akimirką pamąstė.

– Tu įsitikinusi, kad dabar tinkamas metas?

– Jei atvirai, ne. Bet logikos čia buvo tiek mažai. Aną dieną jį aplankė dukterys... neįsivaizduoji, kokios žavios mergaitės. Jei to reikia, kad Tedas atvertų paskutines duris, verta pabandyti. Blogiausiu atveju tai nieko neduos ir kelionė bus veltui.

– Spręsti tau, Laura. Kadangi aš korpuso vedėjas, viskas, kas jame vyksta, yra mano atsakomybė. Tačiau jo daktarė esi tu. Pateiksi prašymą, ir suteiksiu leidimą išvykti. Kada tu nori?

– Gal šeštadienį?

Markusas pasibaisėjęs išplėtė akis.

Laura nusijuokė.

– Man laisva diena, – paaiškino. – Volteris su tėvu važiuoja pas senelius. Man tai ideali diena. Iš ryto nuvažiuosiu su Tedu ir po pietų jau grįšiu, dar bus per akis laiko susiruošti ir ateiti į mudviejų pasimatymą. Žinau, kad spręsti turiu aš, bet man svarbi ir tavo nuomonė.

– Tavo nuojauta dirbant su šiuo pacientu pasiteisino. Atradai jo praeityje ryšį, siejantį jį su šachmatais, tą nepaprastą pasagą, perkėlei į C korpusą... visa tai tavo nuopelnas. Žinau, koks svarbus tau Makėjus. Jeigu nuojauta sako, kad dabar tinkamas metas, nedvejok.

– Ačiū.

– Galėčiau pasikalbėti su Bobu, tuo savo draugu iš Bostono policijos. Prisimeni jį?

Laura linktelėjo ir prunkštelėjo, prisidengusi ranka burną.

– Robertą Diuvalį? Kaip galiu pamiršti?

Markas taip pat nusijuokė.

– Tą patį. Bet jeigu kada nors jį sutiksi, nesugalvok kreiptis pilnu vardu. Paklausiu, gal jis galės pasidomėti ta žmogžudyste, jeigu tokia iš tikrųjų įvyko. Kuriais metais Makėjus studijavo universitete?

– Įstojo devyniasdešimt trečiaisiais. Būtų tiesiog puiku, jeigu sužinotų, ar per tuos metus Masačusetso universitete buvo koks nors žmogžudystės atvejis.

– Leidimą pervežti išduosiu griežčiausios apsaugos sąlygomis. Visą laiką antrankiai ant rankų ir ant kojų ir ginkluotas sargybinis.

– Sutinku.

– Iš anksto žinau atsakymą, bet norėčiau važiuoti kartu...

– Gerai mane pažįsti. Geriau važiuočiau su kuo nors, kieno veidas jam būtų pažįstamas.

– Pažiūrėsiu, kuris iš vaikinų budi. Mielai sutiks pasivažinėti.

– Iki ten trys valandos kelio, – tarė Laura, šią aplinkybę sąmoningai palikusi pabaigai.

Markusas pastebėjo jos subtilų manevrą.

– Tu nepataisoma, Laura Hil.

– Pažadu grįžti laiku ir nevėluoti į pasimatymą, – tarė stodamasi.

– Atsiųsk užpildytą prašymo blanką ir aš šiandien pat pasirašysiu.

– Ačiū tau.

– Tikriausiai iki tol dar susitiksime, bet jeigu ne – kuo didžiausios sėkmės.

– Šeštadienį apie atvejį nekalbėsime, – pažadėjo Laura prieš išeidama, – duodu žodį.

– Nežinau, ar tavimi tikėti.

Ji nusišypsojo.

– Ir prisimink, ką turėsi padaryti atidaręs lauko duris...

– Nepamiršiu.

KETVIRTOJI DALIS

1

1993-ieji

1993-aisiais Masačusetso universitete studijavo daugiau kaip dvidešimt tūkstančių studentų. Daugelis jų įsikurdavo studentiškuose bendrabučiuose, kurių buvo penkiasdešimt, dviviečiuose kambariuose, skiriamuose laikantis tam tikros procedūros, kaip manoma, leidžiančios atsižvelgti į kiekvieno studento pageidavimus. Tam būdavo užpildoma detali anketa, kuri ir užtikrindavo neklystamai objektyvią atranką. Tuo netgi buvo giriamasi reklaminiuose bukletuose!

Tačiau Tedas Makėjus, susipažinęs su savo kambario draugu, pirmiausia pagalvojo, kad už skirstymą atsakingas personalas neturi žalio supratimo apie tai, ką daro. Kitaip buvo nepaaiškinama, kaip kam nors šovė mintis, kad jie su Džastinu Linču galėtų rasti bendrą kalbą. Pakako juos pamatyti, kad suprastum, jog jų gyvenimai sukasi skirtingose orbitose. Už skirstymą atsakingo personalo naudai, tiek Tedui, tiek Džastinui, buvo suteikta stipendija ir paskola, įpareigojanti juos siekti aukštesnių už kitus akademinių rezultatų, ir todėl jie turėjo būti apgyvendinti viename iš trijų tokiomis pat sąlygomis studijuojančių studentų bendrabučių – jiems teko Shepherd House bendrabutis, visų vadinamas Bloku dėl priežasčių, akivaizdžių kiekvienam,

kuris bent šį tą yra girdėjęs apie statybų meną. Taigi 503-uoju Bloko kambariu jiems teko dalytis būtent dėl neužtikrintos finansinės padėties... Skurdas, didysis lygintojas! Vienintelis dalykas, kuris, juos siejo, regis, buvo žavėjimasis „Nirvana". Bet kas 1993-aisiais nesiklausė „Nirvanos"?

Džastinas Linčas buvo neeilinio grožio jaunuolis, aukštas ir tvirtas, didelėmis mėlynomis akimis ir stačiakampiu smakru. Jo plaukai, kaip pastebėjo Tedas pirmosiomis ankšto bendro gyvenimo dienomis, visada atrodė nepriekaištingai, bet ne todėl, kad Džastinas stropiai kirpdavosi, o todėl, kad augdami jie savaime įgaudavo naują formą, lyg patys gyventų savo gyvenimą. Linčo atsiradimas studentų miestelyje ilgai neliko nepastebėtas. Bet kurio amžiaus studentės vis įsigudrindavo nueiti į Shepherd House ir pasisukioti prie 503 kambario arba penktojo aukšto poilsio kambaryje. Kai kurios susistabdydavo Tedą ir apipildavo jį visokiausiais prašymais dėl kambario draugo. Pačioms nedrąsiausioms reikėjo žinoti, ar jis turi merginą ir panašiai; kitos buvo tiesesnės ir įžūlesnės, siūlydavosi pačios užeiti į kambarį ir užduoti klausimą. Kaip tik tas donžuano statusas labiausiai ir erzino Tedą, kuriam santykiai su priešinga lytimi nesiklostė taip lengvai. Bet jis jautė savo naujajam kambario draugui ne pavydą, – na, gal tik šiokį tokį, – buvo šis tas giliau: Tedas ne šiaip staiga ėmė bjaurėtis mergišiais. Jo tėvas buvo vienas iš tokių... Ir dar koks! Argi Tedas to nesakė psichologei per pokalbį dėl priėmimo? Aišku, kad sakė. Ta moteriškė iki koktumo knaisiojosi ir knaisiojosi Tedo praeityje, ypač domėdamasi priežastimis, dėl kurių iširo jo tėvų santuoka. Ir jis jai pasakė. Pasakė, kad jo tėvas ilgus metus turėjo meilužę. Ir kai psichologė jo paklausė, ką jis apie tai manė, iš pradžių Tedas pagalvojo, kad tai kvailiausias klausimas pasaulyje, o paskui nutarė pasakyti tiesą, pasakyti, kad nekentė savo tėvo ir visų nelemtų vyrų, apgaudinėjančių žmonas. Ir neišvengiamai kilo klausimas: kodėl universiteto darbuotojai vertė jį dalytis kambariu su tipu, kuris įkūnijo visa tai, ko Tedas nekentė? Tedas buvo pasipiktinęs. Ta-

čiau dėl vieno buvo tikras: kai tik tuntais ims eiti merginos, jis pasikalbės su kambario draugu. Ir tai nebus malonus pokalbis, tikrai ne. Nes Linčas sakė turintis gimtame mieste merginą, net buvo pasikabinęs ant sienos jos nuotrauką.

Įspūdis, kurį Linčui paliko Tedas, buvo ne ką geresnis. Ir ne dėl jo storžieviškos išvaizdos, odinių striukių ir prastų manierų; šiaip ar taip, tokie bandymai irtis prieš srovę ir visiems apie tai skelbtis jam atrodė apgailėtini; Tedas netgi važinėjosi išklerusiu opeliu komodoru su lipduku užpakalyje: *Už įstatymo ribų*. Bet ne tai buvo blogiausia. Blogiausia buvo tai, kad tuo metu, kai Linčas rimtai žiūrėjo į mokslus, buvo įsidarbinęs bibliotekoje ir studijuodavo, kol įskausdavo akis, Tedas, ta kaimietiška Džono Travoltos versija, tik kartais nueidavo į vieną kitą paskaitą, dirbo valgykloje ir dienų dienas pliekė pokerį šeštajame aukšte. Ypač siutino, kad lošė pokerį šeštajame aukšte. Linčas mokydavosi iki vėlumos ir vis matydavo, kaip jo draugužis grįžta tvoskiantis rūkalais ir nuo dūmų užtinusiomis akimis. Kartais Tedas atsiversdavo kokią savo matematikos ar finansinės apskaitos knygą, bet ne daugiau nei pusvalandžiui. Netrukus užmigdavo su atversta knyga, net nenusirengęs. Linčas žinojo, kad Tedo stipendijų planas vienas iš griežčiausių, ir matė, kad po pirmojo seanso jis niekaip neišsilaikys. Tam tikra prasme laukė egzaminų, kad jam paskirtų naują kambario draugą.

Pirmaisiais mėnesiais jie bendraudavo tik tiek, kiek buvo absoliučiai būtina. Vienintelės bendrystės akimirkos būdavo tada, kai Linčo „Sony" grotuve skambėdavo „Nirvana" arba „Pearl Jam". Be trumpų pokalbių, kurie visada sukosi apie muziką, jų niekas nesiejo. Jie niekada nesikalbėdavo apie savo darbus, nesėdėdavo prie vieno stalo valgykloje, ir net jų tik besikuriantiems draugų ratams, atrodo, nebuvo lemta susikirsti.

Tedas pirmasis suprato, kad tie iš priėmimo skyriaus buvo kažkokie sumauti genijai, ir kad jis mažų mažiausiai buvo susidaręs apie Linčą nepagrįstą išankstinę nuomonę. Nes merginų tuntai, kurių jis tikėjosi, taip ir nepradėjo eiti. Tiesą sakant,

pirmoji ir vienintelė mergina, užsukusi į jų kambarį iki spalio mėnesio, atėjo Tedo kvietimu. Atrodo, Linčas ne tik nesiruošė apgaudinėti savo draugės, bet ir labai nejaukiai jausdavosi, kai tik kokia nors nepažįstamoji įžūliai veržsaid Gavosi pas jį. Toks pasisekimas buvo kiekvieno svajonė; kur kas mažesnį turėjo net ir tie, kurie studentų miestelyje kas penkias minutes girgždindavo lovas. Taip tais laikais Masačusetso universitete buvo vadinamas dulkinimasis; lovos buvo senos, spyruoklinės, itin patogios, bet ir itin triukšmingos. Linčas per tuos pirmuosius mėnesius nesugirgždino savo lovos nė vieno vienintelio karto, nors, dievaži, galėjo tai daryti iki pamėlynavimo. Tedas galiausiai nusprendė, kad jis gėjus ir toje jo draugės nuotraukoje – šiaip kažkokia mergina. Vėliau kelis kartus nugirdo jį kalbantis su ja telefonu, o manyti, kad visi tie pokalbiai suvaidinti, buvo jau per daug. Linčas buvo ištikimas, nors jo galia meilės fronte prilygo granatsvaidžio galiai, bet neatrodė, kad jis linkęs ja naudotis. Tikrai buvo keistas tipas. Tedą jis pradėjo intriguoti.

Atėjus spaliui, o kartu ir pirmiesiems egzaminams, Linčas surinko vieną C ir tris B. Buvo laimės viršūnėje. Bet dar labiau nustebo, pamatęs savo maištingojo bendramokslio pažymius. Visi A. Tai buvo nesuvokiama, matyt, buvo kažkokia paslaptis, nes Linčas kasdien matydavo Tedą ir žinojo, kad mokslams jis skiria itin mažai laiko, paprastai mažiau nei valandą per dieną. Abejojo, kad darbo valgykloje metu būtų galėjęs susitelkti prie mokslų. Net nesinešdavo ten knygų. Jeigu taip, tai kur buvo esmė? Paslaptis, kuri ilgainiui Linčui atsiskleidė, buvo ta, kad jo kambario draugas buvo itin gabus, o be to, apdovanotas fenomenalia fotografine atmintimi. Todėl Tedas taip puikiai išlaikė analitinius dalykus, pavyzdžiui, tuos, kurie reikalavo išskirtinai įsiminimo. Skaitė stulbinamai greitai, tris ar keturis kartus greičiau nei vidutinis studentas, ir nieko nepraleisdavo pro akis. Be to, Linčas žinojo, kad tos valandos prie pokerio stalo, kurias Tedas pratęsdavo dar ir nelegaliai lošdamas už studentų miestelio ribų, buvo ne daugiau ir ne mažiau jo pragyvenimo šalti-

nis. Kai visi aštrūs kampai tarp jų visiškai nusigludino, Tedas prisipažino, kad iš tikrųjų nekenčia pokerio, tačiau šis lošimas pakankamai populiarus, kad Tedas galėtų suktis tarp skirtingų lošėjų nesukeldamas per daug įtarimų. Lošėjas, išlošiantis gerokai daugiau, nei pralošia, anksčiau ar vėliau visur yra atstumiamas. Tedas lengvai įsimindavo kortas ir vos per kelias sekundes priimdavo statistiškai sudėtingus sprendimus, todėl turėjo daugiau galimybių išlošti. Prieš studentiškų stalų nesisuko didelės sumos, tačiau Tedas kažkaip sugebėdavo išlošti išlaidoms, kurių nepadengė stipendija, ir mokėti už motinos gydymą ligoninėje.

Pasirodė, kad tie iš skirstymo skyriaus vis dėlto tikrai gerai atliko savo darbą. Netrukus Tedas su Džastinu tapo draugais.

2

1993-ieji

Draugystės preliudija tapo gili pagarba vienas kitam. Tedas iš tikrųjų su niekuo nesibičiuliavo; jo pokerio bičiuliai tikriausiai laikė jį draugu, bet su jais Tedas nebuvo nuoširdus, tiesiog sakė ir darė tai, ko iš jo buvo tikimasi ir ne daugiau. Buvo išmokęs taip elgtis beveik bet kokioje aplinkoje ir darė tą sąmoningai, iš išskaičiavimo, be emocijų. Džastinas buvo pirmasis žmogus, kuriuo jis nuoširdžiai domėjosi; jam tai buvo visai nepatirtas jausmas, nes mokykloje jis taip pat neturėjo jokio noro leistis į draugystes.

Tuo metu Džastinas buvo užmezgęs kelias tam tikrų perspektyvų turinčias pažintis, bet pamažu jas apleido ir užsisklendė savame pasaulyje. Jis iš prigimties buvo vienišius, ir draugystė su jį suprantančiu žmogumi suteikė jam pasitikėjimo, kurio reikėjo, kad Džastinas pamažu atrastų save. Tas netikėtas savo vidinio pasaulio atradimas vedė permainų jo gyvenime link, kurios išryškėjo pirmaisiais studijų universitete metais.

Viena šaltą popietę po Kalėdų Džastinas sėdėjo prie esė kūrybinio rašymo seminarui. Kambario gilumoje plyšavo Kurtas Kobeinas, o Tedas jau buvo baigęs savo dienos mokslus, pusvalandį pagulėjęs lovoje su įvairiomis apskaitos, statistikos ir

dar dievai žino kokiomis knygomis, kaip koks aštuonkojis vienu metu vartydamas visų jų puslapius. Žiūrint į jo mokymąsi, kiekvieną galėjo apimti neviltis. Dabar jis ruošėsi eiti į šeštąjį aukštą, kuriame vakarai prie pokerio stalo vis ilgėjo ir ilgėjo. Anot jo, kiti tobulėjo, o be to, jis tiksliai žinojo, kad keli lošėjai sugalvojo būdą jį sutramdyti, ir susimokę tarpusavyje keisdavosi subtiliais sutartiniais ženklais, kuriuos jis jau buvo perpratęs. Kadangi Tedas buvo iš tų, kurie beveik visada išlošia daugiau, nei pralošia, anksčiau ar vėliau to ir reikėjo tikėtis. Kol kas padėtis buvo valdoma, ar bent jau jis taip manė. Visada galėjo nesėsti prie sukčių trijulės stalo arba susirasti kitų lošimo vietų, taip pat ir už studentų miestelio ribų. O dabar dar turėjo šiek tiek laiko ir beveik nejučia uždavė Džastinui vieną klausimą, kurio, kaip jis nujautė, jo draugas seniai laukė. Džastinas visada pasakodavo apie savo motiną ir niekada apie tėvą, ir tą popietę Tedas matė, kad jis vargiai sugeba susikaupti prie knygų: dairosi pro langą, malasi po kambarį, mušinėja į sieną teniso kamuoliuką... ir, pasinaudojęs proga, uždavė taip ilgai atidėliotą klausimą. Įtarė, kad Džastino tėvas arba miręs, arba paliko jį vaikystėje, bet pasirodė, kad ne.

Džastino tėvas buvo gyvas ir sveikas kaip ridikas, gyveno Dirfilde su ponia Linč ir dar vienu sūnumi, bet Džastinas jautė jam gilią panieką. Dar vienas sutapimas!

– Beveik nebendraujame. Niekas nežino, kodėl, – atsakė Džastinas. Pasikabino universiteto džemperį ir atidarė langą. Žvarbaus oro gūsis akimirksniu atšaldė kambarį. Atsisėdo ant palangės ir prisidegė cigaretę. Atliko visa tai automatiškai, ir sėdėjo, gaubiamas dūmų debesies ir nugrimzdęs į praeities prisiminimus. – Net tėvas nenumano, kodėl, įsivaizduoji, Tedai? Niekada jam to nesakiau. Gal kada nors ir pasakysiu.

Tedas atsisėdo ant savo lovos. Pokerio partija palauks.

– Suprantu tave. Mano tėvas irgi šunsnukis.

Džastinas linkčiojo, mesdamas iššūkį šalčiui, atsukęs veidą į lauką.

– Jis mano, kad tai dėl amžiaus, kad man dabar maištingas metas ir tai praeis. Mama galvoja tą patį, nors su ja elgiuosi visai kitaip ar bent jau stengiuosi. Jis toks bukas, kad jam net nedingteli nė viena savikritiška mintis. Kai buvau vaikas, mes buvome neišskiriami. Tėvas buvo mano stabas, norėjau visais atžvilgiais būti panašus į jį. Jis buvo tobulybė.

Džastinas užgesino cigaretę ir suskubo uždaryti lango. Pasitrynė rankas ir priėjo prie radiatoriaus sušilti.

– Su tėvu mes lyg du vandens lašai, – nuolankiai tarė. – Kaip klonuoti. Jei parodyčiau jo nuotrauką prieš trisdešimt metų, pagalvotum, kad ten aš, jei ne milžiniški akiniai ir platus kliošas, kokį nešiodavo tais laikais. Ko gera, taip yra dėl tų santykių, kurie susiklostė tarp mūsų, nors gal ir ne. Nežinau. Mus siejo ypatingas ryšys. Pavyzdžiui, su broliu taip nebuvo. Turi brolį ar seserį?

Tedas papurtė galvą.

– Atleisk, kad užsivedžiau... tau reikia eiti į...

– Nesijaudink, drauguži. Papasakok pagaliau.

– Mano tėvas elektrikas. Dirba vienas.

Vaikystėje nekantriai laukdavau atostogų, kad galėčiau jį lydėti. Važiuodavome jo furgonu pirkti medžiagų ir atlikti darbų, jis sakydavo, kad aš jo padėjėjas ir kada nors būsiu toks kaip jis. Tėvas buvo viskas, ko troškau, garbės žodis. Jeigu tais laikais manęs klausdavo, kuo noriu būti užaugęs, nedvejodamas atsakydavau, kad elektriku. Iškart.

Džastinas spragtelėjo pirštais.

– Tėvas nuolat apsipirkdavo trijose ar keturiose parduotuvėse. Dvejose iš jų buvo konsultančių, ir jis nuolat su jomis flirtuodavo. Paskui juokaudavo su manimi ir sakydavo, kad mamai nebūtina sakyti, ir aš, žinoma, nieko nesakydavau, niekada. Kai važiuodavo pagal iškvietimą į namus ir mus įleisdavo moteris, būdavo tas pats. Mesteldavo ką nors tokio: „Mamai nieko nesakyk, Džastinai, juk žinai, kad ji liūdės, jei sužinos." Sakydavo, kad tai nereiškia, jog jis jos nemyli, kad mes, vyrai, mėgstame

flirtuoti su kitomis moterimis ir panašias nesąmones. – Džastinas papurtė galvą. – Suprantu, dabar atrodo kvaila, bet aš šventai tikėjau, kad tai tiesa, Tedai. Tėvas kalbėdavo tokius dalykus: „Matei, kaip konsultantė žiūrėjo į mano raumenis? Tyčia juos įtempiau, kad pamatytų...“ Ir taip visą laiką. Jei per televizorių mamai nematant parodydavo kokią nors gražią moterį, jis rodydavo man grimasas ar gestus. O man buvo aštuoneri! Ir taip visą laiką. Tik tada, kai man sukako dvylika, aš jau nebebuvau tikras, kad jis tik flirtuodavo. Su kai kuriomis iš šių moterų tėvas palaikė atsitiktinius ryšius.

Tedas atidžiai klausėsi, kaip retai kada klausydavosi ko nors kito. Galvojo apie daug ką, taip pat ir apie tai, kad tai beveik neabejotinai ir buvo priežastis, dėl kurios jie su Džastinu atsidūrė tame pačiame kambaryje. Skirstymo skyrius tikrai nepriekaištingai atliko savo darbą.

– Žinai, kas blogiausia?

– Kas?

– Kad sulaukęs šešiolikos aš pradėjau elgtis taip pat. Maniau, kad vyrai taip ir elgiasi. Laikau save protingu žmogumi, Tedai... na, ne tokiu protingu kaip tu, – Džastinas nusijuokė, – bet nesu kvailys. Bet patikėk, **niekada** nesuabejojau tėvo mokymais. Jo žodžiai man buvo tarsi Dievo, šventa **tiesa**. Tuo metu jau supratau, kad mama, kuri taip pat nėra kvailė, turi rimtų įtarimų, o gal net ir tikrų žinių apie mano tėvo išvykas. O mamą aš tikrai myliu labiau už viską pasaulyje. Kaip aš galėjau neginčyti to, kas *jai* buvo skaudu?

– Na, tu laiku supratai. Tai svarbiausia.

– Taip, manau, kad taip.

Viskas baigėsi kažkurią akimirką ištartu „nesvarbu“. Įsivyravo tyla, kokios tik galima tikėtis penktadienio vakarą studentų bendrabutyje. Čia buvo laikomasi gana griežtos politikos triukšmo atžvilgiu, bet savaitgaliais ji kiek sušvelnėdavo.

– Keista, – pasvarstė Džastinas. – Niekam niekada to nepasakojau. Psichologė per pokalbį priėmimo skyriuje klausė apie

tėvą, ir aš atsakiau, kad mūsų santykiai tragiški, bet plačiau apie tai nekalbėjau. Niekada niekam nesakiau, už ką jo nekenčiu.

Tedas nežinojo, ką atsakyti. Buvo susijaudinęs, ar bent taip manė.

– Iš pradžių jis nesuprato, kodėl noriu nuo jo atsiriboti, – toliau kalbėjo Džastinas, – nesakau, kad dabar supranta, paprasčiausiai su tuo susitaikė. Bet ir toliau apgailėtinai bando suartėti ir visada nusprendžia kalbėtis su manimi apie moteris. Mano, kad taip lengviau atras bendrą kalbą. Apverktina. Pernai atsivedžiau į namus draugę. Ji buvo pirmoji mergina, su kuria supažindinau savo tėvus. Laila, atrodo, tau pasakojau. – Mostelėjo į nuotrauką ant sienos. – Pats matai, ji nėra labai... krintanti į akis. Esmė ta, kad...

Džastinas atsistojo, susiėmė rankomis už galvos.

– Dieve mano, kas mano darosi?.. Nė akimirkai negaliu nutilti. Pagalvosi, kad aš...

Tedas atsistojo ir spustelėjo jo petį.

– Būk ramus. Kitą kartą teks išklausyti pasakojimo apie mano tėvą, – tarė Tedas, nors dar neturėjo jokių ketinimų papasakoti savo istoriją. – Patikėk, dar nežinia, kuris iš jų didesnis šunsnukis.

Tai kaip ten su Laila?

Džastinas susimąstė.

– Kai Laila išėjo, – po kurio laiko prakalbo, – jis priėjo ir pareiškė, kad galėjau susirasti ir kur kas geresnę. Pamerkė akį ir nusišypsojo. Įsivaizduoji? Su Laila susipažinau atsitiktinai, per vieną draugą, ir žinai? Kai mus supažindino, beveik iškart pagalvojau, ką apie ją pasakys tėvas... Ir tai buvo tie patys žodžiai, kuriuos vėliau jis ištarė. Gerai pažįstu to šunsnukio mąstymą.

– Gal todėl ją ir išsirinkai.

– Turbūt. Iš tikrųjų turime nedaug ką bendro.

Džastinas nusijuokė.

– Pastaruoju metu mūsų pokalbiai pasidarė kiek šaltesni. Ir tas atstumas, net nežinau. – Staiga nutilo. – Ar tu neturėtum sėdėti šeštame aukšte ir tuštinti tiems šunsnukiams kišenes?

Tedas patraukė pečiais.

– Gal šiandien leisiu jiems atsikvėpti, – atsakė. – Vakar buvo itin pelninga diena. Gal einam, išlenkim po porą alaus? Aš moku.

– Aišku!

Tedas apsivilko odinę striukę ir užsidėjo ausinę kepurę. Džastinas išėjo iš 503-ojo Bloko kambario pirmas, o jis iš paskos. Buvo dar anksti, bet Tedas ėmė galvoti, kad su Džastinu pradeda megztis tikra draugystė.

Tikra draugystė pirmą kartą jo gyvenime.

3

1994-ieji

Žvarbi 1994-ųjų žiema tapo riba, dalijančia Džastino Linčo gyvenimą į prieš ir po. Po trumpo pokalbio telefonu jis išsiskyrė su Laila, ir jo akademinis pažangumas staiga krito. Vienas dalykas nebuvo kito pasekmė, bet abiejų kilmė buvo ta pati. Džastinas pamažu ėmė suvokti, kad studijos universitete – tai jo nenoro būti sumautu elektriku kaip tėvas, pasekmė; dar vienas būdas jį nubausti, elgtis *jam* nesuprantamu būdu. Jo draugystė su Laila – juo labiau, nors tai buvo akivaizdžiau. Jis pasirinko merginą, kurios jo tėvas, Dirfildo Kazanova, niekada nebūtų išsirinkęs nei sau, nei savo sūnui. Taip pat pasirinko ir būsimą profesiją. Viskas buvo šūdas. Tėvas buvo lyg juodoji skylė, kurios jėgos nenumaldomai traukė jį į tuštumą. Nesvarbu, ar Džastinas elgėsi taip, kad įtiktų tėvui, ar taip, kad šis jo nekęstų, pasaulis ir toliau sukosi apie jį.

Jis pradėjo svarstyti – kaip jam buvo įprasta, pernelyg vėlai, – ko nori iš gyvenimo? Ar tikrai nori studijuoti anglų literatūrą? Literatūra buvo vienas iš nedaugelio dalykų, kuris vis dėlto įžiebdavo šiokią tokią vilties kibirkštėlę, tai buvo būdas prisiliesti prie grožio niūriame pasaulyje. Tik jam nebuvo labai aišku, ar jis pasiryžęs dėl to atsidėti studijų planams, universiteto

ritmui, egzaminams! Kad išvengtų šio klausimo, jis leido savo akademinių mokslų laivui lėtai grimzti į dugną; puolė karštligiškai skaityti Kafką, Melvilį, Borchesą, Lavkraftą. Silvijos Plat, iš Masačusetso kilusios rašytojos ir poetės, kuri didžiąją gyvenimo dalį sirgo depresija ir trisdešimties nusižudė, poezija ypatingai, beveik liguistai kaustė jo dėmesį. Tai, žinoma, buvo ne pačios tinkamiausios knygos tam, kuris diena iš dienos pamažu vis slydo žiojėjančios bedugnės link.

Tedas buvo viso to liudininkas ir vienintelis bandė jam padėti. Nuo nereikšmingų dalykų, tokių kaip raginimai nusiskusti ar išsimaudyti iki lydėjimo į paskaitas ir pagalbos patarimais. Pastangos nebuvo itin sėkmingos.

Džastinas ėmė rašyti kažką panašaus į dienoraštį, kuriame išliedavo savo mintis, nebaigtus kurti eilėraščius ir slogias eilutes, kuriose viešpatavo neviltis. Nešiojosi tuos užrašus visur. Vakarais ilgai klaidžiodavo po studentų miestelį, priguldavo kur nors kampe ir kartais net užmigdavo. Dėl savo naktinių įpročių kelis kartus net turėjo nemalonumų su studentų miestelio policija. Kartais Tedas, kuriam kasdien teko vis atkakliau ir atkakliau kautis šeštajame aukšte, kad padengtų išlaidas, vėlų vėliausiai grįždavo į kambarį, ir vis tiek dar jo nerasdavo.

Vieną iš tokių naktų Tedas išvargęs krito į lovą ir įsistebeilijo į tuščią kambario draugo lovą. Neprisiminė, kad būtų ką nors reikšmingo padaręs dėl kito žmogaus nuo vaikystės, ir tą naktį nusprendė, kad tikrai nori ką nors padaryti. Ką nors, kas supurtytų Džastiną ir padėtų jam ištrūkti iš užburto rato. Atsikėlė ir labai paskubomis vėl apsirengė. Daugmaž žinojo, kokiais keliais vaikšto jo kambario draugas, tad nepraėjus nė pusvalandžiui pavyko jį surasti. Rado už bibliotekos, sėdintį ant suoliuko apleistame ir beveik neapšviestame parkelyje. Jei ne uždegta cigaretė, tirštoje tamsoje Tedas turbūt nebūtų jo pastebėjęs.

Netardamas nė žodžio prisėdo šalia ir akimirką suspaudė jo petį.

– Atrodo, tapau nuspėjamas, – tarė Džastinas. Iš lūpų pakilo baltas debesėlis. Buvo žvarbu, atrodė, tuoj pradės snigti.

Ir tąsyk Tedas pirmą kartą ryžosi papasakoti apie savo tėvą. Pasakojimas nebuvo išsamus, tik tiek, kiek buvo būtina Džastinui suprasti, kad jam taip pat pažįstamas tas jausmas, kai tėvas spjauna į savo šeimą. Trumpai papasakojo apie išvykas į Milerio namus, šachmatų pamokas ir savo tėvo dvigubą gyvenimą. Atrodė, kad Džastinui tai padarė įspūdį; ne pati istorija, o tai, kad Tedas atsivėrė jam ir papasakojo apie asmeninius dalykus. Iki tol ši jo gyvenimo dalis jam buvo mįslė.

– Aš irgi jo nekenčiu, – tarė Tedas, – neįtikinėsiu tavęs, kad pasaulis nėra šūdinas, nes jis toks yra. Ir dėl to kalti tokie tipai, kaip tavo ir mano tėvas, tie šunsnukiai, su kuriais aš kas vakarą sėdžiu ir lošiu pokerį, ir tie storžieviai mulkiai iš studentų klubų, visi jie kalti. Žinai, iš kur žinau? Aš taip pat ją jaučiu. Tą tuštumą. Aš taip pat ją jaučiu.

Tedas nutilo. Abu ilgai tylėjo.

– Jie kalti dėl tos juodosios skylės... – pakartojo Tedas, šįkart jau grėsmingu tonu. – Klausimas, drauguži, ką mes toliau darysime...

– Nežinau. Pavargau meluoti mamai. Galvoju mesti universitetą.

– Kaip tik to turi ir nedaryti. Nes tada jie pasieks savo. Ar nesupranti? Jie tik to ir nori, įstumti tave į mėšlą. Suprantu, galbūt lengviau pasiduoti, tikrai suprantu. Bet turi rasti būdą kaip nors ištverti. Aš baigsiu šį prakeiktą universitetą, baigsiu geriausiais pažymiais, vesiu, turėsiu vaikų, didžiulį namą, gal ir vilą savaitgaliams... Būsiu turtingas!

Džastinas nusišypsojo.

– O kad aš irgi taip pasitikėčiau savimi, Tedai Makėjau.

– Klausyk, Džastinai, tas tiesa, aš lengvai įsimenu visą tą mėšlą iš knygų, tai – mano pranašumas. Visi turime savo stipriųjų vietų. Ir nesakyk, kad nežinai savų. Išnaudok jas, rask būdą pamaitinti žvėrį, išmok su juo gyventi.

– Galima pagalvoti, kad viskas labai paprasta.

– Taip ir yra! Tikrai, taip ir yra. Ta tamsa... kaip koks baisus gyvis, kuris amžinai tave lydės. Nesileisk jo suryjamas.

Džastinas batu sutrėškė cigaretę.

– Kaip ten tau su ta mergina, apie kurią pasakojai, – paklausė Tedas. – Ta iš kūrybinio rašymo seminarų...

– Denisė Garet.

– Taip.

– Nežinau... Kelis kartus šnektelėjome. Bet nepasakyčiau, kad pastaruoju metu labai dažnai ten rodausi.

– Pakviesk ją kur nors, į kiną, ar dar kur. Tai gali būti pradžia.

Džastinas linktelėjo.

– O dabar keliaujam, jau nebejaučiu ausų, – pasiūlė Tedas. – Pamiršau kepurę, velniai griebtų.

Jie patraukė atgal į Bloką, jau aprimę, juokavo, juokėsi ir daužėsi pečiais, neišsitraukdami iš kišenių rankų.

– Vadinasi, aš protiškai atsilikęs, – kalbėjo Džastinas, – dar visa laimė, kad gražus.

– Taip. Bijojau, kad taip ir nesuprasi.

– Šunsnukis.

– Bet toks, kuris rūpinasi tavimi, šunsnuki.

4

1994-ieji

Atėjus pavasariui reikalai, atrodo, kiek pasitaisė. Džastinas vėl ėmė lankyti paskaitas ir pasižadėjo kasdien bent šiek tiek laiko skirti mokslams. Taip pat įsidarbino bibliotekoje, dirbo du kartus per savaitę. Nepakvietė į pasimatymą Denisės Garet, bet artimiausiu metu lyg ir ruošėsi pakviesti. Tedas susitikinėjo su mergina, su kuria jie abu lankė vieną paskaitą, taip dar labiau padrąsindamas Džastiną, nors nujautė, kad Denisė, – ji tiesiai to nepasakė, tik miglotai užsiminė, – turi savo gimtame mieste kažkokių ryšių, o gal ir draugą ar panašiai. Ji elgėsi keistokai, ypač per bendras paskaitas, lyg nežinia kodėl varžytųsi Džastino. Tedas liepė jam nesijaudinti, juo besidominčių merginų sąrašas buvo begalinis.

Tačiau Džastinas nesijautė iki galo saugus. Ir toliau skaitė Silviją Plat ir vedė savo apokaliptinių apmąstymų užrašus; taip pat tęsė vienišus naktinius pasivaikščiojimus, nors dabar bent jau jautė, kad valdo padėtį, kad nepaisant visko, toliau gyvena savo gyvenimą. Galbūt vis dėlto Tedas buvo teisus. Ką jis sakė tą naktį parke? Kad reikia maitinti tą vidinį žvėrį, ir tada viskas bus gerai. Ir buvo teisus! Tikrai teisus! Tedas buvo suknistas genijus.

Tačiau tuo metu, tų metų balandžio 9-ąją, Masačusetso universiteto studentų miestelį ir visą pasaulį sukrėtė baisi žinia.

Tedas buvo valgykloje. Tą dieną buvo jo eilė plauti indus, ir šio darbo jis, žinoma, nekentė, nors jo privalumas buvo tas, kad Tedas galės darbuotis su ausinėmis ir naudotis savo naujutėlaičiu *Discman* grotuvu. Kokią valandą tą ir darė, negirdėdamas kolegų pokalbių, su kuriais, tiesa, retai kada bendraudavo. Vienu metu sukrėsti bendradarbiai susibūrė didžiulės virtuvės kampe, bet Tedas net nekreipė dėmesio. Jeigu viršininkas ruošiasi jiems ką nors pasakyti, jie ateis ir pakvies. Niūniavo „Soundgarden", ir tuo metu pasirodė susijaudinęs Džastinas ir sugriebė jam už peties. Džastinas niekada neužeidavo pas jį į darbą. Tedas nustojo šiūruoti taurę, kurią laikė rankoje ir nusiėmė ausines. Džastinas pranešė jam žinią, kuri jau sklandė visur... *Patvirtintą* žinią.

Sietle, savo namuose, nusišovė Kurtas Kobeinas.

Kaip ir buvo galima tikėtis, pirmosiomis valandomis sklandė ir kitos versijos, bet savižudybė nustelbė visas. Vėliau paaiškėjo, kad Kurtas prieš tai pabėgo iš narkologijos klinikos ir po kelių dienų, niekam nežinant, kur jis, priėmė lemtingą sprendimą. Paliko laišką, kuris vėliau giliai sukrėtė visą Universitetą, ir ypač Džastiną Linčą. Tą 1994-ųjų pavasarį Bloko kambariuose Kurtas skambėjo dažnai, kaip niekad.

Prabėgus savaitei po tragiškos žinios, Tedas nuėjo į kiną su Džordžija Makenzi, mergina, su kuria susitikinėjo jau kelias savaites. Su ja jam klostėsi visai neblogai. Džordžija buvo daili ir be kompleksų, vidutinė studentė, kuri niekaip nesuprato savo draugo ir galbūt dėl to jį ir įsimylėjo. Ji nebuvo reikli, ne iš tų, kurios nori, kad vaikino gyvenimas suktųsi tik apie jas. Jie susitikdavo porai valandų savaitgaliais – taip pat ir pagirgždinti lovą, – ir vieną kartą kokią nors paprastą dieną pasibučiuoti ir valandėlę pasimokyti. Ir tai buvo viskas.

Tą šeštadienį Tedas ją palydėjo iki jos bendrabučių komplekso vartų. Kaip įprastai karštligiškai pabučiavo ir paprašė, kad leistų užeiti, ir ji, šiek tiek apsimestinai pasispyriojusi, sutiko.

Ji mėgo iššūkius ir laužyti taisykles, o slapta atsivesti į kambarį draugą, buvo ir viena, ir kita. Po trumpo, bet karšto pasimatymo Tedas su ja atsisveikino.

Kai tik sugrįžo į savo kambarį, jį nukrėtė šiurpas. Kažkas buvo negerai. Mažytėje vonioje tualete degė šviesa, durys atdaros... tačiau lemtinga detalė buvo atversti Džastino užrašai ant lovos. Pagalvojo apie Kurtą, susmukusį ant grindų savo namuose... Puolė prie lovos ir pamatė du puslapius ilgo glaudžiai surašyto teksto, kuris iš pirmo žvilgsnio nepriminė savižudžio laiško, visų pirma dėl to, kad niekam nebuvo skirtas. Skubriai permetant akimis žvilgsnis užkliuvo už žodžio *Boddah*, ir Tedas pašiurpo. *Boddah* buvo tas, į kurį savo atsisveikinimo laiške kreipėsi Kobeinas. Tedas žaibiškai puolė prie vonios. Jau buvo pasiruošęs išvysti draugo kūną vonioje ar kilpoje. Jo mintys akimirksniu ėmė suktis pašėlusiu greičiu. Džastinas buvo depresyvus, bet savižudis?

Vonia buvo tuščia. Kodėl Džastinas paliko įjungtą šviesą?

Pamiršo. Ne pirmas kartas.

O užrašai?

O *Boddah*?!

Prieš leidžiantis jo ieškoti po visą Bloką reikėjo perskaityti tą tekstą. Vėl priėjo prie draugo lovos ir taip ir liko stovėti, įsirėmęs delnais iš abiejų sąsiuvinio pusių, lyg nenorėtų jo liesti. Palietė tik perversdamas puslapį, kad perskaitytų pabaigą. Nors tekstas buvo ilgas, perskaitė jį mažiau nei per dvidešimt sekundžių.

Tai priminė ne savižudžio laišką, o nebaigtą apsakymą. Tačiau tema jo nepaguodė. Žmogus ruošiasi nusižudyti, bet jam nespėjus įvykdyti savo ketinimų, tą akimirką, kai jau ruošiasi nuspausti gaiduką, tarpduryje pasirodo kažkoks nepažįstamas žmogus. Prisistato *Boddah* vardu ir pareiškia turintis pasiūlymą; tikrai moka įtikinėti ir, atrodo, žino, ką pagrindinis herojus – kurio vardas neminimas – yra sumanęs. Pasako pažįstantis kitų tokių kaip jis, ir jeigu jie visi susivienytų, galėtų ne tik sušvelninti savo artimųjų sielvartą, bet ir padaryti pasaulį geresnį.

Viršuje, apibrėžtas stačiakampiu, buvo pavadinimas: *Geresnis pasaulis*. Raštas buvo netvarkingas ir padrikas, visur prirašinėta ir pribraukyta. Kai *Boddah* ima dėstyti žmogui, kad tuo tikslu reikės nužudyti vieną šunsnukį, apsakymas staiga nutrūksta.

Tedas akimirką mąstė. Tai galėjo būti apsakymas – beje, puikiai parašytas, – kurį Džastinas galbūt rašė įkvėptas nesenų įvykių, arba kažkoks neaiškus perspėjimas, kurio Tedas taip ir neperprato. Galvotrūkčiais išbėgo iš kambario. Koridoriuje susidūrė su Irvingu Proseriu, gremėzdišku mažakalbiu vaikinu iš gretimo kambario. Kai paskubomis paklausė, ar jis nematė Džastino, Irvingas nesutriko, pasikasė pakaušį ir pakėlė akis į lubas, lyg jam reikėtų gerai pasukti galvą, kad atsakytų į elementarų klausimą.

– Ar nemačiau jo kažkada neseniai? – paklausė Irvingas.

– Tai aišku!

Jei Tedas būtų jo nepažinojęs, būtų pagalvojęs, kad tyčiojasi, bet taip nebuvo. Proseris buvo tiesiog bukas, ir tiek.

– Tuoj pagalvosiu... Prieš kokią valandą mačiau jį išeinantį iš kambario. Aš ruošiausi...

Tedas neketino klausytis... Nuskubėjo prie laiptų ir paknopstomis jais leisdamasis vėl uždavė sau tą patį klausimą, o paskui ir vėl. Džastiną visi pažinojo; tai buvo dar vienas privalumas būti Džeimso Dyno reinkarnacija. Vienas studentas, tuo metu kaip tik užėjęs į Bloką, pasakė Tedui, kad matė jį prie bibliotekos. Ten jis ir nuėjo. Kone bėgte bėgo visą kelią, stebėdamasis, kad taip nerimauja dėl žmogaus, kurį pažįsta vos mažiau nei metus. Bet nerimas buvo nuoširdus, Tedas žinojo: šis jausmas jam buvo toks nepažįstamas, kad aiškiai jį atskyrė.

Surado jį įprastoje vietoje, parke už bibliotekos, kuris dienos šviesoje ir pilnas vėl sužaliavusių medžių atrodė jau visai ne toks grėsmingas.

– Tedai! – Džastinas nustebo jį pamatęs. Nusiėmė ausines. – Ką čia veiki?

Tedas prisėdo šalia.

– Ar kas atsitiko? – paklausė Džastinas.

– Nieko. – Tedas akimirksniu nusprendė neprisipažinti, ką buvo pagalvojęs. Džastinas atrodė gan gerai nusiteikęs. – Vėliau ruošiausi trumpam nueiti į šeštąjį aukštą ir norėjau kai ko paklausti.

– Įdėmiai klausau.

– Vakar vakare sulošiau keletą partijų su tokiais mulkiais iš **ΦΣΚ**. Aplinka gan priešiška, bet vis tiek sugebėjau išlošti. Kad ir kaip būtų, šiandien klube vakarėlis ir esu pakviestas.

Džastinas dėbtelėjo į Tedą, lyg jis staiga būtų ėmęs dvokti.

– Tu? Į klubo vakarėlį?

Tedas nusijuokė.

– Neturiu supratimo, kas tie iš **ΦΣΚ**, – tarė Džastinas. – Ar pasakei jiems, kad tu pirmakursis? Ir ar už tokius vakarėlius nereikia daug suploti?

– Klausyk, tam tikra prasme mokės jie patys. – Tedas patapšnojo sau per kišenę, rodydamas, kur nusėdo jų pinigai. – Tas tiesa, negaliu pakęsti tų tipų. Bet bus alkoholis, merginos, muzika... Šiek tiek pabūsim, išgersim, ko tik panorėsim ir išsinešdinsim. Koks būtų universiteto gyvenimas be tų sušiktų vakarėlių?

– Tu teisus. Tikrai dėl to ir atėjai? – Džastinas trumpai patylėjo ir nušypsojo. – Atleisk, koks aš nedėkingas. Tik tiek, kad tu pradedi skysti, Makėjau, rūpiniesi savo artimu. Ačiū, vakarėlis nebloga mintis. Anksčiau ar vėliau vis tiek tektų į tokį nueiti...

Abu nutilo. Iš mažyčių ausinių, kurios dabar kabojo Džastinui ant kaklo, pasigirdo su niekuo nesupainiojama „Nirvanos“ gitara. Jis įsikišo ranką į kišenę ir spustelėjo grotuve STOP.

– Klausyk, – tarė Tedas, – tu palikai ant lovos užrašų sąsiuvinį...

Džastinas krūptelėjo, supratęs galimą potekstę.

– Labai geras, Džastinai, – nuramino jį Tedas.

– O, Dieve, kokia gėda. Tai tik rašto darbas.

– Jis puikus.

Džastinas linktelėjo.

– Ačiū, Tedai.

– Rimtai sakau.

– Jei tau taip patiko, galbūt pavadinsiu pagrindinį herojų tavo vardu.

Džastinas pamerkė jam akį.

5

Dabartis

Šeštadienį devintą ryto iš Lavender Memorial ligoninės išvažiavo furgonas, kurio kelionės tikslas buvo Doveris Vermonto valstijoje. Vairavo Li Stilvelas, Laura sėdėjo šalia vairuotojo, o vienintelis keleivis gale buvo Tedas. Li, paprastai niūrus sargybinis, kuris, regis, leido dienas Lavenderyje skaičiuodamas valandas iki išsvajotos pensijos, šįkart buvo puikiai nusiteikęs ir net šnekus. Žinoma, ne be priežasties, nes už kelionę turėjo gauti trigubai. Be to, jis mėgo vairuoti, jau nekalbant apie tai, kad daktarė Hil be bjauraus ligoninės chalato itin džiugino akį.

Tedas beveik visą kelią tylėjo. Kalbėtis per mažytį langelį pertvaroje, kuria buvo atitverta užpakalinė kabinos dalis, nekėlė įkvėpimo, juolab kad tam reikėjo pasilenkti ir įtempti grandinę, kuria jis buvo prikaustytas prie metalinių grindų. Ant to nepatogaus suolo, prišlieto prie šoninės sienos, jis negalėjo matyti kraštovaizdžių, ir kelionė be galo prailgo. Tedas nusprendė, kad geriausia bus galvoti apie tai, kas gali įvykti atvažiavus, nes buvo akivaizdu, kad furgone daugiau nebus ką veikti, tik laukti. Pokalbį buvo užvaldęs sargybinis. Laura vis atsigręždavo ir nerimastingai, bet kartu ir nuolankiai žvilgteldavo į Tedą pro

pertvaros grotas. Laura nelabai ką galėjo pakeisti dėl tokių apsaugos priemonių, ir atrodė, kad kaskart nori žvilgsniu jam tai priminti.

Jie važiavo 202 greitkeliu, kirsdami valstiją vakarų link. Eismas buvo be kliūčių, o miškingas ruožas iš abiejų kelio pusių nuteikė apmąstymams ir rimčiai. Beribis žydras to ryto dangus ir sodrios medžių spalvos būtų pribloškę bet kurį Lavenderio darbuotoją, įprastai matantį grotas, apsaugos duris ir stebėjimo kameras. Li Stilvelą vaizdai ypač svaigino; įsmeigęs akis į kelią jis papasakojo, kad viso jo gyvenimo svajonė buvo nusipirkti namą tokioje nuošalioje vietoje ir praleisti ten savo paskutines dienas. Jis visada gyveno šiuo troškimu, tiek jis, tiek ir jo žmona, o dabar, kai pensija visai šalia, suprato, kad iš tikrųjų net nepriartėjo prie savo svajonės, ir tai jį be galo liūdino. Jam retai kada pavykdavo susitaupyti šiek tiek pinigų, bet dėl vienokių ar kitokių priežasčių jis visada galiausiai juos išleisdavo. Pastaruosius trisdešimt metų gyveno nuoširdžiai tikėdamas, kad kada nors įgyvendins savo svajonę, bet net nepriartėjo prie jos.

– Gal tai ir buvo svarbiausia, – tarė, stipriai spausdamas vairą, – tikėti, kad kada nors ją įgyvendinsiu.

Po šio atradimo nutilo, galbūt net tramdydamas ašaras po veidrodiniais akiniais; turbūt tai buvo pirmas kartas, kai jis garsiai ištarė ką nors panašaus.

– Iš tikrųjų tokiam seniui kaip aš tai jau nebėra labai svarbu.

– Li, jūs ne senis.

Vyriškis palingavo.

– Jau per senas, kad įgyvendinčiau savo svajones, bet dar ne toks senas, kad jas pamirščiau.

Jie važiavo jau daugiau kaip valandą, ir Tedas pirmą kartą įsiterpė.

– Aš įgyvendinau savo svajonę turėti savaitgalio vilą, bet sėdžiu čia surakintas, nes vieną dieną nusprendžiau, kad geriau nusišauti.

Li neatsakė.

– Mylite savo žmoną? – paklausė Tedas.

Li neatrodė karštai nusiteikęs kalbėtis su Tedu, o galbūt tiesiog galvojo apie savo sudužusią svajonę ir apie tai, kaip apvylė savo žmoną, Martą.

– Taip, – po akimirkos atsakė. Ir sakė tiesą.

– Vadinasi, jūs turite viską.

Tedas spoksojo į savo batų galus, alkūnėmis įsirėmęs į kelius ir parėmęs galvą rankomis. Viena grandinė kabojo jam priešais veidą, siūbavo, vos kratantis mašinai. Kita gulėjo kaip šalta gyvatė, tykanti jam prie kojų. Jis daugiau nieko nepasakė.

Šiek tiek po vienuolikos jie pasuko 91-uoju – valstijas jungiančiu keliu.

– Bent jau turiu staliaus dirbtuves už namo, – nepasidavė Li.

– Mačiau kėdę, kurią įteikėte dovanų direktorei, – tarė Laura. – Labai graži.

– Ačiū. Staliaus amatas man patinka. Turbūt išėjęs į pensiją skirsiu jam kur kas daugiau laiko. Jau nedaug liko.

Li toliau pasakojo apie savo dirbtuves, apie tai, kaip dirbdamas su medžiu jis atrado pasitenkinimą, kurio jam neteikė darbas ligoninėje. Čia pat atsiprašė Lauros už tokią pastabą, bet iš karto po to patikslino, kad Lavenderio personalas dėl to nekaltas. Tik jis pats, kuris galiausiai susirado darbą, kurio nemėgo ir nesugebėjo laiku išeiti. Įsidarbino atsitiktinai, paprasčiausiai norėdamas susitaupyti šiek tiek pinigų ir vėliau susirasti ką nors geresnio..., bet mėnesiai virto metais, o metai – dešimtmečiais. „O tada išeiti kaskart vis sunkiau“, pasiteisino. „Ir staiga tai supranti, bet jau tuoj pensija..., o tu taip ir nepadarei nieko, apie ką galvojai.“

Laura atidžiai klausėsi. Puikiai suprato nelaimę žmogaus, kuriam visas gyvenimas praslydo tarp pirštų. Laura mėgo savo darbą ir nemanė, kad jos laikas, praleistas Lavenderyje, yra prarastas laikas, anaiptol, bet jai buvo suprantamas tas jausmas, aišku, kad suprantamas. Iš tikrųjų kažką panašaus ji jautė po skyrybų, kai dėl kažkokių paslaptingų priežasčių ji nutarė, kad

jos meilės istorijos baigėsi. Buvo kvaila, kad moteris, vos perkopusi per trisdešimt penkerius metus, taip galvoja, bet iš pradžių taip buvo. Galiausiai ji pati tai suprato; laikas viską sudėliojo į savo vietas, atvėrė jos širdį naujoms galimybėms... Ji pagalvojo apie Markusą, kurį pamatys jau šį vakarą.

GPS vedė juos per klaidžią paskutinę atkarpą. Li atsisakė vadovautis Tedo instrukcijomis. Paliko už nugarų valstijas jungiantį kelią ir įsuko į mažai išvažinėtą lauko keliuką. Įveikę dar tris kilometrus atvažiavo prie vilos šalia ežero. Li išjungus variklį juos pribloškė tyla. Nė vienas neišlipo. Li net nekrusteldamas tebesėdėjo prie vairo, žvelgdamas į įspūdingas valdas. Buvo akivaizdu, kad šis namas gerokai pranoko net ir pačią ambicingiausią jo svajonę.

Sargybinis išlipo iš furgono. Vilkėjo ne uniforma, o džinsais ir trumpa striuke. Po striuke buvo jo „Beretta“ *, o prie diržo kabojo elektrinis pistoletas „Taser“. Atidarė dvigubas duris ir atrakino pakabinamąją spyną, kad Tedas galėtų išlipti.

– Tai, ką anksčiau sakiau, yra tiesa, – tarė Li, – savo darbo aš nemėgstu, bet sugebu atlikti jį gerai. Nesiartinkit prie daktarės Hil arčiau nei per porą metrų. Jei ko nors reikės, kreipkitės į mane. Aš eisiu iš paskos ir nenuleisiu nuo jūsų akių. Man tik du kartus teko panaudoti elektrošoką ir dar niekada nesu iššovęs iš savo ginklo, bet patikėkit, šaudau kas savaitę ir iš dešimties metrų peršaučiau šią grandinę. Jokių staigmenų. Sutarta?

Tedas linktelėjo.

– Nebus rūpesčių, – patikino.

Tuo metu iš furgono išlipo Laura.

Tedas apėjo mašiną. Grandinės ant kojos leido jam palyginti lengvai judėti; ne tiek, kad galėtų bėgti, bet tiek, kad galėtų eiti sparčiu žingsniu. Išvydus namą jį apėmė keistas jausmas, kad jis jam pažįstamas. Buvo kitoks, nei jis prisiminė, apleistesnis. Buvo akivaizdu, kad Holė su mergaitėmis per visą tą laiką dau-

* „Beretta“ – pistoleto modelis, kurį gamina tokio paties pavadinimo įmonė Italijoje, – red. past.

giau nė karto čia neatvažiavo. Žinoma, lambordžinio nudengiamu stogu nebuvo nė kvapo.

– Holė man davė raktus, – tarė Laura, rodydama raktų ryšulį. – Gal būtų gerai užmesti akį į vidų, kaip manote?

Tedas neatsakė. Apžiūrinėjo viską kaip smalsus vaikas. Medžius, žemę, nuklotą pušų spygliais, ežero paviršių, raibuliuojantį vėjo ritmu. Oras kvepėjo kitaip. Giliai įkvėpė vieną ir kitą kartą, lyg tikėdamasis, kad deguonis gali jį išgydyti, sugrąžinti prarastus prisiminimus... atsukti laiką.

Tolumoje, miško pakraštyje, išvydo rožinę pilį, ir jo žvilgsnis įsmigo ten.

Atsakymai.

– Einam, Tedai, pirma žvilgtelkime į namo vidų.

Jis linktelėjo ir patraukė prie durų. Li nusekė iš paskos.

Tedas kiek nedrąsiai užėjo į vidų, vis žiūrėdamas po kojomis, žengdamas indišku kilimu. Indišku kilimu, ant kurio, sprendžiant iš jo prisiminimų, susmuko Vendelis, kai jis jį nušovė. Prisiminimai buvo tokie tikroviški, bet kai tik jis pabandydavo prisiminti Vendelio veidą, galvoje iškildavo didžiulis klaustukas. Tedas apėjo pirmą aukštą ir stabtelėjo prie nuotraukų. Daugelį jų fotografavo pats. Nuėjo prie arkados, vedančios į virtuvę, pamatė kalendorių ir pervertė lapus, ieškodamas naro, tyrinėjančio koralų rifą. Nerado nė vieno mėnesio puslapyje; visur buvo gamtos vaizdai.

– Laukiau jo čia, – tarė Tedas. Laura susidomėjusi stebėjo jį, vartantį kalendorių. – Pirmą kartą jį pamačiau pro šį...

Tedas nutilo.

– Čia buvo langas, – pasakė Tedas, rodydamas į virtuvės sieną, kur stovėjo šaldytuvas dvigubomis durimis ir virtuvės spintelės su stalviršiu. – Stebėjau Vendelį pro šį langą, kol jis plaukiojo ežere.

Laura pastebėjo Tedo veide sumišimą. Dalis jo vis dar niekaip nenorėjo atsisakyti minties, kad visa tai vyko iš tikrųjų. Kad Vendelis nebuvo tik jo paties vaizduotės kūrinys.

– Užlipkime į viršų, Tedai. Noriu, kad kai ką pamatytumėte.

Jis sutiko.

Jie visi grįžo į svetainę ir ėmė lipti vienais iš laiptų.

Skirtingai nei pirmajame aukšte, kuriame pro stiklo pertvaras liejosi dienos šviesa, viršuje namas skendėjo tamsoje. Li įjungė jungiklį, bet niekas nepasikeitė.

– Palaukite, daktare Hil, – tarė jis iš viršaus. Čia nėra šviesos. Atidarysiu kurį nors langą.

Tedas buvo pusiaukelėje, Laura – dar nepradėjusi lipti.

– Ką norite, kad pamatyčiau, Laura?

Ji neatsakė.

Po akimirkos sargybinis iš viršaus kyštelėjo galvą ir pamojo jiems ranka, kad užliptų. Tedas atsidūrė priešais koridorių, kuris jam pasirodė visiškai nepažįstamas. Žengė kelis žingsnius ir stabtelėjo prie lango, kurį Li ką tik buvo atidaręs. Iš jo puikiai matėsi rožinė pilis. Tedas pagalvojo, kad jeigu ji būtų pastatyta keliais metrais tolėliau, ją uždengtų lapija. Tad iš šio lango buvo galima matyti mergaites. Stovėjo ir mąstė, kad daugybę kartų yra žiūrėjęs pro šį langą įsitikinti, kad viskas gerai.

– Atidarykit šias duris, – paliepė ką tik užlipusi Laura.

Tedas atsisuko. Ir iš tikrųjų priešais langą pamatė uždarytas duris. Atidarė jas.

Tai, ką išvydo, jį nustebino, bet dar labiau nuliūdino, nes tai buvo dar vienas iš menkai patikimų įrodymų iš jo prisiminimų.

Jis stovėjo priešais savo kabinetą. Stalas, knygų lentynos, Monė paveikslas, slepiantis seifą. Atpažino visus daiktus tame kambaryje, į kurį dabar nedrįso įžengti.

Jam už nugaros prakalbo Laura.

– Holė sakė, kad jūsų namuose mieste nėra darbo kabineto.

Tedas kurį laiką dairėsi kabinete.

– Ruošiausi tai padaryti čia, Laura, sėdėdamas ant šitos kėdės.

– Norite užeiti?

– Manote, tai duos kokios nors naudos?

– Nežinau. Vadovaukitės savo nuojauta.

Tedas nenorėjo užeiti.

– Noriu pamatyti taką už pilies.

– Puiku. Tada eime ten.

Jie vėl nusileido į pirmą aukštą, nuolat atidžiai stebimi Li. Apėjo namą ir tylomis patraukė prie rožinės pilies, dabar jau apsuptos tankaus sausų lapų kilimo.

Už pilies iš tikrųjų tarp medžių driekėsi takas.

– Čia, – iškilmingai paskelbė Tedas. Jo žvilgsnis tapo rūstus, tarsi metantis iššūkį tam siauram nepravažiuojamam keliukui.

– Tada eime, – tarė Laura. Jos balse buvo juntamas nekantravimas.

6

1994-ieji

Iki vakarėlio jiems teko eiti daugiau nei kilometrą, nuklystant nuo visų pažįstamų kelių. Laimė, Tedo galvoje buvo tikslus didžiulio studentų miestelio žemėlapis, ir negana to, jis turėjo nepriekaištingą orientaciją. Tvirtino, kad vingiuojantis pėsčiųjų takas, kuriuo jie ėjo, nuves į klubą tiesesniu keliu, ir neklydo. Iš muzikos suprato, kad eina reikiama kryptimi ir netrukus susidūrė su medine tvora už namo.

Buvo po dešimtos, bet vakarėlis toli gražu nebuvo įsisiūbavęs. Trys graikiškos raidės ant pirmojo aukšto sienos buvo tinkamai apšviestos. Prie durų juos pasitiko du už juos didesni, – visokeriopa prasme, – vaikinai ne itin draugiškais veidais. Tedas kreipėsi į vieną iš jų – kitas net nežvilgtelėjo jų pusėn, – ir pasakė savo ir draugo vardus. Tuo metu stovėjimo aikštelėje priešais namą sustojo mašina ir iš jos išlipo trys merginos. Pasisveikino su apsauga net nenustodamos kalbėtis tarpusavyje ir juoktis, ir lyg niekur nieko įžengė į vidų. Tedas žvilgtelėjo į savo džemperį, paskui į Džastino – Džastinas nešėsi savo ilgą lietpaltį, neatitinkantį jokių įsivaizduojamų pavasario nakties aprangos standartų, – ir pagalvojęs apie miniatiūrinius merginų marškinėlius ir sijonėlius pasijuto lyg ne savo vietoje. Vaikinas susirado

sąraše jų pavardes ir linktelėjo kitam, kuris vis tiek neatrodė įtikintas ir pareikalavo tapatybės dokumentų. Džastinas čia pat išsitraukė savo piniginę ir nenoriai parodė.

– Ne tu, – pasakė tas kitas, nežiūrėdamas į jį. – Tavo draugas.

Tedas galėjo akimirksniu apsisukti ir nueiti. O Džastinas, žinoma, paskui jį. Matant, kaip tą vakarą klostosi reikalai, tai būtų buvęs pats protingiausias sprendimas jų gyvenime.

Bet jie užėjo.

Dauguma jau buvo viduje, nors kelios išsibarsčiusios grupelės gėrė ir itin garsiai kalbėjosi taip pat ir lauke. Monotoniškai bumbsinti muzika kvietė užeiti. Džastinas su Tedu paskubomis perėjo nedidelį sodą prie namo ir prisivertė užmesti akį į vidų. Ten daugiau ar mažiau gausus būrys visaip šokinėjo ir kratėsi – pavadinti tai šokiu būtų perdėta, – o visi kiti malėsi aplinkui, kiekvienas su raudona plastikine stikline. Buvo didžėjus ant pakylos ir du stalai, nustatyti begale strategiškai išdėliotų gėrimų. Tedas suskaičiavo penkis indus su ledu ir „Keystone" alaus skardines. Buvo karšta, todėl jie nusimetė viršutinius drabužius, dorai nežinodami, ką daryti toliau. Čia nebuvo beveik nė vieno pirmakursio, tai buvo akivaizdu.

Vieną iš stalų apstojusiame būryje Tedas atpažino Deną Norisą. Norisas, kuris tuo metu kartu su kitais klubo nariais gėrė tekilą, buvo tas mulkis, kuris ir pakvietė Tedą. Laimė, Tedo jis net nepastebėjo, ir jis iš karto pasiūlė išeiti. Jiedu pasiėmė po skardinę alaus ir išėjo pro šonines duris į terasą, kur aplinka buvo kur kas ramesnė. Kamputyje karštligiškai bučiavosi viena porelė, o kiti tą patį darė hamakuose. Toje kiemo dalyje sodą apšvietė vienintelis blausus žibintas.

Viename iš terasos kampų stovėjo statinė su skardinėmis, ir jie patraukė prie jo. Prisėdo ant turėklų, žvelgdami į namą, kur pro vieną atvirą langą galėjo matyti vidų. Išgėrė alų ir pasiėmė dar. Paskui dar. Nė vienas iš jų nebuvo pratęs gerti, todėl trijų skardinių pakako, kad abu pasijustų apsvaigę.

– Reikėjo prieš tai ko nors užkąsti, – pastebėjo Tedas.

Džastinas sutiko.

– Kaip tau sekasi su Denise iš kūrybinio rašymo seminarų?

Tedas nušoko nuo turėklo, ir, jau žengdamas prie statinės paimti dar vieno alaus, susverdėjo. Ištiesė rankas, kad atgautų pusiausvyrą, laviruodamas kaip *banglentininkas* ant banglentės. Kai terasa nustojo siūbuoti, nuėjo prie statinės. Paėmė dvi skardines ir metė vieną Džastinui, kuriam, žinoma, jos nepavyko pagauti. Skardinė pataikė jam į krūtinę ir nukrito ant grindų. Tai jiems sukėlė tokį juoko priepuolį, kad jie ilgiau nei minutę negalėjo nurimti, iš skausmo tvarstydamiesi už pilvų.

Tedas pakėlė nukritusią skardinę ir įteikė Džastinui. Kai tas atidarė, gelsvas fontanas pliūptelėjo jam tiesiai į veidą ir kokią sekundę jis nesėkmingai gaudė jį lūpomis. Tai sukėlė naują juoko pliūpsnį.

– Tai kaip? – Tedas vėl prisėdo ant turėklų, labai stengdamasis nenuvirsti nuo jų aukštielninkas.

– Laimė, tarp mūsų su Denise nieko nebus, – atsakė Džastinas. – Ji *užimta*.

– Bet ji tau sakė, kad neturi draugo.

– Dabar jau turi. Pasipūtusį šiknių, regis, būsimą Maiklą Džordaną. Ji pati taip pasakė, taigi gali įsivaizduoti, kodėl sakau, kad visa laimė, kad su ja nesusidėjau.

Staiga Džastino veidas apniuko. Jau ruošėsi klausti savo draugo apie jo merginą, Džordžiją... šiaip ar taip, to reikalavo mandagumas, tiesa? Bet Džastinas baiminosi, kad nesugebės nuslėpti to, ką buvo apie ją sužinojęs prieš kelias savaites. Dabar jis svarstė, ar tylėti nebus blogiau. Tedas buvo nežmoniškai protingas ir galėjo suprasti, kad kažkas ne taip. Nebuvo taip, kad jie nuolatos kalbėtųsi apie savo drauges, bet susidomėjimo stoka galėjo pasirodyti įtartina. Jis žinojo.

Džastinas nebuvo pamiršęs savo naktinių įpročių, žinojo studentų miestelio kasdienybę, kai vienas po kito ima gesti kambarių langai. Kaip nematomas stebėtojas, jis matydavo vaikinus, išsmunkančius pro galines duris ir sliūkinančius patam-

syje, įsivaizduojančius, kad jų niekas nemato, taip pat poreles, ieškančias privatumo krūmuose arba tiesiog vaikštinėjančias, susikibusias už rankų. Nepasakytum, kad Džastinas ypatingai mėgo kištis į savo artimo gyvenimą, bet tokie ritualai buvo neatsiejama nakties dalis, kaip apuokų ūkavimas ar meškėnų šmirinėjimas.

Ir vieną naktį, parke už bibliotekos, jis užklupo Džordžiją Makenzi su kitu vaikinu. Ji laukė jo prie bibliotekos kampo, kur tamsa buvo beveik neperžvelgiama, tiek, kad iš pradžių Džastinas jos nepastebėjo. Jaunuolis pasirodė vėliau, paskubomis atžingsniavo. Vilkėjo universiteto džemperį ir kepuraitę, ir jo buvo neįmanoma pažinti. Per pirmą jų pasimatymą Džastinas net nežinojo, kad tai Džordžija. Po dviejų trijų dienų tas pats epizodas pasikartojo, tik šįkart kiek vėliau atėjo ji. Darė tą patį... ilgai bučiavosi, šiek tiek šnektelėjo ir atsisveikino. Pasimatymai netrukdavo daugiau kaip dešimt minučių ir nė kiek nepriminė karštligiškų studentiškų pasimatymų.

Kai Džastinas juos pamatė trečią kartą, jam tapo aišku kaip dieną, kad šįkart paseks tą tipą, kad sužinotų, kas jis. Tada pasakys Tedui. Per daug nesijaudino; šiaip ar taip, neatrodė, kad jo draugas labai jau domėtųsi ta mergina. Ir sprendžiant iš to, ką Džastinas matė prie bibliotekos kampo, Džordžija juo – taip pat. Atrodo, ją iš tikrųjų siejo kažkokie ryšiai su tuo paslaptingu individu. Taigi Džastinas iš tolo jį pasekė, stebėjo, kaip jis apėjo biblioteką ir nužingsniavo taku, vedančiu į stovėjimo aikštelę prie pagrindinio pastato. Ten jaunuolis padarė pirmą keistą dalyką: dar beeidamas nusivilko džemperį, sulankstė ir įsikišo į krepšį, kurį buvo persimetęs per petį. Tą patį padarė ir su kepuraite, ir retesni nei vidutinio studento plaukai tapo Džastinui pirmąja užuomina. Galutinai įsitikino jiems priartėjus prie dėstytojų mašinų stovėjimo aikštelės, kur vyras, kiek geriau apšviestas ir jau nebeatrodantis kaip Džordžijos amžiaus jaunuolis, – nors jo sportiška išvaizda būtų galėjusi suklaidinti atsitiktinį stebėtoją, – įlipo į mašiną ir išvažiavo.

Džastinas jį pažinojo kuo puikiausiai. Tai buvo Tomas Taileris, jo kūrybinio rašymo dėstytojas.

Nuo šio liūdno atradimo buvo praėjusios jau keturios savaitės. Džastinas matė juos dar kelis kartus ir neabejojo, kad tarp jų buvo kažkas tikro. Kitaip kam taip rizikuoti? Paskutiniu metu laukė, kol Tedas pasakys jam, kad tarp jų su Džordžija viskas baigta, o tada jis tylomis linktels ir tuo viskas ir pasibaigs.

Kodėl iki šiol taip neįvyko? Džastinas suprato, kad ilgai negalės išvengti šios temos. Kam slėpti tokį dalyką? Kodėl ji nieko nesako?

Dabar Tedas juokingai žiūrėjo į jį girtu skvarbiu žvilgsniu, bet, laimė, jį sutrikdė moteriškas šūkavimas iš lango priešais. Pasisukę jie pamatė dvi merginas, kurios, laikydamos rankose stiklines, garsiai šūkavo jiems, lyg pažinotų. Jie neramiai susižvalgė – akivaizdžiai nė vienas jų nepažinojo, – ir po akimirkos pamatė jas išeinančias pro galines duris ir traukiančias tiesiai prie jų. Viena mergina tempėsi kitą, buvo žemo ūgio ir stengėsi bėgti pakankamai greitai, kad jos didžiulės krūtys siūbuotų į visas puses. Buvo graži, trumpais vos žemiau ausų plaukais ir visą laiką šypsojosi. Stiklinė, kurią ji laikė laisvoje rankoje, atrodė milžiniška.

– Sveiki, vaikinai!

Kita mergina taip pat buvo graži, bet, atrodo, ne tokia nesivaržanti kaip jos draugė, nes po tokio įsiveržimo išraudo kaip burokas. Buvo visa galva aukštesnė, labai liekna ir vilkėjo marškinėliais su kuklia iškirpte.

– Tesa. O ji Marija... mano pusseserė.

Tedas, kaip ir Džastinas, prisistatė ir paspaudė joms rankas.

Tesa priėjo prie Džastino, kuris tebesėdėjo ant turėklo ir atsišliejo šalia ant vienos kojos.

– Jūs pirmakursiai?

– Taip.

– Puiku! Marija irgi.

Marija linktelėjo, patvirtindama informaciją. Jie dar nebuvo girdėję jos balso.

– Klausyk, Džastinai, – visiškai natūraliai tarė Tesa, – sakiau savo pusseserei, kad tu labai gražus. Tiesa, Marija? – Tesa padarė lankstą ir dabar stovėjo Džastinui tarp kelių, vos vos liesdama biustu jo tarpukojį.

Tuo metu Marija nuo Tedo laikėsi per saugų atstumą.

– Šūdas, – pareiškė Tesa, įsitikinusi, kad jos stiklinė tuščia. Suminkė, sulamdė ir nusviedė į sodą. Trumpam atsitraukė ir dviem šuoliais pasiekė statinę. Grįžo su dviem skardinėmis ir įteikė vieną Džastinui.

Jau penktą...

– Tesa, ar tu tikrai... – pradėjo Marija.

– Tai aišku! Nesijaudink, tavo pusseserė žino, ką daro.

Jie dar ilgokai gėrė, kalbėjosi apie universitetą, savo gimtuosius miestus, tik ne apie savo drauges ar draugus. Tesa kartkartėmis vis pašokdavo ir nuskubėdavo prie statinės ir vėl grįždavo su alumi, kurį neklausdama išdalydavo. Darė tai kokius du šimtus kartų. Vienu metu truktelėjo už rankos Džastiną, tebesėdintį ant turėklų, ir jis vos spėjo ištiesti kojas, kad išsilaikytų nepargriuvęs. Terasa akimirką grėsmingai siūbavo lyg laivas atviroje jūroje. Džastinas beveik automatiškai gurkštelėjo iš skardinės. Beveik nebejautė, kaip jo gerkle teka skystis ir iškart gurkštelėjo dar vieną gurkšnį, šįkart didesnį. Tesa tempėsi jį prie laiptų, vedančių į sodą. Kiek ten buvo laiptelių? Trys? Keturi? Aštuoniasdešimt? Džastinas jau ruošėsi žengti antruoju laipteliu, bet prakeiktas laiptelis pasislinko per sprindį žemyn ir jis vos nepargriuvo. Tesa įsikibo jam į ranką. Jos krūtis prisispaudė Džastinui prie šono, kuris net ir apsvaigęs aiškiai suvokė malonų pojūtį.

Jie ėjo į sodo gilumą, toliau nuo žibinto.

– Kur mane vediesi? – paklausė jis. Tikrąja šio žodžio prasme jautėsi vedamas prieš savo valią, nors tai negalėjo būti tiesa. Ta mergina buvo ne aukštesnė nei metro šešiasdešimties.

Tesa juokėsi, vis nepaleisdama jo rankos.

– Nebijok, neišprievartausiu, – kvatodama atsakė.

Jie paėjėjo dar kokių dvidešimt metrų, pakankamai, kad muziką prislopintų medžiai. Ir vėl skambėjo bumbsintis plyšavimas. Jie įsmuko už vieno krūmo ir Tesa įbruko Džastinui savo alų. Jis tebestovėjo, suglumęs, laikydamas dvi skardines. Kiek toliau matėsi daugiau ar mažiau ryškus šlaitas. Tesa pritūpė, kojos buvo stačiu kampu praskėstos, sijonas užverstas ant nugaros. Kuo natūraliausiai, nusitempė kelnaites ir ant žemės, taisyklingu pusapskritimiu, ėmė lietis stipri šlapimo čiurkšlė.

– Neįtikėtina, eilė prie tualeto iki pirmo aukšto, – pasakė Tesa, su palengvėjimu atsidususi, atsikračiusi skysčio pertekliaus.

Džastinas irgi jautė didžiulį norą šlapintis, bet tuo metu galinga erekcija iš esmės pakeitė jo *partnerio* prioritetus. Nevaržomame Tesos elgesy buvo kažkas tokio, kas sukėlė jam hormonų audrą. Kai šlapimo srovelė beveik prarado stiprumą, Tesa kelis kartus iš eilės papurtė užpakalį, ir tai galutinai aptemdė Džastinui protą.

Tesa pasitaisė sijoną ir klestelėjo ant pušų spyglių kilimo. Šlapimas liejosi spindinčiu upeliu, pradingdamas šlaito apačioje. Ir vėl taip pat su palengvėjimu atsiduso ar pratisai sudejavo, ir Džastinas nebeįstengė atsispirti. Prisėdo šalia ir ištiesė jai alų, puikiai žinodamas, kas bus toliau.

– Galiu pasakyti kai ką iškrypėliško? – paklausė jis.

– Mmm... iškrypėliško, – akimirksniu sukluso ji. – Na?..

– Tai buvo labai seksualu.

Tesa nusijuokė. Dabar, kai abu sėdėjo vienas prieš kitą, jų veidai buvo kaip niekad arti.

– Tai ne iškrypėliška, kvailiuk. Iškrypėliška būtų, jei darytume tai ten, viršuje, – atsakė rodydama į garuojantį upelį, jau bepradedantį gertis į žemę.

Džastinas neteko amo. Laila su juo niekada taip nekalbėjo. Ją būtų pašiurpinusi vien mintis nusišlapinti jo akivaizdoje.

– Tu tikrai gražus, – tarė Tesa, glostydama jam veidą. Buvo išgėrusi daugiau, nei jie visi kartu sudėjus, tačiau atrodė visiškai kontroliuojanti save.

Džastinas pajuto nuo jos pirštų rūgštų skonį, ir tai dar labiau jį jaudrino. Tie pušų spygliai, ta nepatogi vieta, visa tai buvo taip primityvu ir nevaldoma, kad jį apėmė iki šiol nepažįstamas jausmas.

– Tai tu graži, – tarė Džastinas. Ir ilgiau nebeįstengdamas tvardytis, stipriai suspaudė jai krūtį. Teko visiškai ištiesti delną, ir vis tiek iki galo jos neapėmė. Atrodė, kad tuoj sprogs galva.

7

1994-ieji

Tedas maloniai šnekučiavosi su Marija, kuri, kaip paaiškėjo, lankė su juo vieną paskaitą ir netgi iš nuogirdų apie jį žinojo. Žinojo apie jo akademinius pasiekimus ir nustebo pamačiusi jį tame vakarėlyje, kuriame dalyvauti ją, beje, privertė pusseserė. Tedas atsakinėjo daugiau ar mažiau automatiškai; pasižadėjo, kad skardinė, kurią laikė rankoje, bus paskutinė ir vos gurkšnojo mažyčiais gurkšneliais, kol Marija pasakojo, kaip jai sunku gauti C ir dalykus, kurių kiek vėliau Tedas, nepaisant fenomenalios atminties, bus nepajėgus prisiminti. Du ar tris kartus juos pertraukė Tesa, kuri ateidavo iš krūmokšnių pasiimti dar alkoholio ir dingdavo, juokdamasi ir siūbuodama krūtine.

Perkopus vidurnaktį vakarėlis buvo įsisiūbavęs. Tedas jau jautė norą išeiti, grįžti nakties ramybėje į Bloką tolyn nuo to pragariško triukšmo, bet nenorėjo palikti Džastino.

– Mano pusseserė šiek tiek įkaušusi, – pasakė Marija, lyg atsiprašydama.

– Džastinas moka pats savim pasirūpinti.

– O, aš tikrai ne dėl to. – Marija nuraudo. Vargšelė, jos veidas buvo tarsi atversta knyga.

Terasoje jau buvo kur kas daugiau žmonių nei iš pradžių. Staiga minia prasiskyrė, ir pro ją kaip kokie gangsteriai pražygiavo du tvirto sudėjimo studentai. Vienas iš jų buvo Denas Norisas.

– Sveikas, Makėjau, – sugriaudėjo jis.

Nenustodamas šypsotis priėjo prie Tedo ir neva paskubomis apkabino, o tiksliau – vienu metu trinktelėjo į krūtinę ir į nugarą.

– Kaip gerai, kad atėjai! – riktelėjo. – Ir, kreipdamasis į savo dragužį, pridūrė: – Klausyk, Timai, šitas tipas – pokerio genijus.

Timas iš pažiūros laikėsi neutraliai. Buvo raumeningas ir trumpai kirptais plaukais.

– Atėjau šiek tiek pabūti, – prisivertė pasakyti Tedas. Pagalvojo padėkoti Denui už kvietimą, bet nutylėjo. Jau buvo perspėtas, kad tie plačiapečiai priėjo ne bičiuliškais tikslais ir geriau nusprendė išsaugoti šiokį tokį orumą.

Marija išblyško kaip popierius. Denas su Timu buvo trečiakursiai. Ką jie čia veikė? Visų veidai buvo atgręžti į juos. Kažkas čia turėjo įvykti...

– Rimtai, Timai, – griaudėjo Denas, – jei būtum matęs. Net atrodė, kad jis sukčiauja.

– Ak taip? – sukluso Timas.

– Niekad nemačiau, kad kas nors išloštų tiek partijų iš eilės. Per šitą vaikiną praradau šimtą penkiasdešimt pesetų!

Tedas kažkaip sugebėjo neprarasti orumo. Marija atrodė bepravirkstanti.

– Kur tavo paslaptis, Makėjau?

– Nėra jokios paslapties, – atsakė Tedas gūžteldamas pečiais. – Ko gero, dėl patirties.

Danas pratrūko kvatotis. Timas vis linksėjo.

– Aš tau pasakysiu, ką darysim, Makėjau, – pasakė Denas. – Vėliau nueisim į viršų ir šiek tiek palošim pokerį, gerai?

– Na, nežinau... jau vėloka.

– Vėloka! Baik, drauguži. Tu man skolingas progą atsilošti.

Denas vėl apkabino jį savo galinga ranka. Alkoholio tvaikas buvo nepakenčiamas, nors plačiapetis neatrodė per daug girtas, bent jau sprendžiant iš kalbos. Tuo metu Tedas stebuklingai prablaivėjo; svaigulys ir duriantis galvos skausmas išnyko, ir jis atgavo įprastinį proto aštrumą. Stebuklinga baimės galia, kiek ironiškai pagalvojo. Geriau jau žaisti pagal Deno taisykles, pasvarstė. Jeigu jau bus priverstas lošti, nebus sunku tyčia pralošti vieną kitą partiją. Jei prireiks, netgi leis Denui atsilošti tą prakeiktą šimtą penkiasdešimt pesetų. Tai jam bus pamoka kitam kartui: taip lengvai neapiplėšinėti trečiakursių vaikinų.

– Žinoma, Denai, – atsakė Tedas.

– Puiku! – Denas neva švelniai niuktelėjo jam į petį. – Tada tuoj pasimatysime.

Jiems abiem nueinant, Timas svaidė į jį grėsmingus žvilgsnius. Pro langą Tedas su Marija matė, kaip jie prisijungia prie kitos kompanijos ir patraukia prie vieno stalo išlenkti degtinės. Ekspromtu juos pusračiu apstojęs būrelis sulig kiekvienu išgėrimu garsiai šaukė, o tada daužė stiklinėmis į medinį stalą. Denas mažiau nei per minutę išgėrė tris, ir Tedas nutarė, kad jam nėra ko nerimauti: jeigu ir toliau tokiu tempu gers, Denas Norisas greitai nusmigs. Ir šiąnakt pokerio partijos nebus.

– Tie tipai... – prakalbo Marija, vis dar mirtinai išsigandusi, – atrodė šiek tiek bepročiai.

– Šiek tiek, – sutiko Tedas.

Po pusvalandžio Tedas kažkaip sugebėjo atsikratyti Marijos. Džastino ir Tesos vis dar nebuvo nė kvapo, ir Tedas svarstė galimybę išeiti be draugo. Tačiau kol kas Denas su kompanija tebesimalė viduryje salės, ir dėl to išeiti jų nepastebėtam atrodė neįmanoma. Pagalvojo, kad galėtų apeiti aplink namą, bet paskubomis apsižvalgęs suprato, kad neišeis. Tvora dalijo sodą į dvi dalis, o ant medinių vartų kabojo spyna. Ten šlapinosi keli vaikinai, ir jis nedvejodamas prisijungė prie jų. Kol čiurkš-

lė tryško ant medinės tvoros, nusprendė, kad vienintelis būdas išeiti – praeiti pro Deną ir jo draugužius, taigi jis palauks, kol kelias bus laisvesnis.

Laukimas užtruko visą amžinybę, ir galiausiai Tedas neatsispyrė pagundai išgerti dar alaus. Atsisėdo ant vienos terasos laiptų pakopos ir ėmė gerti vienas. Svaigulys vėl atsirado, bet dabar jau lydimas malonaus nesvarumo pojūčio ir svajingos nuotaikos, skatinančių gerti dar. Kažkuriuo metu jis, įkišęs ranką į statinę ir pažvejojęs šaltame vandenyje dvidešimties centimetrų gylyje, neužčiuopė jokios skardinės. Alus baigėsi ir niekas nesiteikė jo atnešti dar. Jis atsitiesė. Judesiai buvo nerangūs, mėšlungiški. Jis visiškai pamiršo apie Deną ir užėjo į vidų. Ant kurio nors stalo bus alaus, vangiai pagalvojo. Niekada gyvenime nebuvo išgėręs daugiau nei poros skardinių, ir vis tiek tegalvojo tik apie tai, kaip įsipilti į gerklę dar to skysčio.

Salė buvo sausakimša ir atrodė, kad visi atkakliai nori į jį atsitrenkti. Rankos su stiklinėmis kilnojosi, kad būtų išvengta susidūrimų. Jis priėjo prie vieno stalo, prie kurio dvi merginos pylėsi sau kažkokį žalią skystį. Tedas pasiėmė nuo stalo pirmą pasitaikiusią stiklinę ir ištiesė joms. Merginoms tai pasirodė labai juokinga, nes jos ėmė kvatotis, kol viena jų pildė stiklinę. Tedas gurkštelėjo vieną gurkšnį ir susiraukė. Tai buvo pats šlykščiausias gėrimas, kokį jis buvo kada nors ragavęs, bet koks, po velnių, skirtumas.

Ėmė be tikslo klaidžioti po svetainę. Muzika buvo tokia, kad atrodė, jog kažkas elektriniu grąžtu gręžia kaukolę, ir prašviesėjimo akimirką jis netgi paklausė savęs, ką čia veikia, kodėl neišeina, kodėl geria tą pasibaisėtiną gėralą... Bet ta akimirka praėjo, ir jis toliau vis gėrė ir gėrė žaliąjį skystį. Ėmė žiaukčioti, ir buvo priverstas susilenkti dvilinkas, o tie, kurie atsitiktinai ėjo pro šalį, – pasitraukti tolyn. Tedas neapsivėmė. Lėtai išsitiesė ir nusišypsojo nežinia kam.

– Makėjau!

Jis atsisuko. Riktelėjimas buvo toks garsus, kad nustelbė net muziką. Denas stovėjo ten, šone, su Timu, o už jo dar vienu tipu, visi buvo nepriekaištingai išsirikiavę.

– Sveikas! – tarė Tedas ir bandė plekštelti Denui per petį, bet nepataikė. Jo ranka nubrėžė puslankį ir nusviro jam pačiam ant kelių. Pabandė dar kartą, bet vos palietė Deno marškinėlius.

– Tai linksminiesi?

Tedas linktelėjo.

– Ko jis toks rimtas? – paklausė Tedas, rodydamas į Timą.

– Klausyk, Makėjau, – dabar jau Denui šiek tiek pynėsi liežuvis, bet ne daugiau. Tedo dėmesį patraukė netoliese šokančios merginos iškirptė. – Makėjau... ei, žiūrėk į mane. Mes su vaikinais sulošim kelias partijas... Turi dalyvauti.

Tedui ši mintis pasirodė baisiai juokinga. Jis ėmė kaip pakvaikęs kvatotis.

– Pokerį? – vis kartojo ir kartojo, lyg pats šis žodis būtų juokingas.

– Taip, pokerį. Tu man skolingas. Einam į viršų. – Denas čiupo jam už vienos rankos, o Timas už kitos. Abu pakėlė nuo žemės ir ėmė tempti laiptais. Tedui toks elgesys nepasirodė priešiškas, anaiptol ne.

– Ačiū, vaikinai, bet gal galiu ir pats.

Tačiau iš tikrųjų negalėjo. Prie jų ketverto prisijungė dar du, taigi dabar su Tedu kelią laiptais jie skynėsi šešiese. Kiek žmonių čia buvo?

– Kaip traukinio vagone, – tarė Tedas, ir pats vienas nusijuokė iš savo sąmojo.

Į jį visi žiūrėjo kaip į kokios nors nelaimės auką, vaduojamą ugniagesių komandos. Tedas jautėsi vis labiau ir labiau sutrikęs.

Antrasis aukštas buvo toks pats sausakimšas kaip ir pirmasis, bet užlipus į trečiąjį, pasitiko kontrastinga ramybė.

– Tu man skolingas, Makėjau, – pakartojo Denas. Dabar jo balsas buvo ramus ir puikiai girdimas. Iš muzikos buvo likęs tik

tolimas gerklinis gaudesys. Jie nuėjo iki koridoriaus galo. Timas atrakino duris, ir Danas niuksu įstūmė Tedą į vidų. Kiti trys užėjo iš paskos.

Ten nebuvo jokio pokerio stalo.

Tedas pajuto galingą smūgį į šoną ir susmuko ant grindų. Ir tada pasipylė spyrių kruša.

8

1994-ieji

Vienas gailestingas klubo narys parvežė jį savo mašina atgal į Bloką. Tedas nuotrupomis prisiminė, kaip išėjo iš namo ir buvo įgrūstas į nedidelį raudoną automobilį. Pačios kelionės neprisiminė visai. Stebuklingai prabudo savo lovoje, apsirengęs nuo galvos iki kojų ir maudžiančiu kūnu.

Tuo metu Džastinas išvakarėse nusprendė išeiti iš vakarėlio, kai galimybė apsivemti ant Tesos jam pradėjo atrodyti visiškai reali. Ji išgavo iš jo pažadą greitai vėl susitikti, – Džastinas iš karto tai pažadėjo, – ir ištiktas girto nuoširdumo priepuolio prisipažino, kad jam dar niekada nebuvo taip gera su moterimi, o tai buvo tikra tiesa. Prieš išeidamas visur ieškojo Tedo, nežinodamas, kad jį tuo metu nuožmiai talžo penki prestižinio **ΦΣΚ** klubo nariai. Džastinas nutarė, kad Tedas jau išėjęs ir vienas pėsčiomis grįžo į Bloką. Vėmė vieną kartą pakeliui, o kitą kartą – grįžęs. Kambario draugo lovoje nebuvo, bet Džastinas per daug nesirūpino.

Susirūpino tada, kai prabudęs pamatė Tedą, gulintį gretimoje lovoje. Iš pradžių pagalvojo, kad jis negyvas; veidas buvo mėlynas ir sutinęs, visur kraujas. Įsitikinęs, kad kvėpuoja, pamažu aprimo.

Tedas nesutiko nueiti į medicinos punktą. Tris dienas pragulėjo kambary tarp keturių sienų, beveik nepakildamas iš lovos. Per tą laiką patinimas veide gerokai atslūgo, ir su akiniais nuo saulės jis jau galėjo grįžti prie savo darbų. Vis dar likęs nežymus šlubčiojimas pamažu nyko. Niekas, išskyrus jo kambario draugą (ir, žinoma, penkis jį sumušusius šunsnukius), nesužinojo, kas įvyko tą naktį trečiajame **ΦΣΚ** klubo aukšte.

9

1994-ieji

Nuo sumušimo prasidėjo visa virtinė nelemtų įvykių, vieni buvo tiesioginė jo pasekmė, kiti ne. Dėl to Tedas tapo mažiau komunikabilus ir apatiškesnis nei įprastai, o tai turėjo neigiamos įtakos jo pasiekimams lošimų salėje, kur pagrindiniai ginklai buvo asmeninis žavesys ir sugebėjimas manipuliuoti, taip pat ir jo santykiams su Džordžija, nuo kurios jis pamažu tolo, nė vienam iš jų nedarant nieko, kad to išvengtų. Džastinas buvo pakankamai supratingas, kad nekamuotų jo klausimais; jis jau gerai jį pažinojo, o tai reiškė, kad žinojo, kada geriau nelįsti į akis su beprasmiais klausimais.

Blogiausia nutiko po penkių dienų, kai bendrabutyje Tedas sulaukė tetos Odrės, tėvo sesers, skambučio. Ji buvo vienintelė iš tėvo pusės, su kuria jis retkarčiais palaikė ryšius, bet ir ji niekada jam neskambindavo į studentų miestelį. Išgirdęs kitame linijos gale jos tolimą balsą pirmiausia pagalvojo, kad kažkas atsitiko tėvui. Ir tiesą sakant, neįstengė neapsidžiaugti; penkerius metus jo nematė ir buvo nieko prieš, kad ir amžinai nematytų. Bet pasirodė, kad Frenkas nenumirė, – ir jo net neištiko skaudi nelaimė, – o tiesiog turi pasikalbėti su Tedu, ir todėl kreipėsi į Odrę. Pastarąjį dešimtmetį Frenkas tapo klestinčiu kombainų

pardavėju ir atrodo, vėl ėmė atakuoti jį savo apgailėtinomis pastangomis užmegzti ryšius.

Per savo kvailumą Tedas kažkodėl jam paskambino.

Pasirodė, kad tėvas ruošiasi atvykti į Masačusetse vyksiančią konferenciją ir yra tvirtai pasiryžęs aplankyti jį studentų miestelyje. Tedas, žinoma, kategoriškai nesutiko, ir pasakė, kad pats atvažiuos į viešbutį. Vien nuo minties susitikti su tėvu universitete jam suko pilvą. Pats nuvažiuos ir užbaigs tas apverktinas jo pastangas tapti Metų tėvu.

Pasistatė savo mašiną prie kuklaus „Vienišos pušies" viešbutėlio ir net nesiteikė užeiti ir pranešti registratūroje. Pro 108 kambario užuolaidas atpažino tėvo eiseną, jis vaikščiojo pirmyn atgal su ryšuliais, vis kur nors juos padėdamas. Kurį laiką pastovėjo ten, priešais langus, ir paukščių čiulbėjimas tapo preliudija klaidos, kurią jis buvo bepadarantis. Staiga durys atsidarė.

– Tedai! Sūnau! Kaip džiugu tave matyti.

– Labas.

Jo plaukai buvo pražilę; ne visiškai, bet tikrai kur kas labiau nei tada, kai Tedas jį matė paskutinį kartą. O šiaip jis atrodė kokiais dešimčia metų jaunesnis; bruožai tebebuvo ryškūs kaip anksčiau ir nė gramo antsvorio. Oda tokia pat įrudusi kaip tomis dienomis, kai jis buvo gatvės pardavėjas. Tačiau be fizinės išorės, Tedas žvelgė ir į tėvo akis, nes jei ką paauglystėje ir suprato, tai viena: nesvarbu, ką jo tėvas sakytų ar darytų, tos vaiskiai mėlynos kaip irisai akys vienintelės visada išduoda tiesą. O tiesa, kurią jos sakė, buvo labai paprasta: *aš gudresnis už tave.*

Frenkas priėjo, akivaizdžiai ketindamas apkabinti. Tedas ranka jį sulaikė ir per žingsnį atsitraukė.

– Tėti, būk geras.

Tėvas apgailestaudamas skėstelėjo rankomis. Tylomis linktelėjo.

– Prašom, užeik.

Tedas buvo numatęs, kad apsilankymas bus trumpas.

Kambarys buvo nedidelis, ir neseniai pro langą jis matė ne ką kita, kaip tėvą, išsikraunantį daiktus. Vidury lovos gulėjo beveik tuščias lagaminas. Po televizoriumi, įtaisytu ant sienos, stovėjo staliukas su dviem kėdėmis. Frenkas ant vienos atsisėdo ir mostu pasiūlė sūnui padaryti tą patį.

– Ką gi, Tedai, kada nors turėjome pasikalbėti.

Bent jau tai tikrai buvo tiesa.

Tedas žiūrėjo į pasibaisėtiną paveikslą.

– Nenoriu, kad važiuotum pas mane į studentų miestelį. Niekada.

Frenkas atsakė ne iš karto.

– Jeigu nenori, nevažiuosiu.

– Puiku.

Ir vėl įsivyravo nejauki tyla. Tedas neketino klausti, ką jis turi pasakyti, norėjo, kad tėvas pradėtų kalbą savo iniciatyva. Jį siutino, kad kiekvienas žodis iš jo lūpų nuskambėdavo kaip iššūkis. Tačiau taip buvo.

– Kas tavo veidui? Kokios nors studentiškos muštynės?

Tedas nevalingai palietė ranka savo skruostą. Jo veide nebuvo likę sumušimų žymių, išskyrus beveik nepastebimai išblukusią mėlynę ant kairiojo žando. Bandė prisiminti, ar nebuvo kaip nors užsiminęs apie tą incidentą tetai Odrei, bet lyg ir ne.

– Nebuvo jokių muštynių, – sausai atsakė Tedas.

– Teta Odrė sakė, kad puikiai mokaisi, ir rodė Džordžijos, tavo draugės, nuotrauką...

Frenkas nutilo, laukdamas, ką Tedas atsakys.

– Aš tavo tėvas... nieko keista, kad noriu...

– Jei ir toliau kamantinėsi tetą apie mane, pasieksi tik tiek, kad aš su ja daugiau apskritai nesikalbėsiu.

Frenkas susitaikęs atsiduso.

– Kas mums atsitiko, Tedai? – paklausė, šiek tiek pasilenkęs. Viena jo ranka jau tiesėsi link Tedo ir sustojo. – Buvome draugai, prisimeni?

Tedą apėmė noras nusikvatoti. Papurtė galvą.

– Prisimeni, kaip važinėdavome į šachmatų tur...

– Gana... Aš nenusiteikęs diskutuoti su tavimi apie praeitį. Puikiai žinau, kaip viskas buvo ir ką tu padarei. Ir kalbu ne apie tai, kad apgaudinėjai mamą su ta moterimi, nes nors iš pradžių tai ją ir sugniuždė, galiausiai manau, kad tu padarei mums paslaugą.

– O aš manau, kad mes tikrai turime pasikalbėti apie praeitį, nes kitaip neatkursime dabarties.

– Aš sužavėtas. Perskaitei šiuos žodžius ant cukraus pakelio? Nėra jokios dabarties, kurią reikėtų atkurti. Vienintelis dalykas, kurį turime išsiaiškinti, yra tas, kad nuo šiol daugiau niekada apskritai nesikalbėsime. Aišku?

Frenkas nunarino galvą.

– Turi pagaliau atsiriboti nuo praeities, – tarė, įbedęs žvilgsnį į grindis. – Tu suaugęs ir aš nedalysiu tau patarimų, bet žinau, ką sakau.

– Tu nesupranti? Klausimas ne tas, ar atleisti tau, ar ne. Už ką nori, kad atleisčiau? Ar už tai, kad mušdavai mamą, ar kad mušdavai mane? Už kurį iš šių dviejų dalykų?

– Nevadink to taip.

– Atleisk, bet niekaip kitaip negaliu pavadinti. Taigi klausimas ne tas, ar tau atleisti, aš tiesiog nė velnio nenoriu matytis su žmogumi, kuris mušdavo mano motiną už tai, kad ji išbėrė druską virtuvėje arba padėjo į šaldytuvą batus, kai dėl ligos negalėjo suvokti, ką daro.

– Puikiai žinai, kad ne tik už tai... – sušnabždėjo Frenkas, pakeldamas akis. Jo žvilgsnyje atsispindėjo maldavimas ir tramdomas pyktis.

– Be abejo, ne tik už tai. Ji sirgo!

Frenkas suspaudė lūpas. Prisidėjo prie jų pirštą ir ėmė kramtyti nagą.

– Jau atsiprašiau tavęs už tai. Daugiau nieko negaliu. Ji sunkiai sirgo, o aš... nežinojau, kaip man elgtis. Akivaizdu, kad

dariau blogai. Taip buvo mano namuose ir aš to išmokau, nežinojau, kaip dar suktis iš padėties.

Tedas purtė galvą. Tėvui visada pavykdavo pavaizduoti save kaip auką.

– Tėti, man nusispjauti, kodėl viskas taip susiklostė. Ir aš visai nenoriu tavęs suprasti. Tai man teko visus tuos metus gyventi su mama, matyti, kaip jai kasdien blogėja ir blogėja, o tu buvai dingęs. Jei nori tikėti, kad jai nepasidarė dar blogiau, kai tu ją palikai, tai ne, pasidarė. Ir jei nori tikėti, kad kiekvienas tavo smūgis ir kiekvienas riksmas neblogino jos būklės, apgailestaudamas sakau, kad tu klysti. Tu dėl to kaltas.

Frenkas nurijo seiles.

– Tikriausiai tu teisus.

– Tikriausiai.

Frenko akyse įsižiebė vilties kibirkštėlė.

– Bet su tavimi... su tavimi aš bandžiau...

– Man buvo septyneri, kai išgirdau tave pirmą kartą ją mušant! – pratrūko Tedas. – Žinai ką? Niekada tau nesakiau, bet gal tau reikėtų žinoti. – Kaltinamai bakstelėjo į jo pusę smiliumi. – Gal vertėtų tau papasakoti, koks man buvai geras; pasakyti, kad tau išėjus iš namų, aš vos užmigdavau dėl košmarų. Košmarų, kuriuos dar ir šiandien sapnuoju. Nori išgirsti, ką juose matau?

– Tedai, būk geras. Vargu ar verta...

– Aišku, kad verta. Aišku, kad verta!

Dabar Frenkas žiūrėjo į jį savo negailestingu žvilgsniu, kuris Tedui buvo taip gerai pažįstamas visą vaikystę. Nes širdies gilumoje Frenkas Makėjus nemėgo, kai jam prieštaraudavo. Trumpam galėdavo įsisupti į ėriuko kailį ir melsti atleidimo, bet niekas jo taip neišmušdavo iš pusiausvyros, kaip suvokimas, kad kas nors klostosi ne taip, kaip jis nori, kad ne **jis** sprendžia, kas turi būti pasakyta ir kas ne.

– Kiekviename iš tų sapnų būni tu, sėdi kaip dabar, maloniai rūkai cigaretę. Ir liepi man nueiti prie tavo raudono mustango. Prisimeni jį?

Frenko veide kažkas persimainė.

– Aišku, kad prisimenu savo raudoną mustangą.

– Aš nenoriu artintis prie bagažinės, nes žinau, ką rasiu viduje. Bet tu vis ragini ir ragini mane pažiūrėti. Galiausiai aš prieinu, ir prieš man prieinant jis stebuklingai atsidaro. O ten guli mama, surištais riešais ir subjaurotu, vabzdžių nusėstu veidu.

– Tedai... – sušnabždėjo Frenkas.

– Tuose sapnuose negaliu atplėšti akių nuo lavono tol, kol prabundu. Ir girdžiu už nugaros tavo juoką, nes tu tuo mėgaujiesi.

Tedas kalbėjo nė akimirkai neatitraukdamas nuo jo akių. Vos tik baigė, pasijuto išsekęs nuo to, kad viską išklojo. Jis niekada apie tai niekam nepasakojo ir jau tikrai nesitikėjo, kad papasakos būtent tėvui, bet vis tiek dabar pajuto palengvėjimą, ne tik nusimetė naštą, bet ir jautė pasitenkinimą, nes tas šunsnukis, jo tėvas, turėjo žinoti, ką per jį iškentėjo jo mažas sūnus.

– Kartais ta moteris būna ne mama, o kokia nors man patinkanti mergina arba atsitiktinai sutikta moteris. Jos guli susirietusios bagažinėje, ir staiga atgyja, ir sugriebia man už rankos, žvelgdamos maldaujamu žvilgsniu, lyg norėdamos kažką pasakyti. Visa kita tas pats: raudonas mustangas ir tu, rūkantis ir besijuokiantis. Visada tas pats.

Tedas ūmiai atsistojo, paspyrė kėdę ir tyliai nusikeikė.

– Žiūrėdamas į moterį, negaliu negalvoti apie tai, kaip tu elgeisi su mama, – tarė beveik su ašaromis akyse. – Dabar supranti, kodėl nenoriu įsileisti tavęs į savo gyvenimą?

Tai Frenko nesutrikdė. Jis atrodė nenusiteikęs pyktis toliau. Nuėjo prie naktinio staliuko ir atsinešė knygą, iš kurios kyšojo nuotrauka. Ištraukė ir padėjo ant stalo. Tedas tebestovėjo, ir jam teko prieiti, kad pamatytų kokių dvylikos metų berniuką stambiu planu. Tie patys bruožai, kuriuos jis atpažino ir dvi mažytės mėlynos akys jam viską pasakė.

– Tai tavo brolis, – tarė Frenkas. Maldaujančio tono, kuriuo ką tik kalbėjo, jau nebeliko.

Tedas pakėlė akis ir pažvelgė į jį pakrikusiu žvilgsniu. Tada vėl pažvelgė į berniuką, mielą ir besišypsantį. Jam trūko žodžių.

– Tai tavo brolis, – pakartojo Frenkas. – Jo vardas Edvardas, o pavardė motinos: Bleinas. Nesvarbu, ką galvoji apie mane... Turi su juo susipažinti. Todėl šiandien ir norėjau tave pamatyti.

Tedas taip ir nesusipažino su Bleinu, bet po daugelio metų atpažins jo veidą per naujienas, kai jis bus kaltinamas savo draugės, Amandos Herdman, nužudymu.

10

Dabartis

Tedas sustojo priešais kelią, kaip koks gangsteris prieš stodamas į dvikovą. Laura su Li stovėjo jam už nugaros.

– Daug kartų vaikščiojau šituo taku, – tyliai tarė.

Li pasitraukė per kelis metrus į šalį. Nors daktarė buvo užtikrinusi, kad pacientas nepavojingas, sargybinis žinojo, kad Makėjus iki komos sumušė žmogų, ir jam nerūpėjo, kad tai įvyko ištikus nervų priepuoliui ar panašiai. Jeigu įvyko vieną kartą, galėjo įvykti ir antrą, argi ne? Kol Makėjus buvo ne ligoninėje, Li buvo už jį atsakingas ir nė neketino juo pasitikėti. Jeigu pacientas pultų daktarę Hil, Li tereikėtų tik pabėgėti porą metrų ir iššauti iš taserio. Jeigu, priešingai, bandytų bėgti, tada būtų dar paprasčiau, nes su tomis grandinėmis jis itin toli nenubėgtų.

Kas kokį šimtą metrų Tedas, vis dar nugrimzdęs į savotišką transą, vis pakeldavo galvą, ir atrodė, kad jis seka kažkokiais nematomais pėdsakais. Laura bandė užmegzti su juo pokalbį, bet sulaukdavo tik vienskiemenių atsakymų ir nusprendė geriau palikti jį ramybėje. Aišku buvo viena: tas kelias Tedui kažkodėl buvo svarbus ir ši kelionė tikriausiai padės jam suprasti, kodėl. Laura, pasinaudojusi proga, išsitraukė mobilųjį įsitikinti, kad yra ryšys.

Tik viena linija.

Kartkartėmis Tedas atrodydavo kaip koks ekstrasensas iš televizijos serialo. Stabteldavo, dairydavosi aplinkui, nuleisdavo galvą, lyg laukdamas nušvitimo, kuris parodytų teisingą kelią.

– Kas nutiko?

Tedas stoviniavo. Įsmeigęs akis į lapiją kramtė nykščio galą.

– Prisimenu dviratį, – mįslingai tarė.

– Važinėdavote čia dviračiu?

– Ne, ne aš. Aš jo net neturiu.

Laura daugiau neklausinėjo. Tačiau pradžiugo, nes prisiminimas apie dviratį, kad ir koks nesvarbus ir nereikšmingas galėjo pasirodyti, buvo šis tas *nauja*. Pirma, kas iškilo į paviršių. Tai galėjo būti visa ko pradžia.

– Kokios spalvos tas dviratis, Tedai?

– Raudonas, – atsakė beveik negalvodamas.

Balsu tai ištaręs, apmąstė naują informaciją.

– Raudonas dviratis, – ištarė porą kartų lėtai linktelėjęs.

Vėl nuleido akis. Tada tylomis ėmė eiti, ir visi trys vėl patraukė taku, kuris dabar jau beveik buvo išnykęs. Jiems teko sklaidyti šakas ir aplenkti nuvirtusius kamienus, kol priėjo apaugusį miško kelią. Jį buvo užžėlę krūmokšniai... ir ten, nuošaliau, pamatė, ko ieškojo: vos įžiūrimą geltonuojančioje žolėje sulūžusį raudoną dviratį. Trūko vieno rato, ir dviratis buvo negailestingai suėstas rūdžių, bet kai kur dar buvo matyti dažų pėdsakai.

– Paliktas dviratis, – tarė Tedas, artindamasis prie jo. Žiūrėjo į jį.

– Tedai, tai nuostabu!

– Turbūt, – atsakė be entuziazmo.

– Drąsiau. – Laura spustelėjo jam petį, ramindama. Li nepritardamas dėbtelėjo į ją, bet nieko nepasakė. Sargybinis priėjo prie dviračio ir apžiūrėjo, kilstelėjęs vieną antakį.

– Šitas dviratis lūžo po avarijos. Rėmas išlenktas. Trūkstamas ratas turi kažkur mėtytis.

Žodis „avarija“ pakibo ore.

– Ką nors apie tai žinote, Tedai? – paklausė Laura.

– Vargu. Aš... tik mačiau jį čia.

Kitoje kelio pusėje taip pat plytėjo miškas. Tedas akimirką padvejojo.

– Galime sutrumpinti kelią per mišką, – automatiškai pasakė, – arba eiti tiesiai ir padaryti lankstą. Abu keliai įmanomi ir atves ten pat.

Nauji prisiminimai.

– Kur atves, Tedai? – paklausė Laura virpančiu balsu.

– Prie tiesos, – atsakė jis.

Ir leidosi žingsniuoti tuo dulkėtu keliu, vilkdamas kojas ir jas kaustančią grandinę. Rankas laikė sunertas priekyje. Tedo veido Laura su Li nematė, ir visa laimė, nes jo veidas tuo metu ėmė mainytis nuo atradimo naštos.

Kai atėjo, iš viso buvo nuėję kokius du kilometrus.

11

Dabartis

Markusas neprisiminė, kad kada nors būtų buvęs toks laimingas kaip tą šeštadienį. Tą dieną atrodė, kad jis gali bet ką.

Eidamas pasiimti laikraščio akimirkai stabtelėjo, suspaudęs lauko durų rankeną, kvailai šypsodamasis ir galvodamas, kad vos po kelių valandų, atidaręs duris, jis išvys Laurą.

Ir nepamiršk, ką turėsi padaryti...

Kiek anksčiau Markusas kalbėjosi su Bobu, savo draugu iš Bostono policijos, ir jis patikino, kad tą pačią dieną užmes akį į 1993 m. žmogžudysčių bylas.

Rytą skyrė apsipirkimui. Pirma nuėjo į turgų ir pripirko visko, ko reikėjo jo ypatingam padažui. Markusas nebuvo geras virėjas, jo raciono pagrindą iš esmės sudarė pusfabrikačiai mikrobangų krosnelėms, pica ir kinų maistas, nors jis išmoko ruošti keletą pakenčiamos kokybės patiekalų. Jo firminis patiekalas buvo makaronai su grybų ir svogūnų padažu. Bet prieš eidamas į turgų užsuko į prekybos centrą ir už nemažą sumą įsigijo naujų drabužių. Kelias savaites tai atidėliojo, ir jeigu buvo tinkama diena atnaujinti savo garderobą, tai būtent ši.

Apie dvyliktą grįžo namo, nešinas kokiu tuzinu maišelių. Nupirko visko, ko reikėjo. Uždaręs duris vėl pajuto tą svaigų

pojūtį. Nusišypsojo. Turėjo kelias valandas, kurias reikėjo kaip nors pratempti, prieš imantis ruošti padažą, ir Markusas nutarė savo namų kino teatre pažiūrėti kokį nors iš filmų, kuriuos buvo atsidėjęs. Įdėjo į mikrobangų krosnelę maišelį spragėsių, bet jam dar nespėjus išgirsti, kaip spragsi pirmieji kukurūzai, pasigirdo šaižus durų skambutis.

Priėjęs prie lango pamatė prie durų stovintį Bobą. Dešinėje rankoje jis laikė aplanką, buvo su savo tamsiais akiniais. Kodėl prieš tai nepaskambino?

Atidarė duris. Kokia likimo ironija. Atidaręs duris, jis turėjo išvysti savo gyvenimo moterį, o ne policininką aktoriaus vardu ir pavarde.

– Bobai, koks netikėtumas... Ar pavyko ką nors išsiaiškinti?

– Taip.

Jis kažko nerimavo, tai buvo akivaizdu.

– Prašom, užeik.

Iš virtuvės sklindant kukurūzų spragsėjimui jie nuėjo į svetainę.

Jau buvo besėdantys, bet tuo metu Bobas pasisuko ir pažvelgė į savo draugą.

– Ar žinojai, kad Makėjaus brolis – Edvardas Bleinas, tas, kuris buvo kaltinamas savo draugės žmogžudyste?

Markusas suakmenėjo.

– Nežinojau.

– Tas pats tėvas. Motina kita, – sėsdamasis pasakė Bobas. – Bet tai nėra ta priežastis, dėl kurios atėjau. Tai galėjau pasakyti ir telefonu...

Markusas atsisėdo.

12

1994-ieji

Masačusetso universiteto studentų miestelis prabudo, ir jį sukrėtė žinia apie žmogžudystę. Iš pradžių buvo sakoma, kad vienas studentas buvo rastas negyvas prie bibliotekos. Universiteto vadovybė paprašė studentų, kiek leidžia galimybės likti bendrabučiuose, ir atšaukė visus akademinius užsiėmimus. Įvykis sulaukė atgarsio keliuose žinių kanaluose. Visi Bloko televizoriai buvo įjungti, nors žinios greičiau sklido pačiame studentų miestelyje. Kol per televiziją vis dar tvirtino, kad nužudytas studentas, kurio vardas dar nežinomas, studentai jau žinojo, kad tai netiesa. Tai buvo Tomas Taileris, populiarus anglų kalbos dėstytojas, beveik dešimt metų skaitęs paskaitas Masačusetso universitete. Tapatybės nustatymas užtruko todėl, kad dėstytojas ant savo įprastų drabužių, neaišku, kodėl, buvo apsivilkęs universiteto džemperiu ir kepuraite, ir tai suklaidino dvi merginas, to penktadienio rytą aptikusias lavoną.

Bloke sklandė prieštaringos žinios. Vienas studentas, Markas Manganiellas, kuris taip pat gyveno penktajame aukšte ir kurį visi žinojo kaip Marmaną, tapo pagrindiniu patikimų duomenų šaltiniu. Jo draugės kambarys buvo visai šalia Džiulės Loklin, tos merginos, kuri su drauge rado kūną. Pasak Marmano,

dėstytojo kūnas gulėjo kniūbsčias ir todėl nebuvo atpažintas. Iš pradžių jos pagalvojo, kad vaikinas užmigęs po išgertuvių ar panašiai, bet priėjusios kiek arčiau pamatė aplink kūną telkšant kraujo klaną. Jam buvo perpjauta gerklė. Tomis pirmosiomis nežinios valandomis taip pat buvo kalbama, kad žmogžudystės motyvas buvo brangus auksinis žiebtuvėlis, kurį dėstytojas visada nešiojosi.

Kai aukos tapatybė pagaliau paaiškėjo, žinių kanalai ėmėsi spręsti mįslę, kuri visus intrigavo. Kodėl dėstytojas vilkėjo universiteto džemperį? Tomas Taileris buvo penkiasdešimt vienų, vedęs ir turintis dvi suaugusias dukteris. Prie jo namų rikiavosi reporteriai su filmavimo komandomis, laukdami, kol pasirodys kas nors iš artimųjų.

Masačusetso universitetas sulaukė nemenko nacionalinės žiniasklaidos priemonių dėmesio. Džemperis buvo neįmenama mįslė. Bet buvo ir dar šis tas, gandai, kurie jau įnirtingai sklandė visų bendrabučių koridoriais ir apie kuriuos policija galimai jau žinojo. O jeigu žinojo policija, buvo pagrįsta manyti, kad žinojo ir koks nors žurnalistas. Atrodo, Taileris buvo užmezgęs romaną su viena studente. Tokio pobūdžio detalė galėjo suteikti žmogžudystei pikantiškumo, kam plačioji visuomenė tikrai neatsispirtų.

Tedas leidosi iš šeštojo aukšto, kuriame jau daugelis studentų lošė pokerį, kad prastumtų laiką, ir tuo metu prie jo priėjo Džastinas sukrėstu veidu. Tedas sunerimęs jį stumte įstūmė į 503 kambarį, kuriuo abu dalijosi, ir uždarė už nugaros duris.

– Kas tau, Džastinai? Negali vaikščioti po miestelį su tokiu veidu. Tik ne tokią dieną kaip šiandien.

– Atleisk, atleisk, bet daugiau nebegaliu, Tedai. – Džastinas nerimastingai vaikščiojo po kambarį.

– Prisėsk minutėlei.

Džastinas atsisėdo ant lovos.

– Juk tu nieko nepadarei, – tarė Tedas, įdėmiai žiūrėdamas į jį. – Ar ne?

– Aišku, kad ne!

– Tada neturi dėl ko nerimauti ir nėra ko vaikščioti tokiu veidu.

– Tu nesikalbėjai su Marmanu, ar ne?

– Ne. Buvau šeštame aukšte.

– Ta mergina, su kuria Taileris buvo užmezgęs romaną... Džordžija.

Tedas išlenkė vieną antakį, neprarasdamas ramybės.

– Kur tu girdėjai?

– Juk sakau: iš Marmano. Neatrodai labai nustebęs.

Tedas atsisėdo ant lovos.

– Aš galvoju, – pripažino. – Policija ieškos manęs. Nesijaudink, viskas bus gerai.

– Tu... žinojai? Noriu pasakyti apie romaną?

– Ne. Mums nelabai kaip klostėsi. Turbūt oficialiai buvome jau išsiskyrę, nežinau. Bet tai nėra labai svarbu; policija norės užduoti man keletą klausimų. Tu būk ramus, Džastinai, pakeisk veido išraišką. Turim elgtis kaip įprastai.

– Bet... Tedai, turiu tau kai ką pasakyti.

– Sakyk.

Džastinas dirstelėjo į uždarytas duris, lyg kas nors galėtų užeiti ir užklupti jį viduryje sakinio. Nurijo seiles.

– Aš žinojau apie Džordžijos ir dėstytojo ryšius, Tedai. Kelis kartus mačiau juos parke už bibliotekos. Nieko tau nesakiau, nes...

– Džastinai, nereikia, suprantu, kodėl man nieko nesakei. Klausimas tik, ar policija patikės, kad tu man nieko nesakei, ar ne.

– Nepatikės.

– Tau nebūtina apie tai pasakoti. – Tedas skvarbiai žvelgė į jį.

– Ir pats galvojau nesakyti, Tedai. Bet daug kas matydavo mane vakarais parke. Jei nutylėsiu, bus dar blogiau.

Tedas atsistojo ir nužingsniavo per kambarį.

Garsiai svarstė.

– Tai, kad tu juos matei, tikrai komplikuoja padėtį.

Tada ilgokai tylėjo.

– Kur tu vakar buvai? – staiga paklausė Tedas savo kambario draugo.

– Iki pusės dešimtos mokiausi vestibiulyje.

– Vadinasi, turi alibi.

– Nežinau. Iš kur mums žinoti, kada jis buvo nužudytas?

– Jis buvo su džemperiu ir kepuraite, ir buvo su jais dėl vienos priežasties, todėl, kad buvo susitikęs su... Džordžija. Kokiu metu tu juos matydavai?

– Niekada ne vėliau nei aštuntą.

– Na štai. Be to, ji pati tai patvirtins.

– O jeigu jie susitikdavo ir vėliau, tik aš nė karto nemačiau?

– Džastinai, negali būti, kad po aštuonių Džordžija viena vaikštinėtų po miestelį. Labiausiai tikėtina, kad visada viskas vykdavo taip, kaip ir tuos kartus. Ji išėjo, o dėstytojas dar kurį laiką ten pasiliko, apsuko kelis ratus, kad sumėtytų pėdsakus prieš sėsdamas į mašiną ir išvažiuodamas. Štai kaip buvo. Per tą laiko tarpą jis ir buvo užpultas ir nužudytas. O tu tuo metu mokeisi vestibiulyje, yra ne vienas liudininkas. Nė karto iš ten nebuvai išėjęs?

– Ne.

– Puiku. Taip ir pasakysi policijai, jei klaus. Dažnai vaikščiojai į parką, bet niekada jų nematei. Niekada. Ir todėl niekada man apie juos nepasakojai, nes nežinojai.

Tedas pabrėžė paskutinius žodžius, ištardamas itin lėtai. Džastinas linkčiojo galva. Įtampa jo veide ėmė slūgti, bet labai pamažu.

– Nežinau... Ar policija turi kokį nors melo detektorių ar panašiai?

– Klausyk, Džastinai, pažiūrėk į mane. – Tedas suėmė jį už abiejų pečių. – Paprasčiausiai nutylėk, kad porą kartų juos matei, ir to pakaks, kad įtarimai nenukryptų į mus su tavim ir būtų rastas tikras žudikas. – Džastinas purtė galvą. – Klausyk, mes svarstome blogiausią scenarijų. Galbūt policija jau turi įtariamąjį ar kokių nors svarių įkalčių, ir tu be reikalo nerimauji.

– Taip, galbūt.

– Aišku, kad taip. Ir nepamiršk, kad turi alibi. Kadangi pastaruoju metu tiek nedaug laiko skiri mokslams, tikra laimė, kad būtent tokį vakarą nusprendei pasimokyti su visais kartu, ar tau taip neatrodo?

Džastino veide pirmą kartą pasirodė nervinga šypsena.

– Iš tikrųjų. Jei vakare būčiau klaidžiojęs po miestelį, dabar dėčiau į kelnes iš baimės.

– Be abejo. Bet dabar tau nėra ko nerimauti. Jeigu kas nors prasitars policijai, kad mėgai šlaistytis parke, tu pasakysi, kad tai tiesa, bet niekada jų nematei ir nežinojai apie jų romaną. O kas dėl vakar vakaro, paprasčiausiai papasakosi, ką veikei. Viskas bus gerai.

Kai Tedas viską taip išdėstė, viskas atrodė paprasta. O argi nebuvo paprasta? Džastinas nenužudė dėstytojo Tailerio ir nieko nebuvo sakęs savo draugui, todėl jis taip pat negalėjo to padaryti.

– O tu, Tedai, kur vakar buvai? Spėju, kad šeštame aukšte, tiesa?

Tedo išvaizda persimainė.

– Taip, buvau šeštame aukšte. Bet apie kokią šeštą išėjau.

Tarp jų stojo slogi tyla.

– O vėliau? – paklausė Džastinas grėsmingu tonu.

– Grįžau čia ir mokiausi... taigi bijau, kad neturiu jokio tvirto alibi.

Tedas nusijuokė.

13

1994-ieji

Kitą dieną oficialiai paaiškėjo, kad Taileris turėjo romaną su studente Džordžija Makenzi ir dėmesys bylai išaugo kaip ant mielių. Apie ją buvo nuolat išsamiai informuojama. Virš miestelio skraidė du sraigtasparniai, iš kurių buvo filmuojama teritorija. Universitete trims dienoms (o galiausiai penkioms) buvo atšaukti visi akademiniai užsiėmimai. Vedęs dėstytojas, turintis solidžią šeimą ir kartu romaną su studente, buvo labai patraukli istorija. Patys drąsiausi ir neetiškiausi žurnalistai gvildeno versiją, kad Džordžija nužudė savo meilužį apimta pavydo priepuolio. *Beviltiškai savo dėstytoją įsimylėjusi mergina pametė galvą, kai jis nusprendė ją palikti.*

Neilgai trukus visų žvilgsniai nukrypo į Tedą.

14

1994-ieji

Gandai universiteto miestelyje užbėgo už akių įvykiams. Vos tik sužinojęs, kad Džordžijos meilės nuotykiai iškilo aikštėn, Tedas nuėjo į jos kambarį, kuriame mergina ieškojo prieglobsčio, ištikta panikos priepuolio. Tedas negaišo laiko užuojautoms ir ėjo tiesiai prie reikalo; norėjo žinoti, ką jo draugė tą vakarą matė, jeigu iš viso ką nors matė. Džordžija jam pasakė, kad jos tėvai su advokatu jau atvažiuoja, taigi laiko buvo mažai. Ir kokia didžiulė buvo jo nuostaba, kai ji visa drebėdama ir su ašaromis akyse prisipažino, kad iš tikrųjų tą vakarą ne tik buvo susitikusi su Taileriu, bet ir matė tą akimirką, kai jis buvo nužudytas. Tedas suakmenėjo. Iš padriko merginos pasakojimo įsitikino, kad ji susitiko su dėstytoju prie vieno iš parko suolelių ir kad to pasimatymo (ji prisiekė Tedui, kad jis turėjo būti paskutinis) tikslas buvo išsiskirti su juo, ir jos ir Tailerio pokalbis klostėsi ne itin draugiškai. Jie apsižodžiavo, ir dėstytojas jai pasakė kažką, kas ją labai įskaudino (Džordžija nenorėjo atskleisti, ką), ir ji puolė į ašaras. Jis mėgino ją apkabinti, bet Džordžija nesileido. Po kiek laiko ji atsistojo ir pasakė dėstytojui tai, ko, jos pačios žodžiais, neketino daryti. Pareiškė, kad jeigu jis nepaliks jos ramybėje, ji viską papasakos jo žmonai. Atsistojo ir iš-

ėjo. Nuėjo galiuką kelio, bet neištvėrė kaltės jausmo; tada sugrįžo, bet ne atsiprašyti, o tik todėl, kad Taileris nenusipelnė, kad ji jam taip grasintų. Ir kai jau buvo per keliolika žingsnių nuo jo, visa tai pamatė. Iš už krūmų išniro kažkoks šešėlis ir žaibiškai perrėžė jam kaklą. Taileris susmukęs griuvo ant šono, net nespėjęs surikti. Žudikas akimirką nė nekrustelėjo, patamsyje vos matėsi jo siluetas, o prieš išeidamas pasielgė kiek netikėtai: pasilenkė ir kažką susirado dėstytojo drabužiuose. Džordžija neįžiūrėjo, ką. Tada iš karto dingo, staiga kaip vaiduoklis.

Tedas klausėsi pasakojimo nepratardamas nė žodžio. Ji sėdėjo ant lovos, o jis ant vienos iš kėdžių. Nė karto nepriėjo jos paguosti. Nemanė, kad to reikia.

– Ar matei, kas jis buvo? – galiausiai paklausė Tedas.

– Kai pasilenkė, jo žibinto šviesa beveik apšvietė jo veidą, bet aš neįžiūrėjau.

– Ar pasakysi apie tai policijai?

– Nežinau, Tedai. Labai bijau. Vakar grįžau ir išgėriau saują tablečių, kad užmigčiau. Nesitikėjau, kad Taileris galėjo likti gyvas, todėl ir nuėjau, maniau, taip bus geriausia. Neįsivaizduoji, kaip pliūptelėjo kraujas jam iš gerklės ir kaip jis susmuko ant žemės. Atrodė...

Džordžija pasikūkčiodama verkė. Trapi ir virpanti prašyte prašėsi išganingo apkabinimo, kurio taip ir nesulaukė.

– Atrodė, kad žudikas žino, ką daro, – užbaigė Džordžija.

Tedas linktelėjo.

– Atleisk man.

Tačiau, Tedui nespėjus atsakyti, kambario durys atsidarė ir tarpdury pasirodė ne kas kitas, kaip bylą tiriantis detektyvas, pavarde Segara, su dar dviem policininkais.

Džordžija parodymus davė kitą dieną, o Tedas – vėliau. Jiems daugiau neleido susitikti. Tedas tvirtai laikėsi versijos, kurią buvo išdėstęs Džastinui jų kambaryje: nusikaltimo naktį jis lošė pokerį šeštajame aukšte, o tada grįžo ir mokėsi. Jam buvo užduodami įvairiausio pobūdžio klausimai, ne tik apie tą dieną, bet ir apie

ankstesnes, peršokant nuo vieno laiko tarpsnio prie kito, akivaizdžiai siekiant jį supainioti. Tedas nė karto nepaprieštaravo sau.

Apie bylą rašantys žurnalistai iš kažkur gavo Džordžijos parodymus, ir jos įvykių versija tapo oficialia. Dešimtys reporterių, dalis kurių buvo įsikūrę parke už atitvertos teritorijos, pasakojo apie studentės ir dėstytojo pasimatymą ir apie tai, kaip ji po kelių akimirkų sugrįžo, kad išvystų jo mirtį. Daugelio (taip pat ir Tedo) nuomone, šio liudijimo nutekinimas buvo kruopščiai surežisuotas paties detektyvo Segaros. Nors mergina ir neatpažino žudiko, tvirtino, kad tai tikrai nebuvo jos draugas Tedas ir tikino, kad jį tikrai būtų atpažinusi, nepaisant prieblandos. Spėliojimai nesiliovė ir buvo kuriamos įvairiausio pobūdžio prielaidos. Buvo tokių, kurie abejojo Džordžijos istorija ir tvirtino, kad mergina pati ją sukūrė, taip pat ir tokių, kurie svarstė, kad ji galimai buvo susimokiusi su savo draugu. Kiti įvardijo kerštinga žudike Tailerio žmoną.

Tedo padėtis susikomplikavo, kai Džordžijos advokatai patarė jai duoti papildomus parodymus. Ant merginos jau ir šiaip krito įtarimas, ji turėjo motyvą nužudyti dėstytoją, o be to, buvo pabėgusi iš nusikaltimo vietos. Tiesa, jos naudai buvo tai, kad ji pati visa tai paliudijo, bet ar to pakako? Iki tol mažiausiai dvi merginos draugės žinojo apie jos slaptą romaną, o be to, buvo neatmestina, kad kas nors juodu buvo matęs, tad pačios Džordžijos parodymai apie visa tai galėjo būti tik širma. Tiesą sakant, ilgainiui žvilgsniai vis labiau ir labiau krypo į Džordžiją. Advokatai patarė jai patikslinti parodymus apie tai, ką ji matė tą vakarą. Iš tikrųjų šviesa ten buvo labai menka, ir mergina nebūtų galėjusi atpažinti nieko, net ir Tedo. Advokatai teigė, kad Makėjaus apsilankymas (kurio atsitiktiniu liudininku tapo pats Segara) jos kambaryje kitą dieną įbaugino Džordžiją, ir nors pati mergina netikėjo, kad jos draugas galėtų įvykdyti tokį nusikaltimą ir apskritai atmetė tokią galimybę, iš tikrųjų ji nieko negalėjo pasakyti apie Tailerį nužudžiusį žmogų. Netgi tvirtinti, kad tai buvo vyras.

15

Dabartis

Laura, Tedas ir Li stovėjo priešais plačią sieną, kurios tikrosios spalvos nebuvo galima nuspėti, išskyrus pilką viršutinę metro aukščio juostą, primūrytą, kad būtų pasiektas visai padorus trijų metrų aukštis. Žemiau jos sienoje plytėjo didelės apeižėjusios plynės, kuriose matėsi senovinės molinės plytos, o visa kita buvo išblukę arba aprašinėta užrašais. Sienos viršų juosė dviguba spygliuota viela, o viduryje stūksojo vartai su stora grandine ir milžiniška spyna.

– Tai apleista spausdinimo mašinėlių gamykla, – pasakė Laura. Tai nebuvo klausimas.

– Taip. – Tedas priėjo prie sienos ir atsirėmė į ją abiem rankomis, lyg tikėdamasis pajusti kokius nors biolaukus. Tam tikra prasme būtent tai ir įvyko. – Mano kompanija nusipirko ją daugiau kaip prieš dešimt metų.

– Per vieną iš mūsų sesijų pasakojote, kaip Vendelis ją įsigijo, – tarė Laura, laukdama, ką jis atsakys...

Atrodė, kad Tedas nelabai suvokia, apie kokį žmogų ji kalba.

– Aš įsigijau ją per savo įmonę, – pakartojo jis, dabar jau eidamas palei sieną, bet neliesdamas jos. – Raktai ten.

Mostelėjo į vieną iš plytų, beveik pačioje sienos papėdėje, už žolės ir keisto dygliuoto krūmo.

Li nieko nelaukdamas priėjo ir paprašė Tedo atsitraukti. Sargybinis kiek sunkokai pasilenkė ir, įkišęs į brūzgynus ranką, galiausiai pasiekė sieną. Viena iš plytų paklibinta sujudėjo. Jam teko pasidarbuoti abiem rankomis, kad išjudintų ją ir ištrauktų. Kiaurymėje gulėjo raktų ryšulys.

– Turime užeiti, – pareiškė Tedas, – bet tik mes su Laura.

– Na jau ne, – atrėžė Li.

– Tedai, – įsiterpė Laura, – juk žinote, kad mes negalime taip elgtis. Norite man ką nors pasakyti? Li gali suteikti mums šiek tiek privatumo, bet negali leisti užeiti vieniems. Juk suprantate?

Tedas kasėsi smilkinį. Jis nebuvo tuo tikras. Du jo palydovai laukė.

– Dilema paprasta, Makėjau, – be užuolankų pareiškė Li, – arba užeisime trise, arba tuojau pat grįšime tuo pačiu keliu atgal. Kitos alternatyvos nėra.

– Gerai.

Li nuėjo prie vartų.

– Ilgiausias raktas iš visų.

Laura priėjo prie Tedo.

– Jums puikiai sekasi. Paprašysiu Li, kad leistų mums šiek tiek privačiau pasikalbėti. Ar žinote, ką čia rasime? Prisiminėte?

Tedas tylėjo. Jo žvilgsnis buvo kažkoks keistas.

– Ne, nežinau.

Bet jis žinojo.

Jie įžengė į didelę stovėjimo aikštelę, tokią pat apleistą kaip ir pastatas. Ji buvo visa užžėlusi žole ir kur ne kur krūmais. Suirę asfaltuoti takai buvo vienintelės praeinamos vietos. Dešinėje stūksojo dviaukštis pastatas su langais ir kur ne kur angomis be durų, užkaltomis medinėmis lentomis. Išimtis buvo viengubos durys viename kampe. Ten visi trys ir patraukė.

Eidami per mišką jie beveik nepastebėjo, kaip pietų vėjas atpūtė debesų šydą, ne itin grėsmingą, bet pakankamai tankų, kad visiškai paslėptų saulę.

Li kitu raktu atrakino jau antrąją spyną, o dar vienu, mažesniu, – duris, kurios tyliai spragtelėjusios užsivėrė jiems už

nugaros. Jie įžengė į nedidelę visiškai tuščią ir prastai išsilaikiusią patalpą; tai, be abejo, nebuvo pagrindinis įėjimas. Pro šonines duris Tedas juos atvedė į koridorių, vedantį į kabinetų zoną. Li buvo įsijungęs žibintą, nes šviesos, kuriai pavykdavo prasiskverbti pro užkaltų lentomis langų plyšius, nepakako. Kabinetai nebuvo visiškai tušti, kur ne kur buvo stalų, spintų ir panašiai. Pusiaukelėje Tedas stabtelėjo ir pažvelgė į šonines duris, tarsi jų neprisimintų, arba priešingai, lyg jos turėtų kokią nors ypatingą svarbą. Galiausiai patraukė toliau prie dvigubų durų zonos gale. Jie atsidūrė didžiulėje erdvėje, kur kadaise buvo cechai ir montavimo linijos, kai kurios iš jų dar buvo išlikusios. Lubos čia kilo iki pat pastato stogo ir buvo su stoglangiais, pro kuriuos, nors ir papilkėjusius nuo susikaupusių nešvarumų, skverbėsi šiokia tokia šviesa.

Li pasidėjo žibintą. Jam reikėjo laikyti po ranka Taserį ar net Beretą. Ta vieta jam visai nepatiko: mažai šviesos ir daug užkaborių pasislėpti.

Kaip tik tuo metu suskambo Lauros telefonas, ir visi trys krūptelėjo.

– Markusai?

Ryšys buvo pasibaisėtinas.

– ... bas... bu... ligoninės.

Laura instinktyviai atitraukė telefoną. Paprašė Li raktų ryšulio, ir sargybinis neprieštaraudamas juos atidavė.

– Markusai, visai nesuprantu, ką sakai. Kas nors atsitiko Lavenderyje?

– ... ykite... išvažiuo...

Buvo beviltiška. Laura vėl perėjo juos čia atvedusiu labirintu, tik priešinga kryptimi. Teko išbandyti tris mažesniuosius raktus, kol sugebėjo išeiti iš pastato ir vėl išbandė ryšį.

– Ar dabar mane girdi?

– Taip. O tu girdi gerai?

– Dabar jau taip. Išėjau iš pastato.

– Iš kokio pastato?

Markuso balsas atrodė sunerimęs.

– Kelias už Tedo vilos vedė į seną gamyklą. Tą pačią, apie kurią...

– Laura, atidžiai paklausyk. Makėjus su Li?

– Taip.

– Surakintomis kojomis ir rankomis ir įdėmiai stebimas?

– Taip. O ką?

– Tu tikra, kad jis tavęs negirdi?

– Taip! Markusai, negąsdink, kas atsitiko?

– Atidžiai paklausyk. Dabar aš su Bobu Diuvaliu. Bobas pasidomėjo tuo, ko prašiau. 1994 m. Masačusetso universitete, kai Tedas studijavo pirmame kurse, iš tikrųjų buvo įvykdyta žmogžudystė. Dėstytojui Tomui Taileriui perpjauta gerklė. Gana garsi byla. Policija apklausė kai kuriuos studentus, tarp jų ir Tedą Makėjų su Džastinu Linču, bet nieko taip ir neišaiškino. Byla liko neištirta ir nukeliavo į archyvus. Mano rankose aplankas. Ir spėk, kas.

Laura nieko negalėjo spėlioti, nes vargiai sugebėjo apdoroti naują informaciją. Nužudytas dėstytojas? Skubus Markuso skambutis negalėjo reikšti nieko kito, kaip tik...

– Būk geras, pasakyk ir visa kita.

Staiga jai pakirto kojas, ir ji susmukusi klestelėjo ant žemės.

16

1994-ieji

Praėjus penkioms dienoms po Tomo Tailerio nužudymo, miestelis tebebuvo sukrėstas. Akademinė veikla buvo atnaujinta, bet vis tiek dėstytojo nužudymas, regis, buvo vienintelė įmanoma pokalbių tema. Universitete jau nebesibūriavo televizijos filmavimo komandos, nebebuvo ir ratus sukančių sraigtasparnių, tačiau žiniasklaida toli gražu nepamiršo bylos. Dabar dėmesio centre buvo meilės trikampis. Žinias lydėdavo Tailerio ir jo šeimos, Džordžijos Makenzi ir kokios dvi ar trys Tedo nuotraukos (viena iš jų – iš jo mokyklos laidos albumo). Džordžija medikams rekomendavus buvo išvažiavusi namo, nors policija buvo paskelbusi pranešimą, kad mergina nėra įtariama Tailerio žmogžudyste. Beveik niekas tuo netikėjo.

Buvo šešios ryto, kai per Bloko garsiakalbius pasigirdo balsas. Kambarių durys atsidarė. Ką tik atsikėlę studentai užtinusiais veidais, apsiblausiusiomis akimis ir dar su pižamomis bei naktiniais marškiniais žvalgėsi tarpusavyje, bandydami suvokti žodžius. Kalbėjo ne kas kitas, o dekanas. Ragino vėlų vėliausiai per dešimt minučių nusileisti į apačią. Pirmajame aukšte turėjo būti paskelbtas svarbus pranešimas.

Šiaip visa tai buvo neįprasta. Koks pranešimas galėjo būti paskelbtas šeštą ryto, visai neplanuotai?

Tedas 503 kambaryje prabudo pirmas. Kambario draugas miegojo kiečiau, nei Tedas kada nors buvo matęs, todėl sugaišo dvi minutes, kol Džastino smegenys pagaliau pradėjo kažką suvokti. Įtaręs, kad visa tai galbūt susiję su byla, Džastinas iš karto pašoko.

– Nesikarščiuokime, Džastinai, būk geras. Renkis ir nulipkim pagaliau.

Kiti jų penktojo aukšto kaimynai užsimiegoję jau traukė koridoriumi.

Nusileidus į pirmąjį aukštą, visos abejonės ar pranešimas, susijęs su Tailerio nužudymu, galutinai išsisklaidė. Kol kai kurie dar tik leidosi žemyn, dešimties policininkų būrys jau lipo į viršų, kur buvo kambariai. Didysis vestibiulis buvo sausakimšas. Prie durų stovėjo dekanas ir detektyvas Segara, kurį visi atpažino iš jo trumpų pasirodymų per televiziją komentuojant bylą. Šalia stovėjo dar keli policininkai ir kažkokie du tipai – dekano palyda.

– Kas čia per šūdas? – iškošė Džastinas.

– Turbūt koks eilinis patikrinimas, – atsakė Tedas nerūpestingu tonu.

– Labas rytas, – prabilo dekanas. – Kalbėsiu trumpai. Kaip turbūt jau numanote, mums reikia jūsų bendradarbiavimo byloje, kurią šiuo metu tiria Masačusetso policijos departamentas. Detektyvas Segara su savo vyrais apieškos pastatą, todėl prašytume jūsų kol kas likti čia.

Per patalpą nuvilnijo šnabždesiai ir nepasitenkinimo šurmulys. Žodį perėmė Segara.

– Jeigu kam nors iš jūsų artimiausiomis dviem ar trim valandomis reikės ko nors absoliučiai būtino, dabar pakelkite rankas ir pareigūnas jus palydės į kambarius pasiimti. – Padarė pauzę. – Sakydamas „absoliučiai būtino“, turiu omenyje vaistus.

– Ar jūs turite tokią teisę? – kažkas paklausė.

Dekanas atsakė.

– Universiteto teisininkai yra čia ir stebės, kad viskas vyktų pagal įstatymą.

Nė vienas nepakėlė rankos ir nepareiškė jokių kitų pretenzijų. Segara ir vestibiulyje likę jo vyrai ėmė lipti laiptais aukštyn ir pradingo. Tik du iš jų liko apačioje saugoti durų.

Ką visa tai reiškė?

Iš visų universiteto bendrabučių Blokas buvo pirmasis, kuriame vyko kažkas panašaus. Gal tai buvo sutapimas, logiškai mąstant, šis pastatas pirmuoju negalėjo būti pasirinktas atsitiktinai. Juk likusieji studentai bus perspėti, ir jeigu slepia savo kambariuose kokius nors svarbius įkalčius, dar spės jų atsikratyti. Ne, krata kituose miestelio bendrabučiuose nebus atliekama: tai, kas juos domino, jie tikėjosi rasti Bloke.

Džastinas, Tedas ir dar keli vaikinai susibūrė į vieną ratą. Marmanas ir Irvingas Proseris taip pat čia buvo, taip pat ir jaunuolis, vardu Džo Stivelas, kuris prieš kiek laiko išblyško kaip popierius ir atrodo, kad pamiršo net mirksėti. Tedas džiaugėsi, kad tarp jų yra Stivelas ir siaubas Džastino veide ne taip krinta į akis.

– Manote, jie ieškos žiebtuvėlio? – iškėlė prielaidą Marmanas.

Tedas buvo visai pamiršęs apie tą nelemtą žiebtuvėlį, urbanistinį mitą, kuris gimė, kai keli studentai pamatė dėstytoją Tailerį su brangiu auksiniu žiebtuvėliu.

– Nėra jokio žiebtuvėlio, – pareiškė Irvingas.

– Tada ko ieškos?

Tedui rūpėjo ne tiek, ko jie ieškos, bet kodėl. Atlikti kratą sudėtingai išplanuotame universiteto miestelio gyvenamajame šešių aukštų pastate nebuvo lengva užduotis, tai buvo akivaizdu, netgi tiriant didelį atgarsį turinčios žmogžudystės bylą. Nors dekanas, neseniai sakydamas kalbą, atrodė labai geranoriškai nusiteikęs, tikriausiai ir jis, ir teisininkai tam visaip priešinosi. Šiai procedūrai tikriausiai išduotas teismo orderis. Tai buvo

pernelyg operatyvu, neturint jokių konkrečių įtarimų. Kokie jie galėjo būti?

Kiek daugiau nei po valandos Segara su savo būriu vėl nulipo į pirmąjį aukštą. Tedas juos suskaičiavo. Iš viso buvo penkiolika. Pirmiausia jis padarė išvadą, kad visi jie tik paprasti policijos pareigūnai ar detektyvai, tarp jų nėra kriminalistikos ekspertų, todėl labai tikėtina, kad teisėjas išdavė orderį tik paieškoti kažko konkretaus, o ne paimti pirštų antspaudus ar DNR mėginius. Jis pasvarstė, kad galbūt tai rodo, kad bylos tyrimas šiek tiek pasistūmėjo. Antroji ir svarbiausia išvada buvo ta, kad toks skaičius pareigūnų per tokį trumpą laiką niekaip negalėjo bent kiek rūpestingiau apieškoti visų kambarių.

Pakilęs į viršų, kai studentams buvo leista grįžti į savo aukštus, Tedas neskubėdamas permetė akimis kambarius ir įsitikino, kad daugelyje jų nematyti jokių ką tik atliktos kratos ženklų. Be abejo, juk tai buvo neįmanoma. Iš karto suprato, kaip viskas buvo: du ar trys būrio pareigūnai šiek tiek sujaukė visus kambarius, vienus daugiau, kitus mažiau, o didžioji būrio dalis tuo metu skrupulingai apieškojo tą kambarį, kuris jiems rūpėjo. Kitos galimybės nebuvo. Jeigu penkiolika žmonių per valandą visame Bloke būtų atlikę kratą, tai nebūtų buvęs padoriai atliktas darbas... O tokiu atveju kam vargti?

Įžengus į 505 kambarį Tedo įtarimai pasitvirtino. Netvarka buvo baisi: čiužiniai nutempti nuo lovų, stalčiai atidaryti, visur išmėtyti drabužiai... niekas net nesistengė nepalikti pėdsakų. Nors, žinoma, taip viską sujaukti galėjo ir vienas žmogus. Tedas ėmė ieškoti ne tokių pastebimų pėdsakų, ir vos užmetęs akį į knygų lentyną suprato, kad ji buvo kruopščiai iškratyta. Tedas turėjo fotografinę atmintį ir iškart pastebėjo, kad jo knygos savo vietose, bet sustumdytos ne taip kaip anksčiau. Kažkas nepatingėjo iškrėsti jas po vieną.

– Kas patraukė tavo dėmesį? – paklausė Džastinas jam už nugaros.

– Niekas, – atsakė Tedas, neatitraukdamas akių nuo knygų. – Greitai sulauksim žinių iš Segaros.

– Apie ką tu čia?

– Apie tai, – visiškai rimtai atsakė. – Suimk save į rankas, Džastinai, nepamiršk, ką sakiau. Tas detektyvas norės su tavimi pasikalbėti. O galbūt ir su manimi dar kartą, nors žino, kad iš manęs nieko naujo neišgirs.

Tedas suprato, kad Segara nieko nerado. Dabar detektyvas turbūt graužiasi dėl šio klaidingo žingsnio.

17

1994-ieji

Žinią į Bloką atnešė Marmanas. Pastarosiomis dienomis vaikinas nieko kito neveikė, kaip tik vaikščiojo po studentų miestelį ir ieškojo informacijos. Atrodė, jis nepaprastai džiaugėsi savo naujuoju oficialaus atstovo amplua. Ne tik ėmėsi skleisti gandus – net ir pačius neįtikimiausius, – bet ir iš arti sekė visas naujienas, taigi jeigu koks nors studentas norėdavo apsišviesti, būtinai kreipdavosi į jį.

– Turiu jums vertingos informacijos, – pareiškė Marmanas penktojo aukšto koridoriuje, – tai ne gandas, vaikinai.

Irvingas Proseris su Džastinu įdėmiai jo klausėsi.

– Užeikime į kambarį, – paragino juos Tedas. Kalbėjo apie šių dviejų kaimynų kambarį.

Marmanas dvejojo; čia būtų galėję prisijungti daugiau klausytojų.

– Einam, Marmanai, – neatlyžo Tedas. – Geriau vėliau praneši kiekvienam atskirai, kaip manai?

– Taip, žinoma.

Jie užėjo į gretimą – 504 – kambarį ir susėdo ant lovų, po du, vieni prieš kitus.

– Tai neįtikėtina, man patvirtino trys skirtingi šaltiniai, – paskelbė Marmanas, mėgaudamasis savo naujuoju specialiojo

korespondento vaidmeniu. – Fiona Smit iš mano draugės kurso vakar girdėjo iš savo tėvo, kuris yra policininkas ir tiria bylą. Tą patį girdėjo ir Meredita Meloun, kuri yra dekano sekretorės sesuo ir nugirdo jo pokalbį su Segara telefonu. Ir galiausiai...

– Gal pagaliau teiksiesi pasakyti? – pertraukė jį Tedas.

– Tikrai, – pritarė Irvingas. – Pereikim prie įdomiausios dalies.

– Gerai. Policija turi pagrindinį liudytoją, – paskelbė Marmanas ir padarė pauzę, kad įvertintų visų trijų reakciją.

– Kažką, kas matė, kas įvyko? – paklausė Džastinas.

– Tu nežinai, kas yra pagrindinis liudytojas? – nusišaipė Irvingas.

Jeigu kas nors vakarais klaidžiodavo po parką, pagalvojo Džastinas, galėjo kada nors jį pamatyti ir išskloti policijai.

– Taip, kai kas matė, kas įvyko, – patvirtino Marmanas. – Žinau net vardą. Kažkoks Vendelis.

– Kas dar? – Neatrodė, kad Irvingui tai būtų padarę įspūdį.

– Pasak Fionos, jos tėvas kalbėjo apie Vendelį taip, lyg jis būtų viską atskleidęs, sakė, suteikė jiems esminės, be galo svarbios informacijos, ne tik matė žmogžudystės akimirką, bet ir žino, kaip atvesti juos pas žudiką. Segara pažadėjo dekanui, kad byla bus išaiškinta mažiau nei per savaitę.

– Oho... ir kas tas Vendelis? Studentas?

– Turiu draugą, kuris dirba studentų atstovybėje, ir šiuo metu kaip tik tai aiškinasi. Kol kas, atrodo, niekas nieko nepažįsta tokiu vardu.

– Jeigu ne studentas, gal kas nors iš aptarnaujančio personalo, koks nors naktinis sargas, sargybinis ar kas nors panašaus.

Tedas ramiai prakalbo:

– Reikia sužinoti, kas tas Vendelis. Gali išsiaiškinti?

– Jeigu studentas, gal ir galėčiau. Nors tiesą sakant, abejoju, kad studentas. Kitaip jau žinotume.

– Aš irgi taip manau, – pritarė Džastinas.

Tedas vėl grįžo į 503 kambarį. Jam reikėjo pagalvoti.

18

1994-ieji

Tomo Tailerio nužudymas liko neatskleistas. Byla su surinktais negausiais įkalčiais nukeliavo į valstijos policijos saugyklas ir išgulės ten ilgus metus. Niekas Bloke taip ir nesužinojo, kas toks buvo Vendelis ir kokios svarbios informacijos jis suteikė, kad bent šis tas paaiškėtų.

Tailerio žudikas vėl įvykdė žmogžudystę, ir ne vieną.

19

Dabartis

Laura tebesėdėjo ant žemės, atšliejusi nugarą į purviną priekinę sieną. Už sienos ritmingai siūbavo medžiai, debesys buvo patamsėję, pakilęs vėjas pūtė stipriais gūsiais. Prieš jos akis sukosi sausi lapai, slysdami tuščios stovėjimo aikštelės asfaltu. Metalinis Markuso balsas, sklindantis iš miniatiūrinio mobiliojo telefono mikrofono, buvo vienintelis dalykas, kuris neleido jai visiškai išsimušti iš vėžių.

– Laura, ar girdi mane?

– Taip. Prastas ryšys. Aš visa drebu, Markusai.

– Nebijok. Jeigu Makėjus surakintas ir nieko neprisimena... nėra ko nerimauti. Bet jeigu neprisimena, tada kodėl jis jus ten atsivedė?

– Nežinau. Kad ir kaip būtų, vieno iki šiol nesuprantu: sakai, byloje figūruoja svarbus liudytojas, vardu Vendelis?

– Taip, bet tai nėra realus asmuo. Policija jį išgalvojo ir paskleidė gandą, kad surado svarbų liudytoją. Tai suprantama, nes žudikas galėjo būti nervingas studentas, linkęs daryti klaidas. Pamatęs byloje tą vardą viską supratau...

– Man nėra taip jau aišku.

– Laura, būk gera, paklausyk. Makėjus nužudė tą dėstytoją, nes jo draugė turėjo su juo romaną. Vendelis buvo vienintelis,

kuris galėjo jį demaskuoti, ir todėl Makėjui reikėjo jo mirties, kaip ir abiejuose cikluose. Supranti?

– Stengiuosi mąstyti.

– Laura, mes su Bobu jau atvažiuojame. Atsiųsk tikslias koordinates. Bobas susisiekė su FTB ir jų ekipažas jau kelyje. Suprantu, kad ten tau nėra paprasta blaiviai mąstyti, bet pasikliauk manimi. Prisimink, ką iš pat pradžių sakiau. Makėjus ir Bleinas – broliai. Kai buvo nužudyta Bleino draugė, Bleinas turėjo nenuginčijamą alibi... o Makėjus? Ją kuo puikiausiai galėjo nužudyti ir jis. Mes nieko nežinome apie abiejų brolių ryšį.

Laura niekaip negalėjo apsiprasti su mintimi, kad Tedas ir Bleinas – broliai. Kaip išspręsti šį galvosūkį?

– Markusai, turiu baigti pokalbį. Jei tuojau pat negrįšiu, jie įtars, kad kažkas negerai. Atsiųsiu koordinates žinute.

– Gerai. Laura, būk labai atsargi. Jeigu Makėjus nužudė tą dėstytoją ir galbūt savo brolio draugę, jis pavojingas, o abi mirtis skiria labai ilgas laiko tarpas. Bobas mano, kad jų galėjo būti ir daugiau.

Ji neatsakė.

– Sakau visa tai, kad pažadėtum, jog būsi atsargi.

– Būsiu atsargi. Iki.

Laura nutraukė pokalbį ir toliau spaudė prie ausies telefoną. Nuostaba ir sutrikimas ėmė trauktis ir jų vietą pamažu užėmė baimė; staiga gamykla jai pasirodė grėsminga. Ji beveik nepažinojo sargybinio Li Stilvelo, kuris net nedirbo jos korpuse, tačiau poreikis jaustis ne vienišai ir saugiai buvo toks stiprus, kad ji norėjo tik greičiau sugrįžti atgal ir vėl jį pamatyti.

Įsijungė telefone GPS ir nusiuntė Markui koordinates.

Galėjo būti ir daugiau.

Įžengė į gamyklą, perkratydama mintyse viską, ką žinojo apie bylą. Tebebuvo sukrėsta žinios, kurias Markusas ką tik pranešė telefonu, bet dabar jai daug kas paaiškėjo ir ji bandė įžvelgti tas nematomas gijas, kurios visą tą laiką valdė Tedą. Buvo gyvybiškai svarbu suprasti, kiek šiuo metu jis apie visa

tai žino. Laura perėjo kabinetų zoną ir stabtelėjo ten, kur prieš keliolika minučių buvo stabtelėjęs Tedas, žvelgdama į tas pačias šonines duris. Kodėl ant vidinių durų kabo spyna? Ilgai nedvejodama pripuolė prie durų ir išbandė didžiuosius raktus, kol galiausiai surado reikiamą spynai atrakinti. Išvydo apverstą, baldais apstatytą kabinetą. Pabandė įjungti jungiklį, veltui. Įsijungė telefono žibintuvėlį ir nužvelgė patalpą. Medinis rašomasis stalas, labai prastos būklės kėdės ir keletas spintų. Nepaisant dulkių ir bendro griuvėsių vaizdo, buvo akivaizdu, kad į šį kabinetą kadaise buvo daugiau ar mažiau dažnai vaikštoma. Priėjo prie stalo ir atidarė vieną stalčių. Priešingai, nei tikėjosi, jis gan lengvai pasidavė. Jame gulėjo šūsnis kartoninių aplankų, kurių ji nedrįso paliesti. Atidarė kitą, kairėje, ir rado daugiau aplankų. Numanė, kas juose buvo... net neabejojo.

Išsitraukė pirmąjį aplanką ir atsivertė. Jame buvo pluoštas lapų, ir Laura ėmė versti juos viena ranka, kitoje laikydama telefoną. Ji neklydo. Prieš akis buvo šūsnis iškarpų iš spaudos apie moters – Elizabet Gart – nužudymą.

Perrėžta gerklė.

Neįstengė susilaikyti ir permetė akimis tris ar keturis straipsnius apie bylą.

Tada pervertė kitus aplankus, kurių iš viso buvo dešimt. Visur moterys.

Galėjo būti ir daugiau.

20

Dabartis

Laura negrįžo jau penkias minutes, ir Li pradėjo nerimti. Makėjus stebėjo jį su ramia ir paslaptinga šypsena veide.

– Kokia šito pastato paskirtis? – paklausė sargybinis.

Tedas pažvelgė į viršų, į vieną pusę ir į kitą, tarsi ten ieškotų atsakymo.

– Matyt, savotiškas prieglobstis. Nuošali vietelė.

Li pernelyg nenustebo. Lavenderyje buvo girdėjęs kur kas šiurpesnių istorijų nei apie turtuolius, mėgstančius leisti laiką apleistose gamyklose.

– Vadinasi, prisiminėte, – tarė Li be didelio entuziazmo. – Kai daktarė grįš, galėsime pagaliau išeiti.

– Vargu ar grįš.

Li įdėmiai žvelgė į jį.

– Vargu ar greitai grįš, – toliau kalbėjo Tedas. – Atrodo, atsitiko kas nors ganėtinai rimto.

– Prieš išeidama ji ištarė vos porą sakinių.

– Galbūt.

Tedas atsišliejo į plieninį stalą. Ant jo voliojosi keli aprūdiję gelžgaliai, dažų skardinės ir dar šis bei tas. Jo rankos priekyje buvo surakintos, tačiau Li vis tiek buvo budrus. Tas tipas galė-

jo perduoti žinią kam nors iš anapus, kad padėtų jam pabėgti. Daktarė Hil juo pasitikėjo, bet, Li požiūriu, elgėsi labai jau neatsargiai.

– Prieš patekdamas į Lavenderį aš ruošiausi nusižudyti. – Netikėtai pakeitusio temą Tedo veidas pastebimai persimainė.

– Jūs sergate kokia nors liga?

– Ne.

Ir vėl ta svajinga išraiška...

– Vis dar noriu nusižudyti, Li. – Tedas žvelgė plačiai atmerktomis akimis, kuriose atsispindėjo maldavimas ir beprotybė. – Trokštu to labiau už viską pasaulyje.

Li iš karto tapo budrus. Apčiuopė ranka pistoletą, bet neišsitraukė.

Tedas nusišypsojo, nė nekrusteldamas iš vietos.

– Nebijokite, Li. Noriu jums kai ką pasiūlyti.

– Ką?

– Kai daktarė grįš, aš bandysiu pabėgti. Jūs duosite man ženklą, viskas vyks pagal visas taisykles, jūs įspėsite, kad jeigu nesustosiu, šausite, ir aš paprasčiausiai nepaklusiu. Pykšt, pykšt... ir reikalas išspręstas.

– Aš jūsų nenušausiu, Makėjau. Jeigu nusižengsite taisyklėms, gausit kulką į koją.

– Baikite, Li... gal galit šiek tiek paklausyti? Daktarė Hil bus pagrindinė liudytoja. Niekas negalės įrodyti, ar taikėtės į koją, ar į galvą. Aš bėgu palyginti greitai... grandinės ne tokios trumpos. Nelengva pataikyti.

– Aš jūsų nenušausiu, – pakartojo Li. – Noriu tik vieno – iki trijų parvažiuoti į Lavenderį ir grįžti namo pas žmoną.

– Dabar, kai užsiminėte... apie savo žmoną. Sakėte, jos vardas Marta, tiesa? Įsivaizduokite, jei galėtumėte įgyvendinti savo svajonę apie trobelę prie ežero... Argi nebūtų nuostabu?

Li suraukė kaktą ir nieko neatsakė.

– Įsivaizduokite, Li, be to, nusipirktumėte keturių varomųjų ratų džipą ir nuvažiuotumėt su Marta į savo sodybą, apsuptą

tolių, prisipirktumėte maisto atsargų ir praleistumėte dviese keletą dienų. Įsivaizduokite, kai išeisite į pensiją, galėsite dviem trim mėnesiams išvažiuoti su Marta į Europą. Ar kada nors buvote Europoje? Įsivaizduokite, galėsite viską pamatyti ir nesukti galvos dėl išlaidų...

– Gerai jau, Džonai Lenonai, kur jūs lenkiate?

– Lenkiu ten, Li, kad mes galime akimirksniu paversti visa tai tikrove.

– Kaip?

– Šitoje gamykloje yra didžiulis rūsys. Ten paslėptas milijonas grynais. Jie jūsų.

Li nusišypsojo.

– Milijonas, paslėptas rūsy?

– Baikite, Li, juk neseniai matėte mano savaitgalio vilą. Šis nekilnojamasis turtas taip pat priklauso man, be viso kito. Tikiuosi, neabejojate, kad galėčiau turėti tokią sumą pinigų juodai dienai, ar ne?

– Ne, žinoma neabejoju. Tik abejoju, kad jie taip parankiai paslėpti rūsyje.

– O kam, jūsų manymu, mes čia atėjome?

Li kurį laiką įdėmiai žvelgė į Tedą. Tada žvilgtelėjo į duris, norėdamas įsitikinti, kad jie tebėra vieni. Žinoma, nenorėjo, kad daktarė Hil nugirstų jų pokalbį.

– Maniau, kad nieko neprisimenate...

– Ir neprisimenu... bet kai kurie prisiminimai sugrįžta. Klausykite, Li, milijonas ten, tereikia minutėlei nusileisti į rūsį ir tuo įsitikinti. Viskas labai paprasta. Koks skirtumas, kodėl jie ten ir kokia jų kilmė?

Sargybinis dvejojo, Tedas aiškiai matė.

– Visi tik išlošime, Li. Neįkalbinėju jūsų nužudyti nieko kito, tik mane. Patikėkite, visiems bus geriausia, jeigu paleisite man į pakaušį tą kulką.

– Negaliu imti ir nušauti jus vien todėl, kad bandėte bėgti...

Tedas suprato, ką sargybinis turi omeny.

– Galbūt... galėčiau ne tik bandyti bėgti. Galėčiau pulti daktarę Hil... štai taip sugriebti ją už gerklės. Jeigu sušuksite man, kad paleisčiau, galėčiau šiek tiek atsitraukti ir pabandyti pagriebti ką nors, ką būtų galima susmeigti. Tiks bet kuris gelžgalis nuo šito stalo.

– Aš nesakiau, kad sutinku.

– Žinoma. Mes tik svarstome. Jūs nušausite mane Lauros akivaizdoje, kas galės suabejoti, kad tai buvo atsakas ją ginant ir visiškai pateisinamas. Turbūt teks atsakyti į kelis policijos klausimus, bet tai ir bus viskas. Vėliau atvažiuosite čia ir pasiimsite pinigus.

– Kur jie? Noriu juos pamatyti.

Tedas nusišypsojo.

– Čia durys į rūsį. Jų raktas ne tarp kitų, o paslėptas tame plyšyje kampe.

Į rūsį vedančios durys buvo metalinės ir iš pažiūros masyvios. Li panaršė ten, kur rodė Tedas, ir rado raktą.

– Jeigu daktarė Hil grįš, pasakysiu, kad išgirdau rūsyje kažkokius garsus. Nesugalvokit iškrėsti jokios kvailystės.

Prieš įkišdamas raktą į užraktą Li atsigręžė.

– Palaukite. Prieš pamatydamas pinigus ir priimdamas sprendimą, noriu žinoti, ką jūs padarėte?

– Tai, ką padariau, geriau tegu nukeliauja į užmarštį su manimi.

– Tie pinigai...

– Pinigai buvo atsargai. Jie yra mano, jeigu tai turite omenyje.

– Leiskimės pagaliau.

Jie nusileido siaurais laiptais į laiptų aikštelę, kurioje buvo elektros skydelis.

– Jungiklis viršuje, – paaiškino Tedas.

Li nepatikliai dėbtelėjo į jį ir, akimirką padvejojęs, įjungė. Įsižiebė šviesos. Jie toliau lipo žemyn, Tedas pirmas atsargiai

žengė laiptais, kad neužkliūtų už grandinės. Li per saugų atstumą leidosi iš paskos.

Čia, apačioje, netvarka buvo siaubinga. Senos mašinėlės, didžiulės medinės dėžės, archyvinės spintos, kiti baldai. Regis, viskas, kas nebuvo išgabenta per paskutinį kraustymąsi, atsidūrė tame pamirštame požeminiame pasaulyje. Jeigu ir viršuje buvo slaptų užkaborių pasislėpti, tai šiame senienų laužo ir kampuose suverstų lūženų labirinte buvo dar nesaugiau. Langai aukštai sienose buvo užmūryti ir dirbtinio apšvietimo nepakako. Atrodė, kad už kiekvieno kampo vis išnyra ištįsusių šešėlių miestai.

Tedas mikliai laviravo to labirinto gatvelėmis. Li tylomis sekė iš paskos. Kokia prasmė laidyti įspėjimus? Tas šunsnukis troško būti nušautas.

O gal ne?

Porą kartų jie girdėjo su niekuo nesupainiojamą graužikų šmirinėjimą. Li bjaurėjosi žiurkėmis, bet nieko nesakė. Jie sustojo priešais aukštą stelažą, kuriame buvo sukrautos senutėlės spausdinimo mašinėlės, nuklotos dulkių sluoksniu. Šalia stovėjo išklypusi žalio aksomo sofa, kurios šlovingos prašmatnių sutikimų dienos seniai liko praeityje. Tedas pastūmė ją iš vieno šono. Li stebėjo jį iš saugaus atstumo, ir tuo metu akies krašteliu pamatė žiurkę, žaibiškai lekiančią iš vieno šono į kitą. Bent jau turės rimtą pasiteisinimą daktarei Hil, pagalvojo jis. Čia iš tikrųjų girdėjosi keisti garsai.

Po sofa buvo liuko dangtis be rankenos. Tedas pasakė sargybiniui, kad reikės kokio nors aštraus daikto jam atidaryti, ir Li teko tramdyti juoką.

– Negausite nieko aštraus, – nusišaipė. – Pasitraukite į šalį ir ramiai pastovėkite.

Li vienu iš savo raktų atkėlė vieną liuko šoną. Jį netikėtai apėmė jaudulys, negalėjo to neigti. O jeigu jis iš tikrųjų galės pasiimti tuos pinigus? Jo galvoje ėmė bręsti viena mintis. Jam nebuvo reikalo nušauti Makėjų; kai daktarė Hil sugrįš, jis para-

gins ją kuo greičiau iš čia išeiti. Jis atsakingas už jos ir paciento saugumą, ir daktarė negalės paprieštarauti. Dabar, kai jis pernelyg daug žino, Makėjus nepravers burnos. O vėliau vėl atvažiuos čia pinigų.

Šyptelėjo.

Jeigu pinigai yra.

Po grindimis buvo didžiulė metalinė dėžė. Ji buvo uždaryta dviem sklendėmis, kurias Li nykščiais atkėlė. Dangtis, tyliai spragtelėjęs, pasidavė, ir jį pakėlęs Li išvydo juos, įvyniotus į permatomus maišelius ir nepriekaištingai sukrautus krūvelėmis, po šimtinę. Jam niekada neteko matyti tiek pinigų vienoje vietoje. Galėsiu išvažiuoti su Marta į kelionę, džiaugsmingai pagalvojo. Matyt, Makėjus turėjo kažkokių telepatinių galių, nes pasiūlė jam nepriekaištingą planą. Marta visada apgailestavo, kad taip ir nematė kitų šalių. Toliausia jos kelionė per visą gyvenimą buvo į Šiaurės Karoliną aplankyti sesers. Dabar galės...

Tuo metu po grindimis kažkas sučežėjo ir staiga išniro prie metalinės dėžės. Kažkas didelio ir pilko, didžiuliais dantytais nasrais. Akys sužibo, atspindėdamos šviesą, ir Li, visą laiką tupėjęs, atšoko ir prarado pusiausvyrą. Žvėrelis iškišo snukutį pro angą, ir tai buvo paskutinis dalykas, kurį Li pamatė kartu su staigiu Tedo judesiu. Tada užslinko kažkoks šešėlis ir jis pajuto, kaip kažkas jam suknežina galvą.

Riksmas įstrigo gerklėje.

Ant jo pasipylė spausdinimo mašinėlių kruša, ir galiausiai užgriuvo stelažas.

21

Dabartis

Grįždama į surinkimo cechą Laura įsivaizdavo ką tik nori, tačiau tik ne tai, kad sargybinio ten nebebus.

Tedas jos laukė erdvios patalpos viduryje, laisvai nuleistomis rankomis. Buvo jau be grandinių.

– Kur Li?

– Rūsyje.

Laura paklausė savęs, ar tai reiškia, kad jis negyvas. Nedrįso paklausti.

Išlik rami.

– Aš jį surakinau – atsakė Tedas, rodydamas savo riešus. – Vėliau išleisiu. O jūs tučtuojau turite išeiti, Laura.

– Išeiti? Kodėl? Juk mes padarėme tokią pažangą. Leiskite man nuvežti jus atgal į Lavenderį. Kad ir kas dabar neduoda jums ramybės, mes kartu viską išspręsime. Pagalvokite apie savo šeimą, apie...

– Laura, aš vertinu visa tai, ką dėl manęs padarėte. Bet gydymas visko neišspręs. Kai kurios tikrovės neatitaisomos.

Laura nesiartino.

– Išeikite, grįžkite keliu prie mano vilos. Ir niekam nepraneškite.

– O ką jūs darysite?

Akimirką jis sudvejojo, veide šmėstelėjo abejonės šešėlis, ir iš karto išnyko.

– Nedarysiu nieko blogo.

Laura pradėjo suprasti, kas dedasi Tedo galvoje. Jis sutrikęs, ir ji turi pasinaudoti tuo, ką sužinojo.

– Kas jums skambino? – netikėtai paklausė Tedas. Prisiartino per kelis žingsnius.

– Markusas Grantas, C korpuso vedėjas. Skubus atvejis, dėl vieno paciento.

– Taip...

– Tikrai.

– Koks skubus atvejis? Ilgokai kalbėjotės...

Jie buvo pakankamai arti vienas kito, kad jis keliais žingsniais ją pasiektų.

– Jie jau žino, Laura?

Ji suraukė antakius. Reikėjo kaip nors vėl perimti padėtį į savo rankas.

– Ką tik buvau kabinete, kuriame laikote aplankus. Žiūrėjau juos, todėl ir užgaišau.

– Vadinasi, jau žinote, ką padariau, – sušnabždėjo jis.

Tedas kilstelėjo galvą, lyg kažką būtų išgirdęs. Paskui nuleido akis ir ilgai tylėjo, įsistebeilijęs į vieną kampą. Atrodė, kad pamiršo, kur yra.

– Tedai, meldžiu, bijau, kad viskas šiek tiek sudėtingiau, nei manote...

– Išeikite, – paliepė jis. Apsisuko ir nužingsniavo rūsio link.

– Einu su jumis, – pareiškė ji.

Jis neatsigręždamas pratarė:

– Puikiai žinote, kas tada bus.

Tačiau ji vis tiek nusekė jį, ir lipdama laiptais į rūsį, pusiaukelėje pajuto su niekuo nesupainiojamą benzino kvapą.

22

Dabartis

Rūsio prieigose ji pamatė mažiausiai penkis kanistrus benzino. Jie perėjo senienų laužu apverstą koridorių ir priėjo seną sofą, šalia kurios grindyse buvo liuko anga ir krūva išsibarsčiusių senų spausdinimo mašinėlių. Iš tuščio stelažo Laura gana aiškiai suprato, kas čia atsitiko. Apsižvalgiusi kiek atidžiau pastebėjo prie angos šviežio kraujo pėdsakus, tačiau sargybinio čia nebuvo.

– Kur Li?

– Ten, už nugaros, – nerūpestingai atsakė Tedas. Mostelėjo į biuro spintą už kelių žingsnių. Ji buvo metro aukščio, sustumiamomis durimis ir tikriausiai svėrė visą toną, ir, kaip ir viskas čia apačioje, toli gražu nebuvo šiuolaikiško dizaino. Iš vieno šono kyšojo sargybinio batai.

Tedas pasilenkė ir kažko panaršė angoje. Laura spėjo pamatyti metalinę dėžę.

– Ką jūs darysite, Tedai?

Jis neatsakė. Ji tuo metu, kol jis tylomis mąstė, priėjo prie dviejų dulkėtų kėdžių ir atsisėdo ant vienos iš jų.

– Noriu surengti paskutinį seansą, – pareiškė.

Tedas atsisuko ir nužvelgė tuščią kėdę, o vėliau – Laurą.

– Jie atvažiuoja?

Ji linktelėjo.

– Kiek turime laiko?

– Nežinau. Gal kokią valandą.

Tedas atsisėdo.

– Gerai. Noriu, kad jūs pasikalbėtumėte su Hole. Ji išgirs daug šiurpių dalykų, ir beveik visi bus tiesa, aš jos nekaltinsiu, jeigu jos pasirinkimas bus manęs nekęsti.

– Pasikalbėsiu, pažadu.

– Jei norėsite apie visa tai parašyti, duodu sutikimą. Nors jums jo ir nereikia, žinau.

Laura neprisiminė, kad būtų Tedui kada nors apie tai užsiminusi.

– Jau supratau, kad mano atvejis jums labai svarbus, – tarė Tedas ir liūdnai šyptelėjo. – Puikiai atlikote savo darbą, kitaip mes nebūtume čia, ir visos mano gyvenimo šiukšlės taip ir liktų palaidotos.

– Tedai... kaip jau anksčiau sakiau, viskas nėra taip paprasta.

– Ne, labai paprasta. Aš nužudžiau tas moteris... – Tedas nugrimzdo tarsi į kažkokį transą.

Prieš juos žaibiškai pralėkė žiurkė, ir Laura krūptelėjo. Jų buvo visur; matyt, sunerimo dėl benzino.

– Tedai, pasikalbėkime apie Bleiną.

Jis linktelėjo.

– Prisiminėte jį?

– Bleinas mano brolis. Bet net nepagalvojau apie jį, kol jūs nepaminėjote jo vardo. Prisiminimai grįžta, Laura. Lyg žvelgčiau į savo atmintį su žibintu... Ten, kur anksčiau buvo tamsa, dabar jau matau.

– Labai gerai.

Tedui taip toli gražu neatrodė.

– Jūs nuo pat pradžių tai žinojote, kad Bleinas – mano brolis?

– Ne. Jūsų ryšį nustatė policija.

– Policija... – pakartojo Tedas pats sau.

Laura pasigailėjo pasakiusi apie tai Tedui. Jai reikėjo išlaikyti terapinę atmosferą; buvo gana ir tos labai netradicinės aplinkos, kad dar gvildentų teisėsaugos ir bylos perspektyvų klausimus.

– Sužinojau apie jį pirmame universiteto kurse, – pasakojo Tedas. – Tuo metu tėvas retkarčiais vis bandė užmegzti su manimi ryšius. Darė tai per tetą Odrę, kuri visada manimi rūpinosi ir nenusipelnė tokio brolio. Nenoromis nuvažiavau su juo susitikti, ir jis man pasakė apie Bleiną. Ir parodė nuotrauką.

– Kodėl jis tai padarė? Turiu omeny, tuo metu?

Tedas gūžtelėjo pečiais.

– Pasakė kažkokią nesąmonę apie tai, kaip svarbu mums susipažinti, kad mes vieno kraujo ir jis neturėtų kentėti dėl prastų mano ir jo santykių.

– Visai blaivūs žodžiai.

– Žinoma. Mano tėvas visada kalbėdavo kaip pats blaiviausias šunsnukis pasaulyje. Bet jūs teisi: kodėl būtent tuo metu? Aš mokiausi universitete, o Bleinas – vidurinėje. Iš tikrųjų, Laura, tėvui tiesiog kilo mintis suknisti man dieną ir jis pasakė, kas jam pirmiausia šovė į galvą. Viskas labai paprasta. Tam šunsnukiui rūpėjo tik jo paties kailis. Jam buvo nusispjauti, ar jo vaikai užmegs gerus santykius... patikėkite.

– O jų santykiai?

– Ar jų santykiai su Bleinu buvo geri? Aišku, kad ne. Tąkart aš, kaip paprastai, susipykau su tėvu ir išėjau. Neturėjau nė menkiausių ketinimų pažindintis su savo broliu.

– Bet galvojote apie tai? Jūsų tėvas buvo teisus, vaikinas dėl nieko nekaltas. Kaip ir jūs. Kodėl nepasinaudojote proga su juo susipažinti?

– Per daug nesigilinau. Tie metai universitete buvo tokie karštligiški. Turbūt jei būčiau užmezgęs ryšius su Bleinu, tai būtų reiškę, kad niekada nebenutrauksiu ryšių su tėvu; jam tai būtų tik dar viena dingstis brautis į mano gyvenimą. Turint omenyje, kaip viskas susiklostė, tai buvo geriausia išeitis. Bleinas pasirodė esąs toks pat šunsnukis, kaip ir mūsų tėvas...

Tedas nutilo ir nudelbė akis. Laura numanė, apie ką jis galvoja. Ištiesė ranką ir suėmė už smakro.

– Žiūrėkite į mane, Tedai.

– Atrodo, ir man nepavyko išvengti tokio likimo, – tarė jis.

Laura nepaleido jo smakro.

– Apie jus nekalbėkime, dar ne. Nekalbėkime ir apie jūsų tėvą. Pakalbėkime apie Bleiną.

Laura atitraukė ranką ir švelniai atsilošė kėdėje.

– Ką norite žinoti?

– Mes žinome, kad lankėtės jo namuose. Prisimenate, kodėl?

Neatrodė, kad Tedas labai daug prisimintų.

– Pamatęs žinią apie jo draugės nužudymą, supratau, kad tai mano brolio darbas. Buvau matęs tik jo nuotrauką prieš daugelį metų, bet veidas įsirėžė į atmintį. Kai kurie jo bruožai buvo panašūs į tėvo, ypač ši dalis... – Tedas parodė sau į tarpuakį. – Bet galutinai tuo įsitikinau, pamatęs filmuotą medžiagą, kur jis vidury gatvės spruko nuo reporterio. Jo eisena buvo lygiai tokia pat kaip mano tėvo, ėjo kiek palinkęs į priekį nejudindamas rankų. Daugiau nemačiau, kad kas nors taip vaikščiotų ... nė kiek nemojuodamas rankomis.

– Ką pagalvojote jį pamatęs?

– Nežinau. Tikriausiai, kad jis kaltas. Tiesą sakant, neprisimenu.

– Pasakykite, ką apie jį manote dabar. Apie Bleiną.

– Ar būtina?

Laura linktelėjo.

– Bleinas – mano brolis... Matyt, tokia prigimtis. Kažkas mūsų galvoje negerai.

– Ir tai jus guodžia?

– Tiesą sakant, taip.

– Neseniai sakėte, kad sužinojote apie Bleiną pirmame kurse ir net neturėjote laiko apie jį galvoti, kad tie metai buvo karštligiški. Ką turėjote omenyje?

Laura jau žinojo, bet norėjo, kad Tedas pasakytų pats.

– Tais metais aš nužudžiau žmogų, Tomą Tailerį, Masačusetso universiteto dėstytoją. Jis turėjo romaną su mano tuometine drauge, Džordžija. Tai ir buvo tas vyras, kurį mačiau Lavenderio parke.

Paskutinius žodžius nustelbė spigus žiurkės cyptelėjimas. Kita iš kampo atsakė jai tuo pačiu.

– Kaip jūs jį nužudėte? – paklausė Laura.

– Jie susitikinėdavo vakarais parke už bibliotekos. Palaukiau, kol Džordžija išeis ir prisėlinau iš už nugaros. Peiliu perrėžiau gerklę ir dingau. Byla buvo tiriama, bet taip ir liko neišaiškinta.

Buvo keistoka, kad Tedas taip abejingai pasakoja apie kiekvieną tų metų įvykį.

– Keista... Tuose aplankuose, kuriuos saugote viršuje, aš mačiau tik moteris.

– Tai buvo... asmeninės sąskaitos.

– Jūs su Džordžija buvote labai artimi?

Klausimas Tedui buvo netikėtas. Ilgainiui jis daug kartų galvojo apie Džordžiją, bet visada tik kaip apie antraplanę aktorę, niekada kaip apie žmogų, kuris buvo svarbus pats savaime. Iš tikrųjų jis vos prisiminė jos veidą.

– Mes turėjome nelabai daug ką bendro. Lyg ir prisimenu, kad tuo metu buvome šiek tiek nutolę, ir tiesą sakant, daugiau nebesimatėme.

Dabar jau buvo Lauros eilė linktelti.

– Ir vis tiek nužudėte dėstytoją.

– Laura, kam visa tai?

– Visą tą laiką mes bandėme išnarplioti painų mazgą. Bet kai tik pavykdavo šį tą atraizgyti, pertempdavome siūlą ir rezultatas būdavo priešingas. Atėjo metas atraizgyti visus galus, Tedai. Jūsų brolis – vienas iš jų, kaip ir Tailerio nužudymas, taip pat ir visos tos nužudytos merginos. Bet kažkas praslydo mums pro akis... pati svarbiausia gija. Ir vienintelis būdas ją surasti – toliau ieškoti jos jūsų praeity ir galiausiai užčiuopti.

– Suprantu, apie ką jūs kalbate... Bet ar tai tikrai svarbu? Baigtis vis tiek bus tokia pat.

– Holei ir mergaitėms galbūt būtų didžiulis skirtumas.

– Ką dar norite žinoti?

– Papasakokite, kaip nužudėte pirmąją merginą, Tedai, – tarė Laura, žvelgdama jam į akis. Ir papasakokite su visomis smulkmenomis, viską, ką tik prisimenate. Ji buvo vardu Elizabet Gart, tiesa?

– Jei taip norite.

Tedas akimirką pamąstė, jo žvilgsnis nuklydo kitur. Ir vėl ėmė kalbėti tokiu pat monotonišku tonu.

– Elizabet Gart buvo labai jauna vieniša motina. Buvo vos dvidešimties, dirbo kino teatre ir gyveno Harperfilde, mažame miestelyje, nelabai toli nuo ten, kur aš užaugau. Jos sūnui buvo dveji ir jis gyveno su seneliais kažkokiame Naujojo Hampšyro mieste, nors apie tai aš sužinojau jau vėliau. Ji nebuvo bloga motina; turėjo ambicijų prasigyventi ir pasiimti vaiką. Nesakyčiau, kad jos tėvai neleido jai matytis su sūnumi, nieko panašaus, tiesiog nemanė, kad ji sugebės jį auginti, todėl ir pasiėmė. Tėvas labiausiai ant jos pyko; jie iš esmės nesikalbėjo. Jis visą laiką ją kaltino, kad pastojo, net ir po nužudymo, kai vis dar buvo ieškoma žudiko, kalbėdavo kaltinančiu tonu, lyg Elizabet būtų pati prisiprašiusi. Arba dar blogiau, to nusipelniusi.

Tedas papurtė galvą.

– Bet ji neprisiprašė. Buvo šviesiaplaukė, labai liekna. Visais atžvilgiais trapi. Ji netinkamu laiku atsidūrė netinkamoje vietoje. Gyveno su kitomis dviem merginomis, bendradarbėmis; jos nebuvo draugės ir santykiai nebuvo geri. Negalėjo būti net minties, kad ji atsivežtų į tą mažytį butelį vaiką, taigi tuo metu ji tik ir tegalvojo apie tai, kaip persikraustyti. Buvo iškabinusi ranka rašytus lapelius ir kino teatre, ir aplinkinėse parduotuvėse. Jie skelbė: „Kultūringa ir atsakinga mergina galėtų tvarkyti kambarius ir atlikti namų ruošos darbus, taip pat slaugyti senukus.

Už tai tikiuosi normalaus atlyginimo ir kambario sau ir savo šūneliui.“ Apačioje buvo jos vardas: Elė.

– Tada jai paskambinote ir pasiūlėte būstą?

– Taip. Buvo labai paprasta. Mergina desperatiškai troško išsikraustyti iš to buto ir pasiimti vaiką. Kitokiomis aplinkybėmis tikriausiai nebūtų sutikusi susitikti su nepažįstamu žmogumi tokioje nuošalioje vietoje. Susitarėme susitikti prie labai menkai važinėjamo kelio užmiestyje, ten, kur buvo žirgus auginančių turčių žemės. Pasistačiau mašiną pakelėje, ir ji, jau temstant, atvažiavo išklerusiu automobiliuku. Nuo tos vietos kelias buvo gana klaidus, ir todėl mes turėjome važiuoti ten kartu. Žinoma, tai buvo netiesa; ten apskritai nieko nebuvo. Ji paliko savo mašiną ir važiavome mano. Tą dieną ji buvo po dvigubos pamainos ir labai pavargusi. Pasakiau jai, kad esu našlys, turiu septynmetį sūnų ir didžiulius tuščius namus. Ji papasakojo man apie savo vaiko tėvą, paklydėlį vaikinuką, kuris niekad nerodė akių, ir aš greitai įgijau jos pasitikėjimą.

Bet kažkuriuo metu Elizabet suprato, kad ten nėra nei jokio namo, nei jokių perspektyvų jai ir jos vaikui. Iššoko iš mašinos ir tekina pasileido į mišką. Be didelių pastangų aš vijausi ją iki proskynos. Mergina buvo silpna ir beveik nesipriešino.

– Nužudėte ją peiliu? – paklausė Laura, lyg tai būtų įprasčiausias klausimas pasaulyje. – Perrėžėte gerklę kaip Taileriui?

Atrodė, Tedas nuoširdžiai gailisi; tiesą sakant, vos neverkė.

Tylomis linktelėjo.

– Iškarpose, kurias peržvelgiau prieš čia ateidama, rašoma, kad jai dešimt kartų buvo durta į krūtinę. Taip pat dešimt kartų dūrėte jai į krūtinę, Tedai?

Tedas vėl linktelėjo.

– Ar galiu užduoti dar vieną klausimą? – išrėžė Laura net nesusimąsčiusi. – Jeigu susiradote ją per skelbimą ir susisiekėte telefonu, tai iš kur žinojote, kaip ji atrodo ir atitinka modelį?

Tedas vis purtė ir purtė galvą, kaskart vis labiau sutrikęs.

– Nežinau, Laura... gal kada nors mačiau ją kabinančią skelbimą. Manote, kad tai svarbu?

– Taip, Tedai, svarbu. Daugelis dalykų, kuriuos pasakojate apie Elizabet Gart, aprašyti laikraščių iškarpose, kurias skaičiau prieš čia ateidama.

– Viskas buvo, kaip sakau.

– Tai, kas yra tame kabinete, – tarė Laura rodydama į viršų, – nėra prisiminimų šventovė, Tedai... Tai tyrimas.

Tedas suglumęs pažvelgė į ją. Laura kalbėjo toliau:

– Elizabet Gart buvo nužudyta tūkstantis devyni šimtai aštuoniasdešimt trečiaisiais. Jums buvo septyneri, Tedai. Septyneri.

Net ir žiurkės tą akimirką nuščiuvo.

– Jūs nenužudėte nei Elizabet Gart, nei visų kitų merginų. Ir nenužudėte Tomo Tailerio. Jūs nieko nenužudėte! Jau įžvelgiate bendrą vardiklį?

23

1983-ieji

Tedas gulėjo ant nušiurusios kiliminės dangos savo kambaryje su kišenine šachmatų lenta, kai pirmą kartą išgirdo mamos šauksmą. Visiškai nuščiuvo, laukdamas, kol šauksmas pasikartos ir nejučia slinkosi tol, kol atsidūrė po lova, iš kur matėsi šviesos ruožas žemiau durų. Jeigu mama prieitų, jis pamatytų. Tėčio namie nebuvo.

Šalia lentos gulėjo sena knygelė su Bobio Fišerio partijomis, kaimyno dovana, kuri Tedui buvo tapusi vieninteliu žinių šaltiniu. Labai greitai jis mokės tas partijas mintinai, bet kol jam ir taip buvo labai gerai. Šachmatų lenta su trisdešimt viena figūra taip pat buvo dovana, šįkart jau kažkokio anonimo iš bažnyčios. Mama buvo išlanksčiusi vieną pėstininką iš folijos, vietoje trūkstamo. Ji mokėjo daryti nepaprastus dalykus... bet tik tada, kai gėrė vaistus.

O tą dieną negėrė, Tedas buvo tikras. Pastaruoju metu tabletes jai turėjo girdyti tėtis. Kitaip ji pamiršdavo arba tiesiog negerdavo, ir tada jai maišydavosi protas. Kaip ir Bobiui, kai jis siekdavo pergudrauti savo priešininkus ir nuslėpti tikruosius savo planus.

Tedui buvo baisu. Visą dieną pratūnojo užsidaręs savo kambaryje, stumdamas laiką su šachmatais ir Bobio partijomis, ir

dabar suprato, kad galbūt padarė didžiulę klaidą. Mama nebuvo paruošusi jam valgyti, nė karto su juo nekalbėjo, o jis net nebuvo nuėjęs išgerti stiklinės vandens. Visą dieną nebuvo tualete! Ir jeigu mama nesusirūpino, vadinasi, jai maišėsi protas. Gal jeigu Tedas anksčiau būtų pasikalbėjęs su ja, gal būtų įkalbėjęs išgerti vaistų. Bet dabar žinojo, kad niekaip negers. Ir blogiausia, kad vienintelis, kuris galėjo padaryti tvarką, – kaip pats ne kartą sakė, – buvo tėtis. Bėda ta, kad pastaruoju metu tėvų barniai darėsi vis piktesni. Tėčiui net tekdavo ją primušti, kad suprastų.

– Tedi!

Su niekuo nesupainiojamas mamos riksmas.

Ką daryti? O jeigu jai kas nors atsitiko? Jo draugo Ričio senelė kartą parkrito vonioje ir ją surado tik po dviejų dienų. Mama ne senutė, bet galėjo už ko nors užkliūti, pagalvojo Tedas. Pasipiktino savimi, kad neatskubėjo nedelsiant. Sukaupęs visą ryžtą išlindo iš palovės, nežinodamas, ar nori, kad mama vėl jį pašauktų, ar ne. Nenorėjo, kad ji prasiskeltų galvą, kaip jo draugo Ričio senelė, žinoma, ne, bet taip pat žinojo, kokia sutrikusi mama kartais būna. Suėmė rankeną ir atsargiai pasuko.

Šauksmas nepasikartojo, bet antrojo aukšto koridoriaus tyloje tai buvo dar blogiau.

Tedas nulipo pirmaisiais laiptais iki aikštelės ir pasilenkė. Pro medines turėklų grotas nužvelgė svetainę ir netrukus pastebėjo žilstelėjusią Kristen Makėj ševeliūrą už sofos. Tedas jau ne pirmą kartą matė ją sėdinčią ant grindų, atsišliejusią nugara į užpakalinę sofos dalį, ištiestomis kojomis įsirėmusią į sieną; kažkodėl ta erdvė ją ramino. Tylutėliai priėjo.

– Mama?

Kristen pasisuko. Jos akyse Tedas pamatė viską, ką jam reikėjo žinoti. Jose atsispindėjo nerimas ir neviltis.

– Slėpkis! – Kristen griebė jam už rankos ir traukė tol, kol jis suklupo. Tedas prisėdo šalia.

– Kas yra, mama?

– Namie svetimi žmonės, – sušnabždėjo ji.

Dar prieš metus Tedas iš visos širdies būtų bandęs ja patikėti. *Tai buvo mama!* Kažkoks vidinis balsas jam sakė, kad mama *reikia* tikėti. Bet širdies gilumoje žinojo, kad namuose jie vieni.

– Ar šiandien gėrei vaistus, mama?

Ji pažvelgė į jį kilstelėjusi vieną antakį. Paglostė plaukus.

– Sėdėk tyliai, Tedi.

– Kas namuose? – tyliu balsu paklausė jis. – Tu juos matei?

Kristen linktelėjo.

Žmonės-antenos.

Tedas gyvenime nebuvo apie tokius girdėjęs. Ir tiesą sakant, šis vardas jį išgąsdino. Kristen apsisuko ir parodė per sofą į gilumą.

– Vienas iš jų virtuvėje. Neseniai perėjo per svetainę, iš čia jį mačiau. Jie labai aukšti, Tedi; jam reikėjo pasilenkti, kad neatsitrenktų į durų staktą. Liesi; galvos kaip skruzdėlių su ilgių ilgiausiomis antenomis.

– Gal jau išėjo. Nueisiu pažiūrėti...

– Ne! – Kristen suleido savo aštrius nagus mažajam Tedui į dilbį. – Tai pavojinga. Sakau, kad ką tik jį mačiau.

– Bet ko jiems reikia, mama?

Ji akimirką padvejojo.

– Tu protingas vaikas, Tedi. Tie vaistai, kur tu sakai, ne vaistai... jie nepadeda. Tavo tėvas girdo man tas tabletes, kad manęs atsikratytų. Nori, kad kiaurą dieną apkvaitus tysočiau ant lovos.

– Tėtis mus myli, – tarė Tedas, nors sulaukęs septynerių jau buvo pradėjęs tuo abejoti.

– Nuleidau tabletes į kriauklę. Todėl ir atėjo žmonės-antenos.

– Visas?

Tabletės buvo labai brangios. Tėvas nuolat tuo skųsdavosi. Kartais Kristen išmesdavo vieną kitą į tualetą, ir jau vien dėl to kildavo nesibaigiantys barniai. O dabar... *visas.*

Žmonės-antenos tai žino, jaučia antenomis. Todėl ir atėjo.

Tedas nebeištvėrė ir nubėgo į virtuvę. Mama bandė jį sugriebti, bet jis buvo greitesnis.

– Ne! – sušuko Kristen. Apsisuko atsiklaupusi ant kelių, ir iš už sofos žiūrėjo, kaip jos vienturtis sūnus tekinas įlekia į virtuvę.

– Čia nieko nė!.. – Tedas priėjo prie kriauklės. Šalia gulėjo kalnas kartoninių dėžučių ir tablečių pakuočių, visos tuščios. Mama nemelavo... visos tabletės atsidūrė nutekamajame vamzdyje. Jį nukrėtė šiurpas. Nedrįso net pagalvoti, kokių pasekmių gali turėti šis masinis vaistų sunaikinimas. Vos tik pagalvojus...

Taip pat paskubomis grįžo į svetainę. Mama tebesėdėjo už sofos.

– Virtuvėje nėra jokio žmogaus-antenos, mama! Žmonių-antenų apskritai nėra. Išmetei visas tabletes!

Ji prišliaužė ir pabandė sugriebti jį už rankos. Tedas ištraukė ranką ir atsitraukė.

– Tėtis supyks!

– Tavo tėvas mūsų nekenčia, Tedi. Turi kitą moterį. Todėl ir nori manęs atsikratyti, o tada ateis ir tavo eilė. Išveš tave į vaikų namus ir...

– Nutilk!

Kristen, nekreipdama dėmesio į sūnaus pykčio protrūkį, vėl prišliaužė artyn, dabar jau palikdama sofos prieglobstį, ir vėl pabandė sučiupti už rankos. Ir šįkart nesėkmingai.

– Tai tu dėl visko kalta! Nekenčiu tavęs!

Kristen veide kažkas persimainė. Ji atsitraukė, vėl pasislėpdama už sofos. Prakalbo jau tylesniu balsu.

– Tu ne mano Tedis... Tu vienas iš jų. – Ji mostelėjo į virtuvę. – Laikote jį ten, ar ne?

Tedas sukūkčiojo. Neįstengė susilaikyti.

– Tu manęs neapgausi. Šalin nuo manęs!

– Mama...

Ji vis purtė ir purtė galvą, plačiai išplėstos akys žvelgė iš už sofos. Tedas aiškiai suprato, kad čia jis nieko nebegalės padaryti, taip pat aiškiai, kaip ir tai, kad vienaip ar kitaip paskui bus dar blogiau. Vienu atsikvėpimu nubėgo į savo kambarį. Uždarė už nugaros duris ir palindo po lova. Šachmatų lenta ir Bobio

Fišerio knyga tebegulėjo ten pat. Tedas ranka nubloškė jas tolyn ir užsidengė ranka veidą. Nenumaldomai pravirko.

Po kokio pusvalandžio, kuris tęsėsi amžinybę, išgirdo tai, ko ir bijojo. Prie įvažiavimo į namus sustojo Frenko Makėjaus mašina. Tedas kaip įgeltas išlindo iš savo slėptuvės. Paraudusios akys ne iš karto apsiprato su kambario šviesa. Priėjo prie lango ir iš tikrųjų, už lango iš mašinos lipo jo tėvas. Ta smulkmena, kad mašinos langas atidarytas, pernelyg nekrito jam į akis. Tėtis visada palikdavo jį atvirą, kai ruošdavosi greitai vėl išvažiuoti.

Griaudėjantis Frenko riksmas namuose nuaidėjo kaip trenksmas. Tedas galėjo rinktis – vėl pasislėpti po lova, – žinoma, tai nesutrukdytų jam girdėti visko, kas vyksta pirmajame aukšte, – tačiau nežinia kodėl atidarė duris ir priėjo prie laiptų. Galėjo nutikti kažkas blogo. Tedui buvo baisu.

Neilgai trukus Frenkas aptiko prie kriauklės tuščias pakuotes ir visai neteko savitvardos.

– Negali būti! – Vis šaukė ir šaukė jis. – Prakeikta niekam tikusi šliundra!

Niekas kitas nemokėjo taip žeminti kaip Frenkas.

Kristen nepratarė nė žodžio. Tedas nesiryžo kyštelti galvos, bet įsivaizdavo ją, sėdinčią už sofos. Kažkas nukrito ir sudužo į šipulius, koks nors ąsotis, vaza, o gal kuri nors iš svetainės lempų.

– Aš išeisiu iš šitų namų, girdi? Viskas, ko iš tavęs prašoma – praryti dvi sumautas tabletes. Bet net ir to nesugebi! Visiška kvėša!

– Pasitrauk nuo manęs! – Kristen pirmą kartą prakalbo.

– Nesitrauksiu, šliundra nelaiminga!

– Neliesk!

– Ramiai, kale!

– Iš kur?..

Skambus smūgis akimirksniu užtildė Kristen. Po jo dosniai sekė dar du. Frenkas ne tik mokėjo kūrybingai pažeminti, bet ir niekada nešykštėjo smūgių.

– Ryk, kvaiša!

– Iš kur?.. – Kristen buvo sunku kalbėti.

– Iš kur jas gavau? Iš kur jas gavau? Buvau paslėpęs... numaniau, kad vieną dieną tą padarysi. Puikiai tave pažįstu, kekše. Visada tik ir ieškai progos iš manęs pasityčioti. Praryk pagaliau, velniai griebtų! Parodyk... Iškišk liežuvį! Nesikandžiok, kale tu!

Smūgis. Beveik neabejotinai delnu į skruostą, nes nuaidėjo kaip šmaukštelėjimas botagu.

– Išgersi dar vieną... ir net nebandyk išspjauti, perspėju.

Mama niekada negerdavo dviejų tablečių iš eilės. Gerdavo kas aštuonias valandas, Tedas puikiai žinojo.

– Šį kartą bus trys, – įsiutęs išrėžė Frenkas, mėgaudamasis kiekvienu savo žodžiu.

Trys! Išsigando Tedas. Išgerti dvi, jei vienos neišgėrei, gal ir logiška, bet tris? Kam mamai girdyti tris didžiules tabletes?

– Aš išeisiu... Kristen. Girdi mane? Ir galbūt apskritai nebegrįšiu, ir tavimi galiausiai pasirūpins valstybė... Būtų puiku, tiesa?

Iš mamos nebebuvo girdėti jokių atsakymų. Galbūt ji užmigo greičiau nei įprastai. Nuo trijų tablečių juk galėjo.

Tavimi galiausiai pasirūpins valstybė.

Tedas krūptelėjo išgirdęs, kad Frenkas prie laiptų. Nubėgo į savo kambarį ir uždarė už savęs duris. Krito į lovą ir apsimetė, kad miega. Po kelių akimirkų išgirdo, kaip kambario durys atsidaro ir netrukus užsidaro. Vylėsi, kad tėvas iš tikrųjų patikės, jog jis nieko iš viso negirdėjo, nors buvo sunku to tikėtis.

Netrukus išgirdo dušą ir išlipo iš lovos.

Tėvas paprastai prausdavosi po dušu rytais. Jeigu kartojo šį ritualą, vadinasi, ruošėsi išeiti. Ir tada Tedas suprato. Frenkas ruošiasi išeiti iš namų! Argi ne tai ką tik pasakė?

Aš išeisiu, Kristen.

Tą akimirką Tedas apsisprendė, ką darys toliau. Susuko ant lovos antklodę taip, kad atrodytų, jog jis ten tebeguli, pasiėmė krepšį, įsimetė šiek tiek drabužių. Pasidėjo ant lovos ir ėmė

svarstyti, ar apdairu lipti žemyn. Žinojo, kad teks tai padaryti. Tėtis tebebuvo duše, ir tai jį ramino. Nulipęs į pirmąjį aukštą, pamatė mamą, sėdinčią už sofos, praskėstomis kojomis ir į šoną nusvirusia galva, snūduriuojančią.

– Tedi... – sušnabždėjo ji, vos praverdama akis.

Tedas pabučiavo jai į kaktą.

– Aš nepykstu, mama.

Tavimi galiausiai pasirūpins valstybė.

Kristinos Makėj lūpose pasirodė vos pastebima šypsena.

Tedas grįžo į savo kambarį. Pasiėmė šachmatų lentą ir Bobio knygą. Išlipo pro langą ir nuslydo stogu žemyn iki šoninės sienos, kuria buvo begalę kartų laipiojęs. Jo laukė Frenko mustangas. Tedas neturėjo raktelių, kad galėtų įlipti bagažinę, bet žinojo vieną gudrybę, kaip vis tiek ten įlįsti. Lengvai įsmuko pro atidarytą langą ir perlipo ant užpakalinės sėdynės. Truktelėjo už jos ir... štai!

Jis išvažiuos su tėčiu. Dabar jis įtūžęs, bet kai pyktis praeis, supras.

O mamai be jų bus geriau. Tedas iki galo taip ir nesuprato, kas ta valstybė, ir kaip ji pasirūpins mama, bet tikrai jau geriau nei Frenkas Makėjus.

Susirietė bagažinėje ir ėmė laukti.

24

1983-ieji

Bagažinė jo ūgio vaikui buvo tokia patogi, kad jis stebuklingai užsnūdo. Ir visa laimė, nes dėl to nespėjo pagalvoti apie tai, kad tėtis gali nuspręsti pasiimti lagaminą. Šiaip ar taip, argi tai nebūtų visiškai logiška? Ši mintis sukosi jo galvoje, kai mašina jau pajudėjo iš vietos, ir tuo metu jau nebebuvo prasmės nerimauti. Tėtis turėjo pinigų ir galėjo nupirkti visko, ko reikės.

Tedas net neįsivaizdavo, kur jie važiuoja. Po valandėlės kelionės suprato, kad kilstelėjus kamputyje bagažinės dangtį, pro atsivėrusį plyšelį galima žvilgtelti į mašinos saloną. Taip jis pamatė sustingusį ir nebylų Frenko siluetą, o už jo – kelią. Jie buvo išvažiavę iš miesto.

Važiavo daugiau nei valandą, ar bent taip atrodė Tedui, kuris gulėjo kaip skydą spausdamas prie krūtinės šachmatų dėžę ir vėl buvo benugrimztantis į miegą. Jau ėmė apsiprasti su mintimi, kad kelionė gali būti labai ilga, kai staiga mustangas sulėtino greitį ir sustojo. Tedas kelias akimirkas nuščiuvęs gulėjo plačiai atmerktomis akimis neperžvelgiamoje tamsoje, paskui apsivertė, pasidėjo dėžę į šalį ir labai atsargiai kilstelėjo dangtį. Tinklainę pervėrė lazerio spindulys ir teko užsimerkti. Jis nepamatė, kaip Frenkas išlipa iš mašinos, bet išgirdo atsidarant ir užsidarant dureles.

Lauke išgirdo balsus. Vienas, be abejonės, buvo Frenko... kitas buvo moteriškas. O paskui durelės atsidarė, ir mašina susiūbavo į šalis, kaip tada, kai į ją beveik tuo pat metu įsėda du žmonės. Tedas vėl puolė prie savo slaptojo langelio, bet šoninės sėdynės pro jį nesimatė.

O jeigu pabandytų kilstelėti kitoje pusėje? Pabandė, bet nesėkmingai. Tame gale dangtis buvo nepriekaištingai užvožtas.

– Atleiskite, kad negalėjau atvažiuoti anksčiau, – tarė moteris. – Šiandien dirbau kino teatre dvigubą pamainą.

Tedas suakmenėjo. Jis nesitikėjo draugijos. Tėtis visada sakydavo, kad nemėgsta pakeleivių, stabdančių mašinas, kad dirbdamas prekybos agentu nuolat su jais susiduria ir pažįsta kaip niekas kitas. Ta mergina (Tedas įsivaizdavo ją kur kas jaunesnę už tėtį) nebuvo tokia pakeleivė. *Atleiskite, kad negalėjau atvažiuoti anksčiau.*

– Nieko tokio, – atsakė Frenkas. – Man šiandien biure irgi buvo sunki diena.

Biure?

– Ar labai toli?

– Neypatingai. Bet nebuvo prasmės važiuoti dviem mašinomis... galėsime kiek geriau susipažinti.

Tedas jau nebešnipinėjo, o klausėsi, priplojęs ausį prie sėdynės.

O jeigu mama buvo teisi? Tai galėjo būti ta kita moteris, apie kurią ji šiandien buvo užsiminusi. Ir pagalvojęs apie mamą, sėdinčią svetainėje už sofos, Tedas pajuto skausmingą dilgtelėjimą. Mama išgėrė tris tabletes...

Ne pati išgėrė. Tėtis ją privertė.

Kad ir kaip būtų, greičiausiai ji dar ilgai sėdės ten, kur jie ją paliko, net tada, kai sutems. Prabus ten, nerami ir apgaubta tamsos... sutrikusi ir vienui viena. Valstybė gali laiku jos nerasti.

Tedą nukrėtė šiurpas. Staiga prieš akis jis išvydo prieblandoje skendinčią svetainę, joje mamą be nuovokos, sėdinčią ant grindų nusvirusia į šoną galva, o šalia keturis stovinčius žmo-

nes-antenas, žiūrinčius į ją kaip per medicinos komisiją, jų skruzdėliškus veidus, besižvalgančius vienas į kitą.

Mašinoje Frenkas pradėjo kreiptis į merginą Elizabet. Jie šnekėjosi apie jos mažą sūnų, kuris kažkur gyveno su savo seneliais. Bet Tedas buvo pernelyg nugrimzdęs į savo mintis, kad jų klausytųsi. Jis dar nesiryžo sau to pripažinti, bet galbūt padarė klaidą, palikęs savo mamą.

Didžiulę klaidą.

– ... Tėvas taip jo ir nematė, – kalbėjo Elizabet. – Žino, kad turi sūnų; aš jam, aišku, sakiau. Bet jam buvo neįdomu. O jūs?

– Tapau našliu, ir namai tapo per dideli, – atsakė Frenkas Makėjus. – Tedžiui septyneri, ir kartais man atrodo, kad jis auga pernelyg vienišas...

Našliu? Tedis? Tėvas niekada jo nevadino Tedžiu.

Ką visa tai reiškė?

Tedas buvo priverstas kilstelti dangtį ir pažiūrėti. Neabejojo, kad gerai girdėjo, bet negalėjo patikėti savo ausimis. Tedas neaugo vienas, jis turi motiną! O namas, kuriame jie gyveno, buvo visai nedidelis palyginti su kitais jų rajone. Visa tai, ką sakė tėtis, buvo nesuvokiama. Tedas pabandė pasikelti ant šono, kad pamatytų Elizabet, bet niekaip nepavyko. Daugių daugiausia, ką jis galėjo matyti pro savo langelį, buvo užpakalinis veidrodėlis... ir kai žvilgsnis nukrypo į jį, jis pamatė tėčio akis, įsmeigtas į jo akis. Tėtis žiūrėjo į jį.

Atleido dangtį, kuris dusliai dunkstelėjo į sėdynę, ir išsitiesė bagažinėje.

Tėtis tavęs nematė. Jis tik žiūrėjo į kelią užpakalyje. Tam ir yra užpakalinio vaizdo veidrodėlis, argi ne?

– Kas ten buvo? – paklausė Elizabet.

– Kur?

– Lyg ir kažką girdėjau... Turbūt ant stogo.

– Nieko nebuvo.

– Dar daug liko?

– Nelabai.

Gerą valandėlę niekas nieko nesakė. Tedas visiškai prarado laiko pojūtį; nebūtų galėjęs tvirtai pasakyti, kiek laiko jie važiavo.

– Gal galim trumpam sustoti? – staiga paklausė Elizabet. – Labai reikia.

– Jau beveik atvažiavom. Dar pusė kilometro, ir galėsi patogiai nueiti tualetą.

– Negaliu kentėti.

– Tikrai gali, – atrėžė Frenkas. Tedas puikiai pažinojo tėvo toną. Tai buvo tonas, kuris kaip kirviu nukirsdavo bet kokius ginčus.

Mustangas važiavo vis greičiau.

– Ir nesugalvok atidaryti durų, girdi?

Elizabet šiurpiai sukliko.

– Išleiskite!

Tedas sulaikė kvapą.

Po kelių akimirkų jie sustojo kažkokioje vietoje.

– Matai? – ramiai ištarė Frenkas. – Jeigu praversi dureles, susmeigsiu į koją.

Tedas nežiūrėjo. Jis nesuprato, kas dedasi, bet pažinojo tą valdingą ir nepalenkiamą savo tėvo būdo pusę.

– Nieko man nedarykite, – ėmė melsti Elizabet. – Aš turiu sūnų.

– Ne, neturi.

Frenkas ištraukė mašinos raktelius ir kažkodėl jais barkštelėjo. Atidarė duris ir išlipo. Netrukus atidarė šonines duris.

– Nenoriu ištepti mašinos, supranti, ar ne?

– Nedarykite man nieko blogo. – Mergina palūžo. Jos drebantis balsas virto nepaliaujamu verksmu.

– Lipk.

– Ne, prašau jūsų.

– Bijai?

Elizabet nenumaldomai kūkčiojo. Frenkas jai kažką darė, bet Tedas nedrįso pažvelgti.

– Gerai, gerai... eisiu su jumis, – kalbėjo Elizabet, ištikta isterijos priepuolio.

Ji išlipo iš mašinos ir po kelių akimirkų veriančiai sukliko. Tedas per savo trumpą gyvenimą nebuvo girdėjęs nieko siaubingesnio. Klyksmai nesiliovė, ir jam nieko kito neliko, kaip tik užsidengti ausis, bet net ir to nepakako.

Po valandėlės Frenkas grįžo į mašiną; užvedė variklį ir ėmė švilpauti mėgstamą melodiją.

25

Dabartis

Senos spausdinimo mašinėlių gamyklos rūsyje vėl ėmė šėlti žiurkės. Sunerimusios dėl benzino garų, jau nebežiūrėjo, kur bėga ir šmirinėjo po patalpą prie pat Lauros su Tedu. Kartais prisiartindavo ir nužvelgdavo juos.

– Jūs nenužudėte tų moterų, – tarė Laura. – Jas nužudė jūsų tėvas.

Jis suglumęs pažvelgė į ją.

– Tikriausiai nuo seno tai įtarėte, – tęsė ji, – ir po Frenko mirties tie įtarimai virto įsitikinimu.

– Tas sapnas apie merginą bagažinėje... – pratarė Tedas veikiau sau nei Laurai. Ir kol jis mąstė, jį tarsi žaibas perskrodė baisi tiesa. Pakėlė galvą, plačiai išplėtęs akis.

– Kas?

– Mano tėvas bandė nužudyti mane, – lyg pakerėtas ištarė Tedas.

Laura buvo priėjusi tos pačios išvados.

– Po vieno paskutiniųjų iš mūsų pokalbių, – paaiškino Tedas, – man studijuojant universitete, kai jis pasakė man, kad Bleinas mano brolis. Tą dieną taip pykau ant jo, kad jis taip pasielgė su manimi ir mama, kad pirmą kartą papasakojau apie sapnus, kuriuose mačiau moterį mustango bagažinėje.

Tedas trumpam nutilo.

Tedas vėl pripuolė prie savo slaptojo langelio, bet šoninės sėdynės pro jį nesimatė.

– Tikriausiai, kai papasakojau jam sapną, jis suprato, kad anksčiau ar vėliau prisiminsiu viską. Tas šunsnukis tą patį vakarą atėjo pas mane į universitetą.

– Taileris buvo su tavo drauge, – pratęsė Laura. – Be to, vilkėjo universiteto džemperiu.

Tedas netikėtai pašoko ant kojų. Žiurkė, kuri į jį spoksojo iš angos grindyse, vėl pasislėpė.

– Jam pasisekė net numirti... Jeigu būčiau prisiminęs anksčiau. Dabar tai jau nieko nebepakeis.

– Tedai, prašau jūsų, sėskitės. Ir nekalbėkite taip. Daugelis šeimų turbūt sulauks atsakymų.

– Taip, žinoma, kad kažkoks maniakas įbaugino ir paskerdė jų dukteris; puikūs atsakymai. Ir tas žmogus mirė, Laura, vėžys jį pasiglemžė miegantį. Ar įsivaizduojate didesnę neteisybę?

– Tiesą sakant, ne. Bet tai anaiptol ne jūsų kaltė.

Tyla.

– Jeigu būčiau prisiminęs anksčiau...

– Mes labai sunkiai prisikasėme iki tiesos, Tedai. Gydymas ir vaistai buvo svarbūs, bet iš tikrųjų tai jūsų paties nuopelnas. Jūs prisiminėte dėl Holės, dėl mergaičių.

Tedas linkčiojo. Jo šeima jam atrodė tarsi tolimos galaktikos dalis.

– Prisimenate, iš kur tai supratote, Tedai? Iš sapnų?

– Manau, kad ne. – Tedas neatrodė visiškai tuo tikras. – Sapnus seniai sapnuodavau. Manau, kad iš Bleino... kai pamačiau jį per televizorių ir atpažinau kaip savo brolį, man dingtelėjo, kad galbūt jo draugę nužudė mano tėvas, kad padarytų jam paslaugą ar panašiai. Tai buvo... turbūt nevalinga mintis... nežinau. Pagalvojau, kad mano tėvui diagnozuota mirtina vėžio stadija ir jis galėjo tai padaryti.

– Suprantu. Ir tai sukėlė tau įtarimų... ta mintis.

– Taip, manau, kad taip. Todėl ir pasekiau Bleiną. Norėjau išsiaiškinti, sužinoti, ar jis čia prisidėjęs. Bet tuo metu jau žinojau, ką buvo padaręs mano tėvas... Iš šachmatų turnyrų, Laura; taip sužinojau apie daugelį to meto žmogžudysčių. Jis per tas keliones naudojosi proga ir žudė bejėges moteris.

– Pažiūrėkite į mane, Tedai. Mes jau viską žinome. Jūsų tėvas miręs, o žmona su dukterimis laukia jūsų. Pažiūrėkite į mane.

– Juk žinote, kad nėra taip paprasta. Aš suteikiau joms skausmo... – Tedo akys prisipildė ašarų. – Kaip Džastinas?

– Bijau, kad vis dar komos būklės. Nors gydytojai nusiteikę optimistiškai.

– Beveik mirtinai sumušiau savo draugą.

– Tuo metu nesuvokėte, ką darote. Jus palaužė kaltės dėl žmogžudysčių našta, Tedai. Manėte, kad jūs dėl jų kaltas ir pasielgėte iracionaliai. Nes Džastinas vienaip ar kitaip jus demaskavo, tiesa?

– Taip, atrodo, kad taip. Žinojau, kad jis mane seka. Vieną vakarą pamačiau jį, įsmukęs į Bleino namus, jis laukė lauke, savo mašinoje. Pasisamdžiau detektyvą, kad pasektų jį ir taip sužinojau, kad jis susitikinėja su Hole. – Tedas nuolankiai šyptelėjo. – Vargšas detektyvas turbūt pagalvojo padaręs didį atradimą, bet jų romanas nebuvo mano galvos skausmas. Mano galvos skausmas buvo tai, kad Džastinas buvo atsekęs mane ir čia, ir turbūt matė, ką laikau tame kabinete viršuje, į kurį jūs buvote užėjusi.

– Džastinas jus pats pasikvietė į savo kontorą pasikalbėti apie žmogžudystes?

– Tiesą sakant, nežinau. Galbūt norėjo pasikalbėti apie ką nors kita. Tačiau jau buvo per vėlu... aš neįstengiau blaiviai mąstyti; dabar suprantu.

– Džastinas atsigaus ir jus supras, nė kiek neabejoju. Jūsų būklė tuo metu buvo sunki, Tedai.

– Taip, žinau. Jau buvau apsisprendęs nusižudyti; buvau apsilankęs pas Robišou dėl testamento ir maniau, kad mano gyvybę glemžiasi smegenų auglys.

– Jums neatrodo, kad dabar jūsų reikalai smarkiai pasitaisė?

Tedas suprato, kad tai bus tiesa tik tuo atveju, jeigu jo draugas prabus.

– Atrodo, taip.

Laura pakilo. Tedas nepatikliai žiūrėjo į ją, nesuprasdamas, ką daktarė sugalvojo. Net kai Laura ištiesė jam ranką, nelabai suprato, ką su ja daryti.

– Turiu jus pagirti, Tedai.

Jis kiek nerangiai atsistojo ir ištiesė jai ranką.

– Ačiū už viską, Laura. – Kalbėjo pašnabždomis. Jo balsas trūkčiojo.

Tada kažkur už nugaros jie išgirdo kažkokius garsus, pernelyg garsius, kad juos sukeltų graužikai. Laura pašoko ant kojų. Tuo metu Tedą nukrėtė šiurpas, prisiminus, kad jis ten paliko apsaugos sargybinį surakintomis rankomis. Dieve, ant jo užvirto spausdinimo mašinėlių kruša! Prieš palikdamas jį Tedas įsitikino, kad Li kvėpuoja, bet galėjo patirti vidinių sužeidimų ir panašiai. Ir tą akimirką, kai tik pagalvojo apie tai, atokiau nuo kūgio pavidalo šviesos pluošto, vos apšviečiančio Tedą ir Laurą, lyg pilkas totemas išniro Li Stilvelo siluetas.

Iš patamsių atsklido rūstus balsas. Laura atsigręžė ir pamačiusi stovintį Li, mirtinai išsigando; buvo beveik pamiršusi apie jo egzistavimą.

– Išleisk mus pagaliau, šunsnuki tu paskutinis, – paliepė Li.

Sargybinio rankos krūtinės aukštyje buvo surakintos, ir jose jis laikė kažkokį nedidelį daikčiuką. Iš tokio atstumo nebuvo galima įžiūrėti, ką, kol su tyliu spragtelėjimu nežybtelėjo mažytė liepsnelė.

26

Dabartis

Markusas sėdėjo šalia vairuotojo. Bobas vairavo. Pirmąjį pusvalandį jie kalbėjosi, o vėliau kelionė vyko tyloje, kurią pertraukdavo tik pokalbiai per komunikacijų priemones su FTB būriu, tuo pat metu išvykusio iš Albanio ir turėjusio atvažiuoti anksčiau už juos.

Paskutinį kartą jie susisiekė prieš pusvalandį iki atvykimo. Bobas išklausė, ką jam sakė kitos linijos gale; tai nežadėjo nieko gero.

– Kilo gaisras, atrodo, sukeltas tyčia, – pranešė baigęs pokalbį. – Panaudotos kažkokios degios medžiagos, nes liepsna labai greitai pasklido.

– Gaisras? – Markusas nesuprato. Nenorėjo užduoti klausimo, kurio bijojo.

– Dalinys iš Albanio atvažiavo ir rado besidarbuojančius ugniagesius. Kažkas pamatė dūmus ir pranešė, tačiau jie atvažiavo per vėlai.

– Kaip tai, atvažiavo per vėlai? – Markusas neįstengė tvardytis. – Ką visa tai reiškia?

– Rasti du kūnai. Išgyveno tik vienas.

Markusas užsidengė veidą.

– Kuris? – paklausė tamsoje, neatitraukdamas rankų.

27

Dabartis

Kažkodėl Li nusprendė, kad pagrasinti Tedui žiebtuvėliu bus geras sumanymas. O galbūt nuo smūgio jam tiesiog aptemo protas, arba Li niekada nebuvo girdėjęs apie benzino garus, nes vos tik iš mažytės žydros liepsnelės plykstelėjo didžiulis ugnies kamuolys, jo veidas persimainė iš nuostabos. Jo primerkta akis neįtikėtinai plačiai išsiplėtė, ir netrukus sargybinis ėmė kratytis karštligiškame šokyje, klykdamas iš skausmo, apgaubtas ugninės sferos.

Laura su Tedu neturėjo laiko net atsitokėti. Link jų artėjo ugnies siena, ir visur rangėsi žydri liepsnų čiuptuvai. Tekini puolė bėgti skirtingomis kryptimis. Li klyksmai kaskart darėsi vis šiurpesni. Viską ėmė tvindyti degančio kūno kvapas.

Rūsys pasidalijo į dvi dalis, ir Laura liko įkalinta priešingoje, nuo durų atkirstoje pusėje. Aidint paskutiniams sargybinio agonijos klyksmams, ji ieškojo, kaip ištrūkti į kitą pusę, tačiau kelią jai užkirto link jos artėjanti ugnies siena; dūmai kaskart darėsi vis tirštesni. Viena po kitos sproginėjo lemputės, sukurdamos vis naujas, oranžines ir pulsuojančias esybes. Cypė žiurkės.

Tedas šaukė jai, kad bėgtų į gilumą, tuo metu bandydamas pakelti žaliąją sofą, kurios dar nebuvo pasiekusios liepsnos, ir

nutiesti tiltą, užkėlęs ją ant stalo ir suversto senienų laužo. Nepavyko. Liepsnos siekė jo marškinius ir jam teko nusirengti ir prisidengti jais burną, kad galėtų kvėpuoti. Šūktelėjo kažką nesuprantamo.

– Ką?! – Laura jau buvo per dešimt metrų, bet užuot priartėjusi, buvo priversta atsitraukti. Ji taip pat nusivilko marškinius ir kvėpavo per juos, bet vis tiek ėmė justi, kaip lėtai galvoje slenka mintys.

Tedas pabandė dar kartą, šįkart jau atitraukęs nuo burnos marškinius.

– Liukas, Laura. Šok ten ir užsidaryk dangtį.

Šį kartą Laura jį suprato. Bet žinojo, kad tokiomis aplinkybėmis niekaip negalės to padaryti. Liepsnos buvo atitvėrusios ją nuo angos grindyse.

– Tedai, negaliu prieiti!

Jis šūktelėjo dar kažką, tačiau balsą nustelbė ugnies traškėjimas. Dūmai tapo pernelyg tiršti, ir kvėpuoti per marškinių medžiagą buvo beveik neįmanoma; Laura nebeištvėrė ir patraukė juos nuo burnos. Nuo kosulio priepuolio parkrito ant kelių. Net nelabai suvokė, kaip degina akis, kol galiausiai pastebėjo, kad prie pat grindų šiek tiek lengviau kvėpuoti. Pagalvojo, kad vienintelė galimybė pasiekti tikslą – nušliaužti palei grindjuostę. Ten vienas greta kito rikiavosi plieniniai stalai, sudarantys tarsi tunelį, pro kurį buvo galima palyginti lengvai pralįsti. Ugnis kelis kartus pastojo jai kelią ir tekdavo arba kuo labiau prisišlieti prie sienos arba apskritai išlįsti iš to improvizuoto tunelio. Artėjant dūmai net ir apačioje vis tirštėjo.

Iš viso ji turėjo įveikti kokius aštuonis metrus. Atrodė paprasta, bet pusiaukelėje Laura ėmė galvoti, kad nepavyks. Raudona uždanga galutinai užkirto jai kelią. Norėdama likti gyva, ji turėjo išlįsti iš po stalų, tačiau anoje pusėje buvo ne ką geriau. Atsigręžusi ji pamatė, kad jau ir atgal nebegalės sugrįžti.

Šaukė Tedą, bet atsakymo nesulaukė. Ar jis ištrūko iš rūsio, ar be sąmonės? Policija jau buvo pakeliui ir galėjo pasirodyti

bet kurią akimirką; jeigu ji pasiektų angą ir pakankamai ilgai ištvertų viduje, galėtų šaukti tol, kol anapus ją kas nors išgirstų.

Tačiau tam reikėjo nusigauti iki liuko; laiko beveik nebuvo. Ji galėjo arba bandyti išlįsti iš tunelio ir pasiekti liuką darydama lankstą, arba rinktis trumpiausią kelią ir perkirsti ugnies uždangą. Turėjo pabandyti, dėl Volterio.

Apsivyniojo galvą marškiniais, prisidengė alkūne kaip skydu ir tekina kirto ją.

PABAIGA

EPILOGAS

Po dvejų metų

Rendalas Forsteris buvo sutiktas audringais plojimais. Jis trejus metus buvo 4 kanalo veidas ir vedė kriminalines laidas, dėl kurių tapo be galo populiarus. Tačiau būtent Frenko Makėjaus byla žaibiškai iškėlė jį į aukštumas; Rendalas buvo jaunas, charizmatiškas ir svarbiausia – mokėjo laviruoti ta siaura riba tarp plačiosios publikos poreikių, žiaurių scenų ir techninių šiurpių istorijų detalių.

Scenos šone įtaisytame ekrane pasirodė skvarbus žvilgsnis, kurį visi atpažino. Apačioje buvo toks užrašas:

„HAMERSTVILIO SKERDIKAS
FRENKAS EDMUNDAS
MAKĖJUS
1951–2011.“

Publika nuščiuvo. Pro garsiakalbius nuaidėjo rūstus žurnalisto balsas.

– Vidutinės klasės namas mažyčiame Hamerstvilio miestelyje, tėvas, dirbantis ilgas pamainas metalurgijos gamykloje, ir motina, ir virėja, ir siuvėja, ir pardavėja, ir valytoja; mažasis

Frenkas iki dvylikos metų iš esmės augo vienas, kol į šį pasaulį atkeliavo jo sesuo Odrė.

Rendalas vaikščiojo po sceną, pasitikintis savimi kaip koks didis oratorius. Viena ranka kišenėje, žvilgsnis, nukrypstantis tai į publiką, tai kažkur į tolį virš galvų, lyg jis tikėtųsi ten įžvelgti tolimos praeities tiesą.

– Apie pirmuosius jo gyvenimo metus žinoma nedaug. Tai, kas vyko Makėjų šeimos židinyje tikriausiai taip ir liks paslaptimi. 1964 m. Ralfas ir Teresa Makėjai su vaikais išsikraustė į sostinę, ir paliko pernelyg mažai, kas galėtų būti atkurta po šitiek metų.

Ekrane pasirodė juodai balta mokyklinė vaikų nuotrauka. Du veidai buvo apibrėžti apskritimais; vienas iš jų – su niekuo nesupainiojamomis didžiulėmis giliomis akimis.

– Frenkas labai anksti išmoko slėpti savo tikrąjį veidą, manipuliuoti aplinkiniais. Buvo pavyzdingas, aukštesnių nei vidutinių gabumų mokinys, kuris nekeldavo rūpesčių ir mokėjo likti nepastebimas. Endriu Dobinsas, ko gero, vienintelis jo tų metų Hamerstvilyje draugas, pateikė tai, ką galima pavadinti beveik neabejotinai vienintele Frenko Makėjaus charakteristika, atskleidžiančia tikrąją šio žudiko maniako esmę.

Rendalas sąmoningai padarė pauzę. Sakė tą pačią kalbą jau ne kartą, – nors ir skirtingomis aplinkybėmis, – ir žinojo, kaip sudominti žiūrovus.

– Kai tiesa iškilo aikštėn, visi, pažinojusieji Frenką Makėjų, buvo pašiurpę ir priblokšti, taip pat ir jo sesuo, buvusi žmona, kaimynai, partneris, visi... išskyrus Endriu Dobinsą. Endriu Dobinsas, kuris daugiau nebematė jo nuo dešimties metų, nes jo šeima taip pat išsikraustė iš miesto, buvo vienintelis, kuris tikėjo, kad per visą šalį nuvilnijusi žinia gali būti tikra. Iš tikrųjų širdies gilumoje *žinojo*, kad ji tikra. Nes Endriu Dobinsas pirmasis, ir, kaip jau sakiau, ko gero vienintelis, pažvelgė į bedugnę ir pamatė tikrąjį šio žmogaus veidą.

Kažkuriuo metu vaizdas ekrane pasikeitė. Dabar jame pasirodė Frenkas jaunystėje, pozuojantis prie raudonos mašinos. Buvo kokių dvidešimties ir iš pirmo žvilgsnio besišypsantis jo veidas nepatraukė dėmesio. Tačiau vaizdui artėjant, kažkas jo akyse tarsi išryškėjo ir peržengė laiko ir erdvės ribas, kad kiekvienam žiūrovui prieš akis atsiskleistų tikrieji jo ketinimai.

– Frenkas Makėjus nebuvo nei puikus vyras, nei pavyzdingas kaimynas ir juo labiau geras tėvas... tačiau jį pažinojusiųjų akyse jis nebuvo žudikas. *Negalėjo* būti žudikas. Taip, jis buvo karšto būdo, gal net ūmus žmogus. Bet žudikas? Ne, negali būti. Kiek kartų mes girdėjome tą patį apie kitus, tokius kaip jis? Nes kai tokie, kaip Makėjus, išmoksta pasislėpti po sveiko proto kauke, jie tampa neatpažįstami ir nebaudžiami vaikščioja tarp mūsų. Ir kaip tik tai, ta puikybė pasiekus savo tikslą ir vieną, ir kitą kartą ir pasijutus pranašesniam už kitus, skatina juos nesustoti. Ne tik nenumaldomas noras žudyti ir daryti bloga, bet taip pat ir savimeilė žmogaus, pasijutusiu visagaliu.

„Endriu Dobinsas gyveno per kelis namus nuo Frenko. Jie kartu eidavo į mokyklą, kartu grįždavo, susidraugavo. Kartą Frenkas pasikvietė Endriu į namus; buvo vasara, jo tėvai dirbo, todėl jiedu buvo vieni. Frenkas tą dieną pasakė nenorintis važinėtis dviračiu ar daryti ką nors kita, ką jie įprastai darydavo; nusivedė draugą į sodą už namo ir parodė virtinę buteliukų su vorais, vabalais ir kitais dideliais vabzdžiais. Frenkas turėjo lenktinį peiliuką; buvo nusipirkęs iš vyresnio berniuko ir niekas nežinojo apie tai, išskyrus Endriu. Tai buvo jųdviejų paslaptis. Tą dieną savo namų sode Frenkas paprašė draugo išrinkti vieną iš įkalintų vabzdžių. Endriu išsirinko vidutinio dydžio vorą, kuris atrodė kiek apkvaitęs. Nutarė, kad Frenkas nužudys vorą savo peiliuku – jau ir tada manė, kad jis galėtų – ir tiesą sakant, pernelyg nesijaudino. Kas gi nėra kada nors užmušęs voro? Endriu buvo pasiruošęs dalyvauti žaidime, net nenumanydamas, kad iš tikrųjų tai yra jam skirtas išbandymas.

Nors Hamerstvilio skerdiko byla tapo išsamių tyrimų objektu, dauguma šių tyrimų sukosi apie žmogžudystes, kurios įvyks vėliau. Spauda mėgsta vaizduoti pabaisas, bet dažnai pamiršta apie jų asmenybes. Rendalas buvo atradęs, kad tam tikros detalės, pavyzdžiui, tos, kurias jis ruošėsi atskleisti, gali būti kur kas paveikesnės, nei pati brutaliausia žmogžudystė. Salėje tvyrojo mirtina tyla.

– Frenkas savo peiliuku nenužudė voro, ne iš karto. Nupjovė jam keturias kojas, ir jie kartu su Endriu stebėjo jo bandymus ištrūkti ir juokėsi matydami, kaip voras, vos įstengdamas ropoti, sukasi ratais. Tada Frenkas nupjovė dar vieną koją, o vėliau dar vieną, aiškindamas, kad nereikia jų pjauti arti kūno, nes tada voras pernelyg greitai nudvės. Galiausiai vargšas voras liko tik su viena koja, kuria įstengė tik braukyti per žemę aplinkui ir suktis apie savo ašį, kol nudvėsė. Tai buvo ne tik iškrypėliškas žaidimas, bet, kaip jau sakiau, ir išbandymas.

„Tos pačios vasaros pabaigoje Frenkas vėl pasikvietė Endriu į namus. Sakė galvojantis atlikti *ypatingus* tyrimus – taip Frenkas vadino vabzdžių luošinimą, kuriame jie jau tris ar keturis kartus dalyvavo – ir Endriu buvo laimės viršūnėje. Pradėjo jausti savo draugui savotišką pagarbų susižavėjimą. Frenkas nusivedė jį į sodą, tačiau šį kartą ten buvo ne stiklainiai su vabzdžiais, o mažas, kokių trijų ar keturių mėnesių, kačiukas, prisimins Endriu Dobinsas kur kas vėliau, su apgailestavimu pripažindamas, kad tąkart, nors ir nujautė Frenko ketinimus, taip pat nebuvo itin sukrėstas. Katinai jam ne itin patiko...

Frenkas plonomis virvelėmis praskėtė kačiuko kojas. Kai jis nebegalėjo pajudėti, gyvulėliui desperatiškai miauksint, peiliu išlupo jam akis, tada apsvilino žiebtuvėliu pilvą, ausis, snukį... kol kačiukas nebeištvėrė ir nugaišo. Endriu beveik iš karto nustojo bendrauti su Frenku, ir galbūt tai mažajam Makėjui tapo perspėjimu. Perspėjimu apie tai, kas gali nutikti, jeigu jis leis kitiems išvysti savo tikrąją prigimtį.

Ekrane nebebuvo jokios nuotraukos. Rendalas kelias akimirkas luktelėjo, kol pasirodė kokių dvidešimties metų merginos veidas.

– Vargu ar Elizabet Gart buvo pirmoji jo auka, tačiau neabejotinai – viena iš pirmųjų, nes Makėjus niekada nežudydavo arti Bostono...

Rendalas mąsliai nutilo, lėtai papurtė galvą ir pridūrė:

– Žinoma, tai ne visai tiesa... tačiau dar prie to prieisime. Šiaip ar taip, tai pagrindinė priežastis, dėl kurios čia susirinkome.

– Sprendžiant iš to, kaip Frenkas Makėjus nužudė jauną vienišą motiną Elizabet Gart, tai buvo dar tik mokymosi etapas. Netgi tikėtina, kad jis veikė skubotai. Ne tik nužudė auką palyginti netoli nuo savo namų, bet ir prieš tai užmezgė su ja pažintį, kuri galėjo tapti lemiama aplinkybe jį sulaikant. Be to, nors Elizabet kūne buvo nemažai pjautinių žaizdų rankose ir kojose, gilus rėžis gerklėje buvo lemtingas, kad ją per kelias akimirkas ištiktų mirtis, o tai smarkiai skyrėsi nuo sadizmo ir kankinimų vykdant vėlesnes žmogžudystes.

Ką galvojo Makėjus, nužudęs Elizabet Gart? Galėčiau lažintis, štai ką: visų pirma, patyręs ypatingą malonumą kankindamas ir galiausiai nužudydamas bejėgę merginą, jis žinojo, kad bandys padaryti dar kartą; ir antra, suprato, kad jeigu ir toliau bus neatsargus, galiausiai bus suimtas, tad Frenkas turėjo susikurti tam tikrą sistemą, kuri leistų jam daryti tai ir toliau neribotą skaičių kartų.

Nuo 1983 iki 1989 m. buvo įvykdytos mažiausiai šešios žmogžudystės, ir visos – ne Frenko valstijoje. Visos aukos buvo jaunos moterys, tačiau tuo sutapimai ir baigiasi. Frenkas žudė peiliu, plaktuku ir plikomis rankomis; pasirinkdavo aukas atsitiktinai, stengdamasis turėti su jomis kuo mažiau kontaktų. Per tuos metus, kad pateisintų savo išvykas, jis naudojosi sūnaus Tedo turnyrais. Nuvažiuodavo per daugiau nei valandos kelią

nuo ten, kur vykdavo turnyras, pasirinkdavo auką ir kankindavo, ir žalodavo ją dvi tris valandas. Atvejai buvo reto žiaurumo, bet vis tiek rasti bendrą modelį, kuris susietų nusikaltimus, buvo iš esmės neįmanoma.

Ekrane keitėsi aukų veidai.

– Frenkas Makėjus mirė taip ir nesusektas. Nužudė devyniolika moterų ir du vyrus, bet įtariama, kad įvykdė dar penkiolika žmogžudysčių. Net naujausios sistemos, tokios kaip Vicap, nepadėjo nustatyti bendro modelio.

Ekrane pasirodė koncentrinis labirintas.

– Neseniai sakiau, kad turbūt niekas nematė tikrojo Frenko Makėjaus veido, išskyrus jo vaikystės draugą Endriu Dobinsą, tačiau tai, matyt, nebuvo visiška tiesa. Pirmoji jo žmona Kristen Makėj, ne vienus metus kentėjusi jo smūgius ir pažeminimus, turbūt nujautė, koks blogis slypi jos vyro širdyje. Bet Kristen turėjo psichikos sutrikimų, ir jos būklė bendro gyvenimo metais buvo itin sunki. Tačiau vyresnysis Makėjaus sūnus Tedas tapo permainingo savo tėvo elgesio liudytoju. Atsakymas slypėjo mažojo Tedo, šachmatų vunderkindo, vėliau tapusio sėkmingu verslininku, galvoje.

Rendalas parodė į labirinto centrą.

– Atsakymas, kuris liks neatskleistas dar ilgus metus ir apie kurio stulbinantį kelią dabar turite progą išgirsti iš pirmųjų lūpų.

Labirinto vaizdas lėtai nutolo, ir pasirodė, kad iš tikrųjų tai buvo knygos viršelis. „Kelias iš labirinto“, skelbė pavadinimas. Žemiau didelėmis, raudonomis raidėmis buvo išspausdintas autorės vardas.

– Ponios ir ponai, daugiau nedelsdamas pristatau jums žmogų, pasiekusį, kad tiesa galiausiai išvystų dienos šviesą. Jūsų dėmesiui, daktarė Laura Hil.

Plojimų lydima Laura kiek paskubomis priėjo prie nedidelio aukšto ekrano. Tai buvo jau trečiasis knygos pristatymas, bet ji

vis tiek jaudinosi kaip pirmąjį kartą. Susirado akimis pirmojoje eilėje karštai plojančią Dedę, ir vien tai suteikė jėgų. Sesuo jai visada buvo svarbus žmogus, tačiau pastaruoju metu, po atleidimo iš Lavenderio ir vėliau sekusio išsiskyrimo su Markusu, tapo vienintele Lauros atrama. Ji ir, žinoma, Volteris, bet Dedė vienintelė paragino ją užbaigti knygą, kai reikalai Lavenderyje ėmė komplikuotis. „Rankraštis puikus. Jeigu jie ligoninėje iškėlė tau ultimatumą, tegu eina velniop. O apie tą tavo draugą galiu pasakyti, kad nesistebėsiu, jeigu jis nusiplaus rankas, man jis niekada nepatiko."

Dedė neklydo.

– Sveika atvykusi!

– Ačiū, Rendalai.

Laura buvo pasirinkusi šiam vakarui garstyčių spalvos sijoną ir baltus marškinius ilgomis rankovėmis. *Visada ilgomis rankovėmis.* Jie buvo ankštoki, ir Laura, atsisėdusi ir pasidėjusi ant kelių rankas, patikrino, ar neatsidengė dešinysis riešas. Ant vidinės jo pusės buvo matyti vos kraštelis nudegusios odos.

– Visų pirmiausia, – pradėjo Rendalas, – leiskite pasakyti, kad man didžiulė garbė, jog šiandien esu čia pakviestas.

Laura linktelėjo.

– Įžanga buvo puiki.

– Ačiū.

– Žurnalistas pažvelgė į ekraną, kuriame vis dar buvo rodomas knygos viršelis ir, tarsi ką tik sugalvojęs, paklausė:

– Papasakokite mums, kodėl labirintas, Laura?

– O... labirintai mane visada žavėjo. Užaugau Hokmune, Šiaurės Karolinoje, ir ten buvo nedidelis atrakcionų parkas. Parkas, kurio savininkas buvo labai mielas žmogus, pavarde Adamsas, nepaisant visų prognozių, veikė dar daugelį metų, ir pagrindinis atrakcionas ten buvo didžiulis koncentrinis labirintas.

– Tai buvo gyvatvorių labirintas?

– Ne gyvatvorių, bet jis buvo ypatingas tuo, kad jo konfigūracija vis keisdavosi. Jame buvo daugybė durų, kurios atsiverdavo ir užsiverdavo, ir kelias iš jo kaskart būdavo vis kitoks. Ponas Adamsas tvirtino, kad durų daugiau nei tūkstantis, bet tikriausiai perdėdavo. Po labirintą klajojo žmogus minotauro kostiumu, kuris dar labiau apsunkindavo užduotį atrasti kelią; mažiausiems jis kėlė siaubą. Ir iš tikrųjų labai retai matydavau ką nors ištrūkstant iš labirinto. Su seserimi, kuri šį vakarą yra čia, su manimi, vasarą vaikščiodavome ten beveik kasdien. Ten dirbo vaikinas, kuris mums patiko.

Dedė iš žiūrovų eilės be garso atsakė, kalbėdama tik lūpomis.

– *Patiko tau.*

Laura nesusilaikė nenusišypsojusi.

– Mane visada traukė labirintai, – toliau pasakojo Laura. – Mūsų mąstymas taip pat primena bandymą ištrūkti iš labirinto.

– Arba, manau, klaidžiojimą jame.

– Tas tiesa! Pavyzdžiui, į Hokmuno labirintą buvo patenkama koridoriumi, vedančiu tiesiai į centrą, ir aš kažkodėl galvodavau, kad jeigu kaskart rinksiuosi kelią, vedantį tolyn nuo centro, pavyks išeiti. Bet, žinoma, niekada nepavykdavo.

– Nes norint išeiti, kartais tenka sugrįžti. Todėl?

– Taip. Kai Tedas Makėjus pateko į Lavender Memorial ligoninę, jis tarsi klaidžiojo labirinte, kurį buvo sukūręs jo paties protas.

– Kadangi Makėjus buvo neeilinio proto žmogus, tikriausiai – ganėtinai sudėtingame.

– Be abejonės. Slinko savaitės, o jis klaidžiojo cikluose, vis sukosi juose ir niekaip neištrūkdavo. O kai aš pabandydavau šiek tiek paspartinti įvykius ir išvesti jį klaidingu keliu, kaip Hokmuno labirinte vaikystėje, Tedas vėl pasiklysdavo. Tarsi vėl grįždavo į pradinį tašką.

– Tedas žuvo per gaisrą apleistoje gamykloje, – paskelbė Rendalas, su dramatiška gaidele balse. – Per gaisrą, iš kurio jūs,

Laura, laimei, išsigelbėjote. Tam tikra prasme ši istorija tapo jūsų pačios labirintu. Ar taip nemanote?

– Galbūt. Bet sunkiausia dalia teko Tedui Makėjui, ir ne tik dėl to, kad jis žuvo, bet ir todėl, kad jam teko visus tuos metus nešti ant pečių sunkią naštą. Ši knyga, Rendalai, apie tai, kaip jis įveikė šį skausmingą kelią ir ištrūko iš savo paties proto spąstų. Jei ne jo stiprybė, manęs čia nebūtų, ir nė vienas iš šių itin kraupių nusikaltimų niekada taip ir nebūtų atskleistas.

Pasigirdo nedrąsūs plojimai, kurie nuvilnijo per žiūrovų eiles, kol ėmė ploti visa salė. Laura su Rendalu prisidėjo prie visų.

– Vieni iš paskutiniųjų žodžių, kuriuos Tedas man pasakė prieš mirtį, – tarė Laura, – kad jam visa tai nebeturi prasmės, nes jo tėvas jau miręs. Bet mes su jumis žinome, kaip svarbu sužinoti tiesą...

– O, be jokios abejonės. Turėjau progą kalbėtis su aukų artimaisiais, ir daugelis iš jų lengviau atsiduso, išgirdę, kad kaltininko jau nebėra tarp gyvųjų.

– Taip pat ir jo buvusi žmona su dukterimis, kurioms teko išgyventi brangaus žmogaus netektį, nors aš negaliu net įsivaizduoti, koks tai smūgis. Tačiau jos bent jau pamatė Tedą tokį, koks jis iš tikrųjų buvo: kaip kilnios širdies žmogų, kuriam teko nešti svetimą kryžių.

Pristatymas dar užtruko visą pusvalandį. Rendalas buvo puikus žurnalistas, ir pokalbis tarp jų vystėsi labai sklandžiai.

Vėliau buvo autografų dalijimas, per kurį Laurai galiausiai pavyko atsipalaiduoti ir tiesiog džiaugtis dėmesiu. Kai kurie slapta žvilgčiojo į randą, kyšantį iš po marškinių rankovės krašto, kiti išsakydavo pastabas apie knygą arba užduodavo klausimų. Dažniausiai klausdavo apie Džastiną Linčą, apie kurį iš naujienų būdavo girdėję, kad jis prabudo iš komos, bet ne ką daugiau. Ji mandagiai atsakydavo, kad nepalaiko su juo ryšių, o jo artimųjų sutikimas atskleisti informaciją baigiasi sulig paskutiniu knygos puslapiu.

Vienu metu Laura tolumoje pastebėjo žmogelį su akiniais, stovintį atokiau nuo eilės. Jis buvo kokių penkiasdešimties metų, o gal kiek jaunesnis, laikė knygą po pažastimi ir šypsojosi puse lūpų.

Kaskart, įteikdama knygą, Laura slapta vis žvilgteldavo į tą pusę, ir įsitikindavo, kad nepažįstamasis tebestovi ten, toje pat vietoje. Salė ėmė tuštėti, ir kai vienas iš organizatorių, beveik dvimetrinis vyrukas, pavarde Metjusas, vėl priėjo prie Lauros stalo, ji paprašė jo, jei nesunku, likti su ja, ir Metjusas, žinoma, sutiko. Tą akimirką akiniuotis paliko savo kampą ir stojo į eilę. Paskutinis.

Priešais stalelį išniro neregėtų formų moteriškė, ir Laura jau nebematė akiniuočio. Moteriškė buvo iš tų žmonių, kurie visą laiką šypsosi ir per kraštus trykšta energija. *Aš taaaip džiaugiuosi, kad esu čia, jūsų knyga man taaaip patiko*; Laura stengėsi būti dėmesinga, nes moteris tikrai atrodė miela ir jai akivaizdžiai nebuvo paprasta čia atvykti. *Atvažiavau iš Vermonto... mūsų šeima gyvena ten, bet atvažiavau specialiai tam, kad jus pamatyčiau, panele Hil. Jūs turite didelį talentą.* Laura linkčiojo ir rašė pirmajame puslapyje kelias eilutes. Vis kilsteldavo galvą, ieškodama akimis to vyro, bet matė tik moters pilvą. *Didelis didelis ačiū... prašau jūsų, rašykite ir toliau. Galiu kai ką pasakyti?* Laura šypsojosi, bet baiminosi, kad jos šypsena virsta nejaukia grimasa. Kur akiniuotis? Įsivaizdavo jį su peiliu, išnyrantį iš už moters. Kodėl galvojo, kad kas nors panašaus gali nutikti? Juk žudikai maniakai nesusibūrė į klubą, įtūžę ant jos. Tačiau Laurai jau ne pirmą kartą dingtelėjo panaši mintis. *Aš įsimylėjau Tedą, šiek tiek.* Moteris kalbėjo ir jos skruostai degė kaip žarijos. *O turbūt palaikysite mane kvaile. Na, įsimylėti gal ir neįsimylėjau... tik taip, kaip teigiamą herojų.* Laura atsakė puikiai ją suprantanti ir padėkojo, kad atėjo. Įteikė knygą, ir moteriškė galų gale išėjo. Akiniuotis tebestovėjo eilės gale.

Po dešimties minučių Laura pasirašė du egzempliorius vienai porai, ir atėjo žmogelio eilė.

– Neatpažįstate?

Jo balsas buvo melodingas ir švelnus. Jeigu tai buvo žmogus žudikas maniakas, tai pats mieliausias pasaulyje. Laura aprimo.

– Tiesą sakant, ne, – atsakė. Bet vos tik spėjo ištarti šiuos žodžius, mintyse atsekė ryšius.

– Aš – Arturas Robišou, – patvirtino jai vyras su akiniais.

Seniau Laura internete buvo susiradusi advokato nuotrauką, bet gyvai niekada jo nematė. Jie kartą tik trumpai kalbėjosi telefonu, ne visai maloniai.

Robišou apsidairė į šalis. Salėje kur ne kur dar būriavosi žmonės, bet atokiau nuo jų. Juos galėjo girdėti tik Metjusas, ir Laura jo paprašė trumpam palikti juos vienus.

– Ačiū, kad pakeitėte mano vardą, – padėkojo advokatas.

– Jūs prašėte.

– Taip, žinoma, bet vis tiek galėjote nepakeisti. Labai atsiprašau, jeigu per tą pokalbį telefonu tą kartą buvau kiek šiurkštokas, bet turbūt suprasite, kad tokie dalykai galėjo pakenkti mano advokatų biurui.

– Nieko tokio.

Robišou atrodė neramus. Vis dar neįteikė jai knygos, kurią laikė po pažastimi.

– Anksčiau nenorėjau trukdyti. Perskaičiau knygą, ir ji man atrodo labai gera. Sveikinu.

Padėjo knygą ant stalo.

– Ačiū. Bet nujaučiu, kad atėjote ne vien tik dėl to. Ar neklystu?

Robišou tylomis papurtė galvą. Pažvelgė į lubas, lyg ten būtų užrašyti žodžiai, kurių jis ieškojo.

– Ne kartą apmąsčiau, ką jums sakysiu, bet man vis tiek labai sudėtinga.

Laura nesuprato. Knygoje Robišou vaidmenį ji apkarpė kiek tik galėjo, iš dalies labai aiškiu jo paties prašymu. Ką tokio svarbaus jis turėjo pasakyti?

– Nepasakojau apie tai net žmonai, – kalbėjo advokatas, dabar jau nuoširdžiai apgailestaudamas. – Niekam nepasakojau, bet jūs mane suprasite, ar bent tikiuosi, kad suprasite.

– Klausau jūsų.

– Tedas vieną popietę atėjo pas mane į namus, kaip jūs ir aprašote knygoje. Tą dieną buvo mano gimtadienis, bet jis, žinoma, apie tai nežinojo. Netiesa, kad ten buvo susirinkę visi iš mūsų mokyklos, bet keletas tokių tikrai buvo. Noriu pasakyti, kad knygoje jūs ganėtinai panašiai aprašote tos dienos įvykius. Mes su juo... nuėjome į mano kabinetą aptarti klausimų, susijusių su testamentu.

Laura skvarbiai žvelgė į jį.

– Kiekvienas ciklas turėjo realų pagrindą, – paaiškino ji. – Galite pasikalbėti su kitais asmenimis ir tuo įsitikinsite.

Robišou linksėjo.

– Gailiuosi, kad nepasikalbėjau su jumis anksčiau. Aš... jeigu būčiau žinojęs. – Robišou uždėjo ranką ant knygos, lyg ruošdamasis duoti priesaiką.

– Nieko tokio.

– Knygoje jūs rašote apie oposumą... ką vis dėlto reiškia tas oposumas?

Laura nustebusi patogiau įsitaisė kėdėje. Pernelyg nesigilino, kaip ten buvo su tuo oposumu. Tedas jai mažai pasakojo apie jį, ir daugiausia ji rėmėsi pokalbiais su Maiku Dosonu, kuris taip pat nebuvo Laurai itin dosnus, kai teko dalytis detalėmis.

– Kažkodėl Tedas jo bijojo, – tarė Laura, šypsodamasi supratinga šypsena. – Tikriausiai kada nors patyrė kokį nors traumuojantį įvykį, ar bent jau aš taip manau. Niekada jo neklausiau.

– Ir vis dėlto, kokį vaidmenį atliko tas žvėrelis tuose *cikluose*?

– Pone Robišou, ar tai jums turi kokią nors reikšmę?

– Taip.

– Galiu paklausti, kokią?

– Tą dieną mano sode Tedui atrodė, kad jis mato oposumą, taip, kaip jūs ir aprašote knygoje. Na, ne visai taip, Tedas matė jį ne ant senos padangos, o tarp mano žmonos gėlių vazonų.

Laura neįstengė nuslėpti suglumimo. Ji buvo nutarusi, kad tie epizodai su oposumu yra ne tikrovės atspindys, o priskirtini ciklams.

– Aš nustebusi.

– Numanau. Taigi, koks buvo oposumo vaidmuo?

– Tiksliai nežinau, pone Robišou, bet manau, Tedui tai buvo būdas išlikti kiekviename cikle... Kaskart, kai tik viskas imdavo slysti iš rankų, pasirodydavo oposumas. Žinau, kad Tedas kartais jį sapnuodavo ir galbūt ciklų metu oposumas būdavo tarsi savotiškas sargybinis.

Robišou susimąstęs patylėjo.

– Kaip minotauras jūsų gimtojo miesto labirinte...

Kaip advokatui visai neblogai.

– Na taip, panašiai.

Dabar jau salė buvo visiškai ištuštėjusi.

– Tą dieną oposumą mačiau ir aš, – staiga pareiškė Robišou.

Laura tylėjo.

– Tedas ėmė šaukti, kad sode oposumas, ir keletas mano draugų nuskubėjo jo gaudyti. Ir nieko nerado. Bet aš tuo metu buvau savo kabinete, žiūrėjau pro langą... ir mačiau jį. Puikiai mačiau tą akimirką, kai jis įsmuko tarp vazonų.

– Net nežinau, ką pasakyti... oposumai egzistuoja. Matyt, paspruko.

– Ten buvo trisdešimt žmonių, ir nė vienas iš jų nepastebėjo sprunkančio oposumo. Vazonai stovi sodo viduryje, ir joks gyvūnas nepabėgtų iš ten nepastebėtas. Tedas jį matė. Ir mačiau aš. Daugiau niekas.

Robišou atsistojo, ir Laura tik nedrąsiai žvilgtelėjo į jį. Vyriškis ištiesė Laurai ranką, ir ji ją paspaudė.

– Dabar suprantate, kodėl anksčiau negalėjau su jumis kalbėtis, tiesa?

Arturas Robišou nelaukė atsakymo, pasiėmė knygą, kurią buvo padėjęs ant stalo, nusišypsojo ir nužingsniavo sunkią naštą nusimetusio žmogaus eisena.

PADĖKOS

Ši knyga nebuvo parašyta per vieną naktį. Tedas Makėjus ilgai sėdėjo savo kabinete, laukdamas, kol autorius pagaliau perpras tikrąsias tokio jo sprendimo priežastis. Laimė, kad jis galėjo tikėtis ir kitų žmonių pagalbos.

Dėkoju savo mamai Luz, kuri dėmesingai išklausė pradinių šios knygos idėjų, nors daugelis jų buvo absurdiškos. Ji ir mano tėvas Raúlis Axatas visada lydėjo mane žengiant rašymo keliu.

Esu dėkingas Patricia'i Sánchez, kuri išgirdo šią istoriją, kai ji buvo dar tik užsimezgusi, ir kurios pasitikėjimas bei draugystė nutiesė reikiamus tiltus, kad šiandien sumanymas virstų tikrove.

Taip pat Maria'i Cardonai, savo agentei iš „Pontas Agency", kuri, perskaičiusi originalų rankraštį, pasiūlė esminių pakeitimų, pakreipusių siužetinę liniją kita linkme. Ačiū, Maria, kad pastūmėjai mane reikiama kryptimi!

Dėkoju Annai Soler-Pont, neįtikėtino literatūros laivo kapitonei, ir visai jos įgulai už tai, kad su šia knyga pasiekė tai, kas neįmanoma.

Annai Soldevilai ir „Destino" leidybos komandai – už nenuilstamą darbą prie originalaus rankraščio.

Esu dėkinga savo seseriai Anai Laurai Axat, broliui Gerónimo'ui Axatui ir sūnėnui Ezequieliui Sánchezui Axatui.

Arieliui Bosiui ir Maria'i Pia Garavaglia'i – už originalaus rankraščio perskaitymą ir nuomones.

Dėkoju kolegoms, kuriais žaviuosi ir gerbiu ir kurie man padėjo patarimais ir savo pavyzdžiu: Raúliui Ansolai, Paului Penui, Montse de Paz ir Dolores Redondo.

Axat, Federico
Ax-01 Kelias iš labirinto : [romanas] / Federico Axat ; iš ispanų kalbos vertė Aira Nekrašaitė. – Vilnius : Alma littera, 2016. – 416 p.

ISBN 978-609-01-2545-8

Argentinietis Federico Axat (g. 1975 m.) pagal profesiją yra inžinierius, vėliau savyje atradęs rašytojo talentą. „Kelias iš labirinto" – jo naujausia knyga, sukėlusi didžiulį leidėjų susidomėjimą visame pasaulyje. Jo knygoms būdingas įtemptas siužetas, nelaukti posūkiai ir netikėta pabaiga. „Kelias iš labirinto" – meistriškai suręstas psichologinis trileris, kuriame kiekviena detalė nepaprastai svarbi norint perprasti siužetą ir suprasti, kas iš tikrųjų dedasi Tedo Makėjaus galvoje ir gyvenime. F. Axat yra neprilygstamas intrigos kūrimo meistras, tačiau „Kelias iš labirinto" priverčia abejoti viskuo, net ir pačiu savimi.

UDK 821.134.2-31

Federico Axat
KELIAS IŠ LABIRINTO
Romanas

Iš ispanų kalbos vertė *Aira Nekrašaitė*

Redaktorė *Ona Gaidamavičiūtė*
Korektorė *Indrė Petrėtytė*
Viršelio dailininkas *Edvardas Jazgevičius*
Maketavo *Ligita Plešanova*

Tiražas 2000 egz.
Išleido leidykla „Alma littera", Ulonų g. 2, LT-08245 Vilnius
Interneto svetainė: www.almalittera.lt
Spaudė UAB „Spindulio spaustuvė", B. Brazdžionio g. 23, LT-48184 Kaunas
Interneto svetainė: www.spindulys.lt

„Tedas Makėjus jau ruošėsi paleisti sau kulką į smilkinį, kai šaižiai suskambo durų skambutis...“

Regis, Tedas Makėjus turi viską, ko reikia laimingam žmogui. Jis yra turtingas, vadovauja pelningai dirbančiai organizacijai, turi žavingą, mylimą žmoną ir dvi nuostabias dukteris. Tačiau prie Tedo smilkinio prigludęs pistoletas iškalbingai byloja, kad kažkas šioje idilėje yra negerai. Klestintis verslininkas ir pavyzdingas šeimos vyras nori užbaigti savo gyvenimą savižudybe. Tačiau Tedo Makėjaus planus sujaukia prie jo namo durų pasirodęs nepažįstamas vyras. Jam atkakliai vis skambinant į duris, Tedui kyla noras nepaisyti skambučio ir pagaliau nuspausti gaiduką. Tuo pat metu jis pastebi ant stalo iki šiol nematytą, bet savo ranka rašytą raštelį:

„ATIDARYK DURIS. TAI – PASKUTINĖ IŠEITIS.“

Įsiprašęs į vidų nepažįstamasis pateikia Tedui netikėtą pasiūlymą, galbūt išvaduosiantį jį nuo būtinybės pakelti prieš save ranką. Jis įtikina Tedą atlikti kilnią ir didvyrišką užduotį bei taip apsaugoti žmoną ir vaikus nuo gniuždančių pasekmių, kurias sukeltų jo savižudybė.

Tedas sutinka, net nenumanydamas, kad šis pasiūlymas taps makabriško ir mirtinai pavojingo žaidimo pradžia. Šiame žaidime dalyvauja ne tik Tedas, bet ir dar kažkas. Kažkas, kas pažįsta jį geriau nei bet kas kitas. Kažkas, kas privers Tedą suabejoti ir savo paties motyvais, ir aplinkiniais žmonėmis. Kas vadovauja šiam žaidimui? Kartais mes galime pasitikėti tik savimi. O kartais net ir tiek negalime.

